Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2021-11-24

RS 2021-0756

Regionstyrelsen

Yttrande över utställningsförslag av Översiktsplan Täby 2050 – Staden på landet

Föredragande regionråd: Gustav Hemming

Ärendebeskrivning

Region Stockholm har genom remiss beretts möjlighet att yttra sig över Täby kommuns förslag till ny översiktsplan. Översiktsplanen är föremål för utställning och har reviderats med hänsyn till de synpunkter som inkom under samrådet som hölls från den 1 februari till och med 7 mars 2021. Region Stockholm har yttrat sig i samband med samrådet av översiktsplanen (RS 2021-0140).

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Täby kommun över utställningsförslag Översiktsplan Täby 2050 - Staden på landet

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Regionrådsberedningens motivering

Regionrådsberedningen instämmer med regiondirektörens tjänsteutlåtande och vill i övrigt uppmärksamma Täby kommun att Region Stockholm under 2022 kommer påbörja arbetet med att revidera och uppdatera den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2050. Arbetet ska präglas av en hög ambitionsnivå, ske i nära samverkan med länets kommuner samt ha ett innovativt och mobiliserande förhållningsätt för att i slutändan göra planen mer levande och lättillgänglig för invånare, kommuner och andra regionala aktörer.

Beslutsunderlag

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande
2. Översiktsplan Täby 2050 – Staden på landet - utställningsförslag
3. Miljökonsekvensbeskrivning – Översiktsplan 2050 - utställningsförslag
4. Tillväxt- och regionplanenämndens yttrande den 15 oktober 2021

5. Kulturnämndens yttrande den 21 oktober 2021
6. Trafiknämndens yttrande den 21 oktober 2021
7. Hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande den 21 oktober 2021

Irene Svenonius

Gustav Hemming

Regionledningskontoret
Ellen Irenaeus

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-11-08

RS 2021-0756

Regionstyrelsen

Yttrande över utställningsförslag av Översiktsplan Täby 2050 – Staden på landet

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Täby kommun över utställningsförslag Översiktsplan Täby 2050 - Staden på landet

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Region Stockholm har genom remiss beretts möjlighet att yttra sig över Täby kommuns förslag till ny översiktsplan. Översiktsplanen är föremål för utställning och har reviderats med hänsyn till de synpunkter som inkom under samrådet som hölls från den 1 februari till och med 7 mars 2021. Region Stockholm har yttrat sig i samband med samrådet av översiktsplanen (RS 2021-0140).

Ärendet har inom Region Stockholm remitterats till trafiknämnden, tillväxt- och regionplanenämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden samt kulturnämnden. Samtliga remissinstanser har yttrat sig över ärendet.

Region Stockholm ser positivt på förslaget till översiktsplan men ser samtidigt att kommunen på vissa punkter avviker från den regionala utvecklingsplanen, RUFS 2050, och att några områden med fördel kan förtydligas, till exempel vad gäller markanvändning, bebyggelseutveckling och kollektivtrafik.

Bakgrund

Region Stockholm har genom remiss beretts möjlighet att yttra sig över utställningsversionen av Täby kommuns förslag till ny översiktsplan. Yttrandet utgår från ett samlat regionalt utvecklingsperspektiv utifrån

Region Stockholms ansvar för regional fysisk planering och regional utveckling.

Översiktsplan Täby 2050 Staden på landet har ett tidsperspektiv som sträcker sig till år 2050 och tar sin utgångspunkt från fem mål som beskriver inriktningen för ett hållbart Täby. De fem målen är:

- Attraktivt och tryggt
- Framkomligt och sammanlänkat
- Artrikt och hälsosamt
- Innovativt och näringslivsvänligt
- Robust och klimatsmart

De övergripande målen konkretiseras i inriktningar för kommunens utveckling som ska vägleda arbetet i den fysiska planeringen och sammanfattas i en mark- och vattenanvändningskarta.

Region Stockholm har yttrat sig i samband med samrådet av översiktsplanen (RS 2021-0140). Efter samrådet har översiktsplanen reviderats utifrån inkomna synpunkter.

Ärendet har inom Region Stockholm remitterats till trafiknämnden, tillväxt- och regionplanenämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden samt kulturnämnden. Samtliga remissinstanser har yttrat sig över ärendet. Ställningstaganden i den regionala utvecklingsplanen för Stockholm (RUFS 2050) utgör utgångspunkter för yttrandet liksom synpunkterna från Region Stockholms yttrande över samrådsförslaget (RS 2021-0140).

Region Stockholms yttrande
Region Stockholm ställer sig fortsatt positiv till de övergripande målen och ansatserna i översiktsplaneförslaget. Region Stockholm anser att Täby kommun har tagit fram ett genomarbetat förslag till översiktsplan och att planen i huvudsak ligger i linje med RUFS 2050.

Bebyggelsestruktur och markanvändning
Region Stockholm ser positivt på att översiktsplanen i huvudsak ligger i linje med intentionerna och bebyggelsestrukturen i RUFS 2050. Översiktsplanen ger uttryck för en vilja att bidra till utvecklingen av Stockholmsregionen och att kommunen har en ambition att utveckla bebyggelse i kollektivtrafiknära lägen.

Det är positivt att översiktsplanen sedan samrådsskedet har kompletterats med en ny rubrik ”Översiktsplanens förenlighet med regionplanen RUFS 2050”. I den tillkommande texten beskriver kommunen att översiktsplanen, till skillnad från regionplanen, inte visar något sammanhängande bebyggelseområde mellan den regionala stadskärnans två tyngdpunkter Täby centrum och Arninge. Täby kommun motiverar sitt ställningstagande med att det inte bedöms lämpligt att bygga samman Täby centrum och Arninge, bland annat på grund av fysiska barriärer och viktiga ekologiska samband i området. Region Stockholm vill lyfta fram de förhållningssätt som finns i RUFS 2050 gällande bebyggelseutveckling i de regionala stadskärnorna; det saknas i denna kontext en beskrivning av hur de två noderna avses förhålla sig till varandra, både rumsligt och funktionellt, för att de ska kunna fungera som en sammanhängande regional stadskärna i enlighet med RUFS 2050. Om kommunen inte anser att Arninge ska ingå i en sammanhängande regional stadskärna med Täby centrum är detta en fråga som behöver hanteras i samband med den kommande revideringen av regionplanen.

I översiktsplanen planeras fortsatt blandad bebyggelse där Täby bussdepå i dagsläget är lokaliserad. Region Stockholm vill framhäva att en omlokalisering inte är aktuell och anser att det i översiktsplanen ska framgå att bussdepåns lokalisering bör behållas då den befintliga lokaliseringen av depån gynnar ett effektivt kollektivtrafiksystem.

Bostadsbyggande och befolkningsutveckling
I översiktsplanen framgår att kommunens bostadsutveckling ska ske i en jämn utbyggnadstakt om i genomsnitt mellan 600 – 650 bostäder per år fram till år 2050. Region Stockholm noterar att inriktningen för Täbys bostads- och befolkningsutveckling ligger i det lägre spannet av regionplanens utpekade bostadsbehov. Enligt RUFS 2050 behöver tillskottet av nya bostäder i Täby uppgå till mellan 650 - 1 000 bostäder årligen fram till år 2030 och 650 - 1 100 bostäder årligen mellan åren 2030 till 2050 för att det regionala demografiska bostadsbehovet ska kunna mötas.

För att bostadsförsörjningen i regionen som helhet ska fungera på lång sikt behövs det en god mark- och planberedskap i samtliga kommuner. Region Stockholm är väl medvetet om kommunens utmaningar när det gäller förutsättningar för bostadsbyggande och har tillsammans med länets kommuner genom kommunförbundet Storsthlm enats om gemensamma positioner för ett ökat bostadsbyggande och en tryggad bostadsförsörjning i Stockholmsregionen.

Transportsystemet
I översiktsplanens målbild ”Framkomligt och sammanlänkat” framgår det att kommunens ambition är att det ska vara enkelt att ta sig fram med bil, kollektivtrafik eller som gående och cyklist inom kommunen. Region Stockholm vill understryka målsättningarna i RUFS 2050 och regionens trafikförsörjningsprogram om ett transporteffektivt samhälle där gång, cykel och kollektivtrafik prioriteras. Region Stockholm anser att Täby kommun i översiktsplanen med fördel kan förtydliga vilka konkreta åtgärder som eftersträvas för att styra att andelen hållbara resor ökar i kommunen.

Kollektivtrafik
Översiktsplanen hänvisar till att förutsättningarna för en ökad kollektivtrafikandel i kommunen kan nås genom att nya bostäder och arbetsplatser planeras i närheten av Roslagsbanans stationer. Region Stockholm vill även lyfta att nya skolor och anläggningar för fritids-aktiviteter bör lokaliseras i kollektivtrafiknära lägen i syfte att öka förutsättningarna för ett hållbart resande.

I översiktsplanen framgår att den lokala kollektivtrafiken behöver förbättras med fler direkta och attraktiva linjer, högre turtäthet och framkomlighet. I översiktsplanen anges även att förbättrade förbindelser behövs till de regionala kärnorna Sollentuna-Kista och Jakobsberg-Barkarby. Region Stockholm vill lyfta fram att ett förbättrat lokalt kollektivtrafiknät förutsätter ett bra resandeunderlag och en god framkomlighet för busstrafiken på det lokala vägnätet inom kommunen. Region Stockholm välkomnar en dialog om bristerna i busstrafiken och om hur den kan prioriteras för att nå ett ökat resande. Region Stockholm noterar även att en del av stråket för stomlinje J inte pekas ut som regionalt stråk i översiktsplanen.

Region Stockholm vill i övrigt lyfta att en kontakt i tidigt skede bör tas för att kunna diskutera kollektivtrafikförsörjning i områden där nybebyggelse föreslås.

Roslagsbanan
Region Stockholm anser att beskrivningen av Roslagsbanans funktion i kollektivtrafiksystemet kan förtydligas även i översiktsplanens granskningsversion. Region Stockholm ser att översiktsplanen förtydligats avseende beskrivningarna av Roslagsbanan som riksintresse. Däremot vill Region Stockholm fortsatt lyfta att en översyn av befintliga detaljplaner som inte

tar hänsyn till Roslagsbanan som riksintresse bör prioriteras för att säkerställa Roslagsbanans markanspråk. Planläggning av mark för eventuell tillkommande bebyggelse som idag ligger utanför detaljplanerat område bör också prioriteras för att säkerställa Roslagsbanans utveckling. I översiktsplanen framgår att riksintresset avses reduceras, beslut gällande detta är dock inte fastställt. Roslagsbanan utgör en järnvägsanläggning vilket innebär restriktioner kring byggande i dess närhet.

Kulturmiljö
Region Stockholm anser att översiktsplanen med fördel kan lyfta fram kulturmiljövärden som en resurs att beakta och tillvarata i samhällsutvecklingen, vilket är i linje med RUFS 2050. Region Stockholm noterar att flera av de områden som planeras få bostadstillskott eller vidareutvecklas som verksamhetsområden har höga kulturhistoriska värden vilka riskerar att minska vid framtida exploateringar. Det vore därför värdefullt att översiktsplanen tydligare beskrev de värden och karaktärer som bör beaktas i den fortsatta planeringen för respektive område.

Folkhälsa
RUFS 2050 lyfter vikten av att planera och avsätta mark för samhällsservice, aktiviteter, organiserad och spontan idrott samt skolgårdar och lekplatser. Avseende planering av förskolor och skolor kan översiktsplanen med fördel kompletteras med skrivningar kring betydelsen av friytor.

Översiktsplanen uppmärksammar att det vid Såsta - Karby finns ett svagt grönt samband som behöver stärkas för att upprätthålla ekologiska och rekreativa kopplingar mellan Angarn- och Rösjökilen i den regionala grönstrukturen. Region Stockholm anser att kommande grönplan behöver hantera utmaningen att stärka det svaga sambandet. Region Stockholm har tagit fram ett underlag angående svaga gröna samband som kan fungera vägledande i kommunens planering; *När var och hur? Svaga samband i Stockholmsregionens gröna kilar*.

Region Stockholm anser att översiktsplanen med fördel kan kompletteras med tydligare skrivningar gällande vad som avses med ”nära tillgång till parker och natur”, och även förtydligas avseende tillgänglighet till parker och grönområden för olika grupper i samhället.

Tekniska försörjningssystem
Region Stockholm noterar att översiktsplanen inte heller i granskningsversionen innehåller några ställningstaganden gällande det

värmeverk som det tidigare har planerats för, och som finns markerat i den regionala utvecklingsplanen, i Hagby. Region Stockholm vill fortsatt betona att det finns ett regionalt behov av ett nytt fjärrvärme-/kraftvärme-verk i denna del av regionen och att det saknas en motivering till varför värmeverket inte hanteras i översiktsplanen.

Ekonomiska konsekvenser
Förslaget bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Anton Västberg
Utvecklingsdirektör

Beslutsunderlag

1. Översiktsplan Täby 2050 – Staden på landet - utställningsförslag
2. Miljökonsekvensbeskrivning – Översiktsplan 2050 - utställningsförslag
3. Tillväxt- och regionplanenämndens yttrande den 15 oktober 2021
4. Kulturnämndens yttrande den 21 oktober 2021
5. Trafiknämndens yttrande den 21 oktober 2021
6. Hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande den 21 oktober 2021

Beslutsexpediering

1. Täby kommun
2. Hälso- och sjukvårdsnämnden
3. Tillväxt- och regionplanenämnden
4. Trafiknämnden
5. Kulturnämnden

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2021-11-08

Översiktsplan Täby 2050

Staden på landet

Utställningsförslag

Kommunstyrelsen 20 september 2021

Förord

Täby är en av Sveriges mest välskötta kommuner. Översiktsplanen Täby 2050 – Staden på landet, som du nu har framför dig, visar hur kommunen kan utvecklas. Var nya bostäder kan byggas, var det behövs nya trafiklösningar och hur olika markområden ska användas. På så sätt är översiktsplanen en vägvisare för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön i vår kommun.

Planen har sin utgångspunkt i att Täby ska utvecklas med kvalitet och genom omsorgsfull planering, för attraktiva och trygga miljöer för såväl boende, företagare som besökare. Halva Täby ska vara grönt och hela Täby hållbart. Därför skriver vi i denna plan att stads- och bostadsutveckling huvudsakligen ska ske i närheten av Roslagsbanan. Övrig bebyggelsestruktur ska inte genomgå några större förändringar utan behålla sin befintliga karaktär. Täbys många grönområden ska bevaras och är viktiga för rekreation och friluftsliv.

I översiktsplanen poängteras också att trafik och infrastruktur ska fungera. Vi vill till exempel att Roslagsbanan förlängs till Arlanda och att Täby centrum-Arninge utvecklas som ett nav i kollektivtrafiken för bättre tvärförbindelser. Framkomligheten för biltrafiken är också högt prioriterad med bland annat förstärkt framkomlighet på Norrortsleden, Arningevägen och E18.

För att Täby fortsatt ska vara en attraktiv kommun att bo och leva i måste näringsliv, serviceutbud samt kultur- och fritidsaktiviteter gå hand i hand. Vi ska värna välfärdens kärna och vill ständigt förbättra såväl kvalitet som effektivitet. Täby ska utvecklas varsamt på ett samhällsekonomiskt sätt. På så vis blir en fantastisk kommun ännu bättre i framtiden.

Erik Andersson (M)
Kommunstyrelsens ordförande

Innehåll

Översiktsplan Täby 2050 1
Staden på landet 1
Förord 2
Innehåll 3
Välkommen till översiktsplanen! 4
Inledning och utgångspunkter 5
Det här är översiktsplanen 5
Förutsättningar för Täbys översiktsplan 7
Regionala utgångspunkter och intressen 9
Fem mål för ett hållbart Täby 2050 12
Täby och omvärlden 12
Implementering av FN:s globala mål för hållbar utveckling - Agenda 2030 12
Fem mål för ett hållbart Täby 13
Avgränsning, styrning och uppföljning 17
Utvecklingsinriktning 18
Attraktivt och tryggt 18
Framkomligt och sammanlänkat 30
Artrikt och hälsosamt 36
Innovativt och näringslivsvänligt 43
Robust och klimatsmart 45
Plankarta och vägledning 55
Plankarta med vägledning för mark- och vattenanvändning 56
Vägledning för kommunens delområden 74
Riksintressen och andra värden 98
Riksintressen 99
Andra skydd och värden 104
Genomförande 107
En kontinuerlig översiktsplanering 107
Genomförande i efterföljande planering 107
Konsekvenser 112
Bakgrund 112
Samlad bedömning av planförslaget 112
Bilagor 116

Välkommen till översiktsplanen!

Nedan presenteras de kapitel som översiktsplanen består av.

Inledning och utgångspunkter
Det inledande kapitlet beskriver översiktsplanens formella och lagstadgade ramar. Det innehåller också förutsättningar för översiktsplanens innehåll och ställningstaganden samt en beskrivning av regionala utgångspunkter, intressen och översiktsplanens förenlighet med regionplanen, RUFS 2050.

Fem mål för ett hållbart Täby 2050
Kapitlet innehåller fem nya mål för hållbar utveckling i Täby. Målen beskrivs övergripande avseende målbild och koppling till Agenda 2030 samt Sveriges nationella miljökvalitetsmål. Kapitlet redogör även övergripande för implementering i verksamhetsplanering och budget.

Utvecklingsinriktning
Kapitlet redovisar Täbys utvecklingsinriktning och ställningstaganden kring de förhållanden som har betydelse för en lämplig mark- och vattenanvändning och resurshushållning. Kapitlet ska vara vägledande i arbetet med de fem målen för ett hållbart Täby.

Plankarta och vägledning
Kapitlet anger hur kommunen avser att använda mark- och vattenområden i Täby samt hur kommunen avser att bevara och utveckla den bebyggda miljön. Det redovisas i översiktsplanens plankarta och genom en vägledning. Vägledningen ges generellt för de olika typerna av mark- och vattenanvändning samt områdesvis för olika delområden i kommunen.

Riksintressen och andra värden
Kapitlet redovisar Täbys förhållningssätt till riksintressen, skyddade områden och platser samt andra värden som efterföljande planering och utveckling bör ta hänsyn till.

Genomförande
Kapitlet beskriver hur översiktsplanen ska genomföras och följas upp, förutsättningar för den efterföljande fysiska planeringen samt en övergripande utbyggnadsstrategi.

Konsekvenser
Kapitlet redovisar i en samlad bedömning de miljökonsekvenser som samrådsförslaget medför.

Bilagor
Bilagan till översiktsplanen bestod under samrådsskedet av en miljökonsekvensbeskrivning. Till utställning och antagande kompletteras översiktsplanen med fler bilagor.

Inledning och utgångspunkter

Det här är översiktsplanen

När Täby utvecklas ska det ske med kvalitet och omsorg genom attraktiva och trygga miljöer för boende, företagare och besökare. Halva Täby ska vara grönt och hela Täby ska vara hållbart. Trafik och infrastruktur ska fungera i vardagen och utvecklas för framtiden. Översiktsplanen visar hur detta ska ske och med en målbild för år 2050.

Översiktsplanen regleras genom plan- och bygglagen och miljöbalken

Alla kommuner ska ha en aktuell kommunövergripande översiktsplan som anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Planen ska vägleda beslut om hur mark- och vattenområden och den bebyggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Av översiktsplanen ska det framgå hur riksintressen tillgodoses, hur gällande miljökvalitetsnormer följs och hur förhållanden av väsentlig betydelse i övrigt beaktas.

Översiktsplanen är inte bindande. Den ger inga rättigheter eller skyldigheter till vare sig myndigheter eller enskilda. I planen vägs och prioriteras olika allmänna intressen mot varandra.

Kommunen ska samråda om förslaget med allmänheten, intresseorganisationer, länsstyrelsen samt berörda kommuner och myndigheter. Samråd hölls 1 februari till och med 7 mars 2021. Under samrådet inkom ca 330 yttranden och enkätsvar. Dessa har sammanställts i en samrådsredogörelse som presenteras tillsammans med översiktsplanen. Efter samrådet har förslaget reviderats och presenteras här i ett utställningsförslag. Utställningen pågår i minst åtta veckor. I nästa skede antar kommunfullmäktige översiktsplanen och den gäller tills en ny översiktsplan antas.

Översiktsplanens funktion

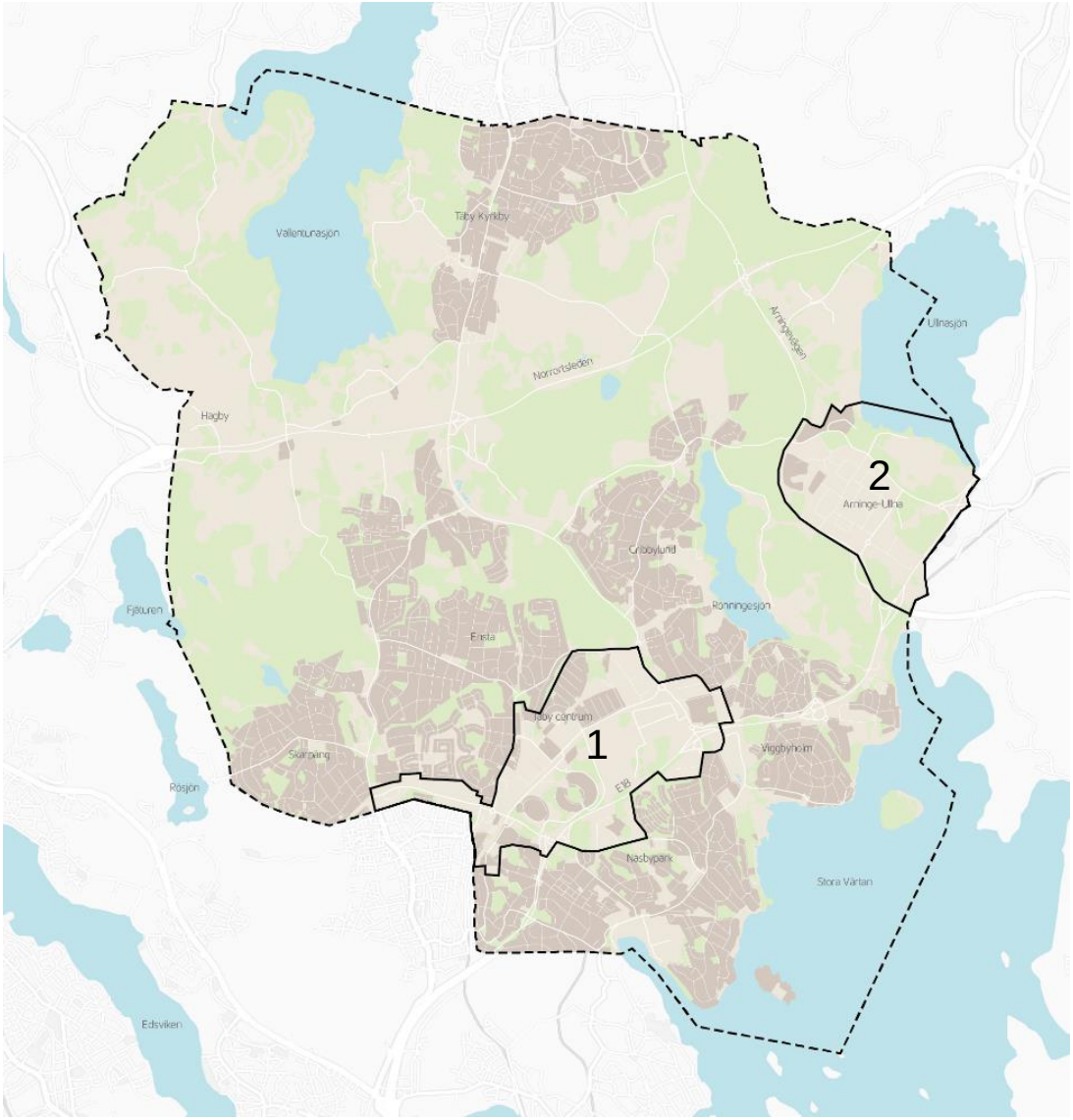
Översiktsplanen vägleder och möjliggör utveckling på en övergripande nivå. Den innehåller även nya kommunala mål som ska vägleda arbetet för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Det fortsatta arbetet med att uppnå målen och bidra till relevanta delar av de globala hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030 genomförs inom kommunens övergripande verksamhetsplanering.

En mer specifik inriktning för mark- och vattenanvändning arbetas fram i samband med den efterföljande planeringen som inkluderar beslut om exempelvis planprogram, detaljplaner och bygglov eller genom framtagande av olika typer av handlingsplaner. Översiktsplanen fungerar också som en plattform för kommunens medverkan i den regionala utvecklings- och transportplaneringen och som bedömningsunderlag för handläggare på exempelvis Länsstyrelsen och domstolar. Den kan också användas av företag som söker plats för sin verksamhet.

Översiktsplanens avgränsning

Översiktsplanen gäller för hela kommunens geografiska område och för hela kommunorganisationen, men tillämpas på olika sätt inom kommunens olika nämnder och verksamhetsområden. Tidsperspektivet är 2050.

För Täbys centrala delar, Arninge Ullna och Täby stadskärna, finns fördjupningar av den än så länge gällande kommunövergripande översiktsplanen, Det nya Täby 2010-2030, antagen av kommunfullmäktige 2009-12-14. Fördjupningarna för Arninge-Ullna och Täby stadskärna är antagna av kommunfullmäktige 2009-09-28 respektive 2019-11-04. Fördjupningen av översiktsplanen för Täby stadskärna har arbetats in i detta förslag till ny översiktsplan och de två planerna ska läsas tillsammans. Fördjupningen av översiktsplanen för Arninge-Ullna ersätts av inriktningen för området i denna nya översiktsplan. För ett antal områden i kommunen ska aktuella eller kommande planprogram vägleda efterföljande planarbeten och beslut. För Arninge-Ullna pågår arbete med en strukturplan.

Avgränsningen för översiktsplanen (hela kommunen) samt fördjupningar av översiktsplanen för Täby stadskärna (1) och Arninge-Ullna (2). (Fördjupad översiktsplan för Arninge- Ullna ersätts av Översiktsplan 2050 – Staden på landet, och upphör att gälla.)

Förutsättningar för Täbys översiktsplan

Utgångspunkter för mark- och vattenanvändning i Täby 2050 – Staden på landet

En utgångspunkt för översiktsplanen är överenskommelsen om finansiering av en utbyggnad av Roslagsbanan samt bostadsåtagande inom Sverigeförhandlingen, som Täby har undertecknat med staten och Region Stockholm. En förutsättning för att Täby ska utvecklas i föreslagen takt är att den tillväxt som bostadsåtagandet inom Sverigeförhandlingen innebär inte sker på bekostnad av sämre ekonomi för kommunen eller försämrad kvalitet i den verksamhet som Täby kommun finansierar.

Utgångspunkter för mark- och vattenanvändningen i Täby är att:

- Stadsutveckling och mer omfattande bebyggelseutveckling i första hand sker för att stärka regional och lokal service och koncentreras till redan bebyggda områden: den regionala stadskärnan Täby centrum-Arninge och kommundelscentrumen. Bostadsutveckling i närheten till Roslagsbanan ska prioriteras.
- Viss utveckling av småhusbebyggelse kan ske i mindre centrala lägen. Småhusbebyggelsens karaktär ska värnas.
- Den övergripande grönstrukturen bevaras och utvecklas med fokus på biologisk mångfald, funktionella spridningssamband samt Täbybornas tillgång och närhet till parker och natur.
- Utpekade områden med god tillgänglighet till det regionala vägnätet och potentiellt goda kollektivtrafiklägen utreds som nya företags- och verksamhetsområden, där funktioner som logistik och teknisk försörjning samt bytespunkter för kollektivtrafiken kan utvecklas.
- Samverkan fortsätter kring utpekade kommunikationsstråk för väg-, spår- och båtkommunikationer till och från övriga regionen för att öka den regionala tillgängligheten för invånare och verksamma.

Ställningstagande till lokalisering av ny bytespunkt och mark för verksamheter

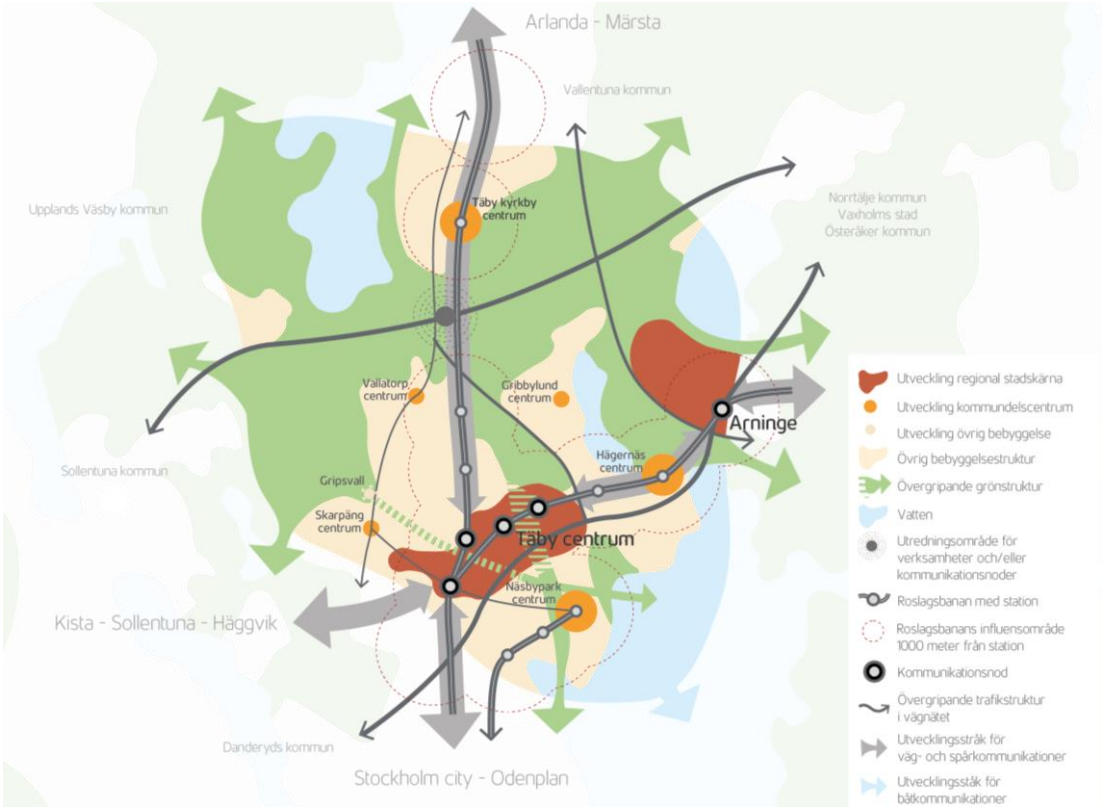
Möjliga lägen för verksamheter, även störande verksamheter, har studerats utifrån kommunens markinnehav intill huvudvägnätet, kollektivtrafik samt förekomst av riksintressen och andra värdefulla områden. Övriga utgångspunkter har varit det pågående arbetet med utveckling av Roslagsbanan samt andra etableringsfaktorer som företag efterfrågar till exempel: primära transportleder för farligt gods, rimliga exploateringsvillkor samt tillgång till service.

Två platser som studerats närmare är, ett område vid Arningevägen-Norrortsleden vid trafikplats Mossen (Vågsjö) samt ett område vid Norrortsleden-Roslagsbanan vid trafikplats Täby kyrkby (Såsta-Karby).

Vågsjöområdet är obebyggt och ligger avskilt från annan bebyggelse och saknar nödvändig infrastruktur för teknisk försörjning (VA och energi). Området är inte heller anslutet till omkringliggande vägar och saknar alltså även angöring med kollektivtrafik. Dessutom saknas förutsättningar för utveckling av en bytespunkt för kollektivtrafik. Delar av det studerade området har höga naturvärden av regional betydelse. Bedömningen är att nyttan av ett nytt

verksamhetsområde här blir liten i förhållande till den påverkan på miljö och rekreation en exploatering medför. Området föreslås därför inte utvecklas för verksamheter.

Såsta-Karby är till stora delar obebyggt, men ligger i anslutning till annan bebyggelse och befintlig infrastruktur. Inom området förekommer jordbruksmark där vallodling bedrivits de senaste åren. En utveckling i området behöver förhålla sig till riksintressena för rörligt friluftsliv och kulturmiljövården. Området ligger strategiskt med god tillgänglighet till huvudvägnätet, befintlig busshållplats. Här skulle nya verksamheter kunna komplettera det befintliga verksamhetsområdet Södra Midgård och bidra till mer service och underlag för kollektivtrafik. Såsta-Karby bedöms ha goda förutsättningar för en ny bytespunkt mellan Roslagsbanan och både lokal och regional busstrafik, samt god tillgänglighet för bil och cykel. Området skulle kunna bli en viktig regional bytespunkt för personresor till och från stora delar av regionen, och få ökad betydelse vid den planerade utbyggnaden av Roslagsbanan till Stockholms city via Odenplan och vid en eventuell förlängning till Arlanda. Det tillgängliga läget kan bidra till områdets attraktivitet för etablering av regionala och mellankommunala funktioner som till exempel verksamheter, kontor, teknisk försörjning, logistik och omlastning.

Övergripande utvecklingskarta

Regionala utgångspunkter och intressen

Många planeringsfrågor behöver samordnas på regional nivå och mellan kommuner. Nedan presenteras utgångspunkter och frågor som är viktiga för Täby att samverka kring.

Stockholm Nordost

I Stockholm Nordost, det kommungemensamma arbetet mellan Danderyd, Norrtälje, Täby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker, sker samverkan främst i regionala och mellankommunala frågor. Samarbetet syftar till att säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling i regiondelen med stark tillväxt och förbättrade kommunikationer i ett sammanhållet spårsystem.

Viktiga frågor för samarbetet är:

- Nationell infrastrukturplan, länsplan för regional transportinfrastruktur och andra beslut på nationell och regional nivå som nordostsektorn gemensamt påverkas av eller har intresse i.
- Förbättrad regional tillgänglighet och kapacitet i kollektivtrafiksystemet genom utveckling av Roslagsbanan med dubbelspår, förlängning till Stockholm city via Odenplan och till Arlanda samt utveckling av Arninge station som regional bytespunkt.
- Utveckling av den regionala stadskärnan Täby centrum-Arninge samt förbättrade tvärförbindelser till och från andra regionala stadskärnor.
- Förstärkt framkomlighet på Norrortsleden, Arningevägen och E18.
- Utveckling av regionala cykelstråk.

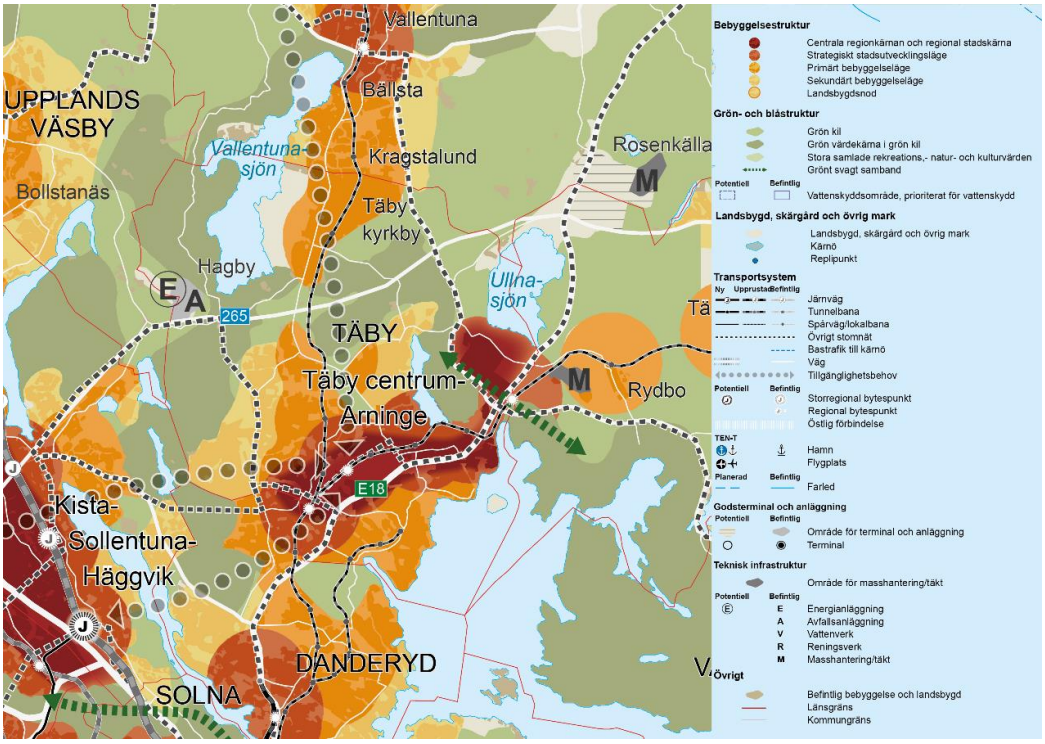
Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2050

Den regionala utvecklingsplanen, RUFS 2050, ger vägledning och långsiktig riktning för översiktsplaneringen och andra regionala utvecklingsfrågor. RUFS 2050 pekar ut utveckling av flera så kallade regionala stadskärnor som ska komplettera centrala Stockholm och avlasta transportsystemet. Inriktningen innebär bland annat stadsutveckling i de bästa kollektivtrafiklägena, sammanlänkade regionala stadskärnor, sammanhängande grönstruktur och robust vattenmiljö.

Översiktsplanen redovisar hur Täby centrum-Arninge ska utvecklas till en regional stadskärna och bytespunkt för kollektivtrafiken, genom ny station på Roslagsbanan, planering för fler bostäder och arbetstillfällen och utvecklad service i robusta och täta miljöer med ett stort regionalt upptagningsområde.

Behovet av regional kapacitetsstark kollektivtrafik mellan Täby centrum-Arninge och andra yttre regionala stadskärnor behöver utredas förutsättningslöst på regional nivå, i enlighet med RUFS 2050. För Täby är det viktigt att kommunikationerna mellan den regionala stadskärnan Täby centrum-Arninge och Kista-Sollentuna-Häggvik och vidare till Barkarby-Jakobsberg samt Arlanda-Märsta utvecklas med attraktiv och konkurrenskraftig kollektivtrafik. Det ger regional nytta och tillgänglighet, genom att avlasta förbindelserna in mot de mest centrala delarna av regionen och stärka kopplingarna mellan delregionerna inom länet. Översiktsplanen redovisar kommunikationsstråk och bytespunkter inom kommunen samt målpunkter utanför kommunen.

Utanför tätortsområdena består Täby till stor del av grönområden som är en del av den regionala grönstrukturen i länet och för Täby ett viktigt regionalt och mellankommunalt intresse. Täby kommun ska fortsätta att ta ansvar för att kvaliteten i den regionala grönstrukturen bibehålls och utvecklas.

Utsnitt ur plankarta – Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen 2050

Översiktsplanens förenlighet med regionplanen RUFS 2050

Förslaget till ny översiktsplan är i huvudsak förenligt med regionplanen, RUFS 2050. Inriktningen för Täbys bostads- och befolkningsutveckling ligger i det lägre spannet av regionplanens utpekade bostadsbehov. Kommunens önskade tillväxttakt syftar till att tillgodose utveckling av service och omsorg samt utbyggnad av infrastruktur utan att belasta kommunens ekonomi mer än nödvändigt. Regionplanen utgör till stora delar utgångspunkt för översiktsplanens förslag till markanvändning och bebyggelseutveckling. Översiktsplanen redovisar dock till skillnad från regionplanen inget sammanhängande bebyggelseområde mellan den regionala stadskärnans två tyngdpunkter Täby centrum och Arninge. Att bygga samman Täby centrum och Arninge bedöms inte lämpligt bland annat på grund av fysiska barriärer och viktiga ekologiska samband i området.

Regional kollektivtrafikplan 2050

Region Stockholm har tagit fram ett förslag till en långsiktig plan för kollektivtrafikens utveckling i regionen, Kollektivtrafikplan 2050, som är föremål samråd under sommaren 2021. Förslaget visar hur Region Stockholm föreslår att kollektivtrafiken i länet bör planeras för att nå målen i RUFS 2050 och trafikförsörjningsprogrammet.

Planen pekar bland annat ut en förlängning av tvärbanans Kistagren från Helenelund till Täby, för att stärka tillgängligheten mellan Täby centrum-Arninge och Kista-Sollentuna-Häggvik i enlighet med RUFS 2050. Planen pekar även ut en ny station på Roslagsbanan vid Såsta-Karby tillsammans med en utvecklad bytespunkt i detta område.

Övriga regionala och mellankommunala frågor

Framtida energiförsörjning behöver hanteras gemensamt i regionen, men även andra tekniska försörjningsystem såsom avfallshantering förutsätter samverkan över kommungränserna. Idag samarbetar Täby med Danderyd, Järfälla, Lidingö, Sollentuna, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Upplands Väsby och Vallentuna om avfallsfrågorna inom det gemensamma regionala avfallsbolaget SÖRAB. En ny gemensam avfallsplan har tagits fram inom samarbetet.

Även dricksvattenförsörjning och spillvattenhantering samt i viss mån även dagvattenfrågor och vattenvård bygger på regional samverkan. Täby ingår i Käppalaförbundet och kommunförbundet Norrvatten samt Oxunda vattensamverkan och Svealands Kustvattenvårdsförbund.

Exempel på övriga regionala och mellankommunala samverkansfora är Runriket, räddningstjänsten Stockholms brandförsvar samt miljö- och tillsynsmyndigheten Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd, SRMH. Täby kommun är också medlem i Östra Sveriges luftvårdsförbund, där 60 medlemsorganisationer samverkar i arbetet för en bättre luftmiljö.

Täby kommun deltar även i Grönkilssamverkan inom Angarnkilen, Bogesundskilen och Rösjökilen tillsammans med Danderyd, Sigtuna, Sollentuna, Upplands Väsby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker där även regionala aktörer, högskolor och universitet, föreningsliv och allmänhet är delaktiga. Samarbetet syftar till att stärka helhetssynen och höja de rekreativa och biologiska värdena i regionen.

Masshantering och täktverksamhet tar stora ytor i anspråk. Dessutom genererar de transporter och påverkar flera kommuner och de större trafiklederna. Lämpliga platser som kan reserveras för omlastning och mellanlastning behöver utredas vidare och samordnas inom Stockholm Nordost och med andra berörda kommuner.

Fem mål för ett hållbart Täby 2050

Täby och omvärlden

Täbys vision är:

- ”Täby utvecklas med trygghet och frihet för en hållbar framtid”

Kommunens inriktningsmål för innevarande mandatperiod är:

1. Det är attraktivt och tryggt att leva och verka i Täby
2. Täby är en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar kommun
3. Verksamhet finansierad av Täby kommun håller hög kvalitet oavsett utförare

Kommunens organisation med verksamheter och bolag är en viktig aktör på en lokal marknad, med påverkan även utanför kommunens gränser. Världen är i ständig förändring och förändringarna sker i en allt snabbare takt. Exempel på utvecklingstrender är ökad urbanisering och digitalisering samt hållbart ansvarstagande.

Täby kommun har ett ansvar för att skapa goda förutsättningar för invånare, näringsliv och besökare. Genom att kommunen utvecklar effektiva arbetsmetoder, utför ett professionellt arbete och fattar väl avvägda beslut ska god service och livsmiljö kunna erbjudas till Täbys invånare även i framtiden.

Implementering av FN:s globala mål för hållbar utveckling - Agenda 2030

Täby är en föregångskommun på många områden och har som målsättning att vara det även inom hållbarhetsområdet. Översiktsplanen ska bidra till att nå de globala målen för hållbar utveckling som antagits av FN:s medlemsländer, Agenda 2030.

Agenda 2030 innefattar alla aspekter av hållbarhet: sociala, miljömässiga och ekonomiska. Den utgår från att en hållbar utveckling ”tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillfredsställa sina behov”. I Agenda 2030 formuleras 17 mål och 169 delmål. Målen är alla viktiga för att uppnå hållbar utveckling på lokal och global nivå och många av dem är beroende av varandra. Det innebär att framgång för ett mål ger positiva effekter på andra mål.

För flera av de 17 globala målen har Täby redan idag en tydlig inriktning och ett arbete som styr mot måluppfyllelse.

FN:s globala mål för hållbar utveckling

Fem mål för ett hållbart Täby

Inom arbetet med att ta fram en ny översiktsplan för Täby har fem mål identifierats som viktiga för kommunens identitet, attraktionskraft och utveckling. FN:s globala mål och de delmål som är relevanta för kommunen har kopplats till respektive mål.

De fem målen för ett hållbart Täby är:

- Attraktivt och tryggt
- Framkomligt och sammanlänkat
- Artrikt och hälsosamt
- Innovativt och näringslivsvänligt
- Robust och klimatsmart

Målen har relevans för flera nämnder och bolag, men även invånare, föreningar och verksamhetsutövare, och är viktiga för att lyckas med Täbys vision.

De fem målen för ett hållbart Täby ska följas upp kontinuerligt.

Översiktsplanen ska, genom att implementera Agenda 2030 i kommunens mål, utvecklingsinriktningar samt vägledning för den fortsatta planeringen, skapa goda förutsättningar för väl fungerande vardagsliv och näringsliv i ett robust, tryggt och attraktivt Täby även i framtiden. Nedan redovisas Täbys fem mål för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling och hur de förhåller sig till målen i Agenda 2030 och nationella miljökvalitetsmål.

Täbys mål samt de globala hållbarhetsmål och nationella miljökvalitetsmål de syftar till att bidra till.

Attraktivt och tryggt

Täbys invånare har frihet att själva kunna välja från ett rikt utbud av tjänster. Med stor omsorg skapas attraktiva och trygga offentliga platser, skola, omsorg och bostäder i levande och varierade bostads- och stadsmiljöer, tillsammans med välfärdstjänster som håller hög kvalitet.

Goda exempel från andra organisationer används i utvecklingsarbetet och kommunen tar stöd från forskningen för till exempel skolutveckling, utveckling av vård- och omsorg, kultur- och fritid, stadsutveckling, miljö- och klimatarbete.

Kommunikation, dialog, service och bemötande präglar det fortsatta utvecklingsarbetet. Genom dialog med invånare, föreningsliv, aktörer och företag i Täby, utvecklas kommunen i en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar riktning.

Framkomligt och sammanlänkat

I Täby är det lätt att ta sig fram, med bil, kollektivtrafik eller som gående och cyklist. Transportsystemet är tryggt och tillgängligt och bidrar till en mer sammanlänkad kommun.

Framkomligheten ökar genom stadsutveckling i kollektivtrafiknära lägen, hållbara och kostnadseffektiva åtgärder för framtiden och genom regional samverkan som tillsammans gör det enklare att förflytta sig i vardagen.

Artrikt och hälsosamt

Halva Täby är grönt och hela Täby är hållbart. Naturen i Täby - skogar, våtmarker, sjöar och vattendrag med sin biologiska mångfald och sina viktiga ekosystemtjänster värnas. Täbyborna har nära till grönområden.

Kvartersmark och grönstruktur förvaltas för en hög biologisk mångfald, stärkt motståndskraft mot klimatförändringar och minskat läckage av förorenat dagvatten.

Innovativt och näringslivsvänligt

Täby har ett av landets bästa företagsklimat och en väl fungerande integration. Täbybornas kompetens och utbildningsnivå motsvarar det arbetsmarknaden efterfrågar och bidrar till kompetensförsörjning, nyetablering och utveckling av företag i kommunen.

Genom kommunens samverkan med det lokala och regionala näringslivet, samhällsaktörer, kommuner och forskning skapas innovationer och ett stärkt och hållbart näringsliv.

Robust och klimatsmart

Täby är robust och klimatsmart och kommunen bidrar till att nå de nationella miljökvalitetsmålen.

Viktiga samhällsfunktioner i den tekniska infrastrukturen, transportsystemet och bebyggelsen är anpassade för att klara klimatförändringarna. Riskreducerande åtgärder ingår i kommunens verksamhetsplan.

I Täby är det lätt för boende, föreningar, aktörer och företag att göra hållbara val och bidra till återbruk, återvinning och minskad nedskräpning.

Avgränsning, styrning och uppföljning

För att utvecklas i en hållbar riktning tar kommunen stöd av globala, nationella och regionala mål. Förutom att implementera Agenda 2030, ska de fem målen för ett hållbart Täby vägleda i arbetet med att uppnå bland annat Sveriges klimat- och miljömål, folkhälsomål och regionala utvecklingsmål. De fem målen ska vägleda kommunens verksamheter samtidigt som de ska inspirera och underlätta för invånare, föreningar, företag och andra aktörer verksamma i Täby att göra hållbara val och bidra till uppfyllelsen av Agenda 2030.

Översiktsplanen ska ersätta kommunens miljöprogram. Översiktsplanen blir därmed kommunens hållbarhetsprogram och de fem målen för ett hållbart Täby ska ingå i kommunens ordinarie styrmodell och modell för uppföljning. Med stöd av målen och översiktsplanen fungerar verksamhetsplanen som kommunens handlingsplan för hållbar utveckling.

Kommunen har valt att arbeta med alla 17 globala mål med fokus på de delmål som är mest relevanta för Täby och som ligger inom kommunens rådighet. De fem målen för ett hållbart Täby ska hjälpa nämnder och verksamheter att inom verksamhetsplaneringen säkerställa att hållbarhet ingår som en självklar del i det dagliga arbetet och att relevanta delmål i Agendan har beaktats. Då Täbys fem mål har en övergripande vägledande funktion, tas mätbara mål fram inom det fortsatta verksamhetsplaneringsarbetet och i kommunens styrdokument.

Genom tidsatta aktiviteter, projekt och uppdrag på verksamhets- och enhetsnivå kommer arbetet att kunna styras och följas upp systematiskt inom verksamhetsplaneringen och i riktning mot uppfyllelsen av målen i Agendan. Uppföljningen sker genom nyckeltal och indikatorer och rapporteras två gånger per år inom ordinarie verksamhetsplanering och uppföljning. Inför varje ny mandatperiod ses relevansen i den fem målen för ett hållbart Täby över, med utgångspunkt i den politiska inriktningen för perioden. Mål på nämnd- och verksamhetsnivå ses årligen över inom ramen för verksamhetsplaneringen.

Roller och ansvar

Inom kommunens organisation ansvarar ytterst verksamhetschefer för uppfyllelsen av målen. Arbetet stödjs genom olika styrdokument (program, planer och policys), som konkretiserar arbetet med strategier, vägledningar och mätbara mål. Arbetet genomförs genom tids- och ansvarsbestämda aktiviteter, projekt och uppdrag inom verksamheterna. Nämndernas och bolagens målansvar hanteras inom den ordinarie styrningen.

Nämnder och bolag ska löpande göra analyser och identifiera möjligheter till och behov av utveckling och kommunikativa åtgärder inom ramen för verksamhetsarbetet och de egna målansvarsområdena. Ämneskunskaper och kunskaper om omvärld, analyser och goda exempel behöver kommuniceras för att inspirera till ständig förbättring för Täbys invånare och företagare i en hållbar riktning.

Utvecklingsinriktning

Utvecklingsinriktningen redovisas utifrån de fem målen för ett hållbart Täby och vägleder arbetet i den fysiska planeringen.

Täbys mål och översiktsplanens utvecklingsinriktning.

Attraktivt och tryggt

Täby ska vara en attraktiv kommun att bo i där vardagslivet ska fungera och där det finns möjlighet att jobba nära hemmet. Täby ska erbjuda en säker och trygg livsmiljö. Utvecklingen ska ske med människan i centrum och ta fasta på de befintliga kvaliteter och värden som finns idag och kännetecknar Täby. I Täby ska det finnas stor valfrihet och samhällsservice som håller hög kvalitet.

Befolkningsutveckling, bostadsförsörjning och välfärdstjänster

- Bostäder ska planeras för en jämn utbyggnadstakt och behovet av välfärdstjänster ska tillgodoses. Bostadsutvecklingen ska ske främst i den regionala stadskärnan inom större stadsutvecklingsprojekt, i kommundelscentrumen och i närhet till kollektivtrafiken. Den

ekonomiska genomförbarheten ska säkerställas genom kontinuerliga befolkningsprognoser och behovsbedömningar, som ska utgöra underlag i planerings- och budgetarbetet.

Befolkning och bostäder

Befolkningen förväntas öka med i genomsnitt cirka 1,5 procent årligen fram till år 2050. Befolkningsmängden kan då komma att uppgå till cirka 100 000.

Bostadsutvecklingen ska ske under ordnade former genom en jämn utbyggnadstakt om i genomsnitt mellan 600 – 650 bostäder per år till år 2050. En jämn utbyggnadstakt möjliggör en samordnad utveckling av förskola, skola och omsorg och bibehållen kvalitet i kommunens verksamheter, samtidigt som god planberedskap och tydlig inriktning för kommande planering och markanvändning skapar förutsägbarhet för marknadens aktörer.

Med nya Roslags-Näsby, Täby park och Arninge-Ullna säkras kommunens långsiktiga tillväxt och fler bostäder med närhet till kollektivtrafik skapas. Ambitionerna ska vara höga avseende attraktivitet och trivsamhet. Nya bostäder ska finnas i en variation av bostadsstorlekar, boendeformer och upplåtelseformer. Mellan 10 och 15 procent av bostadstillskottet ska upplåtas med hyresrätt.

Bostäder planeras till största delen som flerbostadshus i en blandad bebyggelse i kollektivtrafiknära lägen. Visst bostadstillskott planeras som komplement i befintliga bebyggda områden främst i den regionala stadskärnan Täby centrum-Arninge, i anslutning till kommundelscentrum i Skarpäng, Täby kyrkby, Gribbylund, Näsbypark och Hägernäs samt i Gripsvall och i Täby kyrkby invid Jarlabankes väg.

Fakta: Befolkning och bostäder

Den 31 december 2020 hade Täby kommun 72 755 invånare. Sedan 2010 har befolkningen ökat med drygt 8 000 invånare. Ökningstakten har varit mellan 1,2 till 1,6 procent årligen. Under 2019 var ökningen betydligt svagare. De tre största åldersgrupperna hos befolkningen är de som är födda på 1940-, 1960- och 1990-talen.

Andelen av befolkningen med eftergymnasial utbildning är högre än snittet i såväl länet som riket. Förvärvsfrekvensen ligger på ca 85 procent, vilket också är högre än snittet i länet och riket.

I Täby kommun finns drygt 30 000 bostäder (2020). Ca 48 procent av dessa finns i småhus och ca 52 procent i flerbostadshus. Av samtliga bostäder är ca 9 procent hyresrätter, 46 procent bostadsrätter och 45 procent äganderätter

Välfärdstjänster inom social omsorg och utbildning

I Täby finns ett varierat utbud av välfärdstjänster som förskola, skola och omsorg med många olika aktörer som håller hög kvalitet i sin verksamhet. Mångfalden och valfriheten ska upprätthållas och utvecklas genom samverkan med privata aktörer då nya lokaler planeras och verksamheter etableras. Barns, ungdomars och äldres behov är viktiga utgångspunkter och ska tidigt beaktas i arbete med Täbys utveckling.

Eftersom de kommunala verksamheternas behov av lokaler, anläggningar och bostäder varierar över tid är det angeläget att ständigt anpassa utbudet efter aktuellt behov. Lokalförsörjningen ska

ha en tydlig koppling till kommunens ekonomiska förutsättningar samt mål- och budgetarbete. Befolkningsprognoser och behovsbedömningar tas fram kontinuerligt för att säkerställa ett aktuellt och tillförlitligt underlag i planerings- och budgetarbetet. Under- och överkapacitet ska undvikas. Lokaler ska i så stor utsträckning som möjligt samnyttjas för olika verksamheter och med kommersiell service där det finns efterfrågan. Nya detaljplaner ska utformas med flexibel markanvändning så att lokalerna kan anpassas för annan användning i framtiden.

Närhet till kommunikationer samt kommersiell och offentlig service behöver tillgodoses när nya bostadsetableringar planeras. Kostnadseffektiva lösningar ska säkerställas och behov av tillgänglighet och gemensamma ytor behöver tillgodoses.

Vid planering för förskolor, grundskolor och gymnasieskolor ska god utemiljö, tillgång till dagsljus och trafiksäkra miljöer beaktas tidigt i processen. Mark ska avsättas tidigt för att tillgodose ytbehovet för lokaler och tillräckliga friytor utomhus för t ex. aktivitet och rörelse.

Den fortsatta planeringen ska beakta barns behov och deras möjligheter att påverka planeringen.

Ett rikt kultur-, idrotts- och fritidsliv

- Kultur-, idrotts- och fritidsanläggningar ska vara ändamålsenliga, kostnadseffektiva och ekonomiskt hållbara samt redovisas i långsiktiga investeringsplaner. Anläggningar och lokaler ska kunna samnyttjas för olika typer av aktiviteter.

Ett rikt kultur-, idrotts-, förenings- och fritidsliv ger möjlighet till rekreation, motion och gemenskap. Utbyggda och förbättrade gång- och cykelvägar för att nå dessa funktioner möjliggör aktiva transporter och bidrar till en hälsosam livsstil.

Täby är välförsörjt med idrottsanläggningar för många idrotter. Kontinuerliga befolkningsprognoser och behovsbedömningar, tillsammans med utbudet i det befintliga beståndet, ska vara utgångspunkt för nya investeringar. Innovativa lösningar i samverkan med privata aktörer och närliggande kommuner ska eftersträvas. Alla reinvesteringar och investeringar ska vara kostnadseffektiva. Barns och ungdomars behov är en viktig utgångspunkt i arbetet inom kultur, idrott, och fritid och ska beaktas tidigt i planprocessen. De offentliga mötesplatsernas, idrottsanläggningarnas och den konstnärliga gestaltningens omfattning ska tas upp tidigt i planprocessen och utgå från grundläggande ekonomiska förutsättningar.

Idrottsanläggningar tar ofta stora markytor i anspråk och kan med fördel samlokaliseras med mötesplatser eller till exempel skol- och föreningslokaler. Nya anläggningar ska kunna användas effektivt och samutnyttjas av flera verksamheter. Bostadsnära parker och grönområden kan användas till och ge utrymme för spontanidrott, motion och friluftsliv på egen hand.

God arkitektur och gestaltning

- Täby ska planera för trygga och estetiskt tilltalande miljöer, med höga vistelsevärden och ambitioner om kvalitet i stadsbyggnad och arkitektur. Varje stadsbyggnadsprojekt ska ha en bärande arkitektonisk idé och utgå från platsen, funktionen och befintliga kvaliteter. Arkitektonisk kvalitet ska säkerställas genom omsorg om bland annat detaljer, materialval och växtlighet.

Kommunens olika områden präglas av varierande arkitektoniska ideal och byggnadsmetoder. Det är en tillgång som bidrar till en varierad miljö och som ökar valfriheten. Nya planeringsprojekt ska utformas med utgångspunkt från befintliga värden. Med medveten utformning eftersträvas en tydlig karaktär och en sammanhållen helhetsmiljö avseende exempelvis höjdskala, material- eller färgval. Olika områden kan med fördel utvecklas med en lokal identitet som exempelvis utgår från områdets förutsättningar vad gäller topografi, naturvärden, kulturhistoria och användning.

Omsorgsfull planering ska ske i samverkan mellan olika intressenter. Genom att tidigt formulera en arkitektonisk idé och målsättningar kan projektets värde och särart lättare kommuniceras. På så sätt kan en hög kvalitet bibehållas genom planeringens och byggandets alla skeden. Ambitionen är att hitta arkitektoniska kvaliteter som håller över tid.

Ett ökat fokus på arkitektur i Täby tydliggörs bland annat genom *Arkitekturprogram för Täbys regionala stadskärna* (SBN 2019).

Kulturmiljö som resurs

- Kulturmiljön ska ses som en resurs i samhällsutvecklingen. Planering och utveckling ska utgå från platsens förutsättningar och bygga vidare på kvaliteter och kunskap om tidigare markanvändning, identitet och historia.

Kulturarvet och kulturmiljön ska bevaras för kommande generationer. De historiska spåren är viktiga att bevara, utveckla och synliggöra för att öka förståelsen för platsens identitet. Kulturmiljön ska ses som en värdefull resurs i samhällsutvecklingen så att viktiga värden kan upplevas av boende, verksamma och besökare.

Kommunen arbetar med ett kulturmiljöprogram som beskriver kommunens arbete med kulturmiljöfrågor. Kulturmiljöprogrammet ska ge information om Täbys kulturmiljöer och inspiration till fastighetsägare, verksamhetsutövare, föreningar och en intresserad allmänhet. Det ska också ange inriktningen för hur kommunens kulturmiljöer ska bevaras och utvecklas.

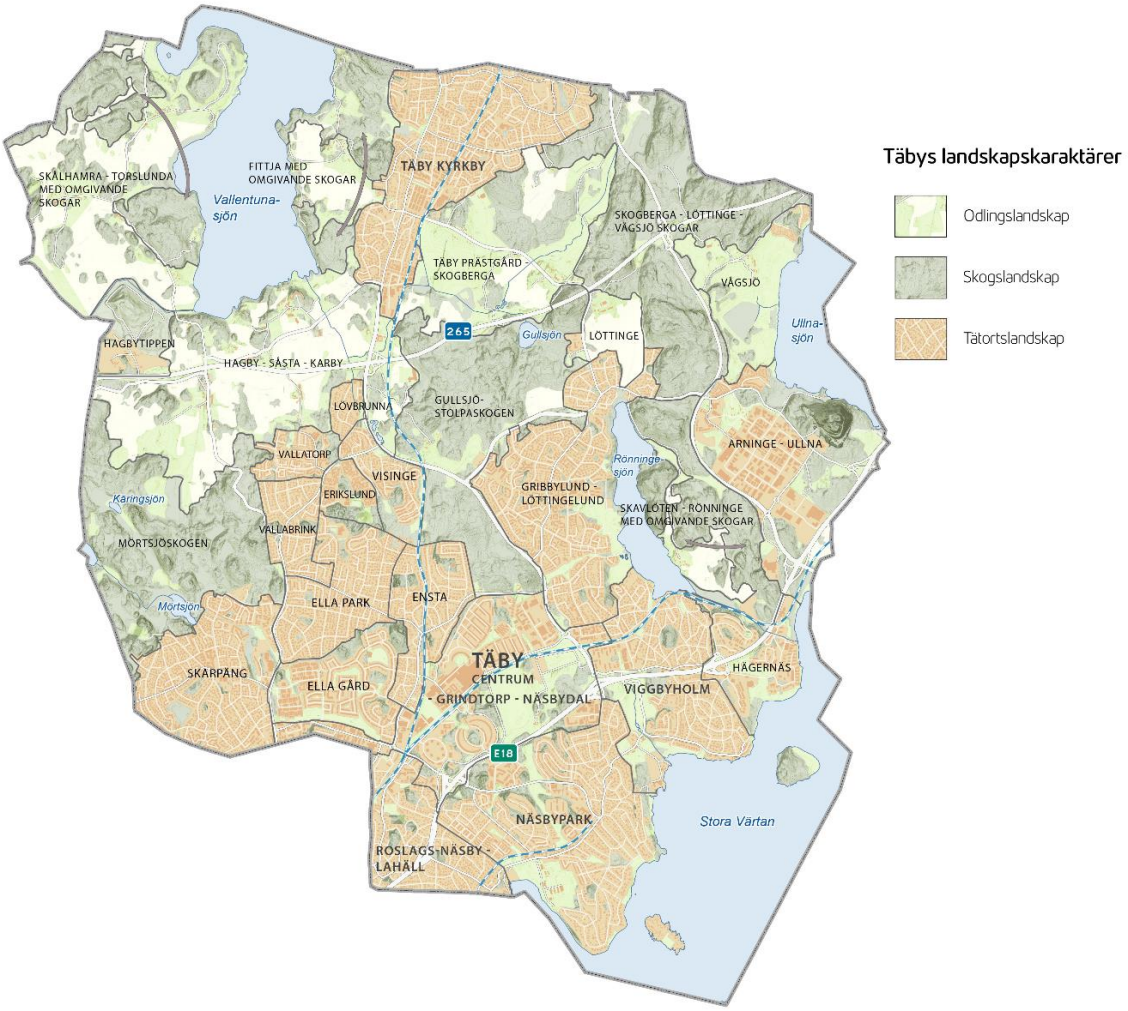
Kulturmiljöprogrammet ska vara ett stöd vid exempelvis behovsbedömningar, planbesked, planarbete, bygglovsgivning, utbyggnad samt för drift och förvaltning av exempelvis kulturmiljöer, byggnader samt byggnadsknuten konst.

Vid bebyggelseutveckling ska hänsyn tas till kulturmiljöer och lämningar från alla tider. Det kan vara fornlämningar, historiska bebyggelsemiljöer och även yngre kulturmiljöer, som modernismens byggnader.

I samband med att Täby fortsätter att utvecklas bör förståelsen för landskapets olika karaktärsdrag och historia uppmärksammas.

Den Integrerade landskapskaraktärsanalys (ILKA) som tagits fram 2019 som underlag till det pågående arbetet med en ny grönplan för Täby kommun visar att Täbys landskap kan delas in i tre olika karaktärer som bär spår av mänsklig påverkan: det småbrutna odlingslandskapet, det skogsdominerade sprickdalslandskapet och tätortslandskapet.

- Odlingslandskapet innehåller spår av äldre jordbruksverksamhet med värdekärnor som huvudsakligen ligger i de norra delarna av kommunen runt Torslunda, Hagby, Karby och Täby prästgård.
- Skogslandskapet innehåller bronsålderslämningar och det är möjligt att uppleva småskaliga torplandskap. Värdekärnor är mer centralt belägna runt Mörtsjöängen, Stolpaskogen och Skavlöten/Rönninge. Odlingsmarkens och skogens värden och utbredning redovisas även i kapitel *Riksintressen och andra värden*.
- Tätortslandskapet vittnar om olika utbyggnadsepoker, från den tidiga bebyggelseutvecklingen under 1900-talets början, utbyggnaden av villa- och stationssamhällen intill Roslagsbanan till modernismens mer storskaliga planering och fram till idag. På samma sätt som varje tidsepok gjort sina avtryck kommer dagens tillägg att spegla nutidens stadsliv och byggande. Det som byggs idag blir en del av det framtida kulturarvet. Tätortslandskapets utveckling och kulturhistoriska uttryck beskrivs även i kapitel *Plankarta och vägledning*.

Karta över Täbys landskapskaraktärer, hämtad från ILKA.

En trygg och säker kommun

- Trygghet och säkerhet ska i enlighet med Täby kommuns trygghets- och säkerhetsprogram (KF 2019) beaktas genom hela samhällsutvecklingsprocessen. I planering ska ny bebyggelse lokaliseras till lämplig mark med hänsyn till människors hälsa och säkerhet.

Trygghet

Täby ska vara och uppfattas som en trygg och säker plats att bo, arbeta och vistas i. Ett trygghetsskapande och brottsförebyggande perspektiv ska genomsyra utvecklingen av befintliga miljöer och planeringen av nya områden, genom samordning, dialog och genomförande utifrån gällande regelverk, aktuell forskning och beprövade metoder.

Utvecklingen ska ha ambitioner om gestaltning, konst och delaktighet i den offentliga miljön, för att öka det lokala engagemanget, verka brottsförebyggande och bidra till minskad skadegörelse.

I den fysiska planeringen är ambitionen att utveckla väl gestaltade offentliga miljöer och en blandning av bostäder, arbetsplatser, service och anläggningar som kan bidra till ökad närvaro av människor under olika tider på dygnet. Gång- och cykelstråk, bilvägar samt offentliga platser behöver utvecklas så att de är trafiksäkra, överblickbara och rätt belysta.

Risk och säkerhet

Inom Täby finns olika miljö- och hälsostörande verksamheter, men även elnätsanläggningar, spårtrafik och transporter av farligt gods som innebär risk för olyckor och skador för människor samt på miljö och egendom. Risk för skador finns också i samband med kraftiga skyfall, höga havsnivåer, torka och värmeböljor. Risker till följd av klimatförändringar beskrivs inom kapitlet *Robust och klimatsmart*.

De miljöfarliga verksamheterna är i huvudsak lokaliserade i kommunens verksamhetsområden. I Rydbo i Österåkers kommun finns en Sevesoklassad verksamhet (verksamhet med omfattande hantering av farliga ämnen), där särskilda skyddsavstånd ska beaktas. Det är viktigt att tidigt i planprocessen avgöra om det finns verksamheter, leder för farligt gods eller anläggningar som behöver utredas vidare. Om behov finns ska en riskutredning tas fram specifikt för detaljplanen.

Fakta: Miljöfarlig verksamhet
Miljöfarliga verksamheter delas enligt miljöbalken in i olika anläggningar eller verksamheter, A, B, C eller U-verksamhet:

- A- verksamhet är omfattande och har mycket stor miljöpåverkan, exempelvis kärnkraftverk eller större cementanläggningar. Tillstånd krävs och prövning utförs i miljödomstol.
- B- verksamhet är mindre miljöstörande än A-verksamheter, exempelvis större avloppsreningsverk eller fjärrvärmeanläggningar. Tillstånd krävs och prövning görs av länsstyrelsen.
- C-verksamhet är en verksamhet med en mindre miljöpåverkan. Anmälan krävs och prövning görs av Södra Roslagens miljö och hälsoskyddsnämnd.
- U-verksamhet är verksamheter med liten risk för påverkan på hälsa och miljö, exempelvis bilvårdsanläggningar. Verksamheten kräver vanligtvis varken tillstånd eller anmälan, men undantag finns t ex avloppsanläggningar.

E18, Norrortsleden och delar av Arningevägen är primära rekommenderade transportleder för farligt gods. Arningevägen övergår till att vara sekundär transportled norr om Norrortsleden och trafikplats Mossen. Bergtorpsvägen, delar av Vikingavägen samt delar av Centralvägen och Enhagsvägen är rekommenderade sekundära transportleder för farligt gods. På sikt är målbilden att vissa sekundärleder i mycket centrala lägen, främst Enhagsvägen, avklassificeras som transportleder för farligt gods. Det förutsätter att drivmedelsstationer inte längre finns kvar längs med Enhagsvägen.

Vid planläggning inom 150 meter från rekommenderad led för farligt gods ska en riskutredning göras. Utredningens omfattning och detaljeringsgrad kan variera utifrån föreslagen markanvändning, avstånd till led, vilken typ av led det är, antal transporter, platsens topografi m.m. Länsstyrelsens riktlinjer gällande säkerhetsavstånd samt skyddsåtgärder ska normalt tillämpas. En riskutredning kan dock påvisa att andra avstånd och/eller skyddsåtgärder än de som anges i Länsstyrelsens riktlinjer är tillämpbara eller krävs för att tillgodose människors hälsa och säkerhet samt minska risken för olyckor.

Fakta: Rekommenderade transportleder för farligt gods
Farligt gods är ett samlingsbegrepp för ämnen och föremål som kan orsaka skador på människor, miljö eller egendom om de inte hanteras korrekt. Farligt gods ska transporteras på vägar som är klassificerade som primära eller sekundära rekommenderade transportleder för farligt gods.

På primära rekommenderade transportleder kan alla typer av farligt gods transporteras.

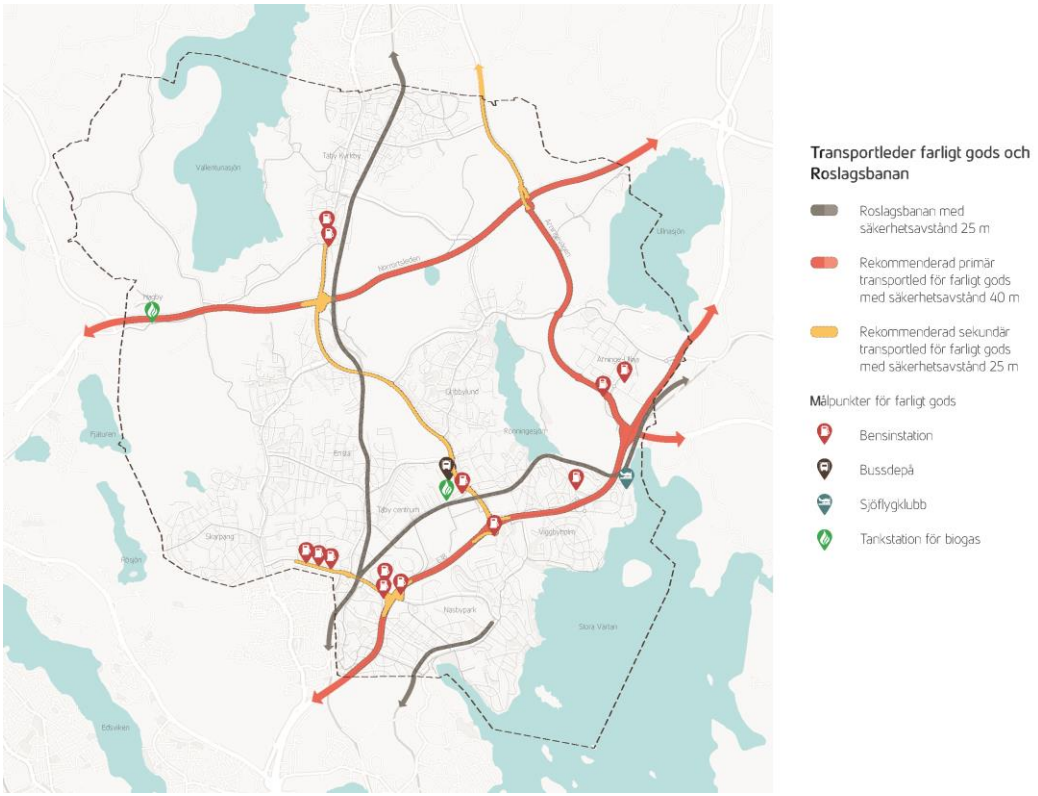
Sekundära rekommenderade transportleder för farligt gods används för transporter av drivmedel och bränsle till bland annat lokala drivmedelsstationer och panncentraler.

Roslagsbanan innebär en risk för olyckor genom urspårning och brand. Detta förutsätter en bebyggelsefri zon på minst 25 meter från järnvägens spårmitt. Vid planläggning i närheten av Roslagsbanan ska en riskutredning tas fram. Denna kan i vissa fall påvisa ett mindre

skyddsavstånd om risknivån är låg, eller om Roslagsbanan lokalt förses med riskreducerande åtgärder.

Vid planläggning eller om arbeten ska genomföras i närheten av elnätsanläggningar ska samråd ske tidigt med ledningsägare gällande bland annat skyddsavstånd och restriktioner.

När Täby växer är det viktigt att tidigt i planeringen i samverkan med Stockholms brandförsvar beakta möjlighet till räddningsinsatser och tillgång till brandvatten.

Karta över transport leder för farligt gods samt Roslagsbanans bansträckning.

Förbättrade livsmiljöer

- Planering ska ske så att buller och luftföroreningar begränsas. Genom att planera för bebyggelseutveckling inom kollektivtrafiknära lägen, utbyggd kollektivtrafik, gång- och cykelvägnät, kan förutsättningar skapas för att minska buller och luftföroreningar från vägtrafiken i Täby. Särskild omtanke ska ges vid planering av miljöer där barn och personer som tillhör riskgrupper vistas. Planeringen ska ske utifrån Framkomlighetsstrategin (KS 2021) med dess underliggande planer, och en handlingsplan för god luftkvalitet och ett nytt bullerskyddsprogram. Markens lämplighet för ny bebyggelse, geologiska förhållanden och potentiell förekomst av markföroreningar ska utredas i tidiga planeringsskeden.

Luft

Täby ska klara kraven i luftkvalitetsförordningen, miljökvalitetsnormen för luft och god luftkvalitetstatus. God luftkvalitet ska eftersträvas i enlighet med det nationella miljökvalitetsmålet ”Frisk luft” och åtgärder ska tillämpas för förbättrad luftkvalitet.

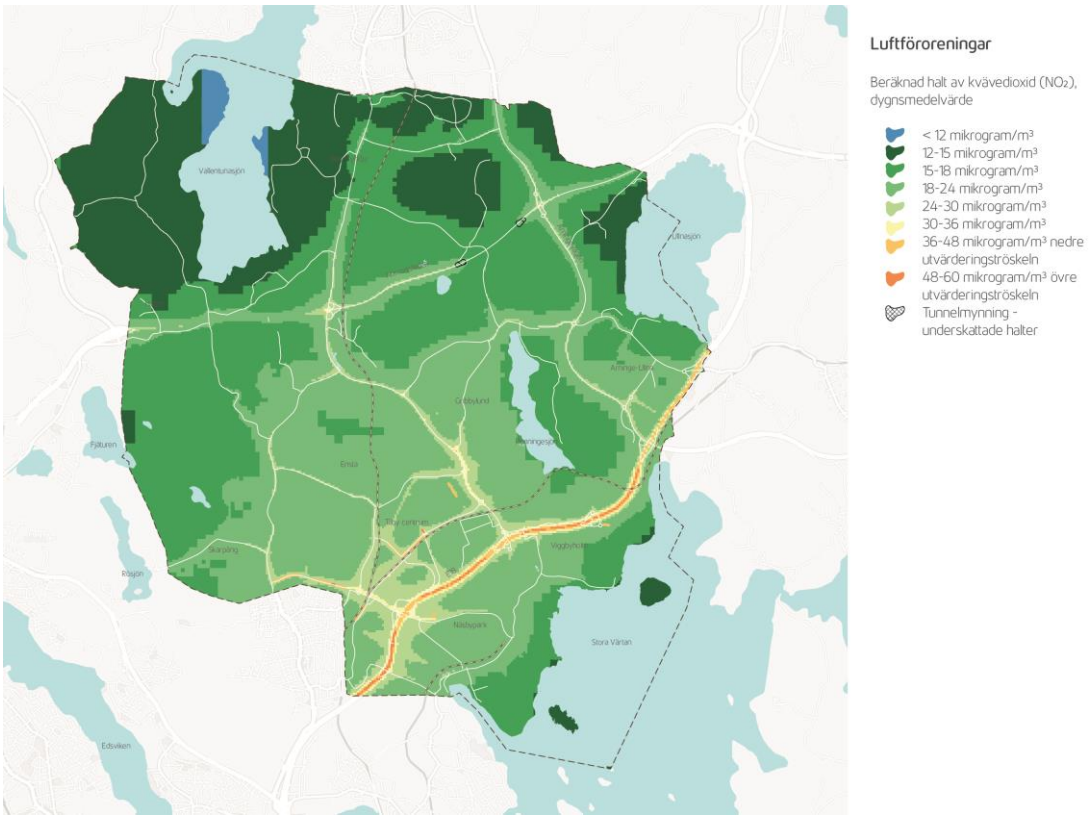
I Täby är luftkvaliteten generellt god. Den största källan till luftföroreningar är vägtrafiken. Områden i direkt närhet till E18, Stora Marknadsvägen, Enhagsvägen och delar av Arningevägen uppvisar halter som ligger över miljökvalitetsmålen för både partiklar och kvävedioxid (avser data från år 2020). I den senaste luftkvalitetsmätningen, från våren 2020, har en förbättrad luftkvalitet för partiklar kunnat påvisas längs med E18 mellan Lahäll och Roslags-Näsby trafikplats, där miljökvalitetsnormen inte längre överskrids. Lokalt kan förhöjda halter förekomma i områden med tillfälligt höga trafikflöden eller med specifika förutsättningar som inte fångats i mätningar. Vid planering av bostäder i närheten av större trafikerade vägar bör en luftkvalitetsutredning tas fram tidigt i planprocessen.

När Täby växer kommer det att behövas åtgärder för att klara miljökvalitetsmålet och normer för luft. Ett långsiktigt och systematiskt förbättringsarbete behöver göras genom en handlingsplan för god luftkvalitet. När nya stadsutvecklingsområden planeras och växer fram behövs åtgärder i närtid. Även befintliga områden med luftkvalitetsproblematik kan behöva åtgärdas. Vid planering av gång- och cykelvägar ska luftkvaliteten och buller beaktas och vägas mot andra intressen.

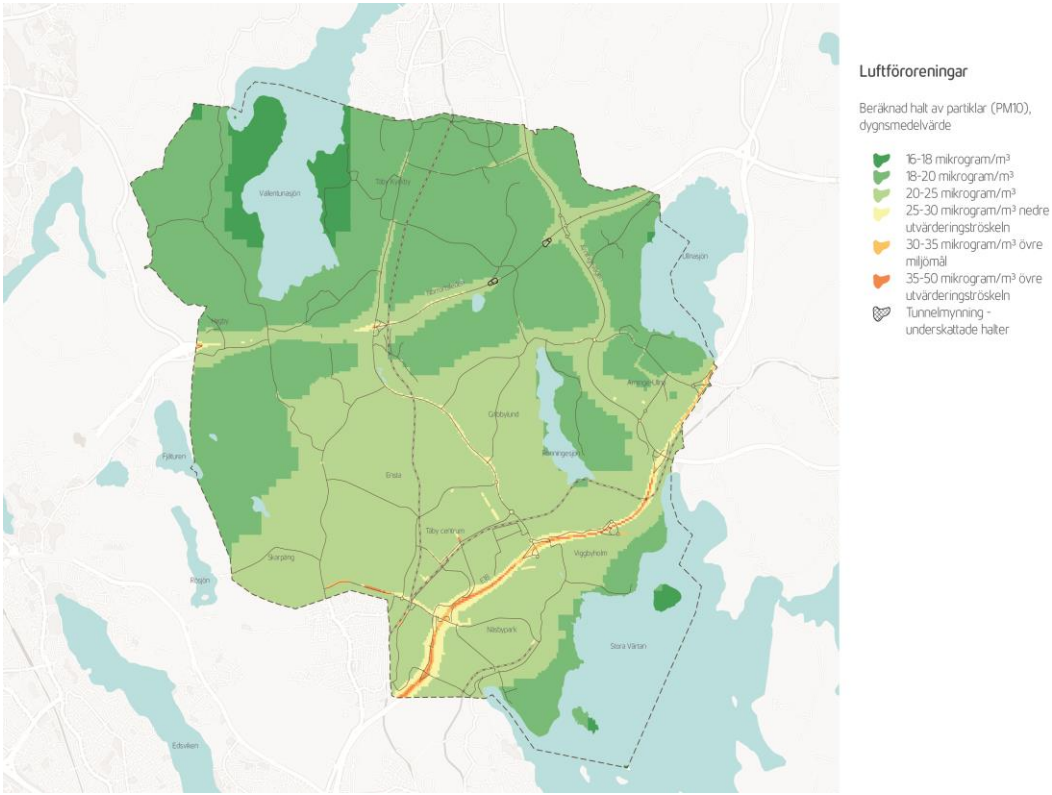
Fakta: Miljökvalitetsmål och miljökvalitetsnormer för luft
För att bidra till hållbara städer och samhällen med minskad negativ påverkan på luftkvalitet och för att skydda miljön och människors hälsa finns det nationella miljökvalitetsmålet för luft ”Frisk luft” och miljökvalitetsnormer (MKN).

Miljökvalitetsnormerna anger de halter som inte får överskridas utan att utredas och åtgärder vidtas. De representerar en lägsta godtagbar nivå. Miljökvalitetsmålet ”Frisk luft” ska följas och utsläppen minska.

Människors hälsa och miljö ska skyddas genom till exempel minskade utsläpp från transporter, lämplig hastighetsskyltning för platsen, placering och utformning av bebyggelse och genom att nyttja ekosystemtjänster och stadsgrönska. Särskilt ska detta beaktas vid placering och planering av bostäder, barns och riskgruppers miljöer. Även parker och rekreativa utomhusmiljöer ska uppmärksammas i planeringen för att skapa kvalitativa livsmiljöer. Vid planering inom tätbebyggda områden i anslutning till trafikerade vägar kan lokala mätningar och beräkningar av luftkvaliteten bli aktuellt för att visa på att miljökvalitetsnormerna för luft klaras, vilket är en förutsättning för bebyggelseutveckling.

Karta över luftföroreningar – kvävedioxid (NO_2).

Karta över luftföroreningar – partiklar (PM10).

Buller, stomljud och vibrationer

I kommunen finns områden som är utsatta för höga ljudnivåer. Vägtrafiken är den största källan till buller, främst från E18, Norrortsleden, Arningevägen, Stockholmsvägen, Bergtorpsvägen, Turebergsvägen, Löttingelundsvägen, Täbyvägen och Vikingavägen. Olika verksamheter och den trafik de alstrar samt spårtrafiken längs med Roslagsbanan bidrar också. I områden nära både spår och större vägar finns utmaningar med buller, stomljud och vibrationer. Det ställer särskilda krav vid bostadsbyggande, då ambitionen samtidigt är att bostäder ska lokaliseras i kollektivtrafiknära lägen.

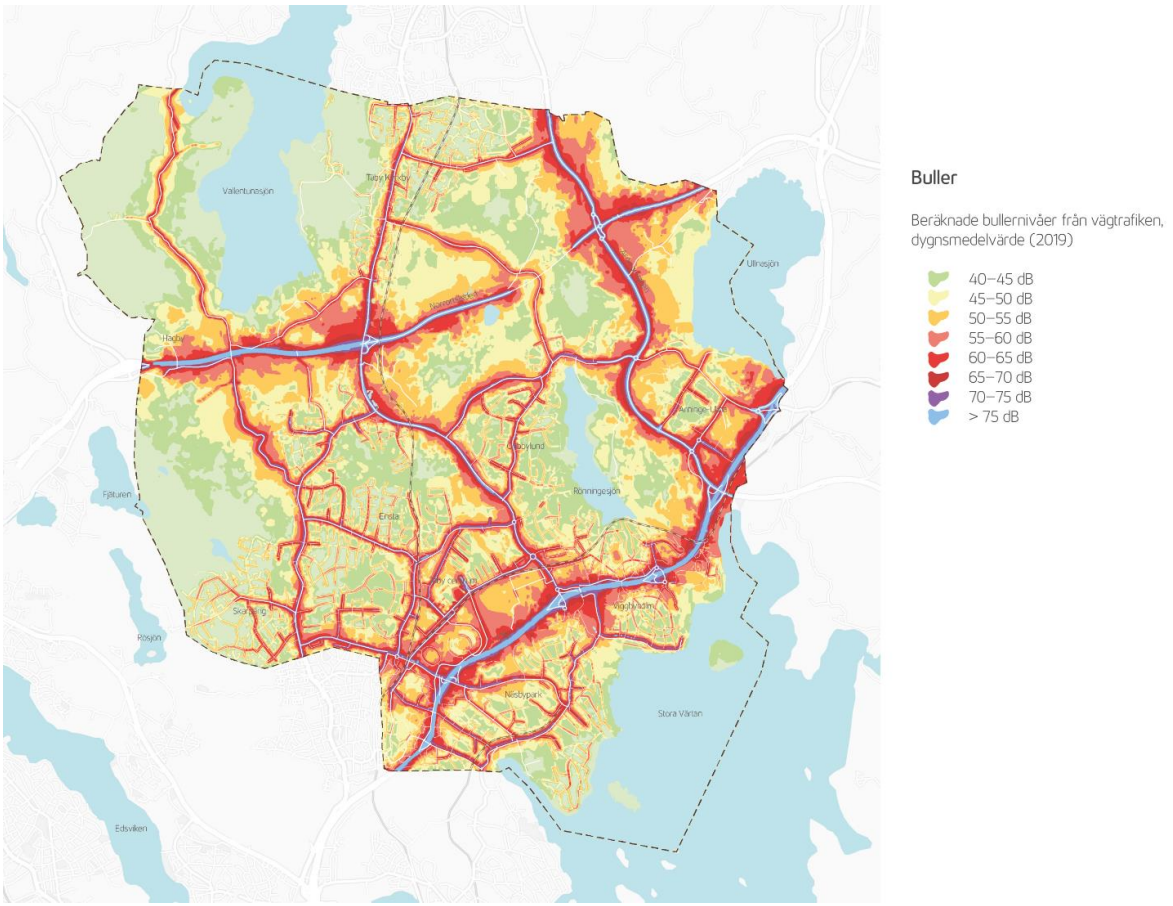
Det finns ett antal områden, främst natur- och parkområden, i kommunen som är relativt opåverkade av buller och som har stor betydelse för återhämtning och för att uppleva tystnad. Dessa områden är viktiga att bevara och skydda i Täby, för att upprätthålla hälsosamma livsmiljöer även i framtiden. Hagby-Mörtsjöområdet och vissa strandområden vid Vallentunasjön är exempel på sådana områden. I de mer tätbebyggda områdena förekommer nästan alltid ett visst bakgrundsbuller.

Kommunen ska inom ramen för ett bullerskyddsprogram definiera åtgärder för att minska vägtrafikbullret. I såväl befintliga miljöer som vid planering av nya områden finns goda möjligheter att skapa hälsosamma ljudmiljöer. Lokalisering av bebyggelse och nyttjandet av bebyggelsen som bullerskärm är tillsammans med sänkta hastigheter på utsatta platser viktiga åtgärder. Även ökad stadsgrönska och grönskande bullerplank är exempel på åtgärder som kan nyttjas för att förbättra ljudmiljöer i stadsmiljön. När förändringar i vägnätet görs ska även bullerpåverkan utredas, och där miljökvalitetsnormer för buller inte klaras behövs åtgärder. Att miljökvalitetsnormer för luft och buller klaras är en förutsättning för bebyggelseutveckling och utveckling av vägnätet för ökad framkomlighet.

Fakta: Miljökvalitetsmål, miljökvalitetsnormer och riktvärden för omgivningsbuller

För att undvika skadliga effekter av omgivningsbuller finns det nationella miljökvalitetsmålet ”God bebyggd miljö” och miljökvalitetsnormer (MKN) för buller.

Miljökvalitetsnormen är en målsättningsnorm som följs för att undvika skadliga effekter på människors hälsa av omgivningsbuller. Det är kommuner och myndigheter som ansvarar för att miljökvalitetsnormen följs. Miljöbalken och tillhörande förordningar och riktlinjer om buller reglerar ansvar och specificerar riktvärden för olika typer av buller. För trafikbuller utomhus finns riktvärden för buller från spår och vägar för både befintlig bebyggelse och nybyggnation. Naturvårdsverket har tagit fram en vägledning för industri- och annat verksamhetsbuller.

Karta över bullernivåer från vägtrafik.

Geologi, förorenad mark och strålning

Geologi, förorenad mark och strålning

Markens egenskaper och kvalitet påverkar hur den kan bebyggas och användas. Geologiska förhållanden och risker för föroreningar ska utredas tidigt i planprocessen. Potentiellt förorenad mark finns i främst i kommunens verksamhetsområden men finns också utspritt i andra delar av kommunen och då oftast vid före detta plantskolor, nedlagda avfallsdeponier, enstaka industrier, bilvårdsanläggningar, kemtvättar, områden med fyllnadsmassor m.m. Vid ett förändrat klimat kan förorenade områden utgöra risk för ökad exponering av föroreningar samt risk för spridning av föroreningar i samband med till exempel större skyfall, förändrade flöden, ändrade grundvattennivåer eller ras och skred.

Genom Länsstyrelsens stöd för evidensbaserad habilitering (EBH) och hos SRMH som är lokal tillsynsmyndighet finns geografisk information (GIS-data) och register över förorenade och potentiellt förorenade områden. Dessa planeringsunderlag är dock inte heltäckande. Mark som planeras för ny bebyggelse är ofta på något sätt påverkad av mänsklig aktivitet och kan innehålla förhöjda föroreningshalter.

Vid planläggning ska Länsstyrelsens och SRMH:s underlag studeras för att få en bild av potentiell föroreningssituation och en bedömning ska göras av risk för föroreningar och behov av vidare utredning.

Utöver påverkan från mänsklig aktivitet förekommer på vissa platser i Täby även naturligt förhöjda halter av arsenik och kobolt från berggrunden. Även sulfidrik jord har påträffats i Täby, och kan, om den hanteras fel, innebära negativ miljöpåverkan.

Marken i Täby kommun bedöms som ”normalstrålande” ur radonrisksynpunkt. Det finns inget behov av generella restriktioner som begränsar bebyggelseutveckling. Alla byggnader ska grundläggas radonsäkert för att hindra inträngande av markradon.

Fakta: Geologiska förutsättningar
Täbys berggrund består huvudsakligen av granit, granodiorit, vissa gnejser samt lokala inslag av basiska djupbergarter. Det finns ett antal större sprickor och sprickzoner och skjuvzoner i den annars stabila berggrunden. Ungefär hälften av Täbys yta består av berg i dagen eller berg med ett tunt jordtäcke. I lågpartier har sedimentjordarter bildats, främst postglacial- och glacial lera. I höjdpartier förekommer berg i dagen och morän. Grus och sand förekommer, men inte i några större sammanhängande områden.

Framkomligt och sammanlänkat

Täby ska erbjuda möjligheter till tillförlitliga, trygga och effektiva resor med olika transportslag. Transportsystemet ska bidra till att knyta samman Täby med resten av regionen och också bidra till en mer sammanlänkad kommun genom utvecklad väg- och kollektivtrafik samt ett utbyggt gång- och cykelvägnät. Framkomligheten i det kommunala huvudvägnätet ska öka genom ett systematiskt arbetssätt och väl avvägda åtgärder som också bidrar till trygga och attraktiva resor för alla trafikanter. Förutsättningarna för ny teknik och nya digitala lösningar samt hur de ska implementeras i stadsbyggnadsprocessen behöver utredas.

Ökad framkomlighet

Fakta: Fyrstegsprincipen
Fyrstegsprincipen är en metod för att hushålla med investeringsmedel och samtidigt förbättra framkomlighet och miljö. Tänkbara åtgärder ska analyseras och genomföras i fyra steg:

1. Tänk om. Överväg åtgärder som kan påverka behovet av transporter och resor samt val av transportsätt.
2. Optimera. Genomför åtgärder som medför ett effektivt utnyttjande av den befintliga infrastrukturen.
3. Bygg om. Genomför begränsade ombyggnationer.
4. Bygg nytt. Genomför nyinvesteringar och/eller större ombyggnationsåtgärder.

- Framkomlighet i huvudvägnätet ska öka genom mätning och uppföljning av trafikutvecklingen, identifiering av behov och brister samt prioritering av åtgärder utifrån fyrstegsprincipen i enlighet med kommunens framkomlighetsstrategi.

Det behöver vara effektivt och tryggt att ta sig fram i det kommunala huvudvägnätet. Kapaciteten behöver öka totalt sett med åtgärder som ökar framkomligheten för så många som möjligt, för såväl persontransporter som näringslivets transporter. Vägtrafikens förutsättningar förändras dock kontinuerligt till följd av exempelvis vägarbeten och olyckor samt bestående förändringar såsom nya bostäder och arbetsplatser. Kommunens framkomlighetsstrategi beskriver hur ett systematiskt arbete för ökad framkomlighet och förbättrad trafiksäkerhet ska bedrivas tillsammans med strategins underliggande planer som exempelvis kommunens kollektivtrafikplan (SBN 2019). Detta ska ske genom årlig och systematisk mätning och uppföljning av trafiken i hela kommunen. Resvaneundersökningar är ett ytterligare verktyg för att utvärdera och följa upp trafikutvecklingen i kommunen. Utifrån dessa görs analyser av åtgärdsbehov i huvudvägnätet. Vid val av åtgärder ska fyrstegsprincipen användas. Denna arbetsmetod säkerställer ett effektivt arbetssätt och en god hushållning med kommunens resurser.

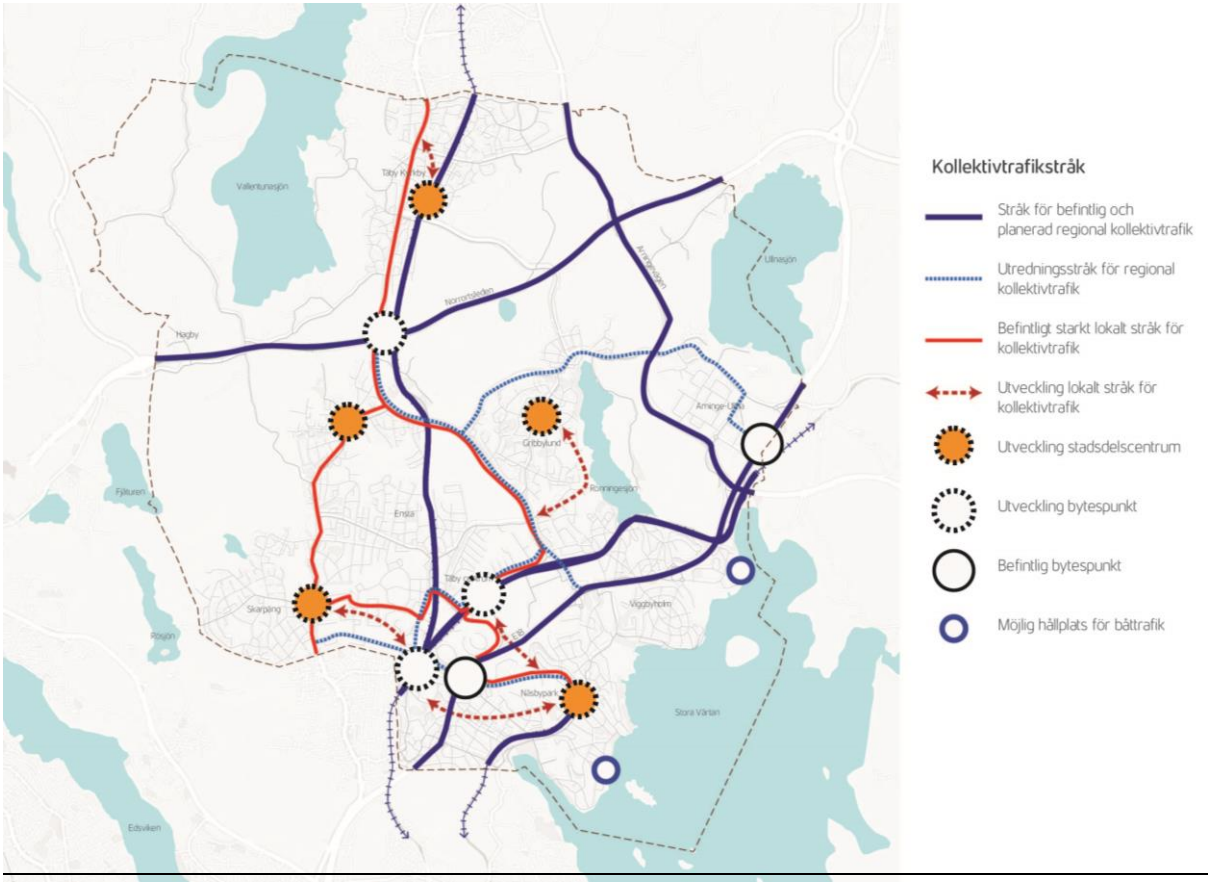
Täby kommun ska kartlägga vilka möjligheter som finns inom digitalisering, ny teknik och informationsinsatser för att öka kapaciteten i vägnätet på ett resurseffektivt sätt. Kommunens digitaliseringsprogram (KF 2018) ska vägleda inom detta område.

Effektiva och säkra resor inom kommunen

- Det ska vara enkelt och tryggt att ta sig fram i kommunen. Vägtrafiken behöver varje dag fungera så störningsfritt som möjligt genom åtgärder som ökar framkomlighet och trafiksäkerhet. Den lokala kollektivtrafiken behöver förbättras och knyta samman målpunkter och bytespunkter i kommunen i enlighet med kommunens aktuella kollektivtrafikplan. Cykelvägnätet behöver byggas ut i enlighet med aktuell cykelplan. Ett systematiskt arbete med trafiksäkerhet och vägvisning ska förbättra möjligheten till trygga och säkra resor. Gångvägnätet behöver fortsatt utvecklas för trygga, enkla och attraktiva resor till fots.

I kommunen ska det vara lätt, säkert och tryggt att ta sig fram mellan bostad, arbete, skola och fritidsaktiviteter, oavsett transportslag. Det är svårt att förutspå den framtida utvecklingen av fordon och resvanor, men bilen förblir troligen ett viktigt transportmedel under lång tid. Vägtrafiken behöver därför fortsatt fungera så störningsfritt som möjligt, och utvecklas för ökad framkomlighet och trafiksäkerhet i enlighet med kommunens framkomlighetsstrategi.

Den lokala busstrafiken behöver förbättras både vad gäller linjedragning, turtäthet och framkomlighet för att den ska fungera väl för resor till och från skolor, idrottsplatser, centrumområden och Roslagsbanans stationer. Kommunen ska samverka och föra dialog med Region Stockholm och trafikutövare för att förbättra kollektivtrafiken i enlighet med kommunens kollektivtrafikplan. Plankartans utpekade bytespunkter redovisar vilka av Roslagsbanans stationer som främst behöver utvecklas för att möjliggöra angöring med lokal busstrafik.

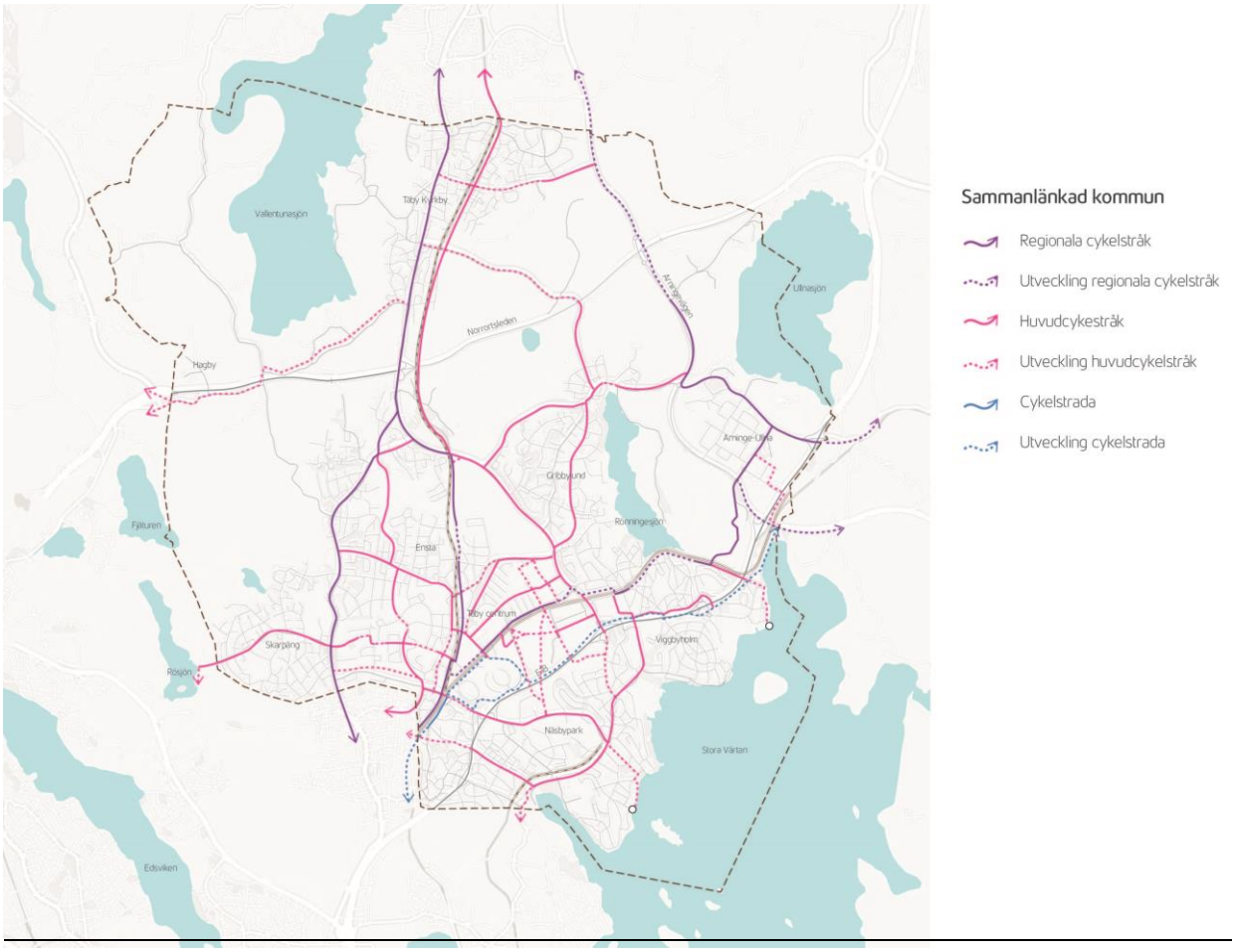

Karta över kollektivtrafikstråk i Täby.

Genom ett systematiskt arbete med trafiksäkerhet, vägvisning och tillgänglighet inom ramen för kommunens framkomlighetsstrategi samt fortsatt arbete med säkra skolvägar, förbättras möjligheten till trygga och säkra resor till fots, med cykel och med kollektivtrafik. Detta kan frigöra viss kapacitet i vägnätet och medföra förbättrad framkomlighet för övrig fordonstrafik. Utveckling av barriärbrytande länkar exempelvis gång- och cykeltunnlar under större vägar, kan öka tillgängligheten mellan områden i Täby och bidra till att länka samman kommunen.

Gång- och cykelvägnätet behöver fortsatt utvecklas med särskilt fokus på att förbättra barns möjligheter att röra sig tryggt och säkert, både i vuxens sällskap och på egen hand. Att ge goda förutsättningar för barns rörelse i vardagen ger även positiva effekter på hälsa och lärande.

I plankartan redovisas de regionala cykelstråk och huvudcykelstråk som ska byggas ut och utvecklas enligt kommunens cykelplan (SBN 2020). Dessa utbyggnader ska genomföras tillsammans med en utveckling av befintliga stråk för att uppnå den standard som anges i cykelplanen. De bredder på cykelbanor som cykelplanen pekar ut behöver uppfyllas för säker cykling med god framkomlighet. Plankartan redovisar även mellankommunala huvudcykelstråk mellan Täby och Danderyd, Täby och Sollentuna och mellan Täby och Upplands-Väsby.

Karta över sammanlänkande cykelstråk.

I de centrala delarna av Täby, där många människor bor och arbetar, behöver flera olika funktioner samsas om ytorna. I stadsutvecklingsområden där handel, service och andra viktiga målpunkter ofta är koncentrerade, kan gator i stadsmiljö utvecklas, med goda möjligheter för alla trafikanter att både vistas och att ta sig fram på ett tillförlitligt och säkert sätt.

Behovet av nya och förbättrade passager över och under E18, Norrortsleden och andra större vägar behöver studeras. Med fler och förbättrade passager ökar tillgängligheten mellan olika kommundelar. Plankartan ger vägledning om vilka befintliga barriärbrytande stråk som ska

upprätthållas, och var nya kan behöva utvecklas. Åtgärder kan med fördel studeras och genomföras i samband med större stadsutvecklingsprojekt.

Planering och lösningar för dagens och framtidens resbehov

- Förutsättningarna för ny teknik och nya digitala lösningar samt hur de kan införas i stadsbyggnadsprocessen behöver utredas. Bostäder och arbetsplatser ska planeras i närheten till Roslagsbanans stationer och förutsättningarna för effektiva byten mellan till exempel bil-, kollektiv- och cykeltrafik ska förbättras.

Fordon, liksom tekniska och digitala lösningar, utvecklas hela tiden och kan komma att påverka vardagsliv och transportsätt. Andra omvärldsfaktorer som klimatförändringar, kommande pandemier och olika typer av globala trender kan komma att påverka våra beteenden och vårt vardagsliv liksom teknikval. Det är idag svårt att förutse framtida tekniska lösningar eller andra förändringar som kan komma att påverka resandet. Täby kommun ska följa utvecklingen när det gäller ny teknik, nya transportslag, digitala möjligheter och andra omvärldsfaktorer, för att kunna införa de bästa lösningarna i samhällsutvecklingen. En viktig del i detta är att planera in digitala lösningar, för exempelvis styrning av trafik, i ett tidigt skede samt att verka för flexibla lösningar som kan anpassas efter nya eller förändrade behov.

Lokalisering av nya bostäder och arbetsplatser till områden i närheten till Roslagsbanans stationer kan bidra till att fler ges möjligheten att välja kollektivtrafiken för sina arbetsresor. En koncentration av bostäder och arbetsplatser nära kollektivtrafiken, ger korta avstånd med fler transportsätt att välja bland. Det skapar också förutsättningar för utveckling av resetjänster och mer service vid stationerna. Det ska vara möjligt att göra så kallade kombinationsresor, med enkla byten mellan olika trafikslag. Vid de bytespunkter som pekas ut i plankartan bör parkeringsmöjligheter för bil och cykel finnas. Samverkan mellan kommunen och olika aktörer i exempelvis centrumområden ska initieras. Vilka av Roslagsbanans stationer som kan förses med infartsparkering för bil och cykel ska utredas. Vidare utredning ska också visa vilka behov som finns av laddplatser för elfordon. Cykelparkering ska ha god standard och goda låsmöjligheter. Vid strategiska stationslägen ska ytor utredas för olika typer av mobilitetstjänster som exempelvis lånecyklar och annan service.

Förbättrad regional tillgänglighet

- Kommunikationerna till och från kommunen och den regionala stadskärnan behöver förbättras genom ökad framkomlighet på de större infarterna till Stockholm, utveckling av Roslagsbanan och framtida transportlösningar västerut.

Många arbetspendlar med bil från Täby och andra kommuner i nordostsektorn. Det är svårt att förutspå den framtida utvecklingen av fordon och resvanor, men bilen förblir troligen ett viktigt transportmedel under lång tid. Arbetspendling med bil bidrar under rusningstid till hög belastning på kommunens vägnät och de större infarterna till Stockholm. Den regionala tillgängligheten och framkomligheten behöver förbättras på E18, Norrortsleden och Arningevägen, samtidigt som luftföroreningar och trafikbuller behöver minskas. Vidare behöver cykelinfrastruktur tillskapas och förbättras i dessa stråk.

Kommunen arbetar för detta genom samverkan med Trafikverket och genom en samhällsplanering där bland annat ny bebyggelse lokaliseras i kollektivtrafiknära lägen. Närheten

till andra stadskärnor i regionen motiverar en utveckling av det regionala cykelvägnätet. Den så kallade Cykelstradans sträckning och utformning behöver studeras vidare och anpassas till lokala förutsättningar.

Täby medverkar, genom Sverigeförhandlingens överenskommelse, till förlängningen av Roslagsbanan till Stockholm city via Odenplan, och verkar genom samarbetet inom Stockholm Nordost för en förlängning av Roslagsbanan till Arlanda. Inga beslut om förlängningen till Arlanda är fattade i dagsläget.

Transportinfrastrukturen behöver utvecklas för att möjliggöra goda förbindelser med kollektivtrafik mellan regionens stadskärnor. Utvecklingen är en förutsättning för förbättrad regional tillgänglighet, ökad robusthet och redundans i transportsystemet samt möjliggör en regional bostads- och arbetsmarknad. Sträckan mellan Viggbyholms och Hägernäs stationer bör utvecklas med dubbelspår för att maximera nyttan med Roslagsbanans kapacitetsförstärkning. Täby kommun ska verka för att bytesmöjligheter vid Mörby station/Danderyds sjukhus och Universitetet hanteras inom ramen för arbetet med Roslagsbanan till city via Odenplan. I samband med en förlängning av Roslagsbanan till city uppstår behov av förlängda perronger på Roslagsbanans stationer för att kunna trafikera med längre tåg.

Såsta-Karby pekas ut som en möjlig plats för en ny bytespunkt för kollektivtrafiken där omstigning kan ske mellan Roslagsbanan, buss, bil och cykel. Bytespunkten förbättrar tillgängligheten till närliggande friluftsområden och potentiella nya företagsetableringar. En framtida förlängning av Roslagsbanan till Arlanda skulle ytterligare stärka lägesfördelarna.

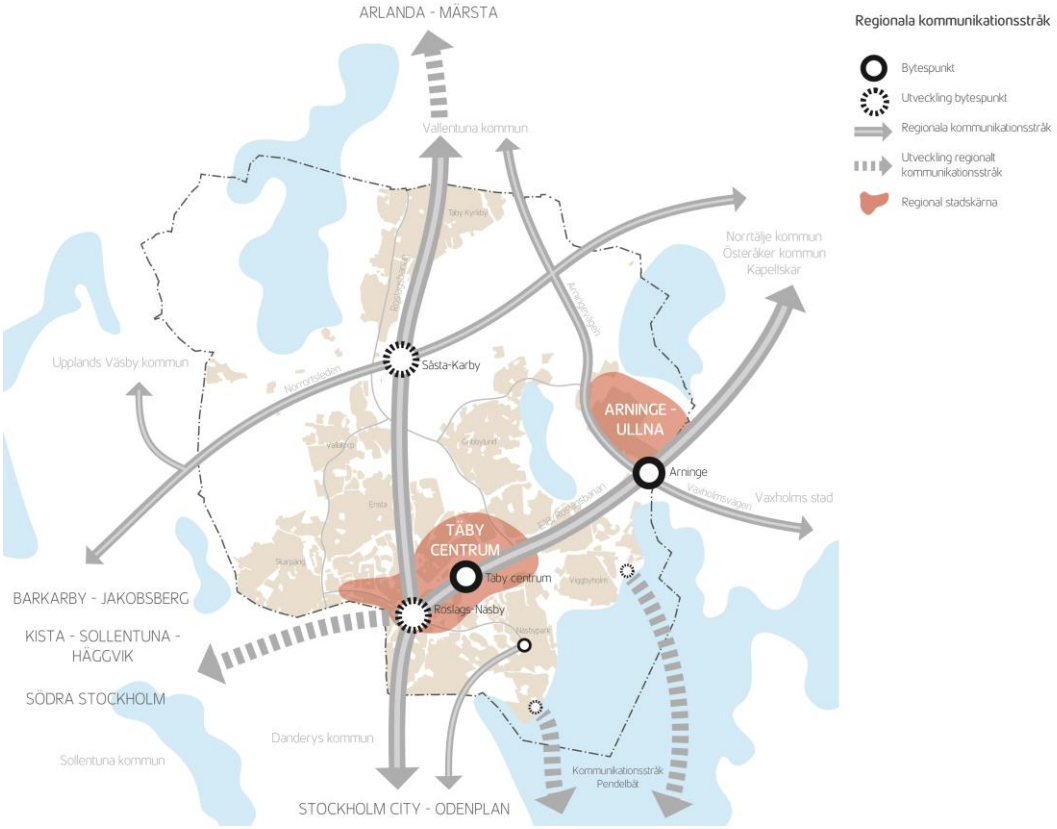
På kort sikt, innan förlängningen av Roslagsbanan till Arlanda och city står klara, ska Täby kommun verka för förbättrad kollektivtrafik till Arlanda-Märsta, Upplands Väsby och Solna, med goda anslutningar till pendeltågssystemet.

Möjligheterna till tvärgående resor med kollektivtrafik mellan Täby centrum-Arninge och Kista-Sollentuna-Häggvik, Barkarby-Jakobsberg och Solna behöver utvecklas. Täby ska verka för att behov och nytta av olika framtida transportlösningar mellan Täby centrum-Arninge och Kista-Sollentuna-Häggvik, Barkarby-Jakobsberg och Solna utreds, på kort och lång sikt utifrån genomförande och ekonomi. Plankartan redovisar vilka stråk och vilka målpunkter i Täby som är möjliga att utveckla för regional stomtrafik utan ställningstagande av trafikslag. Plankartan redovisar också utveckling av Roslags-Näsby station som en potentiell bytespunkt mellan Roslagsbanan, lokal busstrafik och framtida stomtrafik för bland annat tvärgående resor.

Täby centrums bussterminal behöver utvecklas för att öka kapacitet och framkomlighet för såväl buss som resenärer.

Genom ökad regional tillgänglighet i kombination med bostads- och stadsutveckling i kollektivtrafiknära lägen skapas förutsättningar för fler arbetsplatser i Täby med en stärkt gemensam regional arbetsmarknad. Detta ger möjlighet till att bo och arbeta mer lokalt, och ger ökade möjligheter av att välja bland flera olika transportmedel. Med fler arbetsplatser i Täby kan arbetspendlingen till Täby öka, den färdriktning där det idag finns ledig kapacitet i vägnätet och i kollektivtrafiken. Vidare bidrar en utveckling i kollektivtrafiknära lägen även till god resurshushållning eftersom befintlig infrastruktur kan nyttjas i högre grad.

Kollektivtrafik på vatten har goda förutsättningar att utvecklas genom båtpendling mellan Täby och bland annat Stockholms innerstad. Täby kommun ska genom dialog med Region Stockholm fortsatt verka för pendelbåtstrafik. Plankartan redovisar möjliga bryggplatser för pendelbåtstrafik i Täby. Inga beslut om upprättande av pendelbåtstrafik till Täby är fattade av Region Stockholm i dagsläget.

Karta över regionala kommunikationsstråk.

Artrikt och hälsosamt

Täbys natur - grönområden, våtmarker, kust, sjöar och vattendrag – är en betydande kvalitet som bidrar till kommunens attraktivitet. Naturen bildar en grön infrastruktur, som genom funktionella samband ska säkerställa förutsättningarna för viktiga ekosystemtjänster såsom biologisk mångfald, matproduktion, vattenrening och reglering samt närhet till naturupplevelser och vattenkontakt.

Stärkt biologisk mångfald

- Halva Täby ska vara grönt. Sammanhängande naturområden och spridningssamband ska bevaras och utvecklas. Ianspråktagande av naturmark ska i möjligaste mån undvikas. Skadelindringshierarkin ska tillämpas vid exploatering av värdefulla grönområden.

Parker, alléer, villaträdgårdar, stadsgrönska, odlingsmark, skogar, vattendrag, sjöar och hav utgör den gröna infrastrukturen, ett sammanhängande och komplext nätverk där djur och växter kan leva och sprida sig. Den ger förutsättningar för biologisk mångfald och är nödvändig för att upprätthålla viktiga ekosystemtjänster.

Sammanhängande naturområden med höga naturvärden av betydelse för den biologiska mångfalden, så kallade värdekärnor, och ekologiska spridningssamband ska särskilt beaktas och skyddas. Invasiva arter bör bekämpas och föroreningar minskas. Kommunerna i Stockholms län har enligt den regionala handlingsplanen för grön infrastruktur ett särskilt ansvar för tall- och ekmiljöer. I Täby finns dessutom värdefulla odlingslandskap med ängs- och hagmarker samt strandmiljöer, grunda havsvikar och våtmarker som är viktiga och artrika livsmiljöer för djur och växter.

Vid exploatering av grönområden ska skadelindringshierarkin tillämpas. Skadelindringshierarkin innebär att skador i första hand ska undvikas, i andra hand minimeras, avhjälpas och återställas på plats och i sista hand kompenseras. Kompensationsåtgärder kan bestå av ekologisk restaurering, naturvårdsinriktad skötsel, nyskapande av livsmiljöer eller skydd av områden.

Kommunens grönplan (ej beslutad, arbete pågår) innehåller mer detaljerade strategier och riktlinjer avseende värdefulla grönområden.

För att säkra den gröna infrastrukturen krävs samarbete mellan kommuner. Täby deltar i det etablerade mellankommunala samarbetet Grönkilssamverkan.

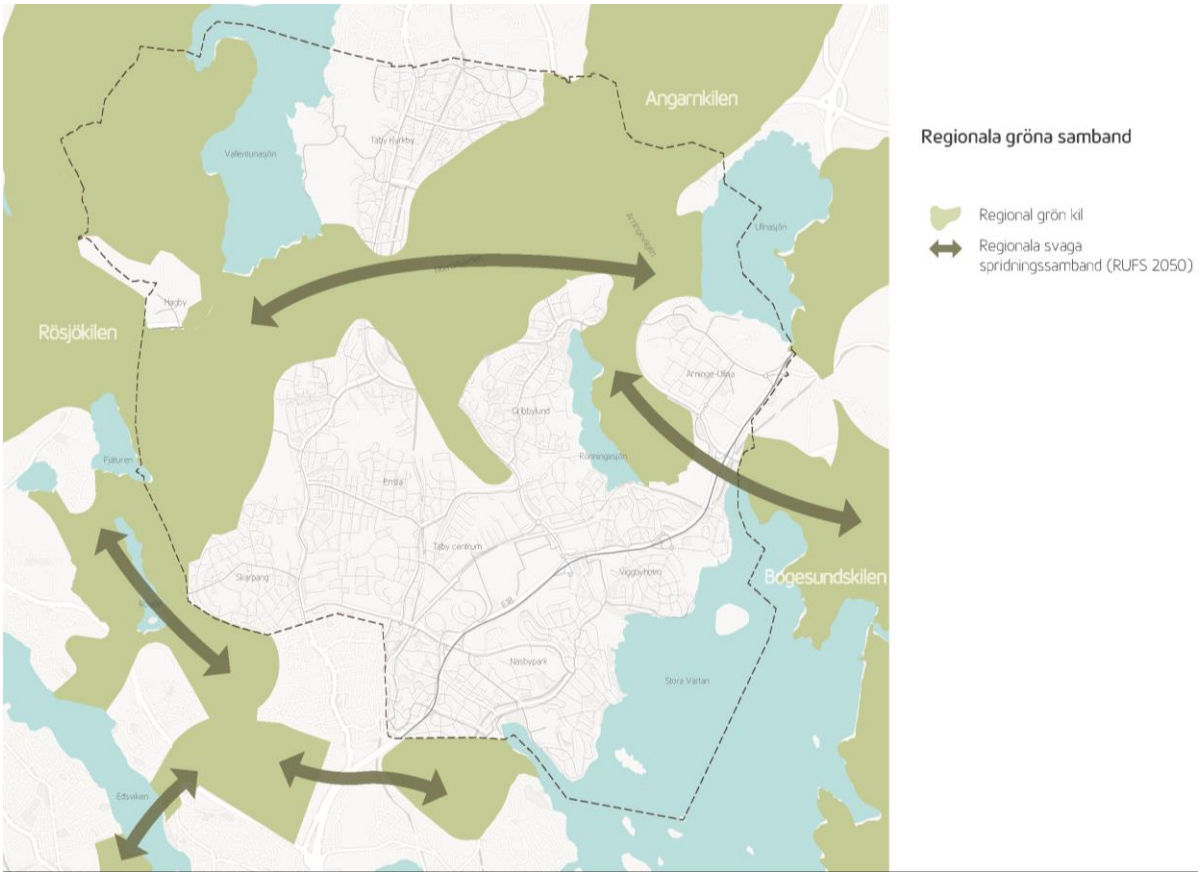
Fakta: Grön infrastruktur
Grön infrastruktur innebär ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer och strukturer, naturområden, vattenområden samt anlagda element som utformas, brukas och förvaltas på ett sätt så att biologisk mångfald bevaras och för samhället viktiga ekosystemtjänster främjas i hela landskapet. Begreppet har tagits fram för att bidra till en bättre planering och förståelse av landskapets naturliga funktioner.

Naturvårdsverket koordinerar arbetet med grön infrastruktur på nationell nivå. På regional nivå har Länsstyrelsen i Stockholm tagit fram en handlingsplan för grön infrastruktur.

Fakta: Regional grönstruktur
Rösjökilen har ett varierat utbud av upplevelsevärden, från Mörtsjöskogens ”vildmark” till Runriket i Täby och Vallentuna. Kilen omfattar många kulturhistoriska miljöer med bland annat fornlämningar och är ett av Sveriges runtätaste områden. Här finns flera sjöar med rikt fågelliv. Södra delen är viktig för tätortsnära rekreation och har många spår och leder samt flera tysta områden. Rösjökilen är i likhet med Järvakilen en av de kilar som har störst betydelse för artrikedomen i Stockholms innersta delar. Här finns viktiga spridningssamband för barrskogs- och ädellövskogslevande arter, arter av stor betydelse för Nationalstadsparkens artrikedom.

Angarnkilen har de mest omfattande kulturmiljöerna av länets tio kilar. Kilen bär ett långt, historiskt arv med bland annat en stor mängd runristningar, Långhundraleden till Uppsala och ett levande kulturlandskap. Angarnsjöängen är länets främsta fågellokal. Kilen innehåller flera stora, tysta områden. Kilen innehåller Täbys stadsskog Stolpaskogen samt naturreservaten Täbymprästgård och Rönninge by-Skavlöten. Sambandet mellan Angarnkilen och Bogesundskilen är svagt och påverkas av E18 och Roslagsbanan.

Bogesundskilen har en viktig funktion för det rörliga friluftslivet. Här finns stora, sammanhängande skogsområden, ett rikt kulturhistoriskt landskap samt ett flertal långa spår och leder. Kilens tysta områden ligger relativt nära Stockholms city och en lång kustremsa. Det gröna sambandet till Angarnkilen är ett svagt parti i anslutning till Arninge-Ullna.

Karta över regional gröna samband.

Hälsofrämjande tillgång till parker och natur

- Täbys invånare, verksamheter och besökare ska ha god tillgång till närnatur. Grönplanens (ej beslutad, arbete pågår) riktvärden ska vara en av utgångspunkterna i efterföljande planprocesser. Gröna samband för rekreation ska bevaras och nya ska utvecklas.

Närnatur är den natur som finns i närheten av bebyggelsen. Den omfattar både natur- och kulturlandskapet och anlagda grönområden som bostadsgårdar, parker, träd och planteringar. Det sammanlänkande nätverket av grönytor inom och utanför tätorten är nödvändigt för att upprätthålla ekologiska och rekreativa funktioner och uppfylla målsättningen att halva Täby ska vara grönt.

En tillgänglig och väl förvaltad närnatur skapar förutsättningar för bland annat hälsofrämjande utevistelse, fysisk aktivitet, pedagogik, intellektuell stimulans och återhämtning. Parker och naturområden bör finnas nära människor för att användas ofta och de bör vara av tillräcklig storlek för att inrymma hälsofrämjande kvaliteter. Avstånd och nåbarhet är särskilt viktigt för målgrupperna barn, äldre och personer med vissa funktionsvariationer. Tysta och rofyllda grönområden är delvis en bristvara och dessa behöver därför bevaras och utvecklas.

Det ska vara enkelt för den som vill gå eller cykla inom och mellan tätortsområdena och ut till de större strövområdena, och därför behöver tydliga, trygga och sammanhängande gröna stråk stärkas och utvecklas. Utpekade samband i den gröna infrastrukturen vägleder arbetet. Förbättrad tillgänglighet till natur- och strövområden kan också ske genom utveckling av gröna entréer till de större strövområdena. Vissa stationer på Roslagsbanan och hållplatslägen för buss kan också utvecklas som så kallade gröna stationer, från vilka det ska vara enkelt att ta sig ut i naturen och där det finns vägvisning och information om promenadvägar och stråk.

Storlek och tillgänglighet till den hälsofrämjande närnaturen ska säkerställas enligt Täby kommuns grönplan.

Ekosystemtjänster

- Ekosystemtjänster ska värderas och integreras i stadsutvecklingen så att en ändamålsenlig, kostnadseffektiv och mångfunktionell grönstruktur uppnås.

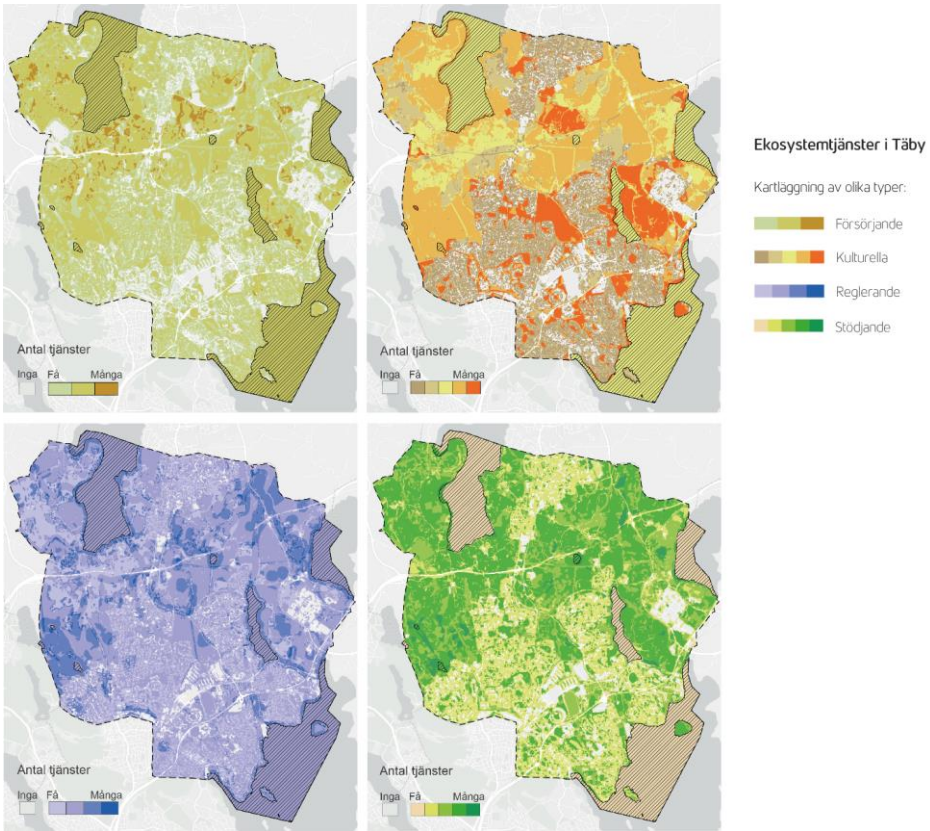
Planering, byggande och förvaltning ska ske så att ekosystemtjänster kan bevaras och/eller tillskapas. Metoder och verktyg för att kartlägga och analysera ekosystemtjänster ska användas. Efterföljande planprocesser behöver säkerställa att ny bebyggelse tar hänsyn till den befintliga grönstrukturen och att nya mångfunktionella grönområden tillskapas för att säkerställa rening av dagvatten och luftföroreningar samt hantering av skyfall och höjda temperaturer. En yta, t ex en dagvattendamm, kan ha flera funktioner som fördröjning och rening av dagvatten, rekreation samt stärka den biologiska mångfalden. Naturområden, parker och stadsgrönska behöver finnas i tillräcklig omfattning. Storlek, innehåll och placering styr hur ekosystemtjänsterna kan uppfylla önskad funktion. Ekosystemtjänsterna är viktiga, inte minst för klimatanpassning och biologisk mångfald.

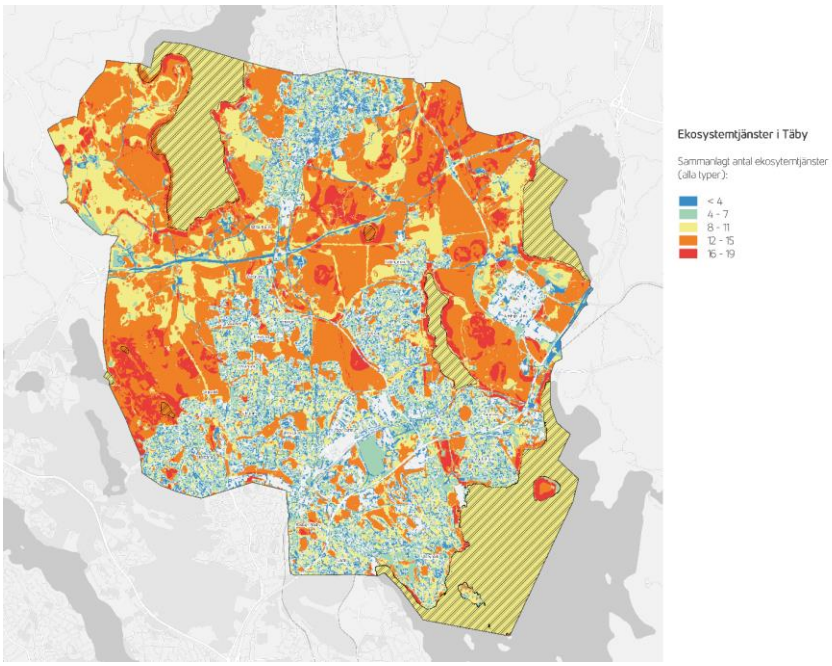
I Täby finns områden som har många ekosystemtjänster på samma plats. Dessa områden, främst de större sammanhängande naturområdena, områden med höga naturvärden och grönområden

inom tätorten, behöver hanteras varsamt när avvägning om markens användning sker. Det är ofta kostnadseffektivt att bevara och förvalta mångfunktionell grönska.

Fakta: Kartläggning av ekosystemtjänster i Täby
Ekosystemtjänster beskriver hur naturen levererar sådant som är värdefullt för oss människor genom att direkt eller indirekt bidra till välfärd och välbefinnande. Det är ett människocentrerat begrepp (antropocentriskt) som betonar nyttoperspektivet. Ekosystemtjänster delas ofta upp i fyra kategorier:

- Försörjande. Ger oss mat, dricksvatten, trävirke och bioenergi.
- Reglerande. Hjälper oss att rena luft och vatten, reglerar temperatur och luftfuktighet, verkar bullerdämpande och utjämnande dagvatten
- Kulturella. Ger oss upplevelsevärden, friluftsliv, reducerar stress och ger återhämtning, verkar som pedagogiskt instrument och turism.
- Stödjande. Alla underliggande processer som fotosyntes, biokemiska kretslopp, bildning av jordmån och upprätthållande av biologisk mångfald.

Kartor över olika ekosystemtjänster.

Rent vatten

- Grundvattnet och alla ytvatten ska ha god kvalitet. Åtgärder ska genomföras i enlighet med Täby kommuns Handlingsplan för god ytvattenstatus, lokala åtgärdsprogram (SBN, 2019) och Dagvattenstrategin (SBN 2016). Arbetet ska samordnas med kommunens Grönplan (ej beslutad, arbete pågår) och klimatanpassningsåtgärder. Kommunen ska samverka med kommunala bolag, föreningar och organisationer, fastighetsägare och andra berörda aktörer kring gemensamma recipienter för att genomföra kostnadseffektiva åtgärder.

I Täby finns åar, sjöar och hav samt grundvattenförekomsten Täby-Danderyd. Vattenkvaliteten är i olika grad påverkad av övergödning och olika föroreningar.

Täby ska verka för att statusen i vattenförekomsterna förbättras, så att miljökvalitetsnormerna uppnås. Åtgärdsarbetet samordnas mellan kommunens verksamheter i kommunens handlingsplan för god ytvattenstatus. Miljökvalitetsnormen och klassningen ”god vattenstatus” klaras i nuläget inte i någon av kommunens sju vattenförekomster. I tabellen nedan redovisas status för respektive vattenförekomst. I kommunens Handlingsplan för god ytvattenstatus redovisas påverkanskällor för ytvattenförekomsterna samt åtgärder för att förbättra statusen. Se även kapitlet Robust och klimatsmart, avsnittet om dricksvattenförsörjning.

Tabell. Vattenförekomsters status och miljökvalitetsnorm (MKN), källa: VISS 2021-04-23

Vattenförekomst	**Ekologisk status**	**Kemisk status**	**MKN Ekologisk status** förvaltningscykel 2/förslag förvaltningscykel 3	**MKN Kemisk status** förvaltningscykel 2/förslag förvaltningscykel 3
Hagbyån WA62738784	Måttlig	Ej god	God 2027 /God 2027	God /God (2027 PFOS)
Vallentunasjön WA93805689	Dålig	Ej god	God 2027 /God 2033	God /God (2027 PFOS)
Rönningesjön WA68379026	Dålig	Ej god	God 2027 /God 2033	God /God (2027 PFOS)
Ullnasjön WA12893899	Otillfredsställande	Ej god	God 2027 /God 2033	God
Ullnaån WA75290743	Måttlig	Ej god	God 2027 /God 2027	God
Stora Värtan WA23043276	Måttlig	Ej god	God 2027 /God 2038	God /God (2027 PFOS*, TBT*)
Täby-Danderyd WA72455878	God kvantitativ status	God kemisk grundvattenstatus	God kvantitativ status	God kemisk grundvattenstatus

*PFOS – Perfluoroktansulfonsyra och dess derivater , *TBT – Tributyltenn föreningar

Kommunsamverkan kring gemensamma recipienter ska utvecklas för att för att uppnå en kostnadseffektiv förbättring av ekologisk och kemisk status i kommunens vattenförekomster och övrigt vatten. Täby deltar i det mellankommunala samarbetet Oxunda vattensamverkan, i Mälarens vattenvårdsförbunds projekt ”Mälaren en sjö för miljoner” samt i Svealands kustvattenvårdsförbund. Ett samarbete med Österåkers kommun har initierats kring Ullnasjön, Ullnaån och Hägernäsviken (Stora Värtan).

Stadsutvecklingen får inte försämra recipienternas status eller medföra risk att miljökvalitetsnormer inte kan uppnås. Vid detaljplaneläggning ska det säkerställas att dagvattnet fördröjs och renas inom planområdet genom åtgärder för lokalt omhändertagande av dagvatten. Vid lokal infiltration och anläggning av dagvattendammar ska hänsyn tas till eventuella markföroreningar.

Ytor för klimatanpassning behöver reserveras i kommande planprocesser. Hanteringen av spill- och dagvatten har betydelse för möjligheten att uppnå god status i sjöar och vattendrag och behöver anpassas till ett förändrat klimat. Se även kapitlet *Robust och klimatsmart*. Plankartan vägleder det fortsatta arbetet.

Fakta: Miljökvalitetsnormer för vatten, god vattenkvalitet samt ekologisk och kemisk vattenstatus
Miljökvalitetsnormer (MKN) för vatten är fastställda nivåer på den kemiska och fysikaliska kvaliteten på miljön i en vattenförekomst. Normerna syftar till att yt- och grundvattenförekomster åtminstone ska uppnå god status vid en fastställd tidpunkt. EU:s vattendirektiv, Vattenmyndighetens åtgärdsprogram samt miljökvalitetsnormer styr och vägleder kommuner och myndigheter i arbetet med att bevara eller uppnå en god ekologisk och kemisk vattenkvalitet.

Innovativt och näringslivsvänligt

Täby kommun har som målsättning att ha ett av landets bästa företagsklimat. Goda förutsättningar ska finnas för befintliga företag att utvecklas och för att attrahera nya företag. Ett växande och varierat näringsliv bidrar till att stärka kommunens attraktivitet för boende, arbetande och besökare. Täbys växande befolkning bidrar till fler bostäder och fler arbetsplatser som i sin tur bidrar till ett brett serviceutbud och en levande stadsmiljö både dag- och kvällstid.

Digitalisering och smarta lösningar

- Förutsättningar för tekniska och innovativa lösningar ska skapas så tidigt som möjligt i kommunens olika processer och i samhällsutvecklingen. Arbetet ska ske med utgångspunkt i strategier inom it- och digitaliseringsområdet, kommunens digitaliseringsprogram (KF 2019).

Den digitala utvecklingen pågår ständigt och bidrar till förbättringar i stadsmiljöer, transportsystem och teknisk infrastruktur. Att bygga en digital stad handlar dels om att nyttja digital teknik för att skapa en effektivare och mer kvalitativ drift och planering av samhällsfunktioner, dels om att införa nya lösningar som underlättar för invånare och företagare i vardagen. Genom omvärldsbevakning och samverkan kan lösningar för att möta kommande samhällsförändringar hittas.

Digitalisering och smart teknik ska användas för att öka effektiviteten och förenkla vardagen för de som bor, besöker, arbetar och verkar i Täby. Idag används digitalisering och smart teknik för bland annat distansstyrning, larm och säkerhetsövervakning. Smart teknik gör det till exempel möjligt att planera effektiva färdvägar utifrån olika trafiksituationer, hitta lediga parkeringsplatser eller följa snöröjningen i realtid – användningsområden som i dagsläget delvis är implementerade. Realtidsdata är en annan smart teknik som kan visa hur användningen av olika offentliga platser ser ut och i kombination med information om bullernivåer och luftföroreningar kan tillståndsgivning, bygglov eller vägomläggningar i framtiden underlättas.

För att ta höjd för det ökade behovet av datakommunikation behöver möjligheterna utredas tidigt i planprocesser för att undvika att begränsningar byggs in för framtiden. På så sätt kan en robust digital infrastruktur och kommunikationsförsörjning säkerställas.

Entreprenörskap och företagande

- Verksamhetsområden ska utvecklas utifrån näringslivets behov och nya möjligheter för etablering av olika typer verksamheter ska planeras.

Täby är en entreprenörskommun med många enmansföretag och ett starkt nyföretagande. Många av dessa företag finns i kommunens bostadsområden men där finns även vissa större arbetsplatser som skolor, förskolor och vård- och omsorgsanläggningar. I Täby finns även flera verksamhetsområden avskilda från bostadsbebyggelse som har god tillgänglighet till huvudvägnätet och i många fall till kollektivtrafiken. I dessa verksamhetsområden finns företag i varierande storlekar, från enmansföretag till kommunens största privata arbetsgivare. Det största arbetsplatsområdet finns i Arninge-Ullna, med många företag inom handel, tillverkning och kontor, följt av Täby centrum med en koncentration av arbetstillfällen inom handel, restaurang och upplevelse samt tjänster inom vård och omsorg. Mindre grupperingar av verksamheter finns också i kommundelscentrumen.

Det är viktigt att kommunens myndighetsutövning är serviceinriktad för att underlätta för den som vill starta eller utveckla företag i kommunen. Många företag växer och vill stanna kvar i Täby. Verksamhetsområden ska utvecklas och planeras för effektiv och flexibel markanvändning. Utvecklingsmöjligheterna för verksamheter ska beaktas i kommande planer.

Det behöver finnas olika typer av verksamheter för att skapa en variation i såväl serviceutbud som arbetsplatser. Komplettering med bostäder inom eller i anslutning till kommunens verksamhetsområden ska inte begränsa företagens möjlighet att fortsätta bedriva verksamhet. Verksamhetsfastigheter som kan finnas kvar i samband med stadsutveckling säkrar tillgången till kostnadseffektiva lokaler.

Utveckling av näringslivet

- Täbys näringsliv ska utvecklas för att attrahera företag från olika branscher, genom utvecklad samverkan, profilering, marknadsföring och fortsatt stadsutveckling i attraktiva lägen.

Täby har ett strategiskt läge i nordostsektorn med närhet till Arlanda samt universitet och högskolor, goda kommunikationer, attraktiva boendekvaliteter, höga rekreationsvärden, ett brett serviceutbud, populära skolor med hög kvalitet och framgångsrika företag. Dessa kvaliteter ger goda förutsättningar för att kunna locka fler företag och branscher, inte minst aktörer inom det kunskaps- och tjänsteintensiva näringslivet.

En utveckling av det kunskaps- och tjänsteintensiva näringslivet kan bidra till en bättre matchning mellan företagens behov av kompetens och yrkes- och utbildningsprofilen hos Täbys och omkringliggande kommuners invånare. Det kan också öka möjligheterna för flera invånare i nordöstra Stockholm att arbeta närmare sin bostad, vilket kan bidra till minskat behov av pendlingsresor.

Samverkan mellan skola och akademiska funktioner, näringsliv och samhällsservice är viktigt för att förbättra förutsättningarna för företagsetableringar. Arbetet med att profilera ett kunskaps- och tjänsteintensivt näringsliv kan också stärkas genom aktivt deltagande i regionala sammanhang, kommunikations- och marknadsföringsinsatser.

En stadsutveckling som kan attrahera kunskaps- och tjänsteintensiva branscher pågår. Närhet till spårburen kollektivtrafik och ett brett utbud av service i en levande stadsmiljö är viktiga lokaliseringsfaktorer. Stadsplaneringen ska bidra till att utveckla miljöer som attraherar kunskapsintensiva företag till stationsnära lägen i pågående och planerade stadsutvecklingsprojekt. Förutsättningarna för att reservera mark för företag ska beaktas tidigt i planprocessen.

Fakta: Näringslivet i Täby
I Täby finns ca 25 000 arbetstillfällen och omkring 10 000 arbetsställen. Majoriteten är enmansföretag utan anställda, men det finns också några större arbetsplatser. Nyföretagandet är högt.

Utpendlingen är stor, i huvudsak till arbetsplatser i Stockholms stad. Täbyborna arbetar främst inom branscherna handel, företagstjänster samt information och kommunikation. Bland arbetsställena i Täby är flest personer sysselsatta inom handel, företagstjänster, vård och omsorg samt utbildning.

Robust och klimatsmart

Klimatsmarta transporter och bebyggelse

- Kommunens energiplan, Klimat och energistrategi (KF 2013) ska vägleda arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser. Kommunen kan påverka genom bland annat stadsplanering i goda kollektivtrafiklägen, utbyggt gång- och cykelvägnät samt genom en effektiv resursanvändning. Fordon och transporter med förnybara drivmedel och byggnader med låg miljö- och klimatpåverkan eftersträvas i samband med upphandlingar, avtal, entreprenader och inom kommunfinansierade verksamheter.

Den största andelen av klimatpåverkan inom Täbys geografiska område kommer från transporter. Teknikutvecklingen inom fordonsindustrin bidrar till minskad klimatpåverkan och förbättrad luftkvalitet, främst genom elektrifiering. Täby kan bidra i utvecklingen genom att i upphandlingar och inom kommunfinansierade verksamheter ställa krav på fordon med eldrift och förnyelsebara drivmedel samt verka för att fler invånare och verksamma ska kunna använda elbilar genom en utbyggd infrastruktur vad gäller laddplatser. En minskning av miljö- och

klimatpåverkan från transporter ska också ske genom förbättrad samlastning och varulogistik, utbyggda gång- och cykelvägar, mobilitetslösningar och bostadsplanering i goda kollektivtrafiklägen.

Byggande och uppvärmning av byggnader i Täby är den sektor som orsakar den näst största andelen av kommunens klimatpåverkan. Energieffektiviseringen inom byggsektorn har minskat utsläppen under byggnadernas driftskede. För att fortsätta minska byggsektorns klimatpåverkan, behövs större fokus på de utsläpp som orsakas av produktionen av byggnader. Produktionen står för ungefär hälften av de klimatrelaterade utsläppen under en byggnads livstid. De miljö- och klimatpåverkande utsläppen från en byggnad kan minska genom att kommunen vid markanvisning eller när kommunen bygger själv efterfrågar återbrukade material samt material och byggnader med låg miljö- och klimatpåverkan. Det systematiska arbetet med energieffektivisering och omställning till förnybar energi ska fortsätta inom kommunens fastighetsbestånd. Alternativ till rivning av byggnader bör studeras i tidiga skeden för att minska transporterna och resursförbrukningen. I kommande energiplan ska strategier och åtgärder tas fram i linje med den Regionala klimatfärdplanen för att uppnå kommunens uppsatta mål.

Fossilfri och effektiv energiförsörjning

- En effektiv och fossilfri energiförsörjning ska säkerställas genom ökad samverkan med marknadens aktörer och utbyggnad av fjärrvärme. Behovet av och en effektiv användning och produktion av fossilfri el och värme ska hanteras tidigt i planprocessen och utifrån ett systemperspektiv.

En grundläggande förutsättning för robust och hållbar energiförsörjning är att produktion och distribution har tillräcklig kapacitet och god miljöprestanda till en rimlig kostnad. Samverkan och kontinuerlig dialog mellan marknadens aktörer och kommunen är avgörande. Frågor som rör försörjning av el, kyla och värme ska hanteras tidigt i planprocessen. Dessa frågor kan vara kapacitetsbehov, lokalisering av anläggningar, utformning av byggnader, energiåtervinning, lokala tekniska lösningar samt anpassning till klimatförändringar.

Fjärrvärmen i Täby ska utvecklas och drivas av externa energiföretag. Kommunen ska samverka med energiföretagen för att använda bästa teknik för fossilfri värmeproduktion vid planering i tätbebyggda områden. För att klara den ökade efterfrågan planeras för en sammankoppling av kommunens och Stockholm Exergi AB:s fjärrvärmenät. En sammankoppling av det lokala nätet med ett annat inom regionen kan bli aktuellt på sikt. Eventuell överskottsvärme eller spillvärme behöver i framtiden tillföras fjärrvärmenätet för att ta tillvara på energin som annars går förlorad. Ett varmare framtida klimat kan också skapa incitament för fjärrkyla.

För att klara elförsörjningen i utvecklingsområden och för att höja kapaciteten generellt höjs spänningsnivån i delar av nätet. Täby kommun ska tillsammans med regionala och nationella aktörer verka för att säkerställa eldistributionen även i framtiden. Kapacitetsförstärkning behövs också för att klara en ökad elanvändning, utbyggd laddinfrastruktur och behovet av avbrottsfri datakommunikation. Ett elnät som kan hantera en flexibel förbrukning och ett överskott från lokal elproduktion kan behöva utvecklas genom samarbete mellan kommunen, elmarknadens aktörer och verksamheter med behov av stor eleffekt.

Fakta: Energiförsörjning i Täby
Kommunen ska ta fram strategier för en effektiv och fossilfri energiförsörjning i kommande energiplan. Den kommunala Energi- och klimatrådgivningen informerar invånare och företagare om hur energieffektivisering och omställning till fossilfri el och värme kan ske i Täby.

Fjärrvärme är den primära värmekällan vid uppvärmning av flerbostadshus i centrala Täby. Värmen som produceras i kommunens fjärrvärmeanläggningar kommer till 96% från förnybara bränslen (2019). Många hushåll i övriga kommunen har enskilda lösningar, främst värmepumpar. Uppvärmning med värmepannor (olja och pellets) och direktverkande el förekommer i enstaka fall. Inga småhus är idag anslutna till fjärrvärmen i Täby.

Fjärrvärmen erbjuds från två fjärrvärmenät. Det ena har byggts upp de senaste 10 åren genom det kommunala bolaget TMAB (Täby Miljövärme AB), där värmedistributionen idag drivs av E.ON Värme. Det andra nätet ägs av Stockholm Exergi och är ett äldre fjärrvärmenät. Näten är inte sammankopplade med andra nät i regionen. Värmeproduktionen sker idag i flera mindre värmeverk och panncentraler på olika platser i kommunen.

Från 2022 kommer E.ON Värme och Stockholms Exergi att gå in som huvudägare i TMAB, i syfte att koppla ihop fjärrvärmenäten och fortsätta utveckla en kostnadseffektiv, säker och miljöanpassad värmeförsörjning i Täby.

Elförsörjningen sker genom elkraft från Vattenfall Eldistributions regionnät och det lokala elnätet, som ägs och drivs av Ellevio.

Resurseffektiv mass- och avfallshantering

- En resurseffektiv avfallshantering, med ökat återbruk och återvinning ska eftersträvas. Effektiva och samordnade lösningar för kommunalt avfall, producentansvar, bygg- och rivningsavfall samt schaktmassor ska hanteras tidigt i stadsutvecklingsprojekt.

En infrastruktur som stödjer cirkulära system ska bidra till att begränsa och minimera avfallets negativa miljö- och klimatpåverkan, minska avfallsmängderna och skapa förutsättningar för att avfallet sorteras rätt. En resurseffektiv avfallshantering förutsätter insatser i både tidiga skeden och i de efterföljande planprocesserna. Täbys arbete samordnas inom den kommungemensamma avfallsplanen.

Upphandling, markanvisning, avfallstaxa och utveckling av digitala tjänster är exempel på instrument som kommunen kan använda för att underlätta för ökat återbruk och återvinning. För att öka sorteringen av hushållens restavfall investerar det samägda kommunala avfallsbolaget, SÖRAB, i en eftersorteringsanläggning för ökad materialåtervinning av plast och metall från restavfallet. Fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper samt möjligheten att sortera ut matavfall från hushållen ska säkerställas i alla områden. I samband med stadsutveckling finns möjligheter att planera för effektiva och cirkulära system. Behov av utrymme och systemlösningar såsom sopsug och maskinella system för insamling samt möjligheten att ansluta till större och mer storskaligt system ska utredas tidigt i planprocessen, liksom platser för SÖRAB:s returparker och returpunkter.

Transporter och hantering av massor såsom grus, sand, jord och sprängsten vid byggnationer behöver hanteras både regionalt och lokalt. Materialhanteringen behöver vara en integrerad del i

exploateringsprojekt. Hanteringen behöver också koordineras på regional och mellankommunal nivå, inte minst för att säkra mellanlagring av schaktmassor.

Fakta: SÖRAB och avfallshantering
SÖRAB är ett regionalt miljö- och returbolag som ägs av kommunerna Danderyd, Järfälla, Lidingö, Sollentuna, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Täby, Upplands Väsby och Vallentuna. Kommunerna, förutom Stockholm, har valt att ta fram en gemensam avfallsplan.

Avfallshanteringen i Täby kommun regleras i kommunens avfallsföreskrifter och vägleds genom avfallsplanen. Kommunen ansvarar för att samla in hushållens matavfall, restavfall, grovavfall, farligt avfall samt annat avfall i enlighet med definitionen för kommunalt avfall i miljöbalken. Avfallet lämnas över till SÖRAB för sortering, återvinning, behandling och deponering. Förpackningar och vissa produkter omfattas av producentansvar (bland annat kartonger, plast, metall, bilar, läkemedel, batterier och glas) och samlas in genom producenternas egna insamlingssystem. Bygg- och rivningsavfall samt schaktmassor ska hanteras av avfallsinnehavaren enligt gällande lagstiftning i Avfallsförordningen och Miljöprövningsförordningen.

Säkrad dricksvattenförsörjning

- En långsiktig dricksvattenförsörjning ska säkras genom regional samordning och kommunal samverkan, med utgångspunkt i den regionala vattenförsörjningsplanen.

För Täby är regional samverkan och gemensam dricksvattenproduktion en viktig förutsättning. Dricksvattenförsörjningen är sårbar i dagsläget och påverkas ytterligare av en växande befolkning och ett förändrat klimat. Täbys dricksvatten produceras i Norrvattenförbundets vattenverk i Görväln i Järfälla kommun. Råvattnet tas från Mälaren. På grund av befolkningsökningen i regionen behöver produktionskapaciteten i Görvälnverket öka.

Den regionala vattenförsörjningsplanen ska följas och integreras i kommunala handlingsplaner. Utredningar ska ligga till grund för kapacitetsökningar inom det lokala och regionala nätet. Inom kommunen är försörjningen av dricksvatten god. För att säkerställa försörjningen och effektiv användning av dricksvatten arbetar Täby för att minska förbrukningen av dricksvatten i kommunen, främst genom kommunikationsinsatser samt genom åtgärder för att möjliggöra uttag av sjövatten för bevattningsändamål. En plan för nödvattenförsörjning är under framtagande, där även enskilda brunnar för dricksvattenuttag ska ingå.

I Täby finns grundvattenförekomsten Täby-Danderyd. Grundvattenförekomsten uppnår god kemisk och kvantitativ status, men den kemiska statusen riskerar att sänkas på grund av olika påverkanskällor. Tidigare undersökningar har påvisat spår av föroreningar från bland annat brandövningsplatser, kemtvättar, handelsträdgårdar och vägnätet. Grundvattenförekomsten är inte regionalt prioriterad som dricksvattentäkt. Förekomstens potential som nödvattentäkt för dricksvatten är inte helt utredd, men ett egenkontrollprogram för att mäta grundvattenförekomstens kvalitet har tagits fram av kommunen. Kommunens Handlingsplan för god ytvattenstatus bör på sikt kompletteras för att innefatta även grundvattenförekomsten Täby-Danderyd för att på ett mer ordnat sätt säkra dess kvantitet och kvalitet. Dagvatten ska renas, naturmark bevaras, och vid behov ska förorenad mark saneras för att undvika att vattenstatusen försämras.

Hållbar hantering av spill- och dagvatten

- Åtgärder i spill- och dagvattenanläggningar behövs för att möjliggöra planerad utbyggnad och ska ske i enlighet med aktuell kommunal VA-plan. Negativ påverkan från dagvatten ska minska genom lokal hantering och rening inom stadsbyggnadsprojekten samt genom åtgärder i enlighet med kommunens Handlingsplan för god ytvattenstatus.

Regional samverkan med gemensam avloppsrening är en viktig förutsättning för Täby, vars spillvatten leds till Käppalaverket på Lidingö. Kapaciteten i Täbys spillvattennät är till stor del fullt utnyttjad. För att öka kapaciteten behövs utbyggnad av ledningar och eventuella magasin.

Kapaciteten i stora delar av Täbys dagvattensystem är idag fullt utnyttjad och investeringar behöver göras om kapaciteten ska öka. Bland annat behöver fler eller större rörledningar anläggas i vissa sträckor. Företrädesvis ska öppna eller underjordiska fördröjningsmagasin anläggas för att skapa större kapacitet i ledningsnätet. Lokalt omhändertagande av dagvatten kan också spela en stor roll för ett överbelastat ledningsnät.

Dagvatten från bebyggda delar behöver fördröjas och renas i dagvattendammar eller andra typer av reningsanläggningar. Nya dagvattendammar behöver anläggas och flera av Täbys befintliga dammar behöver dessutom utökas eller kompletteras för att uppnå en tillräckligt god reningseffekt. Dagvattendammarna bör även utformas för att kunna hantera skyfall. Vid lokal infiltration och anläggning av dagvattendammar och skyfallsytor ska hänsyn tas till eventuella markföroreningar i syfte att skydda yt- och grundvatten.

Arbetet med att uppnå god status i sjöar, vattendrag och kustvatten vägleds genom kommunens Handlingsplan för god ytvattenstatus. Se även kapitel *Artrikt och hälsosamt* samt *rent vatten*.

Anpassning till ett förändrat klimat

- Den fysiska planeringen ska bidra till åtgärder för att förhindra, minimera och begränsa risker kopplade till ett förändrat klimat. Det kommunövergripande arbetet behöver planeras på kort och lång sikt och genomföras samordnat mellan kommunens verksamheter och bolag, myndigheter och civilsamhället. I det fortsatta klimatanpassingsarbetet ska länsstyrelsens metodstöd tillämpas.

Klimatförändringar väntas påverka Täby, främst genom ökad nederbörd och höjda temperaturer. För Täby, liksom för stora delar av Mellansverige, är ökad nederbörd och skyfall den stora utmaningen. Kommunen kan rusta sig genom att åtgärda och informera om klimatrelaterade risker, anpassa bebyggelse och infrastruktur samt behålla tätortsnära grönstruktur som verkar temperatur- och vattenreglerande. Genom samordning med dagvattenåtgärder och i samband med stadsutveckling kan en effektiv och ekonomisk hållbar klimatanpassning ske inom kommunen.

En kommunövergripande utredning för att identifiera och bedöma risker kopplat till ett förändrat klimat, dvs översvämningar från skyfall och höjda havsnivåer, ras, skred, erosion och värmeböljor, har tagits fram och ska vägleda i det fortsatta arbetet med anpassning och riskreducerande åtgärder. Konsekvensanalyser med avseende på skadekostnad, samhällsviktig verksamhet och framkomlighet har tagits fram. Klimatanpassnings- och beredskapsarbetet behöver planeras och genomföras samordnat inom kommunen och mellan kommunens verksamheter och bolag, myndigheter och civilsamhället. Detta för att säkerställa en anpassning

av bebyggelse och infrastruktur, minimering av skadekostnader, samt god beredskap och framkomlighet på vägar och Roslagsbanan.

Fakta: Underlag för klimatanpassning
En kommunövergripande kartering av riskområden till följd av skyfall, höjda havsnivåer, erosion-, ras- och skredkänsliga områden samt värmeöar har genomförts för Täby kommun (DHI, 2019, Calluna, 2019). Det har även tagits fram en strukturplan för hantering av översvämningar i samband med skyfall (DHI 2019). I strukturplanen riktas åtgärder till platser för att hantera höga flöden och vattennivåer samt höjda havsnivåer. Arbetet med strukturplanen har skett med utgångspunkt från dimensionerande händelser för skyfall med 100 års återkomsttid (klimatfaktor 1,25), samt 100-årsnivå i havet år 2100.

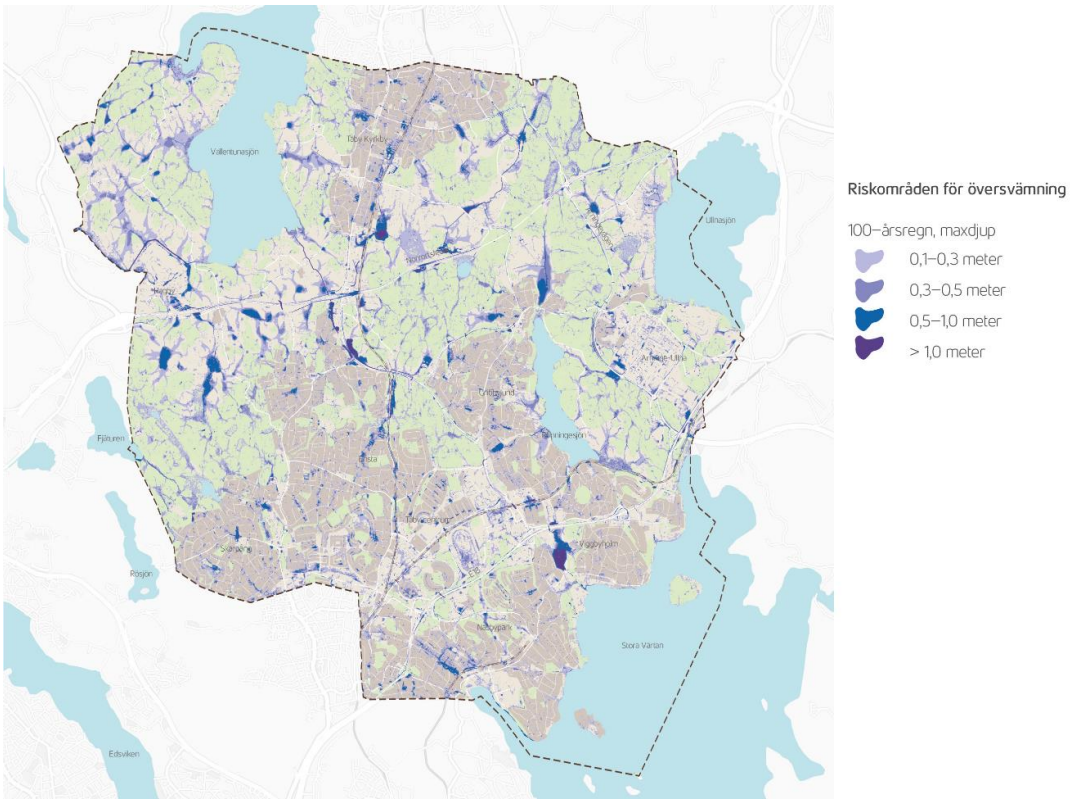
Skyfall och översvämning

Skyfall och översvämningar kan leda till risker för människor och miljö. Anläggningar för teknisk försörjning kan slås ut och transportinfrastruktur svämmas över med risk för begränsad framkomlighet för t.ex. räddningstjänsten. Förorenade områden kan läcka miljö- och hälsofarliga ämnen om flöden ökar och vattennivåer förändras.

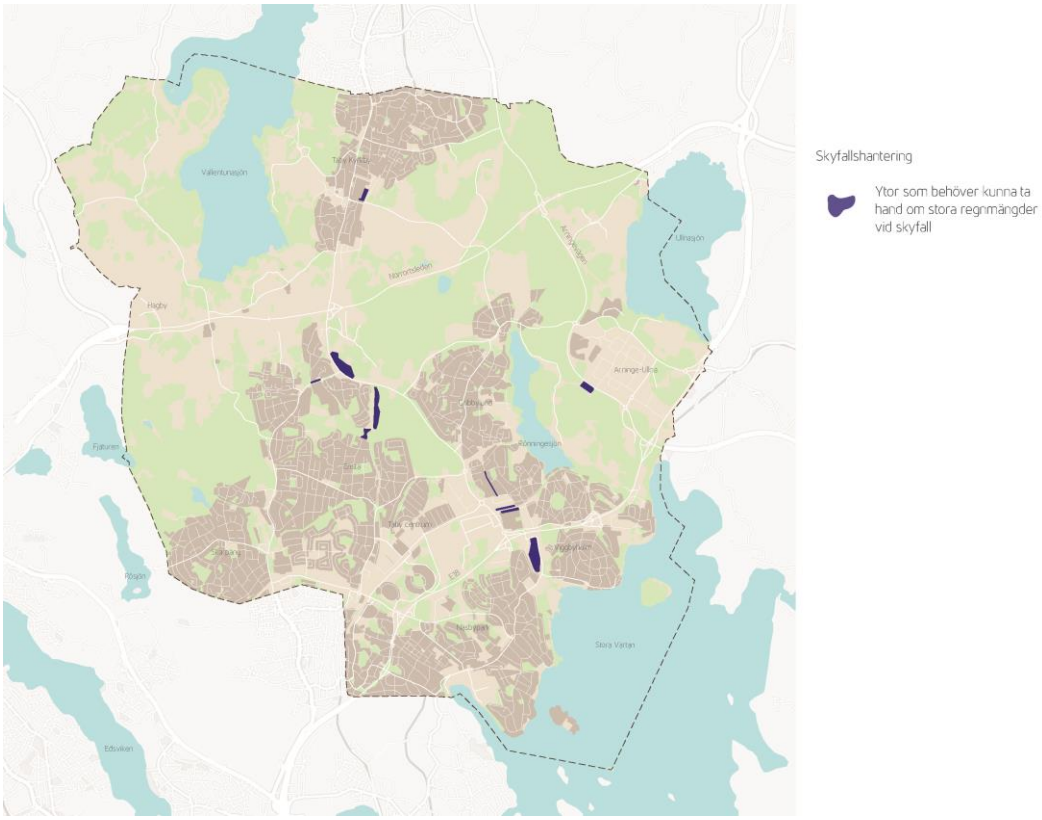
Kartor finns framtagna som visar byggnader, infrastruktur och förorenade områden som riskerar att översvämmas vid skyfall. Dessa ska beaktas tidigt i planprocessen för att undvika framtida problem.

För att hantera stora mängder nederbörd behöver lågt belägna och tillräckligt stora markytor reserveras. Dessa lågpunkter, så kallade skyfallsytor, kan med fördel samutnyttjas med andra funktioner, t.ex. ytor för aktiviteter och rekreation. I plankartan redovisas större sammanhängande ytor som bedöms vara lämpliga för skyfallshantering.

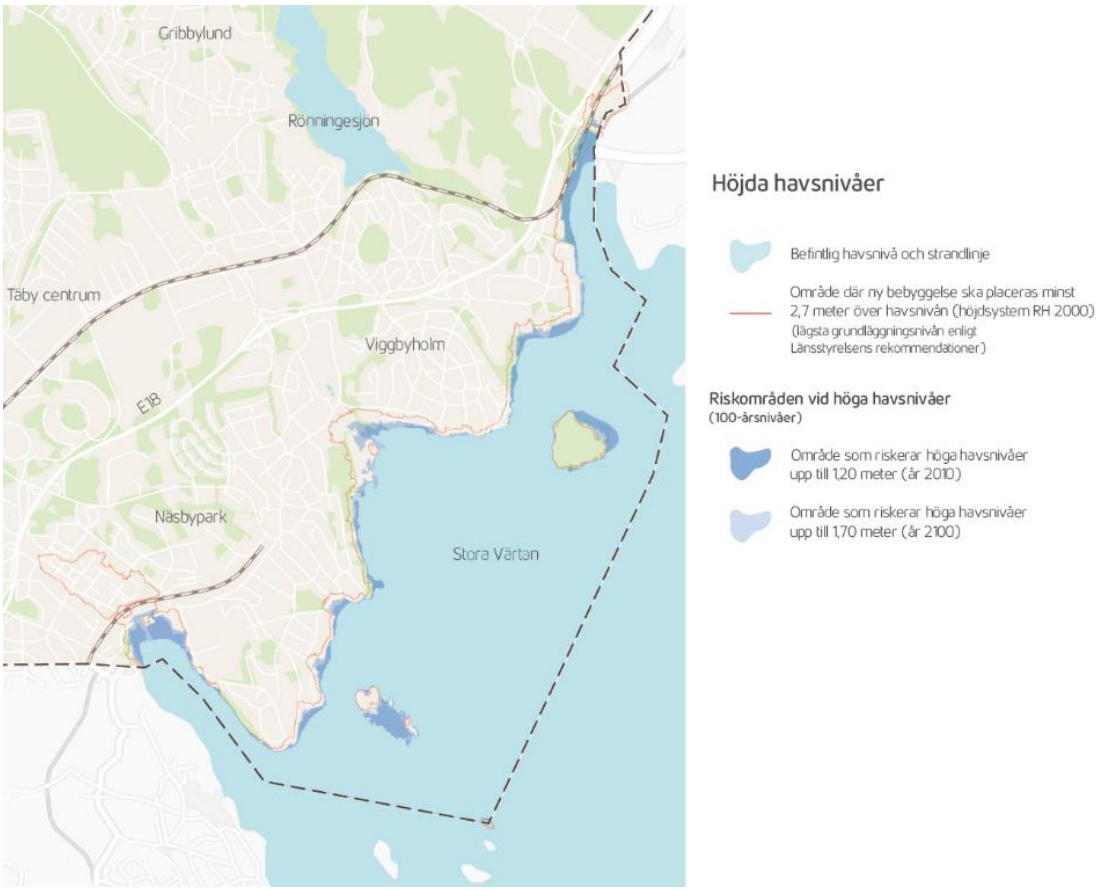
Höjda vattennivåer i hav, sjöar och vattendrag, kan påverka bebyggda områden genom att strandlinjen förskjuts. I samband med att nya områden och bebyggelse planeras ska hänsyn tas till Länsstyrelsen i Stockholms läns rekommendationer för placering av bebyggelse längs med Östersjökusten samt sjöar och vattendrag.

Karta över riskområden för översvämning.

Karta över områden som behöver kunna hantera stora regnmängder.

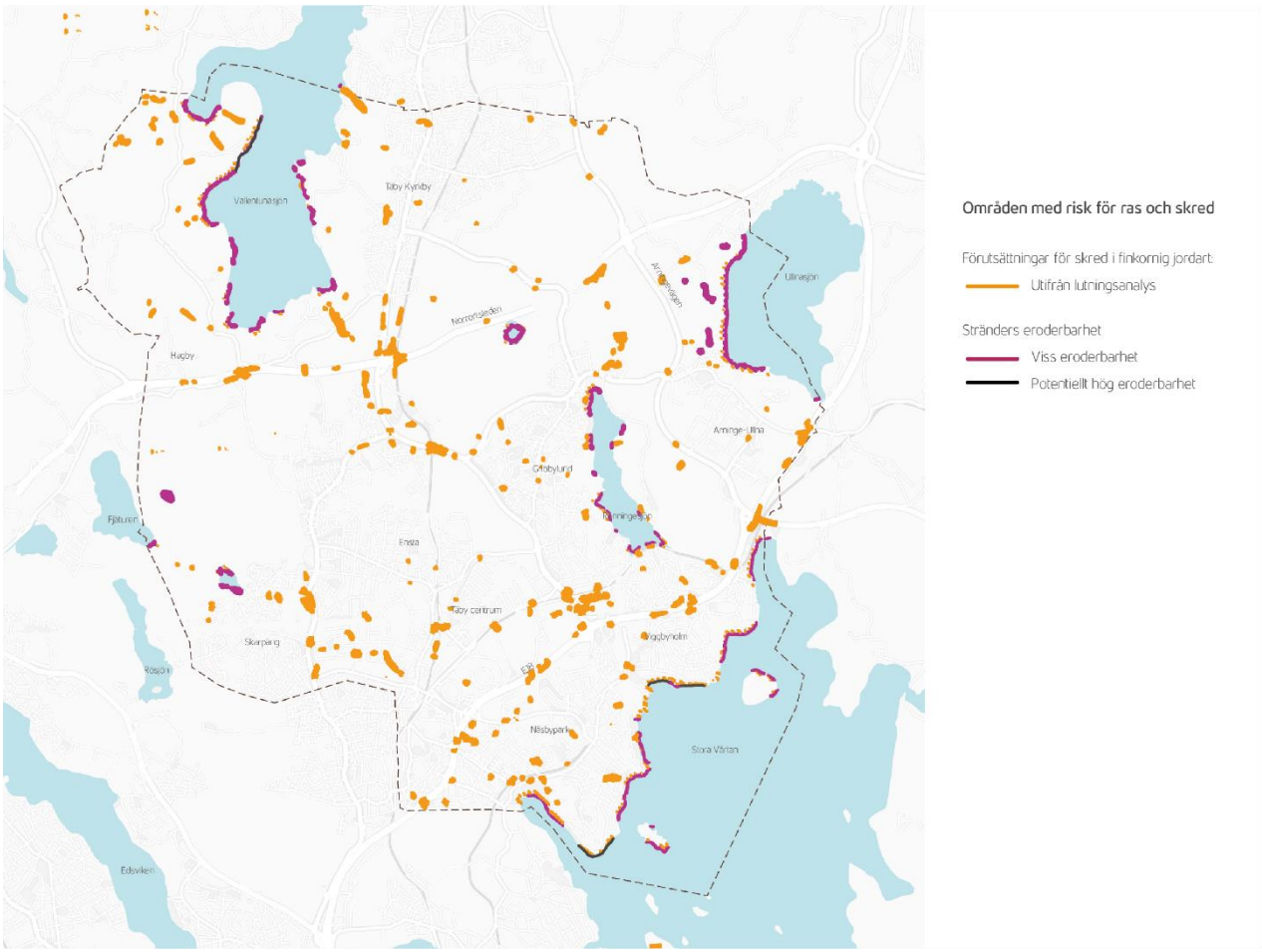
Karta över befintliga strandlinjer utifrån befintlig havsnivå samt riskområden vid förhöjda havsnivåer.

Ras, skred och erosion

Historiskt har Täby inte haft några händelser med ras eller skred, men det finns områden som utifrån jordart och lutning identifierats som potentiell risk för skred redan idag och som behöver studeras vidare i samband med eventuell utveckling. Vid ett förändrat klimat, med förändrade flöden och vattennivåer i mark, sjöar och vattendrag, kan områden som idag inte innebär en potentiell risk komma att göra det i framtiden.

En viss stranderosion förekommer redan idag och kan komma att öka med höjda havs- och vattennivåer och förändrade flöden i vattendrag. Vissa områden har potentiellt hög risk för stranderosion, bland annat längs med Stora Värtan. Områden som har potentiellt hög risk redan idag bör utredas för att undvika olyckor och höga kostnader. Även läckage av närsalter, farliga ämnen och partiklar kan riskera att försämra vattenkvaliteten i sjöar, vattendrag och kustområde vid extrema vattennivåer.

I samband med planering för ny bebyggelse och infrastruktur ska potentiella riskområden samt geotekniska förutsättningar utredas och hanteras. Behov av stabilitetsförstärkande åtgärder, naturligt erosions- och rasskydd i form av markvegetation och träd samt andra skyddsåtgärder ska identifieras tidigt i planprocessen. Påverkan på grundvattennivåer och risk för spridning av markföroreningar mellan jordlager och till grundvattnet kan också behöva utredas.

Karta över områden med risk för ras och skred.

Fakta: Ras, skred och erosion
Skred är en jordmassa som kommer i rörelse och som under rörelsen till en början är sammanhängande. Ytlagrets torra lera, torrskorpan, bryts sönder i stora flak. Jordskred förekommer i finkorniga silt- och lerjordar, men även i andra jordar med inslag av lera och silt, exempelvis finkornig morän.

Ett ras är en massa av sand, grus, sten eller block eller en del av en bergsslänt, som kommer i rörelse. De enskilda delarna rör sig fritt i förhållande till varandra. Berg innehåller större och mindre sprickor som kan leda till att stora block lossnar och faller ned.

Erosion vid hav innebär att 1 meters höjning av havets nivå har påverkan 100 m upp på stranden. Vid en ökning av havsnivån med ca 0,3 - 0,5 meter till 2100 innebär att 30-50 meter av stränderna längs med Östersjön kan påverkas av ökad erosion. Den sammanlagda risken vid till exempel stormar, översvämningar och tillfälliga högvatten innebär en ökad risk för erosion med 40-65 meter inåt land vid seklets slut jämfört med pågående erosion.

Värmeböljor

Med ett förändrat klimat ökar risken för perioder med höga temperaturer, värmeböljor. Vid långvarig torka kan enskilda brunnar torka ut och den kommunala dricksvattenförsörjningen bli begränsad. Kommunen arbetar med åtgärder för att minska riskerna vid vattenbrist, bland annat genom information om vattenbesparing i hushåll, bevattningsförbud och möjlighet att använda sjövatten för bevattning inom parker, planteringar och jordbruk.

Mycket varma platser, så kallade värmeöar, kan komma att uppstå allt oftare i stadsmiljöer till följd av ett varmare klimat i kombination med en stor andel hårdgjord yta, mindre vegetation och tät bebyggelse. Det är framförallt för riskgrupper (till exempel barn, sjuka och äldre) som det kan innebära en fara. Värmeöar riskerar att uppstå i centrala Täby samt i områden i Arninge. De flesta bostadsområden i Täby skyddas dock, tack vare mycket natur och trädgårdar.

I samband med planering av ny bebyggelse behöver risker kopplat till ett förändrat klimat analyseras och vid behov ska tillräckliga ytor för t ex vegetation och trädplanteringar bevaras eller tillkomma för att bidra till att sänka temperaturen. Inom klimatanpassnings- och beredskapsarbetet kan behov av åtgärder inom befintlig bebyggelse bli aktuellt. Vilken eller vilka åtgärder som är bäst lämpade utreds i varje enskilt fall. Det fortsatta arbetet ska utgå från länsstyrelsens metodstöd vad gäller framtagandet av åtgärdsförslag och strategier.

Plankarta och vägledning

I plankartan redovisas hur kommunen vill bevara, utveckla och använda den fysiska miljön i Täby. Kartan kompletteras med en fördjupad vägledning för respektive mark- och vattenanvändningskategori, samt en vägledning för kommunens olika delområden.

Plankarta med vägledning för mark- och vattenanvändning
Plankartan redovisar grunddragen för användningen av kommunens mark- och vattenområden. Gränserna i plankartan är ungefärliga och är varken juridiskt bindande eller exakta. Gränser och preciserad utveckling studeras mer detaljerat i planprocessen.

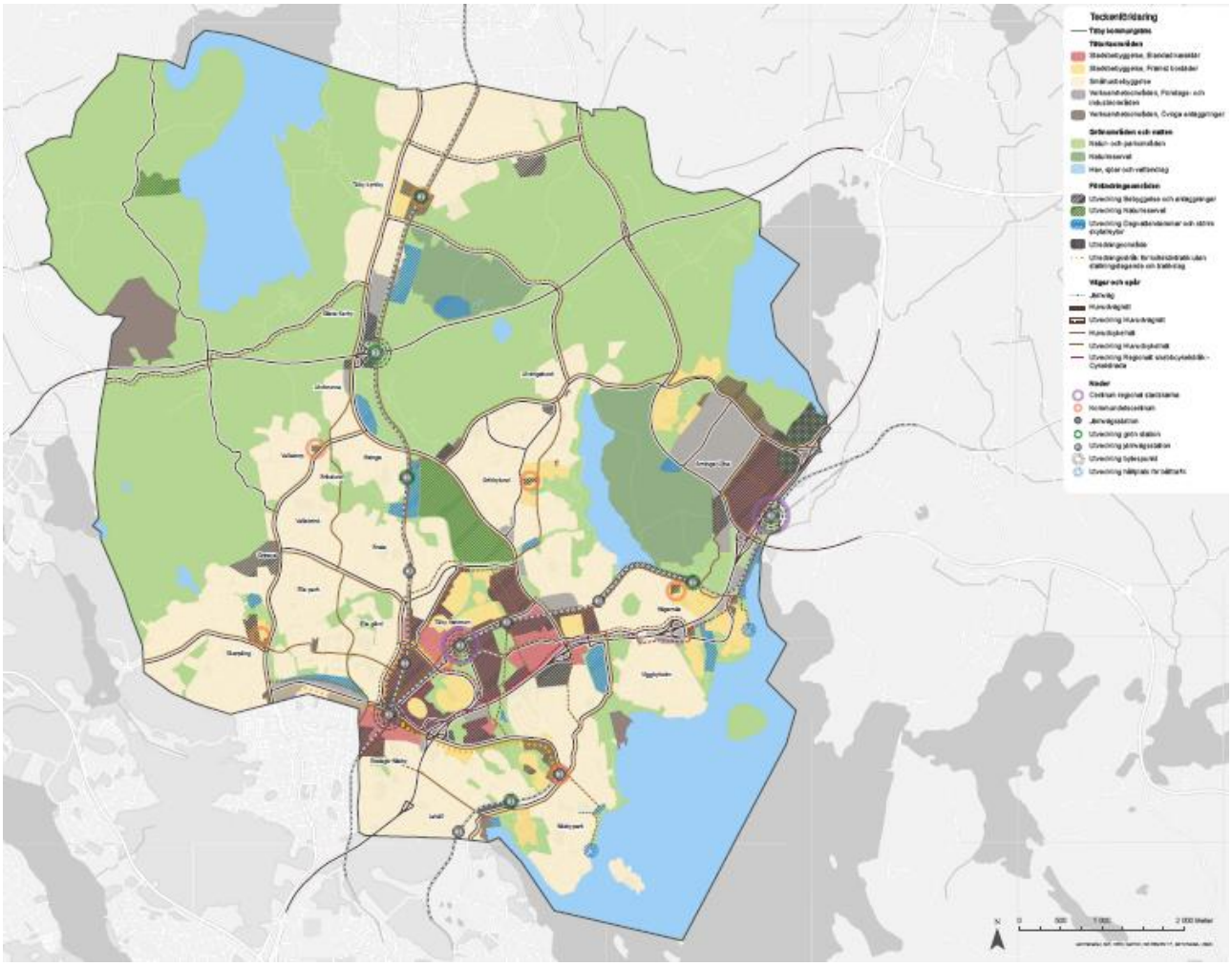
Plankartan presenterar mark- och vattenanvändningskategorierna *Tätortsområden, Grönområden och Vatten* samt *Vägar och spår*. *Förändringsområden* redovisar områden som ska utvecklas genom ny bebyggelse och anläggningar samt genom nya naturreservat och genom reservation av mark för dagvattendammar och skyfallsytor. Till förändringsområden hör även *utredningsområden* och *utredningsstråk*.

I tätortsområden som inte pekas ut som förändringsområden kan ny bebyggelse prövas i enlighet med angiven användning.

I plankartan redovisas också *Noder*, som är olika typer av målpunkter för främst service och resor, samt *Samband och stråk,* där det finns behov av att stärka eller upprätthålla gröna stråk och ekologiska spridningssamband samt kopplingar mellan olika noder och områden.

Vägledning för kommunens delområden
Vägledning för kommunens delområde redogör för en övergripande ambition om kommande utveckling och användning. Kapitlet beskriver även det kulturhistoriska tätortslandskapet samt hur värden i befintlig bebyggelse ska beaktas.

Plankarta med vägledning för mark- och vattenanvändning

Plankarta

Tätortsområden

Stadsbebyggelse, blandad karaktär

Avser en stadsmiljö med hög täthet och stor blandning av funktioner och innehåll. Här ryms bostäder i flerbostadshus, arbetsplatser, service och handel samt lokaler och anläggningar för utbildning, omsorg, kultur och idrott. Här finns även offentliga platser som torg, små parker och gator men också mindre anläggningar för teknisk försörjning samt ytor för hantering av dagvatten och skyfall. I den blandade stadsbyggelsen finns infrastruktur som kopplar ihop områden med huvudgator, lokalgator/stadsgator samt gång- och cykelvägar. Den blandade stadsbebyggelsen återfinns i Täby centrum – Roslags-Näsby och Arninge-Ullna.

Stadsbebyggelse med blandad karaktär motsvaras i fördjupningen av översiktsplanen för Täby stadskärna 2050 av *Blandad stadsbebyggelse*, *Offentlig service* och *Centrumanvändning*.

- Nya byggnader och offentliga miljöer ska vara värdeskapande och bidra till en attraktiv och trygg stadsmiljö över dygnets olika tidpunkter, genom hög arkitektonisk kvalitet, väl avvägd täthet, skala och variation, omsorg om detaljer, och materialval samt gröna stadsrum. Gator ska utformas så att de länkarsamman stadsbebyggelsen och förbättrar möjligheten att gå och cykla tryggt och trafiksäkert.
- Den nya bebyggelsen och offentliga miljöer utformas för trygghet och brottsförebyggande med god överblickbarhet och god belysning. Med fördel samordnas fler olika trafikslag parallellt, för att stärka den informella bevakningen, och för att länka samman bostäder med arbete och service.
- Befintlig karaktär, skala, värdefulla kulturmiljöer och andra värden, både inom kommunen och angränsade kommuners bebyggelse, ska vara utgångspunkt för utvecklingen av stadsbebyggelsen, med en grundskala om 5-6 våningar för nya byggnader. Lägre bebyggelse ska användas för att möta omgivande småhusområden. Enstaka högre byggnader kan övervägas om det är motiverat utifrån exempelvis läge, siktlinjer och funktion.
- Utveckling av stadsbebyggelse ska ske med funktionsblandning. För varje planerad bostad ska ett nytt arbetstillfälle åstadkommas. Möjliga lägen för etableringar av företag inom kunskaps- och tjänsteintensiva branscher ska prioriteras i bra kommunikationslägen och beaktas tidigt i planprocessen. Bebyggelsens bottenvåningar ska i attraktiva lägen innehålla verksamheter

- När ny bebyggelse planeras i närheten av större vägar ska hänsyn tas till buller och luftkvalitet. Speciell hänsyn ska tas till barns och riskgruppers miljöer. Även parker och naturnära områden är viktiga att beakta vid planering för hälsosamma livsmiljöer. Byggnader kan verka för att förbättra bullersituationen. Vid utveckling intill större infrastruktur ska hänsyn tas till Trafikverkets riktlinjer gällande byggnadsfri zon.
- Dagvatten och skyfall ska fördröjas och renas lokalt inom områdena i enlighet med Täby kommuns dagvattenstrategi, innan vattenvolymerna leds vidare till det allmänna dagvattenledningsnätet.
- Vid förändringar till blandad stadsbebyggelse inom befintliga företags- och industriområden ska företagens möjligheter att fortsatt bedriva verksamhet eftersträvas, med syfte att säkerställa tillgången till kostnadseffektiva lokaler och möjliggöra fortsatt bredd i näringslivet.
- Tillgång till närnatur för invånare och besökare ska eftersträvas genom planering för sammanhängande gröna stadsstråk och utveckling av parker. Ny bebyggelse ska anpassas till den befintliga grönstrukturens möjligheter att hantera dagvatten och skyfall. Tillräckligt stora ytor för ändamålet ska reserveras tidigt i planprocessen.
- Bebyggelsen ska utvecklas så att en begränsning av klimatpåverkan kan ske genom en effektiv mark- och resursanvändning. Plats avsätts för återbruk, återvinning och användning av material med låg klimatpåverkan. Ett systemtänk för resurshantering t ex för avfall samt el- och värmeenergi ska eftersträvas tidigt i planprocessen.

Stadsbebyggelse, främst bostäder

Avser tätortsområden som i huvudsak innehåller bostäder i flerbostadshus, men där även viss inblandning av villor eller radhus förekommer. I områdena finns även mindre centrumanläggningar och anläggningar för samhällsservice samt mindre parker och naturområden. Stadsbebyggelse med främst bostäder återfinns främst inom Täby centrum – Roslags-Näsby, Arninge-Ullna samt i kommundelscentrumen.

Stadsbebyggelse med främst bostäder motsvaras i fördjupningen av översiktsplanen för Täby stadskärna 2050 av *Bostadsbebyggelse*.

- Nya byggnader och offentliga miljöer ska vara värdeskapande och bidra positivt till en attraktiv och trygg stadsmiljö, genom hög arkitektonisk kvalitet, väl avvägd täthet, skala och variation, omsorg om detaljer och materialval samt gröna stadsrum.

- Befintlig karaktär, skala, värdefulla kulturmiljöer och andra värden, både inom kommunen och angränsade kommuners bebyggelse, ska vara utgångspunkt för utvecklingen av stadsbebyggelsen. Ny bebyggelse ska anpassas till mötet med omgivande småhusområden och landskapsrum.
- Möjliga företagsetableringar ska övervägas i centrumnära lägen och beaktas tidigt i planprocessen.
- En trygg och levande miljö ska eftersträvas genom planering för attraktiva stråk och inslag av lokaler i bottenvåningarna i centrala lägen.
- När ny bebyggelse planeras i närheten av större vägar ska hänsyn tas till buller och luftkvalitet. Placering av byggnader kan verka för att förbättra bullersituationen. Vid utveckling intill större infrastruktur ska också hänsyn tas till Trafikverkets riktlinjer gällande byggnadsfri zon.
- Dagvatten och skyfall ska fördröjas och renas lokalt inom områdena i enlighet med Täby kommuns dagvattenstrategi, innan vattenvolymerna leds vidare till det allmänna dagvattenledningsnätet.
- Tillgång till närnatur för invånare och besökare ska eftersträvas genom planering för sammanhängande gröna stadsstråk och utveckling av parker. Ny bebyggelse ska anpassas till den befintliga grönstrukturens möjligheter att hantera dagvatten och skyfall. Tillräckligt stora ytor för ändamålet ska reserveras tidigt i planprocessen.
- Bebyggelsen ska utvecklas så att en begränsning av klimatpåverkan kan ske genom en effektiv mark- och resursanvändning. Plats avsätts för återbruk, återvinning och användning av material med låg klimatpåverkan. Ett systemtänk för resurshantering t ex för avfall samt el- och värmeenergi ska eftersträvas tidigt i planprocessen.

Småhusbebyggelse

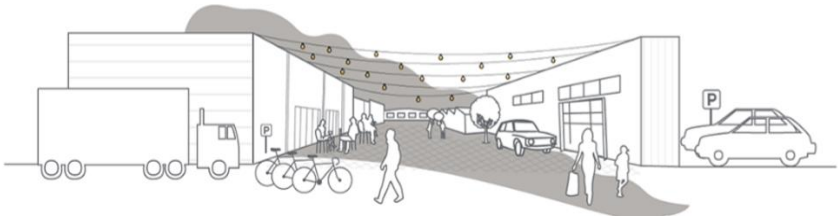

Avser kommunens villa-, radhus- och kedjehusområden. Viss flerbostadshusbebyggelse som inte är sammanhängande och avskild från stadsbebyggelse ingår också, liksom idrottsytor, förskolor och skolor samt enskilda och mindre verksamhetsfastigheter. Här finns även mindre parker och naturområden.

Småhusbebyggelsens miljöer är ofta anpassade till naturen och terrängen, med bebyggelse från en successiv utbyggnad. Här finns även radhus- och kedjehusbebyggelse med tidstypisk utformning som vittnar om olika tidsepoker, med uppvuxna trädgårdar och slingrande vägnät.

- Villa-, radhus- och kedjehusområden ska värnas och behålla sin karaktär och identitet. Offentliga miljöer ska förvaltas för att upprätthålla trygghet och vistelsekvaliteter.
- Kompletterande bebyggelse kan utvecklas i syfte att stärka befintlig karaktär, både inom kommunen och angränsade kommuners bebyggelse, och för att förbättra utbudet av kommersiell service och skapa större valfrihet gällande samhällsservice i området.
- När ny bebyggelse planeras i närheten av större vägar ska hänsyn tas till buller och luftkvalitet. Placering av byggnader kan verka för att förbättra bullersituationen.
- Villaområdenas större gator kan utvecklas för att öka vistelsevärden och stärka sambanden mellan målpunkter samt genom utveckling av trygga och säkra gång- och cykelvägar.
- Dagvatten och skyfall ska fördröjas och renas lokalt inom områdena i enlighet med Täby kommuns dagvattenstrategi, innan vattenvolymerna leds vidare till det allmänna dagvattenledningsnätet.
- Tillgång till närnatur för invånare och besökare ska säkerställas genom att värna om tomtstorlekar och trädgårdarnas ekosystemtjänster samt planering och förvaltning av parker och naturparker. Ny bebyggelse ska anpassas till den finmaskiga befintliga grönstrukturen och möjligheter att hantera dagvatten och skyfall. Tillräckligt stora ytor för ändamålet ska reserveras tidigt i planprocessen.
- Möjligheten att gå och cykla tryggt och trafiksäkert inom småhusbebyggelsen samt till och från omkringliggande områden ska förbättras.
- Bebyggelsen ska utvecklas så att en begränsning av klimatpåverkan kan ske genom en effektiv mark- och resursanvändning, ökad möjlighet till återbruk, återvinning och användning av material med låg klimatpåverkan. Ett systemtänk för resurshantering, t ex för avfall samt el- och värmeenergi ska eftersträvas tidigt i planprocessen.

Verksamhetsområden, företags- och industriområden

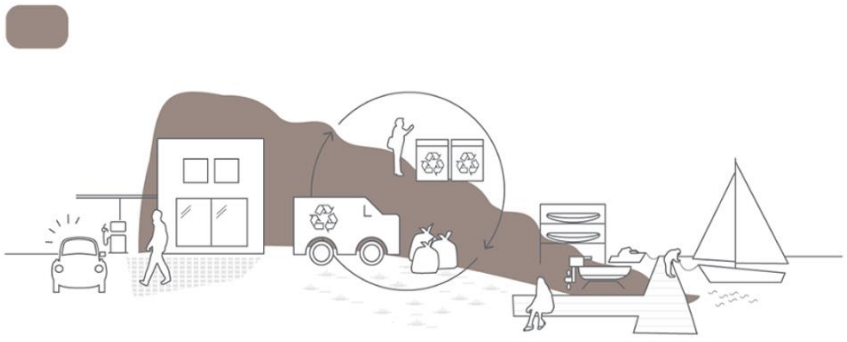
Avser kommunens verksamhetsområden, med främst industri, kontor och handel. Områdena rymmer många företag och arbetstillfällen och finns lokaliserade intill huvudvägnätet. Vissa områden rymmer även skolor och vård- och omsorgsboenden. Flera av företags- och industriområdena innehåller störande verksamheter.

- Företags- och industriområden ska bevaras för sitt ändamål i så stor utsträckning som möjligt. De ska vara orienterbara, trygga och trafiksäkra och ha ett gatunät som rymmer

de fordonsslag som verksamheterna är beroende av. De ska ha god tillgänglighet till huvudvägnätet och till kollektivtrafik.

- Utveckling av företags- och industriområden ska utgå från näringslivets behov och samtidigt främja en effektivare användning av marken samt ett bredare serviceutbud.
- Vid planläggning ska flexibla användningsbestämmelser tillämpas och byggrätter vara generösa och flexibla. I exponerade lägen intill huvudvägnätet ställs särskilda krav på arkitektonisk gestaltning.
- Nya eller utvidgade företags- och industriområden ska planeras i utpekade förändringsområden för att möta efterfrågan på fler arbetsplatser inom kommunen. Dessa områden kan också fungera som alternativ till lokalisering av störande verksamheter.
- Dagvatten och skyfall ska fördröjas och renas lokalt inom områdena i enlighet med Täby kommuns dagvattenstrategi, innan vattenvolymerna leds vidare till det allmänna dagvattenledningsnätet. Ny bebyggelse ska anpassas till den befintliga grönstrukturens möjligheter att hantera dagvatten och skyfall, och tillräckligt stora ytor ska reserveras för ändamålet tidigt i planprocessen. I dessa områden kan också mark behöva reserveras för tekniska försörjningsanläggningar.
- Nya eller utvidgade företags- och industriområden ska vara tillgängliga via huvudcykelstråk. I dessa områden ska också behov av lokala cykelvägar och cykelparkering utredas och tillgodoses.
- Lösningar och platser avsatta för avfallshantering, återbruk, återvinning och delande av tjänster och varor ska beaktas i ett tidigt skede i planeringen, med syfte att ge förutsättningar för effektiv resurshantering.
- Bebyggelsen ska utvecklas så att en begränsning av klimatpåverkan kan ske genom en effektiv mark- och resursanvändning, ökad möjlighet till återbruk, återvinning och användning av material med låg klimatpåverkan.

Verksamhetsområden, Övriga anläggningar

Avser områden som innehåller olika typer av tekniska anläggningar för energiförsörjning och avfallshantering. Till användningen hör även områden för båtuppställning samt övriga ytor som är svåra att utveckla, exempelvis inom och i anslutning till trafikplatser.

- Nya energiproduktionsanläggningar eller andra tekniska anläggningar ska vid behov lokaliseras till utpekade förändringsområden.
- Båtuppställningsplatser ska utredas för effektivare markutnyttjande och eventuell annan användning på lång sikt, med syfte att levandegöra kuststräckan, stärka strandpromenader och allmänhetens tillgång till kustområdet. På kort sikt kan befintliga båtuppställningsplatser utredas om de kan användas på annat sätt under tider då båtarna inte är uppställda.

Grönområden och vatten

Natur- och parkområden

Avser kommunens övergripande grönstruktur där skogslandskap, odlingslandskap och större park- och naturområden ingår. Här ingår även större fritidsanläggningar såsom ridanläggningar och golfbanor. Här finns flera utpekade områden med särskilda värden, som odlingsmark och skog, Natura 2000-områden, Hagby Ekopark, riksintresseområden för kulturmiljövården, det rörliga friluftslivet och för naturvård. Dessa redovisas i kapitel *Riksintressen och andra värden*.

- Natur- och parkområden ska bevaras och utvecklas. Områden med höga naturvärden ska skyddas. Naturvärden ska inventeras inför all nybyggnation. En skadelindringshierarki ska vägleda beslut för att hantera negativa effekter av nybyggnation och kompensationsåtgärder ska tillämpas.
- Utanför sammanhängande tätortsbebyggelse kan mindre utveckling eller komplettering i befintlig bebyggelse ske av landsbygdsverksamheter, så som lantbruk samt samhällsfastigheter och enskilda bostadsfastigheter. Gårdar med djurhållning behöver särskilt beaktas genom skyddsavstånd. Då de ligger inom natur- och grönområden ska hänsyn tas till ekosystemtjänster och landskapets historiska strukturer och avtryck. Värdefulla kulturmiljöer bör skyddas från förändring.

Naturreservat

Avser det statliga naturreservatet Täby prästgård och det kommunala naturreservatet Rönninge by-Skavlöten. Naturreservatet Täby prästgård syftar till att bevara och förvalta ett för länet typiskt odlingslandskap med höga natur- och kulturvärden och dess tillhörande växt- och djurliv. Täby prästgårds naturreservat består till del av ett gammalt odlingslandskap från äldre järnålder.

Rönninge by-Skavlötens naturreservat syfte är att säkra möjligheterna för de rörliga friluftslivet i värdefulla kultur- och naturmarker. I Rönninge by-Skavlöten finns viktiga områden för såväl odlingslandskapet som skogslandskapet. Här finns också en friluftsgård vid Skavlöten och ett visningsjordbruk vid Rönninge by.

- Andelen skyddad natur ska öka i områden som pekas ut som *Förändringsområden utveckling naturreservat* i plankartan.
- Nya naturreservat föreslås vid Skålhamra kvighage och i Stolpaskogen.
- Naturreservat ska skötas i enlighet med gällande föreskrifter.

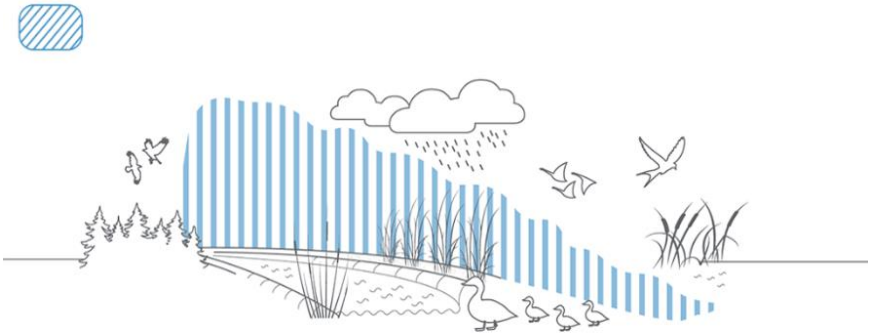
Hav, sjöar och vattendrag

Avser kuststräckan mot Östersjön längs Stora Värtan samt sjöarna Fjäturen, Mörtsjön, Käringsjön, Vallentunasjön, Gullsjön, Rönningesjön och Ullnasjön. Sjöar och kust binds samman av vattendragen Mörtsjöbäcken, Hagbyån, Karbyån, Rönningebäcken och Ullnaån. Sjöarna är produktiva ekosystem och bidrar till höga rekreativa värden, översvämningsskydd samtidigt som de bidrar till jämnare temperaturer. Inriktning för att klara miljökvalitetsnormer för vatten, god vattenkvalitet och ekologisk och kemisk vattenstatus redovisas även under kapitel *Utvecklingsinriktning, Artrikt och hälsosamt*. Strandskydd beskrivs i kapitel *Riksintressen och andra värden*.

- Värdefulla livsmiljöer i och i anslutning till hav, sjöar och vattendrag ska skyddas för att säkra biologisk mångfald.
- Strandpromenader, rekreations- och motionsstråk till och längs med kusten, sjöar och badplatser ska utvecklas för att ge allmänheten tillgång till vattenområdena. Hänsyn ska tas till markägoförhållanden och till bevarandet av viktiga ekologiska livsmiljöer.

Utveckling dagvattendammar och större skyfallsytor

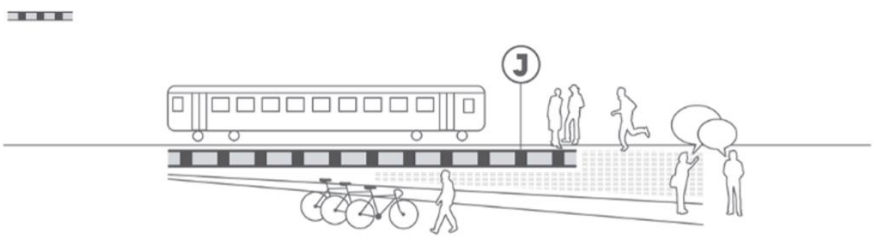

Avser områden som i översiktsplanen pekas ut som förändringsområden inom grönområden och vatten. Marken bör reserveras för utveckling av större dagvattendammar och/eller som större skyfallsytor. Ytorna ska kunna hantera kraftiga regn och översvämningar och ska möjliggöra fördröjning och rening av normala dagvattenflöden.

- Områden som riskerar att översvämmas vid större regn och avledningsvägar för större vattenvolymer ska reserveras för skyfallshantering och översvämningsskydd. Områden som behövs för en samlad dagvattenrening ska reserveras för ändamålet.
- Vid planering av dagvattenanläggningar ska hänsyn tas till påverkan på omkringliggande områden och effekter av ett förändrat klimat, exempelvis höjda havsnivåer.
- Skyfallsytor/-leder och dagvattendammar ska om möjligt planeras att inrymma flera funktioner. Förutom att verka reglerande avseende skyfalls- och dagvattenhantering samt temperatur, kan de tjäna ett rekreativt och biologiskt syfte.
- Dagvattendammar och anlagda skyfallsytor inom strandskyddat område kräver dispens.

Vägar och spår

Järnväg

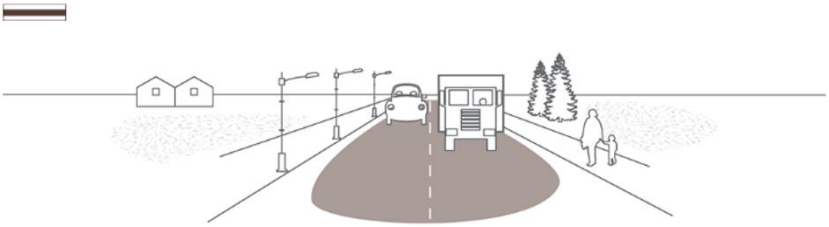

Avser Roslagsbanan, som utgör stomlinjenätet för den spårburna kollektivtrafiken i Täby och den huvudsakliga kapacitetsstarka kollektivtrafikförbindelsen till Stockholm, Danderyd, Vallentuna

och Österåker. Roslagsbanan utgör riksintresse för kommunikationer, enligt gällande riksintressepreciseringar. Trafikverket har under 2021 remitterat förslag om att ändra riksintresse för kommunikationer som berör Roslagsbanan. En mer ingående redogörelse finns under avsnittet *Riksintressen kommunikationer*. Banan har dubbelspår på hela sträckan genom kommunen, förutom mellan Viggbyholm och Hägernäs.

- I samband med planering och byggande i anslutning till Roslagsbanan ska behovet av skyddsavstånd utredas för att upprätthålla järnvägens funktion och begränsa konsekvenserna vid eventuella olyckor.
- Roslagsbanan ska utvecklas genom utbyggnad till Stockholm city via Odenplan samt till Arlanda. Dubbelspår mellan Viggbyholm och Hägernäs bör byggas ut. Utbyggnaden bör ske i samband med att Roslagsbanan förlängs till Stockholms city.
- En ny station på Roslagsbanan och bytespunkt vid Såsta-Karby, där Norrortsleden och Roslagsbanan korsas, bör utvecklas med bytesmöjligheter till buss på Norrortsleden och Bergtorpsvägen tillsammans med parkeringsmöjligheter för bil och cykel.

Huvudvägnät

Avser huvudstråken i det kommunala vägnätet samt det statliga vägnätet med E18, Norrortsleden och Arningevägen och trafikplatserna. Huvudvägnätet är viktigt för framkomligheten för personbilstrafik, näringslivets transporter, räddningstjänsten och busstrafik. E18 och Norrortsleden, inklusive trafikplatserna, utgör riksintresse för kommunikationer. E18, Norrortsleden och delar av Arningevägen är rekommenderade primära transportleder för farligt gods medan Bergtorpsvägen samt delar av Centralvägen, Enhagsvägen och Vikingavägen är sekundära transportleder.

- I samband med planering i anslutning till huvudvägnätet ska säkerhetsavståndet och den byggnadsfria zonens storlek utredas. Trafikverkets rekommenderade riktlinjer för avstånd till väg och trafikplatsers på- och avfartsramper bör följas, i syfte att upprätthålla huvudvägnätets funktion och begränsa konsekvenserna vid eventuella olyckor.
- Framkomligheten, kapaciteten och trafiksäkerheten i det statliga vägnätet och dess trafikplatser behöver förbättras tillsammans med förbättrade luft- och bullermiljöer. Täby ska verka genom regionala samarbeten.
- Framkomligheten i det kommunala huvudvägnätet ska säkerställas även när nya områden byggs ut. Åtgärder ska ske i enlighet med aktuell framkomlighetsstrategi med dess tillhörande planer exempelvis cykelplan (SBN 2020).

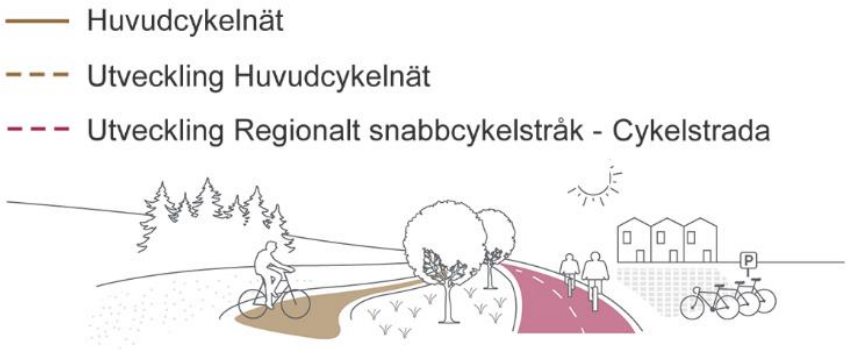
- I samband med exempelvis åtgärdsvalsstudier eller kapacitetsförstärkande åtgärder som rör huvudvägnätet ska ekologiska och rekreativa samband som bryts av vägen uppmärksammas. Möjliga åtgärder för att stärka sambandet ska utredas och finansieras inom stadsbyggnadsprojekt.

Utredningsstråk för kollektivtrafik utan ställningstagande om trafikslag

Avser möjlig kapacitetsstark kollektivtrafik mellan nordostsektorn och västra Stockholm, Täby och Kista-Sollentuna-Häggvik. Tvärförbindelsen ska utredas på regional nivå tillsammans med berörda kommuner och har en lång planeringstid vilket bidrar till osäkerheter avseende trafikslag, stationslägen och finansiering.

- Täby kommun ska verka för att kapacitetsstark kollektivtrafik, på kort och lång sikt, mellan Täby centrum-Arninge och Kista-Sollentuna-Häggvik, utreds.
- Framtida tvärgående regional trafik möjliggörs i stråken från korsningen vid Täbyvägen längs Enhagsvägen - Centralvägen till Näsbypark centrum samt längs Enhagsvägen – Stockholmsvägen –Attundavägen till Täby centrum.
- Kommunens aktuella kollektivtrafikplan visar vilka stråk som är viktiga för kollektivtrafiken och hur de bör utvecklas.

Cykelvägnät

Avser det regionala cykelnätet och det kommunala huvudcykelnätet samt utveckling av dessa. Det regionala cykelnätet binder samman länets kommuner och används i huvudsak av pendlingscyklister. Huvudcykelnätet möjliggör resor mellan stadsdelar och fungerar även som matarstråk till de regionala stråken. I användningen ingår även en framtida statlig snabbcykelväg, så kallad cykelstradan, för regional cykelpendling med höga flöden.

- Det regionala cykelnätet ska separeras från det lokala gång- och cykelnätet. Regionala cykelnät ska vara gena och prioriterade i korsningspunkter.
- Huvudcykelnätet ska utvecklas med stärkt standard i utpekade svaga avsnitt och med nya cykelbanor där sådana saknas.

- Täby ska genom regionala samarbeten verka för utbyggnad av ett snabbcykelstråk, Cykelstradan, mellan Roslagstull och Arninge.
- Huvudcykelnätet ska kompletteras med lokala gång- och cykelstråk för ett sammanhängande cykelvägnät.
- Täby ska genom samverkan med grannkommuner bygga ut och utveckla de mellankommunala cykelstråkens drift och underhåll.
- Vid strategiska platser behöver framkomligheten för cykel säkerställas.
- Eventuella konflikter mellan trafikslag ska uppmärksammas och hanteras i planeringen.

Noder

Centrum regional stadskärna

Avser den regionala stadskärnans huvudsakliga centrumområden; Täby centrum och Arninge-Ullna. Här finns ett omfattande utbud av arbete, service och handel som lockar verksamma, kunder och besökare även från andra delar av regionen.

- Ny bebyggelse i stadskärnans centrum ska bidra till utvecklingen av den regionala stadskärnan Täby centrum-Arninge som nod för boende, arbete, resor, service, nöje och möten i Täby och i regionen.
- Vid utveckling av den regionala stadskärnan ska hänsyn tas till kollektivtrafikens förutsättningar och behov av ytor.

Kommundelscentrum

Avser de lokala centrumområdena som finns i Skarpäng, Vallatorp, Täby kyrkby, Gribbylund, Hägernäs och Näsbypark. Kommundelscentrum innehåller handel och service som i olika omfattning tillgodoser ett lokalt behov framförallt inom kommundelen.

- Ny bebyggelse ska bidra till utvecklingen av kommundelscentrumen som lokala noder för handel, samhällsservice och stärkt kollektivtrafikförsörjning.
- Verka för att kommundelscentrumen utvecklas till mötesplatser med ökad variation av aktiviteter.
- Vid utveckling av kommundelscentrumen ska hänsyn tas till kollektivtrafikens förutsättningar och behov av ytor.

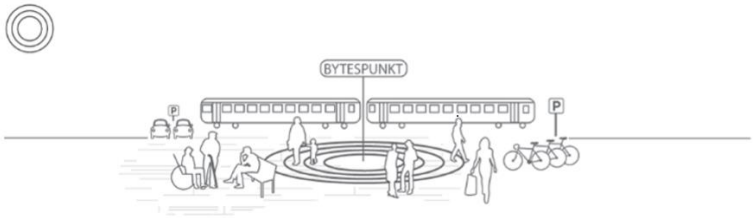
Järnvägsstation

Avser järnvägsstationerna längs med Roslagsbanan.

- Roslagsbanans stationer ska, där det är möjligt, angöras från huvudvägnätet och även med buss. Samtliga stationer ska kunna erbjuda cykelparkering.
- I samband med en förlängning av Roslagsbanan till city via Odenplan, visar Kollektivtrafikplan 2050 på behov av förlängda perronger, vilket behöver utredas vidare.

Bytespunkt

Avser järnvägsstationer som pekas ut som lämpliga att utveckla för effektiva byten mellan regional och lokal kollektivtrafik och för att göra kombinerade resor med olika färdmedel. Fungerande bytespunkter förenklar arbetspendling inom regionen och ger förbättrad regional tillgänglighet.

- Utveckling av Roslags-Näsby station för att möjliggöra byten mellan Roslagsbanan, lokal kollektivtrafik samt kapacitetsstark kollektivtrafik västerut.
- Utveckling av Täby centrums bussterminal för ökad kapacitet för framtida regional och lokal trafik.
- Utveckling av stationerna Galoppfältet och Täby kyrkby för att möjliggöra förbättrad anslutning med busstrafik.

- Parkeringsmöjligheter för cykel och bil ska, där det är lämpligt, planeras i anslutning till bytespunkter. Samlokalisering av ytterligare funktioner som handel och service ska eftersträvas.

Utveckling grön station

Avser befintliga stationer på Roslagsbanan som har närhet till ett större strövområde och/eller regional grönkil. Gröna stationer fungerar som attraktiva besöksmål och ger ökad tillgång till naturområdena med kollektivtrafik.

- Utpekade gröna stationer ska förses med information om mål, promenadvägar och stråk. Befintliga tydliga och trygga stråk ska upprätthållas.

Utveckling hållplats för båttrafik

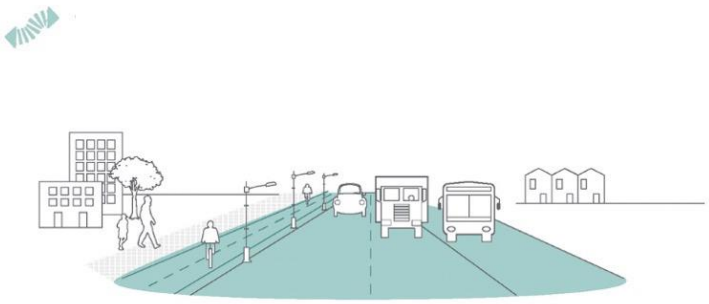

Avser utveckling av befintliga brygglägen som hållplatser för ny pendelbåtstrafik mellan Täby och centrala Stockholm via Danderyd och Lidingö. Pendeltrafik med båt kan avlasta transportsystemet och bidra till nya typer av kombinationsresor.

- Utpekade brygglägen ska studeras som möjliga hållplatser för båttrafik. Möjlighet till parkering vid, och bra gång- och cykelvägar till, hållplatslägena ska utredas och utvecklas.

Samband och stråk

Transportsamband

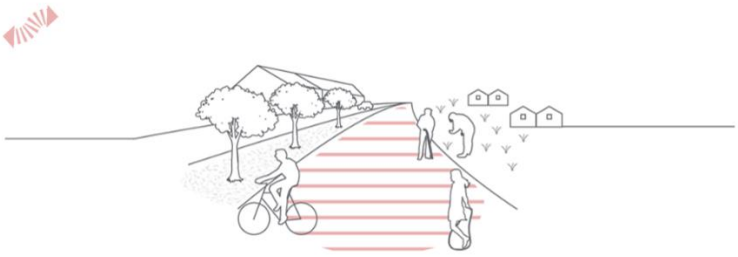

Transportsamband avser vägar där framkomligheten ska prioriteras för främst bil och kollektivtrafik samtidigt som det ska gå att ta sig fram till fots och med cykel på ett tryggt och säkert sätt. Dessa vägar utgör viktiga länkar mellan bostadsområden och olika målpunkter inom kommunen och närliggande kommuner.

- Större vägar och entrélägen in i bostadsområdena bör utvecklas så att de blir trygga och säkra under alla tider på dygnet. Inom tätortssamband i den regionala stadskärnan kan vägar omvandlas till stadsgator för att möjliggöra en sammanhängande, trygg och grön stadsmiljö. Flera olika trafikslag kan med fördel samordnas parallellt för att stärka den informella bevakningen.

  Vid utveckling av dessa vägar är det viktigt att verka för barriärbrytande åtgärder.

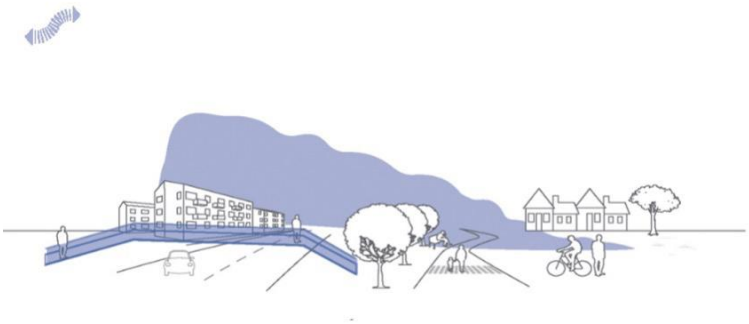
Tätortssamband

Avser stråk som behöver utvecklas, stärkas eller upprätthållas för att uppnå en sammanlänkad kommun. Dessa stråk avser framförallt cykelvägar eller gångvägar som gör det enkelt, tryggt och säkert att röra sig inom ett bostadsområde, mellan olika bostadsområden eller mellan olika målpunkter som exempelvis centrumområden, skolor och stationer.

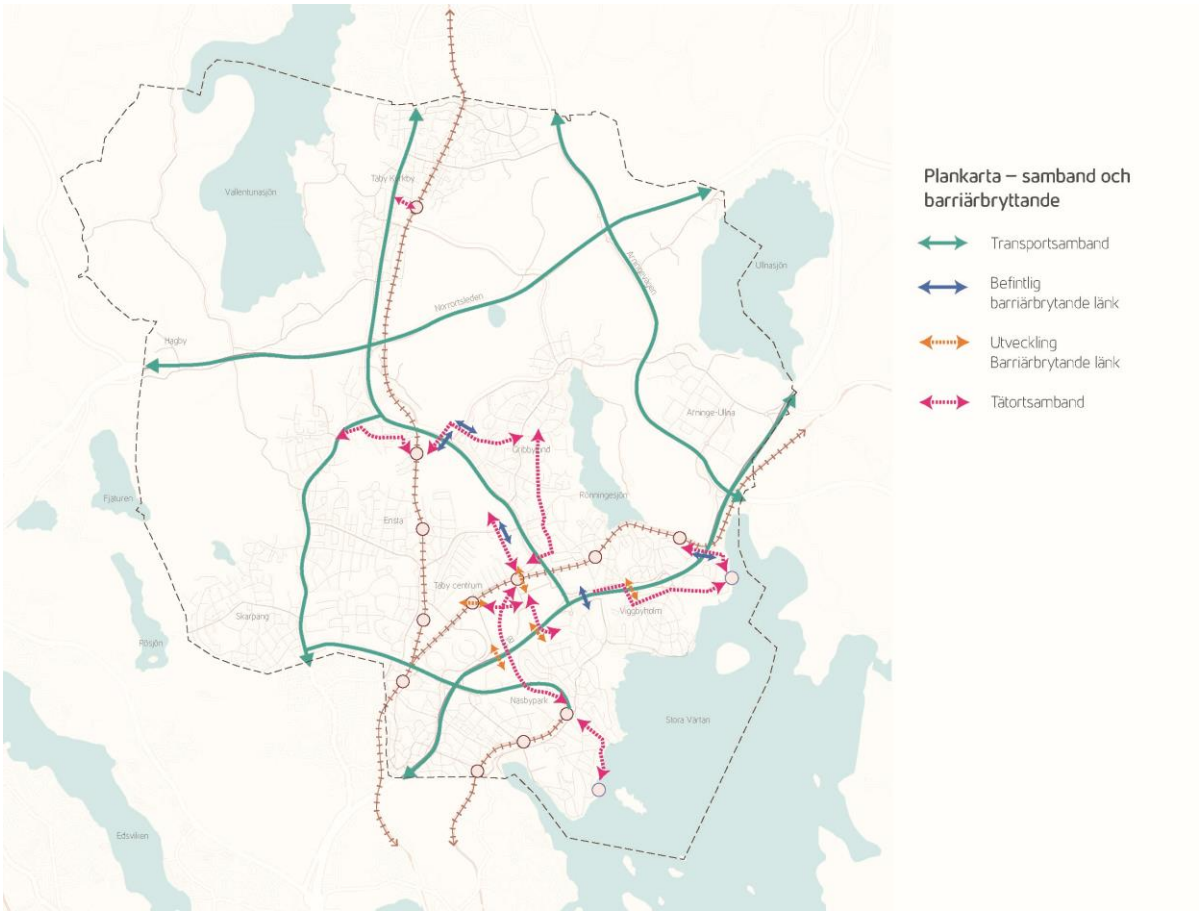
- Tätortsambanden utformas för trygghet och brottsförebyggande med god överblickbarhet och god belysning. Med fördel samordnas fler olika trafikslag parallellt, för att stärka den informella bevakningen.
- Utveckling kan ske av mellankommunala stråk för cykling till närliggande kommuner.

Barriärbrytande länkar

Avser att länka samman olika områden i kommunen över eller under större barriärer. Vid utveckling av transportsamband och tätortsamband eller vid bebyggelseutveckling är det viktigt att arbeta med barriärbrytande åtgärder.

- Verka för att utpekade barriärbrytande länkar utvecklas för så väl människor, djur och växter.
- Stärka de befintliga barriärbrytande länkarna i enlighet med aktuell tunnelstrategi.

Karta över transport- och tätortsamband samt barriärbrytande länkar.

Regionala spridningssamband

Avser samband i naturen som är viktiga för regionala ekologiska spridningsmöjligheter, så att växter och djur får tillgång till goda livsmiljöer och kan röra sig mellan dem. Fungerande samband bidrar till att stärka den biologiska mångfalden på regional och nationell nivå.

- Ny bebyggelse och infrastruktur som bryter samband i den gröna infrastrukturen ska i möjligaste mån undvikas.
- Svaga regionala spridningssamband bör stärkas.

Lokala spridningssamband

Avser samband mellan kommunens grönområden och tätortsområden som är viktiga för växter och djur. De lokala gröna spridningssambanden behöver förstärkas för att öka ekologiska spridningsmöjligheter och förbättra tillgången till goda livsmiljöer i kommunen.

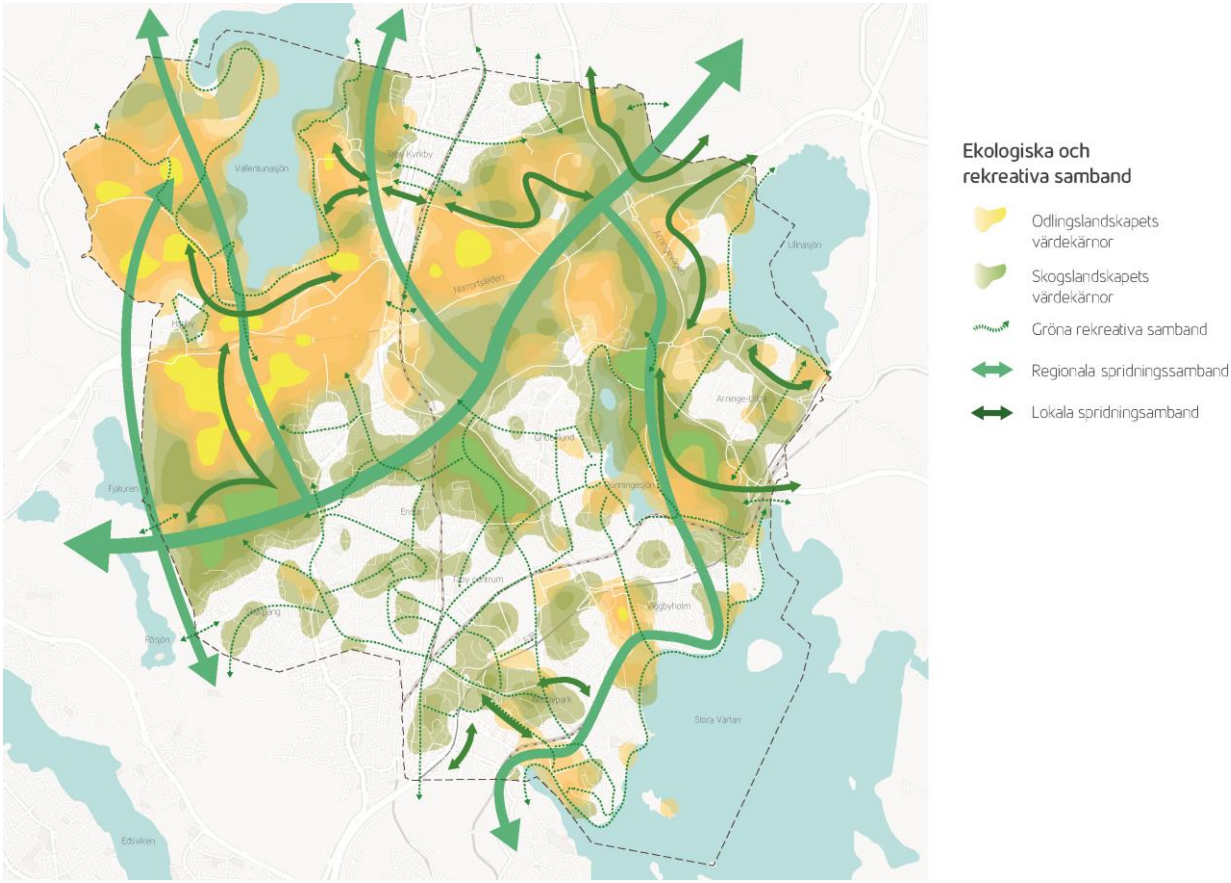
- Ny bebyggelse och infrastruktur som bryter samband i den gröna infrastrukturen ska i möjligaste mån undvikas.
- Svaga lokala spridningssamband bör stärkas.

Gröna rekreativa samband

Avser befintliga och önskvärda gröna stråk som underlättar för människor att röra sig mellan olika målpunkter i natur- och parkområden. Stråken ska vara multifunktionella och stödja biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Tydliga och fungerande stråk bidrar till ökad tillgänglighet till naturen, bryter barriärer och bidrar till en mer sammanlänkad kommun med goda förutsättningar för hälsa, rörelse och välbefinnande.

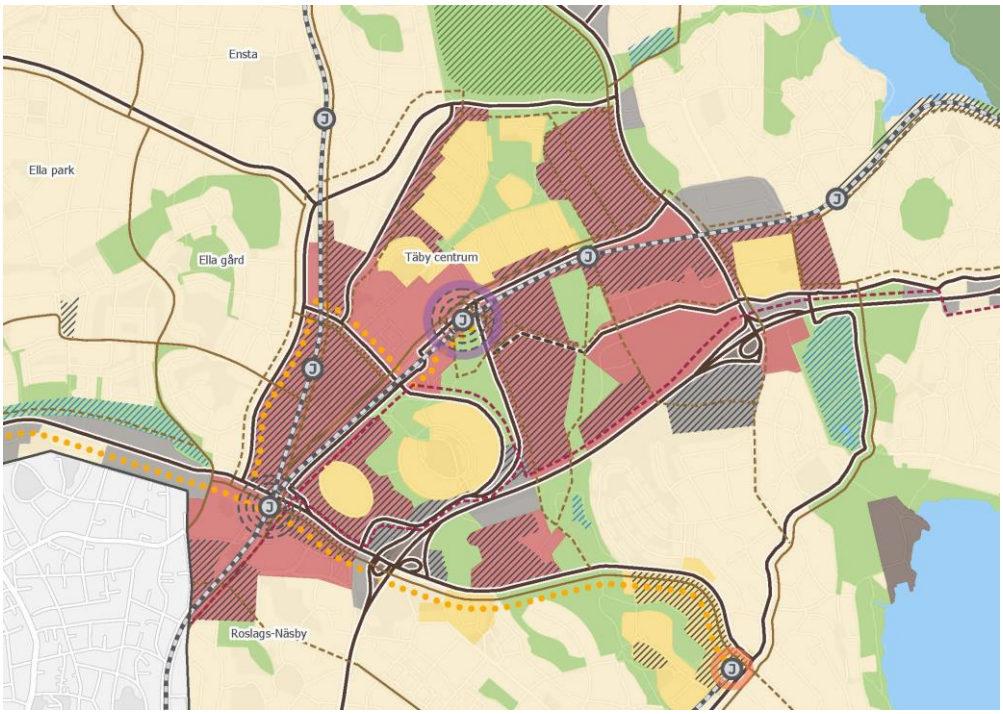
- I samband med bebyggelseutveckling och förändring ska gröna stråk bevaras och förstärkas.
- Barriärbrytande åtgärder för järnvägar/större vägar bör ifall det är ekonomiskt möjligt genomföras och ges en multifunktionell utformning för att även förstärka ekologiska spridningssamband.

Karta över ekologiska och rekreativa samband.

Vägledning för kommunens delområden

Täby centrum - Roslags-Näsby

Områdeskarta

Täby centrum – Roslags-Näsby igår och idag
Täby centrum – Roslags-Näsby utgör kommunens mest centrala delar. Det tidiga villasamhället i Roslags-Näsby byggdes på mark som tidigare tillhörde Näsby slott och började växa fram i samband med att Roslagsbanan byggdes ut. Området utformades enligt det tidiga 1900-talets trädgårdsinspirerade planeringsideal med ett terränganpassat slingrande vägnät som kantas av grönskande tomter med individuellt utformade villor. I och med Täbys omvandling till köping 1948 intog Roslags-Näsby en ny roll som kommuncentrum med nytt kommunhus och en mer uttalad centrumbildning kring punkthusområdet Höstfibblan. Under mitten av 1900-talet och i samband med utbyggnaden av motorvägen på 1950-talet omvandlades landskapet kring Täby centrum från öppen odlingsmark till förortsbebyggelse. Flera skulpturalt utformade höghusområden satte en modernistisk prägel på bebyggelsen i Täby Centrum. Grindtorp, Näsbydal, Storstugan och Åkerbyområdet präglas av industriellt byggande, trafikseparering och har stora samhällsbyggnadshistoriska och arkitektoniska kvaliteter. Centrumanläggningen stod färdig 1968 och var då Europas första inglasade köpcentrum.

Idag utvecklas området som den regionala stadskärnan Täby centrum-Arninges ena tyngdpunkt. Här finns centrum för handel, service och arbete och flera företags- och industriområden samt nya stadskvarter. Här finns också goda kommunikationer till och från övriga regionen med fyra stationer på Roslagsbanan och bussterminal. Attundafältets parkeringsytor har omvandlats till stadskvarter och det nya kommunhuset i Täby centrum invigdes 2017. Söder om Täby centrum pågår utbyggnaden av en ny stadsdel i Roslags-Näsby och på det tidigare galoppfältet uppförs stadsdelen Täby park.

- Utveckla Täby centrum – Roslags-Näsby som en del av den regionala stadskärnan i enlighet med Fördjupning av översiktsplan för Täby stadskärna 2050. Planera och bygg ut de större stadsutvecklingsområdena Täby park och Roslags-Näsby till omsorgsfullt utformade, trivsamma, trygga och hållbara stadsdelar, med god tillgång till service, natur och kommunikationer. Hänsyn tas till de modernistiska kulturmiljöerna och deras gröna värden vid komplettering av bebyggelsen.
- Planera på lång sikt för en successiv komplettering längs med utpekade stadsstråk och i de nuvarande företags- och industriområdena vid Pentavägen och Kemistvägen. Utnyttja det centrala läget och reservera mark i goda kommunikationslägen för möjliga företagsetableringar inom kunskaps- och tjänsteintensiva branscher.
- Stärk attraktiviteten i företags- och industriområdena Enhagen, Bergtorp och Viggbyholm, genom att tillåta kompletteringar och ökad yteffektivitet för företag som vill växa och för nya etableringar. Säkerställ omsorgsfull gestaltning av bebyggelse som vetter mot gaturummet samt överblickbarhet och trygghetsskapande åtgärder inne i områdena.
- Beakta värden i Roslags-Näsbys befintliga bebyggelse genom att:
    - Värna tomtstrukturen, den topografiska variationen, växtlighetens variation med äldre träd och den gröna förgårdsmarken.
    - Bygga vidare på den terränganpassade markanvändningen genom att tillvarata nivåskillnader i topografin och anpassa nytillskott till naturliga terrängformer.
    - Värna bebyggelsens tidstypiska uttryck och karaktärsdrag så att den historiska läsbarheten av områdets gradvisa utveckling förblir tydlig.
    - Verka för att ny bebyggelse anpassas till befintlig bebyggelse- och vägstruktur inom kommunen men också till grannkommunernas struktur.
- Planera för en ny stadspark i Täby park som länkar samman Centralparken i Näsbypark med Stolpaskogen.
- Reservera område vid korsningen Stora Marknadsvägen och Attundavägen för dagvattendamm som kan hantera och rena tillrinnande dagvatten från Täby centrum.
- Recipient för dagvattnet från Täby centrum är Stora Värtan. Vid planläggning ska alltid dagvattnet tas omhand och renas och Stora Värtans miljökvalitetsnormer beaktas.
- Verka för ökad kapacitet, ökad trafiksäkerhet och bättre framkomlighet för busstrafik i Viggbyholms trafikplats, vid Bergtorpsvägens infart till Täby centrum samt på sikt längs med Centralvägen. Utred och åtgärda Stora Marknadsvägen för en bättre integrering av gatan i stadskärnan och för förbättrad framkomlighet.
- Utveckla Täby centrums bussterminal för ökad kapacitet, framkomlighet och tillgänglighet för att tillgodose framtida behov gällande trafik- och resenärsmängder.
- Verka för att Roslags-Näsby station utvecklas till en bytespunkt. Planeringen bör ske samordnat med förlängningen av Roslagsbanan till Stockholm city och Odenplan.

- Verka för framtida tvärgående regional trafik från korsningen vid Täbyvägen längs Enhagsvägen - Centralvägen till Näsbypark centrum samt längs Enhagsvägen – Stockholmsvägen –Attundavägen till Täby centrum
- Verka för att Roslags-Näsby trafikplats fortsatt utvecklas som bytespunkt.
- Verka för en god dialog tidigt i planprocessen med grannkommuner.
- Utveckla cykelstråk mellan Näsby park och Enebyberg.

Arninge – Ullna

Områdeskarta

Arninge-Ullna igår och idag
Arninge-Ullna har sedan 1970-talet fungerat som ett handels- och verksamhetsområde med väletablerade företag, småindustri, kontor, lager och handel. Området utgör tillsammans med intilliggande stadsbebyggelse i Hägerneholm och Ullna strand den regionala stadskärnans andra tyngdpunkt, utöver Täby centrum. Intill ligger naturreservatet Rönninge by-Skavlöten och större natur- och strövområden i Angarn-Bogesundskilen.

- Utveckla området som en del av den regionala stadskärnan och i enlighet med Strukturplan Arninge-Ullna (ej ännu beslutad). Planera och bygg ut området intill Arninge station för fler arbetsplatser, bostäder och service. Utveckla ett rekreationsområde på Ullnabacken och planera för nya bostadskvarter vid Ullnasjön och längs med Ullnavägen. Nya områden ska omsorgsfullt planeras för att skapa ökad

trivsamhet och väl fungerande miljöer för boende och företagare. Värna om de kvaliteter som finns i området och anpassa den nya bebyggelsen till befintlig miljö genom varsam bebyggelseutveckling. Säkerställ möjligheten att ta sig fram med bil. Förbättra möjligheten att resa med kollektivtrafik samt att gå och cykla mellan Arninge-Ullnas olika områden.

- En studie av utredningsområdets nordöstra delar behöver göras. Fördjupa kunskapen om fornlämningar och riksintressen som om möjligt kan synliggöras vid eventuell utbyggnad. Hänsyn ska tas till strandskydd samt skyddsavstånd från värmeverk, E18 och den Sevesosklassade verksamheten utanför kommungränsen.
- Stärk attraktiviteten i företags- och industriområdet och tillåt nya etableringar med yteffektiva företag samt komplettera för befintliga företag som vill växa. Säkerställ omsorgsfull gestaltning av bebyggelsen som vetter mot gaturum samt överblickbarhet och trygghetsskapande åtgärder inne i området.
- Utred området vid Antennvägen för nya företagsetableringar.
- Utred möjligheten för lokalisering av en teknisk försörjningsanläggning i anslutning till befintlig fjärrvärmeanläggning vid Ullnavägen.
- I området finns sammanhängande skogsområden med bland annat över 200-åriga särskilt skyddsvärda tallar. Samråd krävs med länsstyrelsen för att vidta åtgärder som påverkar detta bestånd.
- Stärk det regionalt svaga sambandet mellan Bogesundskilen och Angarnkilen.
- Utveckla Arninge station till en bytespunkt för regionala och lokala resor och som en grön station med kopplingar till omkringliggande natur, Skavlöten/Rönninge by.
- Verka för att utveckla grönt rekreationsstråk, Blå leden, mellan Ullnasjön och Ullnabacken.
- Recipient för dagvattnet från Arninge är främst Stora Värtan och till viss del även Ullnaån. Recipient för dagvattnet från Ullna-områdena är Ullnasjön, Ullnaån och Stora Värtan. Vid planläggning ska alltid dagvattnet tas omhand och renas och recipienternas miljökvalitetsnormer beaktas.
- Reservera mark för en ny dagvattenanläggning i våtmarksområdet vid Hägernäsviken för att rena dagvatten som avrinner från Arninge företags- och industriområde samt omkringliggande områden. Reservera en lågzon i naturreservatet Rönninge by-Skavlöten för att hantera skyfall som rinner från Arninge företags- och industriområde, Hägerneholm och omkringliggande skogsmark.

Täby kyrkby och Såsta- Karby

Områdeskarta

Täby kyrkby igår och idag

Täby kyrkby ligger i kommunens norra delar och är lantligt inramat av omgivande odlingslandskap och rika kulturhistoriska miljöer, naturreservatet i Täby prästgårdsmarker, värdefulla hagmarker vid Skålhamra kvighage och Vallentunasjön. Täby kyrkby är kommunens äldsta villasamhälle och har varit boplats sedan lång tid, med anor från innan 1000-talet. Kyrkan har spelat en viktig roll i hur bebyggelse har vuxit fram och de tidigaste bosättningarna finns i området nära prästgården. När Roslagsbanan byggdes förbättrades kommunikationerna med Stockholm och området har med tiden förtätats och har idag en blandning av villor som stilmässigt representerar alla 1900-talets decennier och stilepoker. Centrumområdet och flerbostadshusen började byggas i mitten av 1950-talet. Under 1970-talet tillkom de närliggande radhusområdena. Under 1980-talet skedde en intensiv förtätning av villaområdena och den senaste utbyggnaden har skett genom villabebyggelse i Byle.

I området finns också SÖRAB:s återvinningscentral i Hagby, Hagby Ekopark, idrottsplatsen Vikingavallen samt företags- och industriområdet Södra Midgård, med i huvudsak verksamheter inom handel, byggverksamhet och tillverkning.

- Utveckla och stärk centrumområdet som stationssamhälle för ökad trivsamhet, ett attraktivt och tryggt närcentrum med ett brett utbud av service, handel och restauranger. Komplettera bebyggelsen med en hållbar bostadsmiljö, med ett varierande utbud av lägenhetsstorlekar, centrumfunktioner, ett nytt hållplatsläge för busstrafik, väl gestaltade och trafiksäkra offentliga miljöer samt förbättrade möjligheter att ta sig över eller under Roslagsbanan.
- Utred skogsområdet söder om Jarlabankes väg för ett mindre tillskott av småhusbebyggelse. Verka för att eventuell bebyggelsen placeras på ett sådant sätt så att den naturliga entrén till skogsområdet behålls. Anpassa bebyggelse till topografi, omgivande bebyggelse samt befintliga ridvägar och motionsstråk. Säkerställ trygga och säkra sätt att röra sig mellan området och Täby kyrkby centrum och station och utforma bebyggelsen för ökad tillgänglighet till skogsområdena söder om Byle.
- Beakta värden i Täby kyrkbys befintliga bebyggelse genom att:
    - Värna om tomtstrukturen, växtlighetens variation med äldre träd och den gröna förgårdsmarken.
    - Anpassa eventuell ny bebyggelse till naturliga terrängformer och undvik stora markingrepp som schaktning, utfyllning och terrasseringar.
    - Anpassa nya byggnader till omgivningen, inom kommunen men också till grannkommunerna, så att stadsbilden inte påverkas negativt, samtidigt som byggnaderna kan ges ett självständigt uttryck.
    - Värna bebyggelsens tidstypiska uttryck och karaktärsdrag så att den historiska läsbarheten av områdets gradvisa utveckling förblir tydlig.
    - Ta särskild hänsyn till helhetsverkan vid förändringar i sammanhållna grupphusområden som Karlslund.
- Utveckla Täby kyrkby station som grön station med tydliga stråk till omkringliggande natur och Vikingavallen, med syfte att möjliggöra säkra och trygga rörelser för gående och cyklister.
- Stärk det regionalt och lokalt svaga ekologiska och rekreativa sambandet som idag påverkas negativt av barriäreffekter från Vikingavägen, Norrortsleden och Roslagsbanan.
- Vid bebyggelseutveckling och förändring längs med sjöar och badplatser ska rekreativa samband upprätthållas och förstärkas. Hänsyn bör tas till viktiga ekologiska livsmiljöer och markägoförhållanden.
- Skydda och bevara de höga naturvärdena och gamla betesmarkerna vid Skålhamra kvighage, genom att fullfölja naturreservatsbildning.
- Anlägg större dagvattendamm på prästgårdsmarkerna för att rena dagvatten från Täby kyrkby och för att jämna ut flöden i den nedströms liggande Karbyån. Utformningen av dagvattendammen görs med hänsyn till det kringliggande kulturlandskapet.
- Recipient för dagvattnet från Täby kyrkby är Karbyån, Vallentunasjön och Hagbyån. Vid planläggning ska alltid dagvattnet tas omhand och renas och recipienternas miljökvalitetsnormer beaktas.

- Återskapa Prästsjön för att främja naturvärden i området och för att jämna ut effekten på flödet i Karbyån.
- Beakta skyddsavstånd till Svenska kraftnäts kraftledningar vid eventuellt utveckling.
- Studera Vikingavägen för förbättrade vistelsekvaliteter och ökad trygghet och säkerhet. Utred och åtgärda Vikingavägen och trafikplats Täby kyrkby för bättre framkomlighet och ökad kapacitet för vägtrafiken. Verka för förbättrad framkomlighet och ökad kapacitet för både bil och kollektivtrafik på Norrortsleden. Sträva efter att öka möjligheterna till cykelpendling över kommungränsen mot Sollentuna längs med Frestavägen.

Såsta- Karby

Såsta-Karby igår och idag
Såsta-Karby är en förlängning av Täby kyrkby söderut och är omgiven av Norrortsleden, Vikingavägen samt Roslagsbanan. I och med utbyggnad av Norrortsleden och Roslagsbanan anses Såsta-Karby kunna utgöra en naturlig och viktig bytespunkt för boende i Täby samt övriga norrortskommuner, inte minst om Roslagsbanan förlängs till Arlanda.

Såsta-Karby ligger inom riksintresseområdet för rörligt friluftsliv samt riksintresseområdet för kulturmiljövården och riksintresse för kommunikationer. Till Karby gård hörde under 1800-talets mitt ett omfattande jordbruk. Gårdsmiljön fick då sin nuvarande utformning med tydligt åtskilda mangårds- och fägårdsdelar. Den välbevarade gårdsstrukturen och de tillhörande ekonomibyggnaderna inrymmer idag andra verksamheter och är kringskuren av moderna trafikleder. Detta gör att upplevelsen av det äldre gårdsmönstret och den agrara helhetsmiljön påverkas negativt. Den omgivande marken brukas fortfarande för jordbruk.

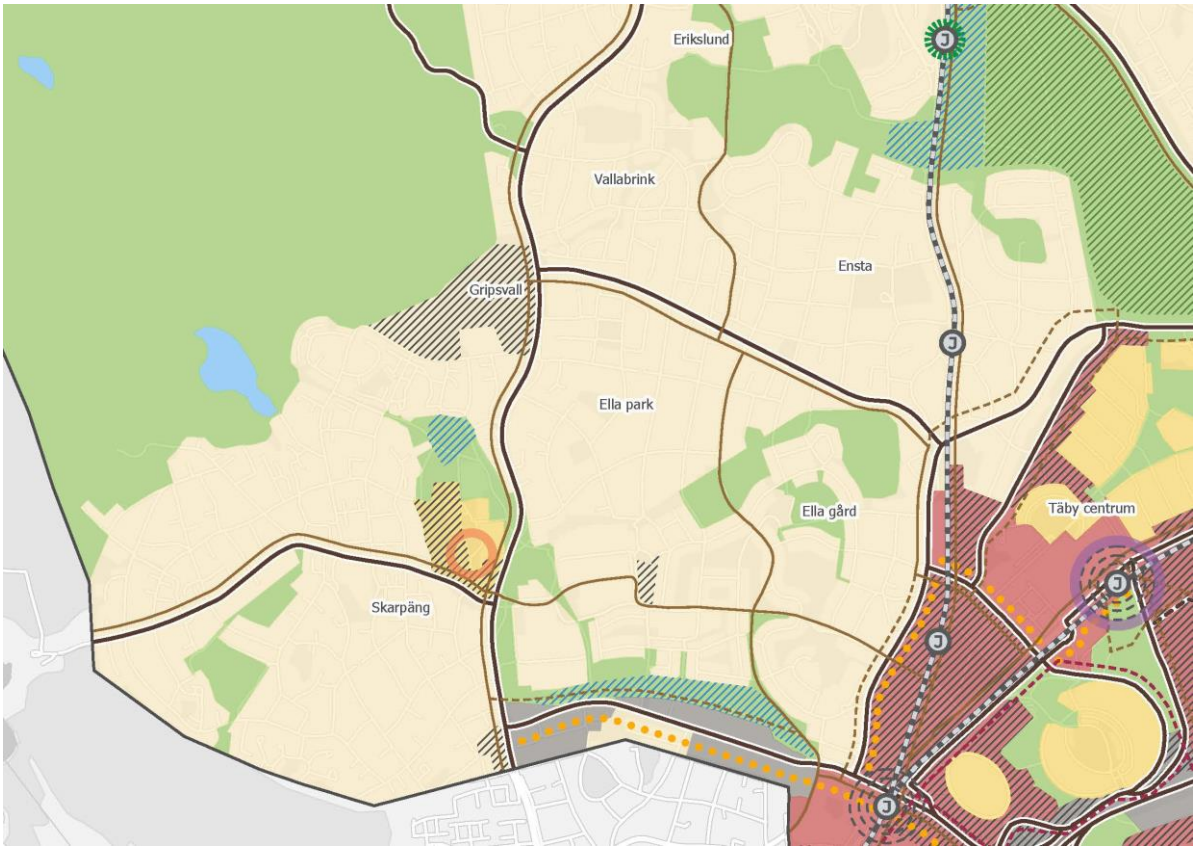
Vid Karby finns ett svagt grönt samband som behöver stärkas för att upprätthålla ekologiska och rekreativa kopplingar mellan Angarn- och Rösjökilen i den regionala grönstrukturen.

- Tidigt i planprocess ska ansökan lämnas in till Länsstyrelsen om att ta jordbruksmark ur bruk enligt Miljöbalken 12 kap. 9§.
- Tidigt i planprocessen ska Såsta-Karby och Lövbrunna utredas med avseende på den kumulativa effekterna på både kulturmiljö och naturvärden. Anmälan om intrång i riksintresset ska lämnas in till Länsstyrelsen enligt Miljöbalken 3 kap 6§.
- Värden för det rörliga friluftslivet ska beaktas i planeringen av Såsta–Karby genom att:
    - Bevara befintliga träd/åkerholmen vid Karbys gårdsmiljö och ekonomibyggnad.
    - Verka för att skapa växtlighet med hänsyn till omgivande natur och lokal tradition. Skapa flera större gröna korridorer för att stödja spridningssambandet för växter och förbättra förutsättningarna för djur att passera. Förstärk de svaga rekreativa och ekologiska sambanden ner mot Roslagsbanan.
    - Verka för att förbättra kopplingar under eller över Roslagsbanan och Bergtorpsvägen för att säkerställa ett sammanhängande stråk för rekreation.
    - Utveckla Karbyån till en naturlig reningsmöjlighet för dagvatten från verksamhetsområdet och skapa ett grönt spridningssamband genom att plantera

träd och buskar längs ån. Utred om Karbyån kan placeras längs med Roslagsbanan på lämpligt riskavstånd.

- Beakta kulturmiljövärden i planeringen av Såsta–Karby och Lövbrunna genom att:
    - Befintliga karaktärsdrag tillvaratas. Den äldre bebyggelsestrukturen och lokala byggnadstraditionen ska fortsatt vara tongivande i landskapsbilden. Anpassa ny bebyggelse i anslutning till traditionella gårdsmiljöer.
    - Värna utblickar, vyer-och visuella samband i det öppna jordbrukslandskapet. Upprätthåll kopplingen mellan den agrara bebyggelsen och omgivande landskap. Undersök möjligheter att synliggöra samband mellan t ex spåren efter det förhistoriska odlingslandskapets markindelning och odlingssystem.
- Utveckla Såsta–Karby till en regional viktigt bytespunkt för lokal och regional busstrafik, stombusstrafik och Roslagsbanan. Förstärk det befintliga verksamhetsområdet med mer verksamheter och fler arbetsplatser. Verka för att en ny tågstation utreds i samband med fortsatta studier av Roslagsbanans framtida förlängning till Arlanda.
- Anpassas bebyggelsen till skyddsavstånd till Norrortsleden, Roslagsbanan och Svenska kraftnäts kraftledningar.
- Verka för att den nya stationen placeras i anslutning till hållplats för regional stombusstrafik för att skapa en effektiv bytespunkt. Utforma bytespunkten som en grön station som kopplar till Roslagsleden och anslutande rekreationsområden. Utred möjligheten att skapa pendlarparkering för både bil och cykel vid bytespunkten Såsta–Karby.
- Verka för att skapa tydliga och trygga stråk mellan regional och lokal kollektivtrafik.
- Studera Vikingavägen för förbättrade vistelsekvaliteter och ökad trygghet och säkerhet.
- Utred och åtgärda Vikingavägen och trafikplats Täby kyrkby för bättre framkomlighet för vägtrafiken. Verka för förbättrad framkomlighet och ökad kapacitet på Norrortsleden. Sträva efter att öka möjligheterna till cykelpendling över kommungränsen mot Sollentuna längs med Frestavägen.
- Recipienter för dagvattnet från Såsta-Karby är Karbyån, Vallentunasjön och Hagbyån. Vid planläggning ska alltid dagvattnet tas om hand och renas och recipienternas miljökvalitetsnormer beaktas.

Ella gård, Ella park, Ensta och Skarpäng

Områdeskarta

Ella gård

Ella gård igår och idag
Ella gård ligger centralt i Täby med närhet till både Täby centrum och Roslagsbanan. Området har vuxit fram på odlingsmark som tidigare tillhörde Ella by och byggdes ut på 1950-talet utifrån dåtidens planeringsideal och rationella struktur. I början på 1970-talet byggdes området ut i väster med tidstypiska radhus och kedjehus. Den täta kvartersstrukturen inpassades i områdets karaktär genom inramande partier av naturmark. Strukturen och arkitekturen i området är unik i Täby och ett uttryck för folkhemmets grannskapsideal med småskaliga, stuginspirerade och prefabricerade kedjehus i trä, ordnade i grupper längs ett organiskt slingrande vägnät. Området är planerat med generösa grönytor där både gatunätet och enskilda tomter ligger i nära anslutning eller i direkt förbindelse till parkmark och skog.

- Undvik större förändringar. Vid kompletteringar bör stor hänsyn tas till Ella gårds tidstypiska struktur och arkitektur inom områden med grupphusbebyggelse.
- Beakta värden i Ella gårds befintliga bebyggelse genom att:
    - Ta stor hänsyn till husens ursprungliga utförande vid renovering.

    - Utforma eventuella mindre tillbyggnader med stor omsorg och med hänsyn till gatubilden och byggnadstraditionen.
    - Låta den ursprungliga färgsättningen vara vägledande för all bebyggelse i området.
- Upprätthåll och stärk de parker och gröna rekreativa sambanden som finns i de generösa grönområdena inom tätortsstrukturen och i Enhagsparken. Reservera mark för en dagvattendamm i Enhagsparken.
- Studera Enhagsvägen för förbättrade vistelsekvaliteter, ökad trygghet och säkerhet för de oskyddade trafikanterna. Säkerställ framkomlighet och ökad kapacitet för vägtrafiken samt delta i regionala utredningar för regional kapacitetsstark kollektivtrafik.
- Verka för att ny bebyggelse anpassas till befintlig bebyggelse- och vägstruktur inom kommunen men också till grannkommunernas struktur.
- Studera Turebergsvägen för förbättrade vistelsekvaliteter, ökad trygghet och säkerhet för de oskyddade trafikanterna. Säkerställ framkomlighet och ökad kapacitet för vägtrafiken.
- Recipient för dagvattnet från Ella gård är Stora Värtan. Vid planläggning ska alltid dagvattnet tas omhand och renas och Stora Värtans miljökvalitetsnormer beaktas.

Ella park

Ella park igår och idag
Norr om Ella gård och öster om Skarpäng ligger Ella park. Områdets utveckling från sommarstugeområde reglerades i en styckningsplan från 1929 med väl tilltagna tomter utmed ett terränganpassat vägnät, med ett flertal sparade gemensamma parkytor. Tomterna har successivt styckats av och bebyggelsetätheten har ökat. Villaområdet präglas av det kuperade landskapet, det ursprungliga vägnätet och en successiv framväxt med villor från 1930-talet och framåt. Särskilt tongivande är inslaget av 1950- och 1960-talens tidstypiska varierade tegel- och putsarkitektur. Uppvuxna trädgårdar och äldre trädgårdsväxter vittnar om områdets tidiga utbyggnad. I området finns flera grupphusområden och radhus med en sammanhållen karaktär. Stora delar av området har setts över och regleras av en ny detaljplan som bekräftar befintlig bebyggelse samtidigt som det ska vara möjligt att effektivisera markanvändningen.

- Undvik större förändringar. Vid kompletteringar bör stor hänsyn tas till Ella parks tidstypiska struktur och arkitektur inom områden med grupphusbebyggelse.
- Beakta värden i Ella parks befintliga bebyggelse genom att:
    - Värna områdets bebyggelsestruktur med omfattande gröna inslag, uppvuxna trädgårdar, indragna hus och låga häckar och staket som inramar gaturummet.
    - Värna bebyggelsens anpassning till den naturliga topografin och undvika stora markingrepp som schaktning, utfyllning och terrasseringar.
- Upprätthåll och stärk parker, gröna stråk och kilar inom tätortsstrukturen och mot omgivande naturområden.

- Studera Turebergsvägen för förbättrade vistelsekvaliteter, ökad trygghet och säkerhet för de oskyddade trafikanterna. Säkerställ framkomlighet och ökad kapacitet för vägtrafiken.
- Recipient för dagvattnet från Ella park är Stora Värtan. Vid planläggning ska alltid dagvattnet tas omhand och renas och Stora Värtans miljökvalitetsnormer beaktas.

Ensta

Ensta igår och idag
Ensta ligger norr om Ella gård och öster om Ella park. Området är framvuxet på bägge sidor om järnvägen kring stationen, som tillkom 1911. Inledningsvis var utbyggnaden sparsam, men med 1930-talets styckningsplan för Ensta Villastad tog villabyggandet fart och var särskilt intensiv under 1940- till 1960-talen. I samband med kommunens förnyelseplanering på 1970-talet möjliggjordes att befintliga villatomter kunde styckas till flera tomter. Trafiken planerades kring bredare huvudgator och entrégator med mindre kvartersgator. Förnyelseplaneringen märks både i form av förtätningar inom kvarteren och genom nya enhetliga kvarter i det tidigare skogsområdet i norr. Området präglas dessutom fortfarande i hög grad av den naturanpassade planeringen, med ett slingrande vägnät och lummiga, kuperade tomter.

Den gradvisa utbyggnaden har gett området ett skiftande villabestånd, med både äldre villor och moderna typhus. Trots en gradvis förtätning domineras intrycket ännu av de talrika tidstypiska varianterna av efterkrigstidens varierade och gedigna tegel- och putsarkitektur. Delar av området har setts över och regleras av en ny detaljplan som bekräftar befintlig bebyggelse samtidigt som det ska vara möjligt att effektivisera markanvändningen genom större byggrätter och mindre tomter.

- Beakta värden i Enstas befintliga bebyggelse genom att:
    - Värna tomtstrukturen, den topografiska variationen, växtlighetens variation med äldre träd och den gröna förgårdsmarken.
    - Bygga vidare på det terränganpassade planmönstret och tillvarata nivåskillnader i topografin och anpassa nytillskott till naturliga terrängformer.
    - Värna de tidstypiska uttrycken och detaljerna i den varierade tegel- och putsarkitekturen från företrädesvis 1940- och 1960-talen.
    - Värna allmän naturmark inom och mellan kvarter för att upprätthålla områdets gröna karaktär och närheten till rekreativa grönytor.
    - Verka för att komplettering i bebyggelsen sker på villaområdets villkor med syfte att förstärka vistelsekvaliteterna.
- Upprätthåll och utveckla gröna rekreativa samband mellan Ensta och Stolpaskogen och andra omgivande park- och naturområden.
- Bevara Stolpaskogen och säkerställ den som central stadsskog, med höga rekreations- och friluftsvärden samt höga naturvärden, genom att utreda förutsättningarna för att inrätta naturreservat.

- Studera Turebergsvägen för förbättrade vistelsekvaliteter, ökad trygghet och säkerhet för de oskyddade trafikanterna. Säkerställ framkomlighet och ökad kapacitet för vägtrafiken.
- Recipienter för dagvattnet från Ensta är dels Stora Värtan och dels Karbyån, Vallentunasjön och Hagbyån. Vid planläggning ska alltid dagvattnet tas omhand och renas och recipienternas miljökvalitetsnormer beaktas.

Skarpäng

Skarpäng igår och idag
Skarpäng ligger i Täbys sydvästra del och har vuxit fram på skogs- och betesmark som tidigare tillhörde Ella by. Skarpäng är ett kuperat område som började bebyggas på 1920-talet med sommarstugor och mindre villor. Under 1970- och 1980- talen förtätades området och den äldre, glesa bebyggelsen fick ge plats åt nya typhus på mindre tomter. De terränganpassade villorna har tidstypisk karaktär både i utformning och i material som speglar det moderna villabyggandet under sin tid. I likhet med andra kommundelar som växte fram under denna tid har stadsdelen en centrummiljö i entrén till området och centralt belägna skolor. Under 2020-talet uppförs ett nytt grupphusområde som inslag i kommundelen. Kompletteringar planeras/utreds kring Skarpängs centrum, Blockhusvägen och Gripsvallsområdet norr om Skarpäng.

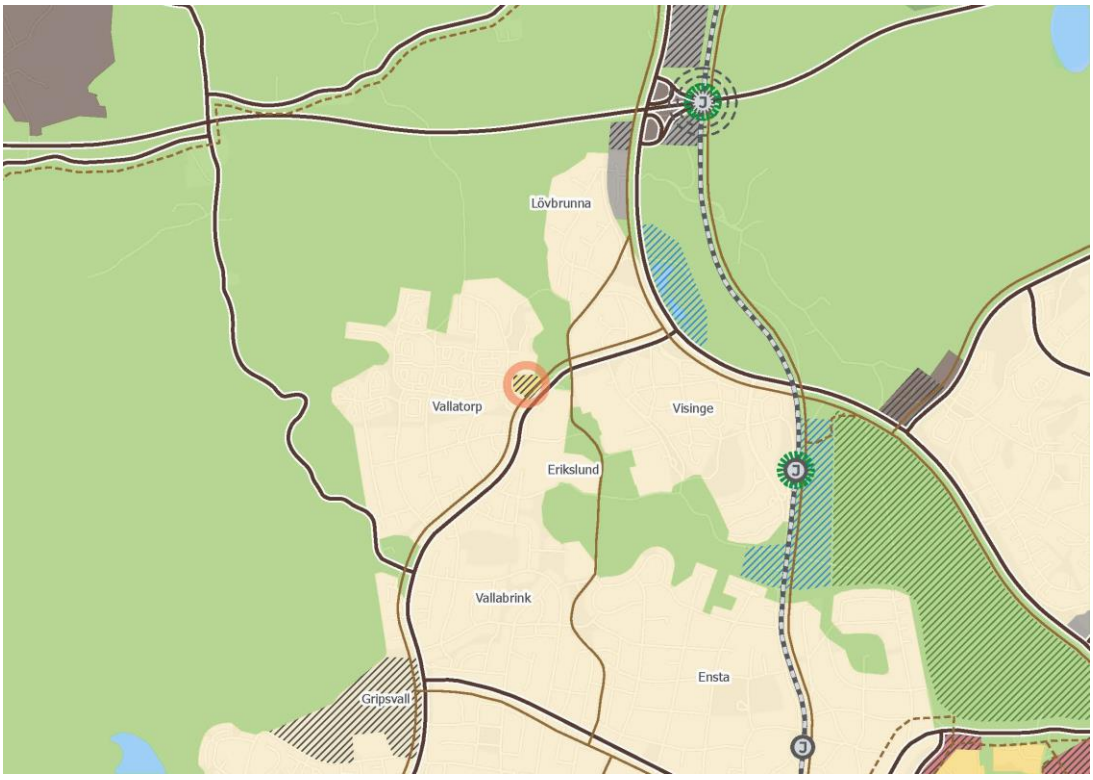
Skarpäng är idag bristfälligt försörjt med kapacitetsstark kollektivtrafik och har långt till Roslagsbanans stationer. Området har friidrottsanläggning, fotbollsplan och idrottshall samt god tillgång till omgivande skogsområden, och några inslag av inflikad naturmark mellan kvarteren. Populära rekreationsområden koncentreras kring Skarpängsparken norr om Skarpängs Centrum, samt kring Mörtsjön och Rösjöbadet i områdets västra utkant. Våtmarkerna vid Mörtsjön – Käringsjön är värdefulla livsmiljöer för både växter och djur och är Täbys största tysta område. Förändringar i dagvattenhantering inom Mörtsjöns ursprungliga tillrinningsområde kan vara tillståndspliktigt enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. Här finns också ett av kommunens två Natura 2000-områden.

- Utveckla Skarpängs centrum till ett trivsamt och tryggt lokalt centrum med fler servicefunktioner, attraktiva offentliga miljöer, bostäder i småskaliga flerbostadshus och förbättrad kollektivtrafikförsörjning.
- Utveckla Gripsvallområdet med småhusbebyggelse med villor, radhus och kedjehus. Värna de kvaliteter som finns inom Gripsvall idag och ta stor hänsyn till befintliga natur- och rekreationsvärden. Utveckla området hållbart med varierad karaktär och omsorgsfullt gestaltad bebyggelse utmed Täbyvägen samt anpassa ny bebyggelse till befintlig för att skapa ökad trivsamhet och väl fungerande miljöer för boende. Utforma bebyggelsen för att stärka entrén till Mörtsjöskogen.
- Beakta värden i Skarpängs befintliga bebyggelse genom att:
    - Värna områdets bebyggelsestruktur och stadsbild med omfattande gröna inslag, uppvuxna trädgårdar, indragna hus och låga häckar och staket som inramar gaturummet.

- Värna områdets kuperade skogskaraktär med lummiga trädgårdar och grönkantade gaturum.
- Ta särskild hänsyn till områdets helhetsverkan vid förändringar i sammanhållna grupphusområden.
- Värna allmän naturmark inom och mellan kvarter för att upprätthålla stadsdelens gröna karaktär och närheten till rekreativa grönytor.
- Verka för att komplettering i bebyggelsen sker på villaområdets villkor, inom kommunen men också till grannkommunernas struktur, med syfte att förstärka vistelsekvaliteterna

- Reservera mark för en dagvattendamm i Skarpängsparken för att fördröja och rena dagvatten från främst Skarpäng och Ella park och för att minska risken för översvämningar i området.
- Recipient för dagvattnet från Skarpäng är till stor del Mörtsjön, men de östra delarna leds till Stora Värtan. Vid planläggning ska alltid dagvattnet tas omhand och renas och recipienternas miljökvalitetsnormer beaktas.
- Studera Täbyvägen för förbättrade vistelsekvaliteter, ökad trygghet och säkerhet samt bättre framkomlighet och ökad kapacitet för vägtrafiken. Sträva efter att öka möjligheterna till cykelpendling över kommungränsen genom Skarpäng mot Sollentuna. Delta i regionala utredningar för regional kapacitetsstark kollektivtrafik.

Erikslund, Lövbrunna, Vallabrink, Vallatorp och Visinge

Områdeskarta

Erikslund

Erikslund igår och idag
Mellan Täbyvägen och Erikslundsvägen ligger Erikslund, ett enhetligt grupphusområde med radhus som byggdes i början på 1970-talet i ett äldre torplandskap. Området är tidstypiskt planerat som en grannskapsenhet med småskaliga hus med intima bilfria gaturum och lekvänliga gårdsmiljöer. Området är ett exempel på tät och låg bebyggelse som tilldrog sig internationell uppmärksamhet då det byggdes. Bebyggelsen ligger som en mosaik av räta kvarter inordnade efter den kuperade terrängen. Parhusen bildar tillsammans med plankomgärdade trädgårdar kvadratiska enheter som i sin tur bildar fem större kvarter. Mellan husen löper smala gränder som ger området en intim karaktär trots sin storlek. Infarter med parkeringsytor och garage ligger samlade i områdets yttre delar. Gröna parkstråk kopplar samman kvarteren med den tidigare skolmiljön som låg centralt i området. Skolan är numera riven och flyttade till nya lokaler i Brinkskolan men kvar finns bollplaner och idrottshallar.

- Beakta värden i Erikslunds befintliga bebyggelse genom att:
    - Värna om grupphusområdets tidstypiska uttryck och karaktärsdrag så att den sammanhållna miljön förblir enhetlig både avseende arkitektur och planmönster.
    - Värna allmän naturmark inom och mellan kvarter för att upprätthålla kommundelens gröna karaktär och närheten till rekreativa grönytor.
    - Ta stor hänsyn till den inramande grönstrukturen som är en viktig kontrast till områdets i övrigt rätvinkliga karaktär.
    - Verka för att komplettering i bebyggelsen sker på villaområdets villkor med syfte att förstärka vistelsekvaliteterna.
- Stärk det gröna rekreativa sambandet mellan Stolpaskogen och Hagbyområdet samt mellan Stolpaskogen och Mörtsjöskogen.
- Studera Täbyvägen för förbättrade vistelsekvaliteter, ökad trygghet och säkerhet samt bättre framkomlighet och ökad kapacitet för vägtrafiken.
- Utveckla tätortsambandet mellan Erikslund och Visinge station genom trygga, säkra och gena gång- och cykelstråk.
- Recipienter för dagvattnet från Erikslund är Karbyån, Vallentunasjön och Hagbyån. Vid planläggning ska alltid dagvattnet tas omhand och renas och recipienternas miljökvalitetsnormer beaktas.

Lövbrunna

Lövbrunna igår och idag
Norr om Erikslund ligger Lövbrunna. Området har tidigare varit en äldre gårdsmiljö kring vilken gles villabebyggelse byggts ut under 2000-talets första decennium. Spår finns från den äldre gårdsmiljön, exempelvis den gamla trädkantade infarten till gården som idag är ett gång- och cykelstråk. Nyare bebyggelse har tillkommit i form av villor, parhus och mindre flerfamiljshus. Den senare bebyggelsen har en generell samstämmighet genom tegeltak och färgsättning med inspiration från den gamla gårdsmiljön. Nordost om villaområdet, intill Bergtorpsvägen, finns ett företags- och verksamhetsområde med småskaliga verksamheter inom partihandel och byggverksamheter.

- Studera möjligheten att utveckla Lövbrunna företags- och industriområde och låta det växa norrut mot Norrortsleden. Området ligger inom riksintresseområde för kulturmiljövården och i anslutning till riksintresse för kommunikationer. Ta i planeringen hänsyn till befintlig intilliggande bebyggelse samt skyddsavstånd till Norrortsleden. Förhållningssätt till riksintresset för kulturmiljövården redovisas i kapitel *Riksintressen och andra värden*.
- Beakta särskilda värden inom kulturmiljö i planeringen av Lövbrunna genom att värna utblickar, vyer-och visuella samband i det öppna jordbrukslandskapet. Upprätthåll kopplingen mellan den agrara bebyggelsen och omgivande landskap. Undersök möjligheter att skapa synliga samband mellan t ex spåren efter det förhistoriska odlingslandskapets markindelning och odlingssystem.
- Beakta värden i Lövbrunnas befintliga bebyggelse genom att:
    - Värna och upprätthålla kommundelens gröna karaktär och närheten till rekreativa grönytor.
    - Ta stor hänsyn till de inramande grönområdena som är en del av en övergripande grönstruktur och knyter samman Stolpaskogen med Mörtsjöskogen.
- Recipienter för dagvattnet från Lövbrunna är Karbyån, Vallentunasjön och Hagbyån. Vid planläggning ska alltid dagvattnet tas omhand och renas och recipienternas miljökvalitetsnormer beaktas.

Vallabrink

Vallabrink igår och idag
Vallabrink har vuxit fram på kuperad skogsmark som tidigare tillhörde gården Valla i norr, och ligger på båda sidorna om Täbyvägen. På 1930-talet inleddes en avstyckning av tomter, men den stora utbyggnaden skedde efter de stadsplaner som togs fram på 1960-talet. I området öster om Täbyvägen byggdes på 1960-talet kedjehus och villor bland enstaka äldre hus. På västra sidan om Täbyvägen växte på 1970-talet ett område med samstämmiga typhus fram bland enstaka äldre hus. I början av 2000-talet har området Lovisedal söder om Hagbyvägen förtätats med nya villor. Ett kuperat skogsparti har sparats i områdets östra del. I Vallabrink uppfördes 2014 den nya Brinkskolan.

- Beakta värden i Vallabrinks befintliga bebyggelse genom att:
    - Värna områdets bebyggelsestruktur med omfattande gröna inslag, uppvuxna trädgårdar, indragna hus och låga häckar eller staket som inramar gaturummet.
    - Värna bebyggelsens anpassning till den naturliga topografin och undvik stora markingrepp som schaktning, utfyllning och terrasseringar.
    - Värna allmän naturmark inom och mellan kvarter för att upprätthålla kommundelens gröna karaktär och närheten till rekreativa grönytor.
    - Verka för att komplettering i bebyggelsen sker på villaområdets villkor med syfte att förstärka vistelsekvaliteterna.
- Stärk det gröna rekreativa sambandet mellan Stolpaskogen och Mörtsjöskogen.
- Studera Turebergsvägen och Täbyvägen för förbättrade vistelsekvaliteter, ökad trygghet och säkerhet samt bättre framkomlighet och ökad kapacitet för vägtrafiken.
- Recipienter för dagvattnet från Vallabrink är Karbyån, Vallentunasjön och Hagbyån. Vid planläggning ska alltid dagvattnet tas omhand och renas och recipienternas miljökvalitetsnormer beaktas.

Vallatorp

Vallatorp igår och idag
Vallatorp är byggt i slutet av 1970-talet. Området är tidstypiskt planerat som grannskapsenheter med en småskalig centrummiljö, bostadskvarter, återvändsgator och bilfria, inramade gårdsmiljöer. I området finns en variation av boendeformer; flerfamiljshus, radhus, parhus och kedjehus. Helhetsmiljön präglas av ett samstämmigt formspråk med en genomtänkt trafikplanering.

- Utveckla centrummiljön genom att utreda och möjliggöra för fler centrumfunktioner i entréläget vid Vallatorpsvägen-Täbyvägen. Eventuell kompletterande bebyggelse bör syfta till att skapa ökad attraktivitet och trivsamhet i området och gestaltas med omsorg och bidra till goda vistelsevärden. Stor hänsyn ska tas till intilliggande bebyggelse.
- Beakta värden i Vallatorps befintliga bebyggelse genom att:
    - Värna bebyggelsens tidstypiska uttryck och karaktärsdrag så att de sammanhållna grupphusmiljöerna förblir enhetliga både avseende arkitektur och planmönster.
    - Värna allmän naturmark inom och mellan kvarter för att upprätthålla kommundelarnas gröna karaktär och närheten till rekreativa grönytor.
- Stärk tillgängligheten till Stolpaskogen och Mörtsjöskogen genom att utveckla de gröna rekreativa sambanden genom området.
- Studera Täbyvägen för förbättrade vistelsekvaliteter, ökad trygghet och säkerhet samt förbättrad framkomlighet för vägtrafiken. Stärk tätortsambandet genom att utveckla trygga gång- och cykelvägar mellan Vallatorps centrum och Visinge station.

- Recipienter för dagvattnet från Vallatorp är Karbyån, Vallentunasjön och Hagbyån. Vid planläggning ska alltid dagvattnet tas omhand och renas och recipienternas miljökvalitetsnormer beaktas.

Visinge

Visinge igår och idag
Visinge har vuxit fram sedan 1950-talet. Till en början var området ett sommarstugeområde som med tiden har förtätats och omvandlats till ett område med permanentbostäder. I samband med att området fick en hållplats på Roslagsbanan på 1980-talet började grupphusområden byggas och det är denna bebyggelse som främst präglar området idag. Bebyggelsen är småskalig med sammanhållen trähusbebyggelse i samstämmig färgskala och inflikad naturmark. I samband med dubbelspårsutbyggnaden av Roslagsbanan 2017 har stationen kompletterats med en ny gång- och cykelbro mellan Visinge och Stolpaskogen.

- Beakta värden i Visinges befintliga bebyggelse genom att:
    - Eventuell ny bebyggelse anpassas till närmiljön, men kan ges ett självständigt uttryck utan att stadsbilden påverkas negativt.
    - Värna om områdets bebyggelsestruktur med omfattande gröna inslag, uppvuxna trädgårdar, indragna hus och låga häckar och staket som inramar gaturummet.
    - Värna om bebyggelsens tidstypiska uttryck och karaktärsdrag så att de sammanhållna grupphusmiljöerna förblir enhetliga både avseende arkitektur och planmönster.
    - Värna om allmän naturmark inom och mellan kvarter för att upprätthålla kommundelarnas gröna karaktär och närheten till rekreativa grönytor.
- Säkra befintlig dagvattendamm i lågzonen intill Bergtorpsvägen för att kunna ta hand om och rena dagvatten från Visinge, Vallabrink samt delar av Ensta och Gribbylund, men också för att kunna hantera skyfall.
- Recipienter för dagvattnet från Visinge är Karbyån, Vallentunasjön och Hagbyån. Vid planläggning ska alltid dagvattnet tas omhand och renas och recipienternas miljökvalitetsnormer beaktas.
- Reservera mark längs med Roslagsbanan för att hantera skyfall.
- Utveckla Visinge station till en grön station genom att säkerställa tillgängliga entréer in i Stolpaskogen och vidare ut i den regionala grönstrukturen. Ta stor hänsyn till den inramande grönstrukturen som utgör viktiga kopplingar till det östvästliga gröna stråket som ger förbindelser med Stolpaskogen och Mörtsjöskogen.
- Tillgängliggör Visinge station genom att utveckla trygga stråk och tätortsambandet mellan Vallatorp centrum och Gribbylund. Komplettera stationen med cykelparkering utifrån behov.

Näsbypark och Lahäll

Områdeskarta

Näsbypark och Lahäll igår och idag

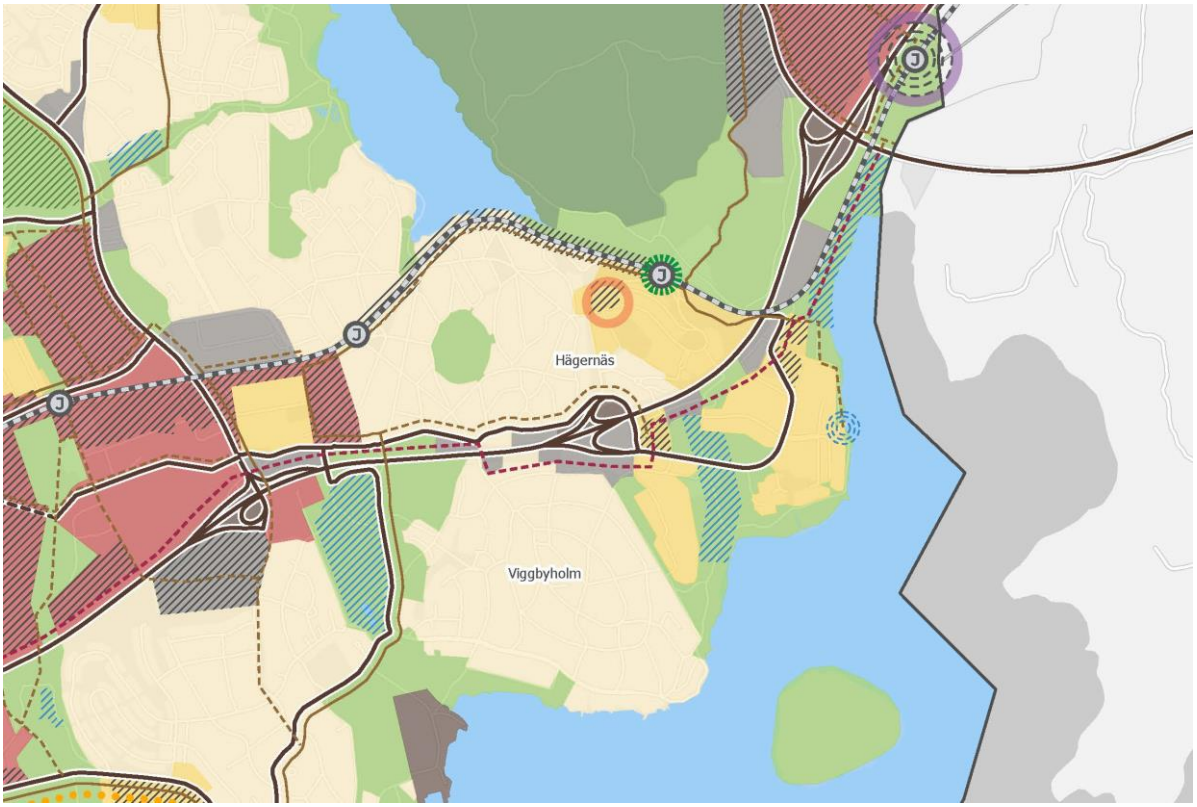
Näsbypark och Lahäll i kommunens södra delar har vuxit fram på mark som tidigare tillhört Näsby slott och i samband med att Roslagsbanan byggdes ut. Inledningsvis byggdes sommarstugor med inslag av villor i området. Under 1910- och 1920- talen intensifierades byggandet genom planläggning av de strandnära områdena omkring Näsby slott och i nuvarande Lahäll. Planeringen av Lahäll var inriktad på att erbjuda stadsbor tomter för sportstugor med ett intilliggande sportfält som rekreativ nod. Dagens villaområde präglas ännu av områdets ursprungliga naturmarkskänsla även om småhusen redan tidigt ersattes av större åretruntvillor. Även sportfältet med intilliggande småbåtshamn vittnar om den tidiga friluftsplaneringen. Under efterkrigstiden utvecklades Näsbypark till ett kommundelscentrum med mer storskaliga flerfamiljshus. Utbyggnaden skedde kring den långsträckta dalgången, numera Centralparken, enligt tidsandans ”hus i park”-tankar med storskaliga huskroppar på höjdpartier inbäddade i skogsmark och med gårdsmiljöer med sparad naturmark, träd och berghällar.

Det tidiga 1900-talets naturorienterade stadsplaneringsideal präglar ännu i hög grad dagens villakvarter med slingrande vägnät, stora tomter med uppvuxna träd och sparad naturmark samt varierad villabebyggelse från olika epoker. Näsby slott är med sin slottspark och långa infartsallé fortsatt en tongivande rest av det tidigare herrgårdslandskapet. Senare kompletteringar har skett med mindre grupphusområden som Näsby gård och nya bostadskvarter i delar av Nytorps företags- och verksamhetsområde. Nytorp har i övrigt verksamheter inom huvudsakligen kontor, partihandel, byggverksamhet och tillverkning samt utbildning, vård och omsorg. Vid Näsby slott byggs nu, under senare del av 2010- och 2020- talet, den senaste årsringen i Näsbyparks och Lahälls historia, med utbyggnad av bostäder och samhällsservice så att fler får tillgång till slotts- och strandområdena.

- Utveckla Näsbyparks centrum för ökad trivsamhet, mer service och fler arbetsplatser. Utforma och placera ny bebyggelse så att tätortssambandet längs med Centralvägen stärks, med ökade vistelsekvaliteter i gaturummet. Säkerställ att centrumutvecklingen bidrar till att stärka det gröna sambandet från kustområdet, genom Centralparken, Täby park och upp till Stolpaskogen.
- Verka för att skapa en ökad variation av aktiviteter i närheten av Näsbyparks centrum.
- Studera området längs med Djursholmsvägen mellan stationerna Lahäll och Näsby allé för komplettering av bebyggelse med inslag av verksamheter.
- Utnyttja det vattennära läget och öka tillgängligheten till kusten. Uppmärksamma och visa hänsyn till områdets identitet som finns knuten till Täby som seglar- och skärgårdskommun i samband med planerings- och utvecklingsprojekt. Båtuppställningsplatser kan ses över för alternativt nyttjande med syfte att stärka allmänhetens tillgång till kustområdet och stärka strandpromenader. Befintliga båtuppställningsplatser kan utredas om de kan användas på annat sätt under tider då båtarna inte är uppställda. Möjliga lägen för bostäder på vatten kan utredas i enstaka fall, exempelvis inom vattenområden som idag tas i anspråk av småbåtshamnar.
- Vidta åtgärder för att hantera höga havsnivåer. Följ Länsstyrelsens rekommendationer för lägsta grundläggningsnivå på 2,7 meter över havet.
- Beakta värden i Näsbyparks och Lahälls befintliga bebyggelse genom att:
    - Värna villaområdenas tomtstruktur, den topografiska variationen, växtlighetens variation med äldre träd och den gröna förgårdsmarken.
    - Värna den allmänna naturmarken inom och mellan kvarteren för att upprätthålla områdets gröna karaktär och närheten till rekreativa grönytor.
    - Anpassa eventuell ny bebyggelse till naturliga terrängformer och undvik stora markingrepp som schaktning, utfyllning och terrasseringar.
    - Värna bebyggelsens tidstypiska uttryck och karaktärsdrag så att den historiska läsbarheten av områdets gradvisa utveckling förblir tydlig. Tillbyggnader anpassas till varje enskilt hus avseende form, skala och uttryck.
    - Verka för att ny bebyggelse anpassas till befintlig bebyggelse- och vägstruktur inom kommunen men också till grannkommunernas struktur.
- Öka tillgängligheten till strandområdena, utveckla och stärk strandpromenaden mot Danderyd och norrut mot Viggbyholm och Hägernäs. Utveckla Näsby allé som en grön station genom att stärka och tillgängliggöra befintliga stråk till slottsparken, kustområdet och vidare till Altorpsskogen i Danderyd.
- Reservera mark för nya dagvattendammar i Centralparken respektive vid Näsaängsbadet och Näsbyviken för att ta hand om och rena dagvatten från kringliggande delar av Näsbypark och Lahäll.
- Recipient för dagvattnet från Näsbypark och Lahäll är Stora Värtan. Vid planläggning ska alltid dagvattnet tas omhand och renas och Stora Värtans miljökvalitetsnormer beaktas.

- Utred befintligt bryggläge vid Bastuholmsvägen som möjlig hållplats för båttrafik. Förbättrade möjligheter att ta sig enkelt, tryggt och säkert till Näsby Allé station. Utred behov av parkering för bil och cykel vid brygglägena.
- Verka för framtida tvärgående regional trafik från korsningen vid Täbyvägen längs med Enhagsvägen - Centralvägen till Näsbypark centrum samt längs med Enhagsvägen – Stockholmsvägen –Attundavägen till Täby centrum.
- Stärk gång- och cykelförbindelserna mellan kusten i Näsbypark och Lahäll och Täby centrum och Täby park, via Centralparken och via Bergtorps verksamhetsområde. Möjliggör för tunnelkoppling under E18 som binder ihop Centralparken med en framtida stadspark i Täby park. Förbättra cykelstråket längs med Djursholmsvägen för bättre förbindelser till och från Danderyds kommun.
- Utveckla cykelstråk mellan Näsbypark och Enebyberg.
- Studera Djursholmsvägen och Lahällsvägen för förbättrade vistelsekvaliteter, ökad trygghet och säkerhet samt bättre framkomlighet och ökad kapacitet för vägtrafiken.

Hägernäs och Viggbyholm

Områdeskarta

Hägernäs

Hägernäs igår och idag
Området kring Hägernäsviken sydost om E18 huserade fram till 1970-talet sjöflygflottiljen F2 och ännu idag används området för sjöflyg i mindre skala. Sedan 1950-talet och fram till idag har en successiv komplettering av bebyggelse skett, med flerbostadshus placerade med hänsyn till flottiljens inflygningsstråk. I början på 2000-talet växte Hägernäs Strand fram med hangarer och kanslihus integrerade i flerbostadshusbebyggelsen. Här finns idag havsnära miljöer och ett visst utbud av arbetsplatser och lokaler.

Hägernäs präglas av en bebyggelse med flerbostadshus och verksamheter organiserade kring öppna landskapsrum med tongivande höjdlägen och närhet till vattnet. Hägernäs genomskärs av E18, som utgör en fysisk och visuell barriär som förstärks av de stora höjdskillnaderna. Det finns ett flertal passager över och under E18, men området upplevs som två tydligt åtskilda områden. På höjden nordväst om E18 uppfördes under 1950 och 1960-talet Hägernässtaden med tidstypiska punkt- och skivhus anpassade till topografin. I området finns idag skola och ett mindre centrum med lokal service.

Vid Flygkårsvägen, intill trafikplatsen, och längs med Sjöflygsvägen i höjd med järnvägen finns företags- och verksamhetsområden som är integrerade med bostadsbebyggelsen. Verksamheterna består främst av kontor och handel, men även till viss del inom byggverksamhet och tillverkning. En strandpromenad med bryggor och badstrand kopplar söderut mot Viggbyholm och Näsbypark.

- Utveckla området kring Hägernäs centrum för att öka trivsamheten och attraktiviteten och stärka centrumområdets underlag för handel och service samt bredare innehåll för funktioner och aktiviteter. Sträva efter omsorgsfull gestaltning och ökad trygghet. Ta stor hänsyn till omgivande bebyggelse, topografi och grönstruktur.
- Utveckla Södra Hägernäs och Hägernäs strand med fler bostäder, arbetsplatser och service så att tillkommande bebyggelse blir attraktiva komplement i kommundelen. Värna befintliga företag i de goda lägena intill E18 och möjliggör för handel och fler företag som kan etableras tillsammans med bostäder. Studera möjligheten till förbättrad tillgänglighet mellan Södra Hägernäs, Hägernäs strand och Hägernäs station.
- Utnyttja det vattennära läget och öka tillgängligheten både till Rönningesjön och till kusten vid Hägernäsviken. Studera möjligheten att öka tillgängligheten till Tornön. Uppmärksamma och visa hänsyn till områdets identitet som finns knuten till sjöflyget, den tidigare flottiljverksamheten och till Täby som seglar- och skärgårdskommun i samband med planerings- och utvecklingsprojekt. Möjliga lägen för bostäder på vatten kan utredas i enstaka fall.
- Vidta åtgärder för att hantera höga havsnivåer. Följ Länsstyrelsens rekommendationer för lägsta grundläggningsnivå på 2,7 meter över havet.
- Utveckla rekreativa samband mellan Rönningesjön och Hägernäsviken samt längs med kuststräckan vidare mot Bogesund och mellan Södra Hägernäs, Hägernäs strand och

Hägernäs station. Upprätthåll de tydliga stråken till naturreservatet Rönninge by-Skavlöten för att stärka Hägernäs som en grön station.

- Stärk tätortsambandet mellan Viggbyholms station och Hägernäs station.
- Reservera två områden i Hägernäs för dagvattendammar och våtmark som ska ta hand om och rena dagvattnet från Hägernäs och delar av Arninge.
- Recipient för dagvattnet från Hägernäs är Stora Värtan. Vid planläggning ska alltid dagvattnet tas omhand och renas och Stora Värtans miljökvalitetsnormer beaktas.
- Utred befintligt bryggläge vid Catalinavägen som möjlig hållplats för båttrafik.
- Utveckla trygga och säkra gång- och cykelvägar mellan Hägernäs och Arninge samt ett regionalt snabbcykelstråk genom Hägernäs.

Viggbyholm

Viggbyholm igår och idag
Viggbyholm har vuxit fram på skogsmark som tidigare tillhört Viggbyholms gård. Gården finns kvar och nyttjas för hästverksamhet och rekreation. Det kustnära stråket utmed Stora Värtan med kuperade skogsslänter har sedan ångbåtstrafikens dagar varit attraktivt för villabyggande och fritidshus. Villaområdena började växa fram i början av 1900-talet, i samband med Roslagsbanans utbyggnad. Först ut var villasamhället norr om Viggbyholms station som än idag har en stor andel äldre villor bevarade. Under 1910- och 1920- talen intensifierades utbyggnaden av de strandnära sluttningarna ner mot Stora Värtan. Det tidiga 1900-talets naturorienterande stadsplaneringsideal präglar i hög grad stadsdelen med slingrande vägnät, stora tomter med uppvuxna träd och sparad naturmark. I området finns en blandning av villor som stilmässigt representerar alla 1900-talets decennier och stilepoker. En viss förtätning med minskad tomtstorlek som följd har skett i områdena norr om motorvägen. I kommundelens södra områden har det sedan 1970-talet tillkommit grupper av typhus och radhus utmed vattnet och i kanten av den ännu bevarade odlingsmarken. Utmed strandlinjen och mellan kvarteren finns rekreativa stråk som är tillgängliga för alla.

- Utnyttja det vattennära läget och öka tillgängligheten både till Rönningesjön och till kusten vid Hägernäsviken. Uppmärksamma och visa hänsyn till områdets identitet som finns knuten till Täby som seglar- och skärgårdskommun i samband med planerings- och utvecklingsprojekt. Båtuppställningsplatsen kan ses över för effektivare markutnyttjande, med syfte att stärka allmänhetens tillgång till kustområdet och stärka strandpromenader. Befintliga båtuppställningsplatser kan utredas om de kan användas på annat sätt under tider då båtarna inte är uppställda. Möjliga lägen för bostäder på vatten kan utredas i enstaka fall, exempelvis inom vattenområden i anslutning till småbåtshamnar.
- Vidta åtgärder för att hantera höga havsnivåer. Följ Länsstyrelsens rekommendationer för lägsta grundläggningsnivå på 2,7 meter över havet.
- Beakta värden i Viggbyholms befintliga bebyggelse genom att:

- Värna villaområdenas tomtstruktur, den topografiska variationen, växtlighetens variation med äldre träd och den gröna förgårdsmarken.
- Bygga vidare på den terränganpassade markanvändningen genom att tillvarata nivåskillnader i topografin och anpassa nytillskott till naturliga terrängformer.
- Värna bebyggelsens tidstypiska uttryck och karaktärsdrag så att den historiska läsbarheten av områdenas gradvisa utveckling förblir tydlig.
- Värna allmän naturmark inom och mellan kvarter för att upprätthålla områdets gröna karaktär och närheten till rekreativa grönytor.

- Stärk rekreativa samband mellan Rönningesjön, Viggbyholms station och kust- och strandområdet. Utveckla strandpromenaden längs Rönningesjön för ett sammanhållet rekreativt samband från Rönningesjön till Hägernäsviken.
- Reservera området kring befintliga dammar på Viggbydalen för fler dammar som kan hantera och rena tillrinnande dagvatten från Viggbyholm samt delar av Täby centrum och Täby park. På Viggbygärdet behövs även ytor för hantering av skyfall.
- Recipient för dagvattnet från Viggbyholm är Stora Värtan. Vid planläggning ska alltid dagvattnet tas omhand och renas och Stora Värtans miljökvalitetsnormer beaktas.
- Stärk tätortsambandet mellan Viggbyholms station och Hägernäs station.
- Verka för att begränsa Roslagsbanans och E18:s barriärverkan genom utvecklad gatustruktur i nordsydlig riktning och förbättrade cykelstråk över E18.

Gribbylund och Löttingelund

Områdeskarta

Gribbylund och Löttingelund igår och idag
Gribbylund växte fram i och med att jordbruksmark och gårdsmiljöer styckades av för egna hem och sommarstugor i början av 1920-talet. Den glesa småhusbebyggelsen präglade området fram till 1970-talets förnyelseplanering, då flera stadsplaner togs fram för en tätare villabebyggelse. På 1980-talet planerades centrumbebyggelsen med omgivande flerfamiljshus och flera grupphusområden i småskaliga grannskapsenheter. Gribbylunds centrum präglas av 1980-talets tegelarkitektur i varierande höjder och vänder sig mot en bilfri torgmiljö längs ett gångstråk i en gammal allé mellan Gribbylunds kapell och Rönningesjön. Löttingelund växte fram på 1970- och 1980-talet genom omvandling av sommarstugor och senare genom avstyckning av de stora tomterna. Parkstråket längs Rönningesjön har goda rekreationsmöjligheter med bland annat Ängsholmsbadet, koloniträdgårdar och stora sammanhängande grönytor som flikar in i småhusbebyggelsen och kopplar till Ängsholmsparken, Libbyängen och Hästängen.

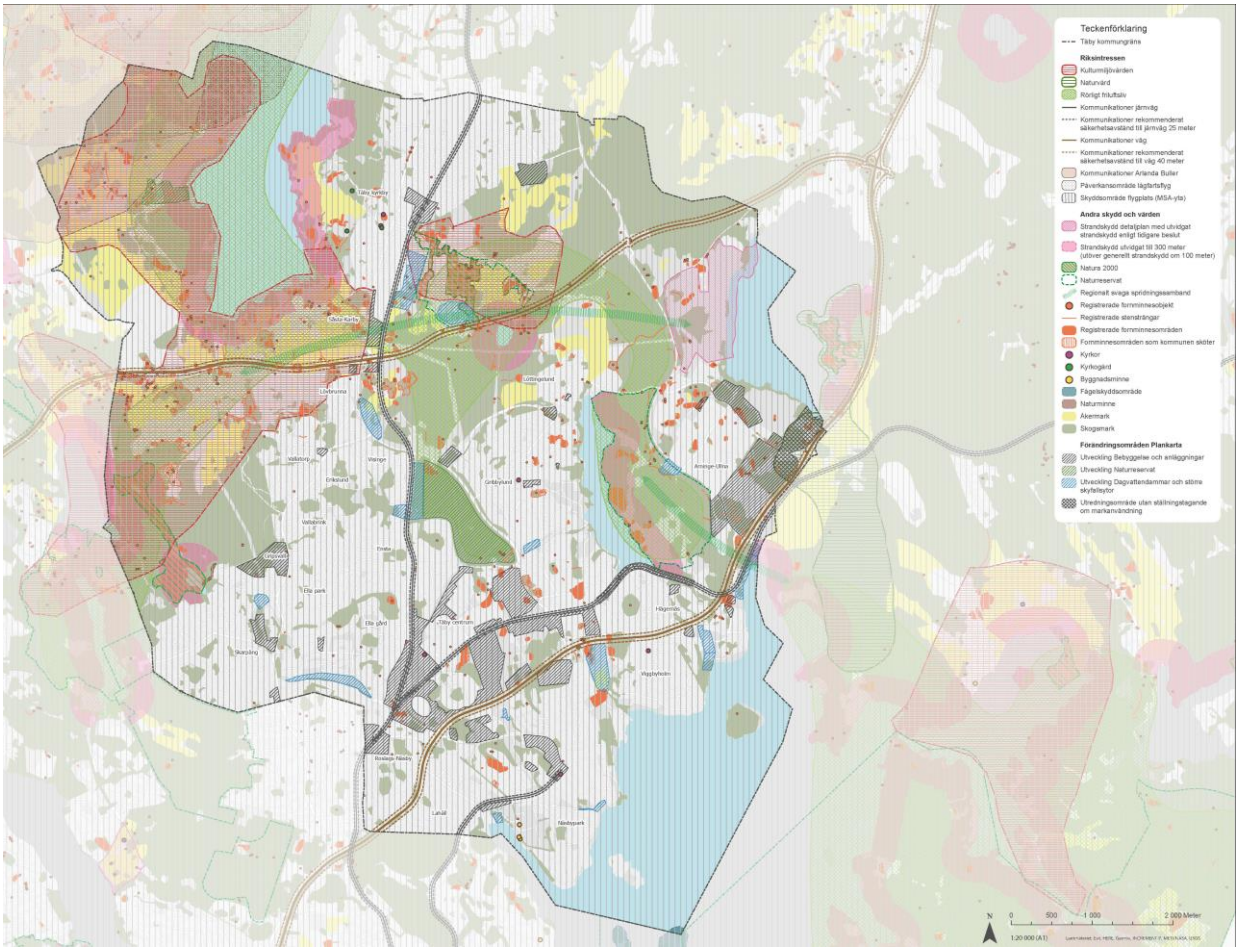
- Utveckla Gribbylunds centrum för ökad trivsel, med omsorgsfullt gestaltad offentlig miljö och bebyggelse. Möjliggör en begränsad komplettering av bebyggelse med service och bostäder för att stärka centrumområdet och öka tryggheten. Verka för att skapa en ökad variation av aktiviteter i närheten av Gribbylunds centrum. Entrélägena bör gestaltas med särskild omsorg. Förbindelser till omgivande bebyggelse och ökad genomströmning av människor i det offentliga rummet bör studeras för att möjliggöra ett levande centrum.
- Utred behov och möjlighet för lokalisering av en teknisk försörjningsanläggning i anslutning till befintlig elnätsstation vid Bergtorpsvägen-Löttingelundsvägen.
- Beakta värden i Gribbylunds och Löttingelunds befintliga bebyggelse genom att:
    - Låta eventuell begränsad komplettering av villabebyggelse utgå från och stärka villakaraktären och boendekvaliteterna.
    - Anpassa nya eventuella byggnader till omgivning, samtidigt som de kan ges ett självständigt uttryck utan att stadsbilden påverkas negativt.
    - Värna om bebyggelsens tidstypiska uttryck och karaktärsdrag, så att de sammanhållna grupphusmiljöerna förblir tydliga.
    - Värna och förstärka historiska gårdsmiljöer, Gribbylunds kapell, fornlämningar och alléer.
- Stärk rekreativa samband mellan Täby centrum och Rönningesjön, genom fortsatt satsning på hälsostråk och rekreation vid Libbyängen. Värna allmänhetens tillgänglighet till strandområdet vid Rönningesjön samt park- och naturmark inom bebyggelsen. Stärk möjligheten att gå och cykla mellan Gribbylunds centrum och Rönningesjön, genom Ängsholmsparken.
- Recipient för dagvattnet från Gribbylund och Löttingelund är huvudsakligen Rönningesjön. Västra delen av Gribbylund leds mot Karbyån, Vallentunasjön och Hagbyån. Vid planläggning ska alltid dagvattnet tas omhand och renas och recipienternas miljökvalitetsnormer beaktas.
- Stärk sambandet mellan Gribbylund och Täby centrum – Roslags-Näsby genom att utveckla trygga och säkra övergångar vid Bergtopsvägen och utreda nya stråk för buss mellan Gribbylund och Roslagsbanans stationer. Stärk tätortsambandet mellan Gribbylund och Visinge genom att utveckla befintliga gång- och cykelstråk i Stolpaskogen.

Riksintressen och andra värden

Kapitlet redovisar riksintressen, skyddade områden, byggnader och objekt samt andra värden som planering och utveckling behöver förhålla sig och ta hänsyn till.

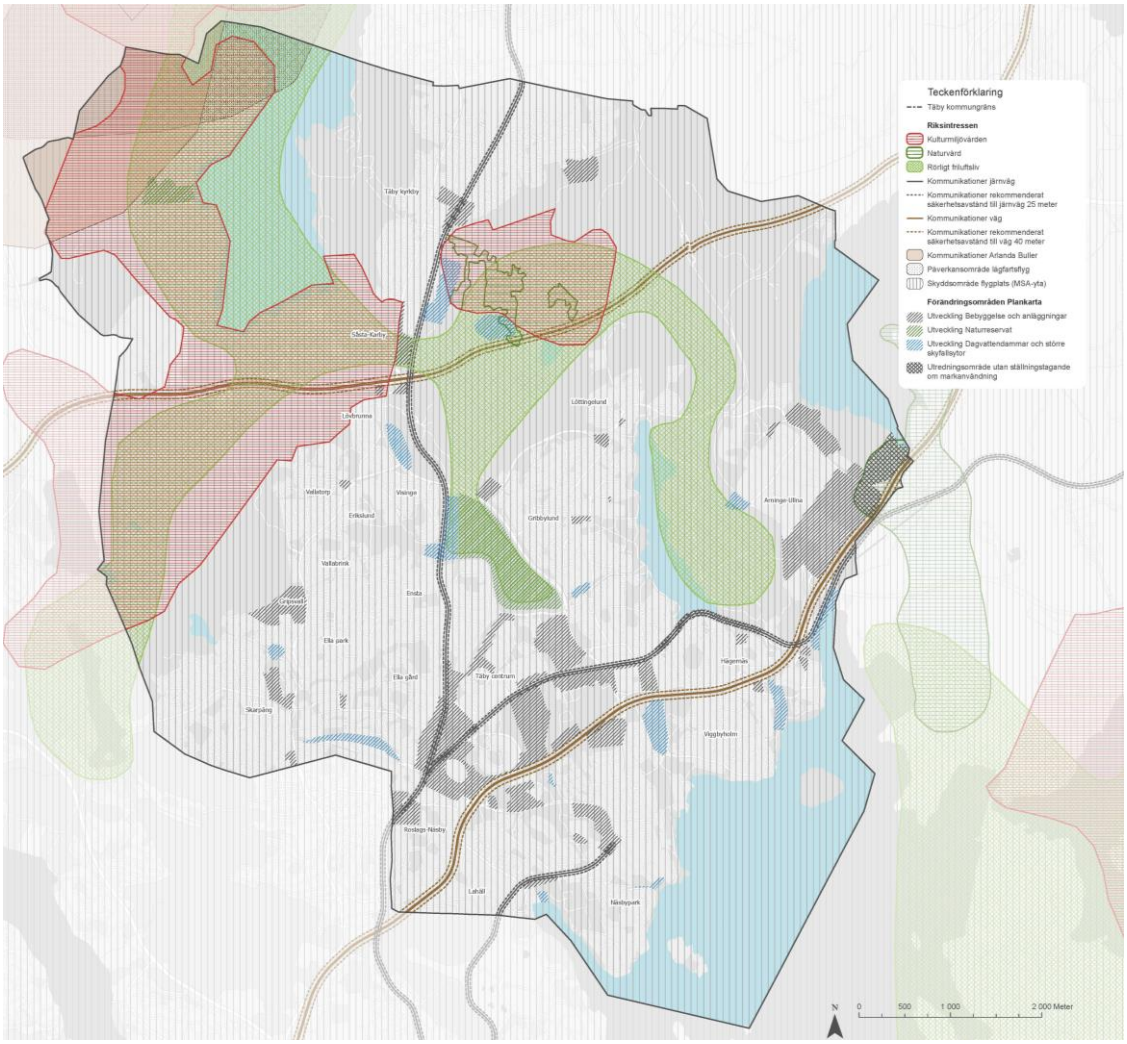
Riksintressen är geografiska områden som har pekats ut av statliga myndigheter med stöd av 3 kap miljöbalken eller angivits direkt i 4 kap miljöbalken eftersom de innehåller nationellt viktiga värden och kvaliteter. Kommunen utgår från att ett riksintresse är tillgodosett så länge det inte finns anspråk på förändringar i eller i närheten av området. Enligt Plan- och bygglagen ska riksintressen alltid redovisas i översiktsplanen och det ska framgå hur kommunen ska tillgodose dem. Det är främst vid förslag till ändrad markanvändning som riksintresset får praktisk betydelse och dess fysiska avgränsning behöver diskuteras. Skyddet för riksintressena blir aktualiserat vid ett anspråk på förändrad markanvändning genom till exempel prövning enligt plan- och bygglagen, miljöbalken eller övrig speciallagstiftning.

Skyddade områden, byggnader och objekt är skyddade av lag, enligt EU:s Art- och habitatdirektiv eller pekas ut av länsstyrelsen eller kommunen. Många skyddade områden ligger inom riksintresseområden. Andra värden avser befintliga markanvändningar för odlad mark och skog som inte syns i översiktsplanens plankarta, men som Täby kommun bedömer vara viktiga att värna om och som ska väga tungt i efterföljande beslut som rör markens användning.

Karta över riksintressen och andra värden

Riksintressen

Karta över riksintressen i Täby.

Riksintresse Natura 2000

Natura 2000-områden enligt EU:s Art- och habitatdirektiv innehåller arter eller naturtyper som är särskilt skyddsvärda ur ett europeiskt perspektiv som tillsammans ska bilda ett ekologiskt sammanhängande nätverk. Målet med direktivet är att den biologiska mångfalden bibehålls, genom bevarande och förbättring av naturmiljön. Stora delar av riksintresset för kulturmiljövården *Täby prästgårdsmark* är Natura 2000-område. Även Mörtsjön och Käringsjön samt de låglänta våtmarksområdena mellan sjöarna är Natura 2000-områden.

Riksintresse för kulturmiljövården

Riksintressen för kulturmiljövården avser sammanhängande kulturmiljöer av nationell betydelse. De värden som ligger till grund för anspråken är knutna till såväl enskilda objekt och delområden som till miljöns kulturhistoriska och rumsliga samband. Områdena innehåller även värdefulla delar av Täbys historia och är viktiga för den övergripande förståelsen för grönstrukturen och dess funktion.

Öster om Täby kyrkby finns *Täby prästgårdsmark*. Inom området finns ett flertal lämningar, fossila åkrar och gravar från äldre tider. Väster och söder om Vallentunasjön sträcker sig *Skålhamravägen* som även berör kommunerna Sollentuna, Vallentuna, Upplands Väsby och Sigtuna. Inom Täbys del av *Skålhamravägen* finns öppna odlingslandskap, äldre vägsträckningar, runstenar och andra fornlämningar i anslutning till byar och gårdar. I båda riksintresseområden är landskapet känsligt för tillägg som saknar samband med jordbruk eller som förändrar eller bryter mot platsens specifika förutsättningar och egenskaper såsom äldre vägsträckningar och fornlämningsmiljöer. Utveckling inom och i närheten av riksintressen för kulturmiljövården ska ta stor hänsyn till att läsbarhet och förståelse av uttrycken för riksintresset inte påverkas negativt.

Riksintresset *Täby prästgårdsmark* bedöms inte påverkas av översiktsplanen då någon ny bebyggelseutveckling inte föreslås inom området. Mindre förändringar inom eller intill riksintresseområdet hanteras inom efterföljande planprocesser.

Område där riksintresse för kulturmiljövården kan komma att påverkas av bebyggelseutveckling - Skålhamravägen

Inom riksintresset föreslås ett mindre område utredas för utvidgning av det befintliga företags- och industriområdet i Lövbrunna. Syftet är att möjliggöra för växande företag att stanna i kommunen och för fler företagsetableringar i bra kommunikationsläge.

I anslutning till riksintresseområdet föreslås en utveckling kring Såsta-Karby och utvidgning av det befintliga verksamhetsområdet Södra Midgård. Syftet är att möjliggöra för fler företag att växa inom kommunen och för framtida samlokalisering av flera funktioner i ett centralt läge med närhet till befintlig service, kollektivtrafik och huvudvägnät. I området finns även förutsättningar för utveckling av en bytespunkt i samband med förbättrad framkomlighet på Norrortsleden, utveckling av befintlig järnväg och på lång sikt förlängning av Roslagsbanan till Arlanda. En ny bytespunkt i området kan även bidra till att tillgängligheten med kollektivtrafik till större strövområden förbättras.

Bedömning av skada på riksintresset

Riksintresset är generellt känsligt för ytterligare förändring då det redan är påverkat av Norrortsleden.

Utvecklingen kring Såsta-Karby och utvidgningen av Södra Midgård kan komma att påverka riksintresset. Intilliggande Karby och Lilla Karby är gamla gårdar och en del av jordbruksstrukturen. Väster om utvecklingsområdet finns en äldre vägsträcka från Visinge till Täby kyrka. Öster om utvecklingsområdet finns ett stort landskapsrum, som är en del av det öppna odlingslandskapet och värdekärna inom riksintresset. Upplevelsen och siktlinjer i omgivningen kan påverkas av utvecklingen. Utveckling intill Lövbrunna bedöms vara mindre känsligt, då området är mindre exponerat mot riksintressets landskapsrum och dessutom avskärmat av omgivande vegetation.

Kommunen bedömer att riksintresset kan skadas av förändring, men att påtaglig skada kan undvikas genom genomtänkt placering och utformning av bebyggelse i den efterföljande planeringen. Påverkan på både kulturmiljö och naturvärden samt de kumulativa effekterna av att båda områden utvecklas bör detaljstuderas och utredas. Förändringar inom riksintresset ska

prövas med hänsyn till platsernas fortsatta läsbarhet. Områdets specifika karaktärer ska avgöra förutsättningarna för utveckling, både inom och i anslutning till riksintresset.

Riksintresse för naturvård

Naturvårdens riksintresseområden representerar huvuddragen i den svenska naturen och är de mest värdefulla områdena i nationellt perspektiv enligt de kriterier som Naturvårdsverket satt upp.

Täby Prästgård – Skogberga öster om Täby kyrkby är ett av regionens största områden med värdefulla betesmarker. En förutsättning för områdets bevarande är fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel. Intresset skulle påverkas negativt av vägdragningar och bebyggelse. Riksintresset bedöms inte påverkas av översiktsplanen då någon ny bebyggelseutveckling inte föreslås inom området.

I östra delarna av Arninge-Ullna finns *Ullnasjöns De Geermoräner*. De Geer-moränerna har stor betydelse för studier om inlandsisens avsmältning. Inom riksintresset finns ett område som pekas ut som utredningsområde i plankartan som befäster befintligt markanvändning. Eventuell utveckling ska förhålla sig till De Geer-moränerna samt förhållandet mellan ryggarna så att helheten och specifik karaktär samt läsbarhet säkras för framtiden. I nuläget bedömer kommunen att riksintresset tillgodoses.

Riksintresse för rörligt friluftsliv

De områden som utpekas som riksintressen för friluftslivet ska ha stora friluftslivsvärden sett i ett nationellt perspektiv. Särskilda natur- och kulturkvaliteter, variationer i landskapet och god tillgänglighet för allmänheten krävs. Naturvårdens och friluftslivets områden av riksintresse sammanfaller ofta.

Riksintresset *Rösjön-Vallentunasjön-Rönninge by* omfattar delar av Täby kommun liksom delar av Danderyd, Sollentuna, Upplands Väsby och Vallentuna kommuner. Riksintressets kärnområden är Runriket, Rösjöskogen och Hagby-Mörtsjön, Täby prästgård, Stolpaskogen samt Rönninge by-Skavlöten. För att bevara och utveckla riksintresset behövs bland annat fortsatt jordbruksdrift, kontinuerlig fornvård, skogsskötsel med hänsyn till friluftslivet samt underhåll av stigar, leder och rastplatser.

Områdets värden kan påtagligt skadas av nybyggnation och anläggningar som inte främjar friluftslivet inom oexploaterade delar, bullerstörande verksamheter samt omfattande kalavverkning. Även upphörd jordbruksdrift kan påtagligt skada områdets värden.

Område där riksintresse för det rörliga friluftslivet kan komma att påverkas av bebyggelseutveckling – Rösjön-Vallentunasjön-Rönninge by

Inom riksintresset föreslås en utveckling kring Såsta-Karby och utvidgning av det befintliga verksamhetsområdet Södra Midgård. Syftet med utvecklingen är att möjliggöra för fler företag att växa inom kommunen och för framtida samlokalisering av flera funktioner i ett centralt läge med närhet till befintlig service, kollektivtrafik och huvudvägnät. I området finns även förutsättningar för utveckling av en bytespunkt i samband med förbättrad framkomlighet på Norrortsleden, utveckling av befintlig järnväg och på lång sikt förlängning av Roslagsbanan till Arlanda. En ny

bytespunkt i området kan även bidra till att tillgängligheten med kollektivtrafik ut i större strövoch naturområden förbättras.

Bedömning av skada på riksintresset

Inom området finns ett svagt regionalt spridningssamband, som även pekas ut i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2050. Befintliga stråk och passager under Roslagsbanan finns idag emellertid söder om riksintresseområdet.

Området utgör en svag koppling mellan Runriket-Vallentunasjön och Täby prästgård-Rönninge by. Området har en varierad natur med odlingslandskap och skogar, värden och upplevelsekvaliteter (som även är uttryck inom riksintresse för kulturmiljövård) med en levande landsbygd, aktivt jordbruk och lång historisk kontinuitet. Utveckling av Såsta-Karby med en utvidgning av Södra Midgårds verksamhetsområde kan innebära upphört jordbruk och nya anläggningar som inte främjar friluftslivet.

Kommunen bedömer att riksintresset kan skadas, men att påtaglig skada kan undvikas genom genomtänkt placering och utformning av bebyggelse i den efterföljande planeringen. Åtgärder ska genomföras så att de stärker det rörliga friluftslivet och bidrar till stärkta och utvecklade rekreativa samband.

Riksintresse för totalförsvarets militära del

Hela Täby berörs av påverkansområde för väderradar. Inom detta påverkansområde kan framför allt vindkraft eller andra höga objekt riskera skada på riksintresse. All planering som innebär höga objekt eller vindkraftsetableringar ska samrådas och remitteras till Försvarsmakten. Vindkraftsetableringar är inte aktuellt i Täby.

Riksintresse för kommunikationer

Roslagsbanan går genom kommunen med Kårsta-, Österskärs-, och Näsbyparklinjerna. Inom kommunen finns 13 av Roslagsbanans stationer, inklusive den planerade Arninge station. Roslagsbanans funktion och kapacitet är en förutsättning för kommunens framtida befolkningstillväxt. Utvecklingen behöver ta hänsyn till Roslagsbanans markanspråk för dubbelspår, bullerskydd och plankorsningar. Ett generellt skyddsavstånd på 25 meter från spårmitt ska tillämpas utmed Roslagsbanan. Skyddsavståndet innebär skydd mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen, men även skapa möjlighet till framtida utveckling samt förutsättningar till att uppfylla riktvärden för bl.a. buller och luftkvalitet. Markanvändning som innebär att människor inte vistas stadigvarande kan i vissa fall accepteras i zonen mellan 10 och 25 m från närmaste spår. Om bebyggelse planeras närmare järnvägen kan särskilda åtgärder vidtas för att minska risken vid en eventuell urspårning.

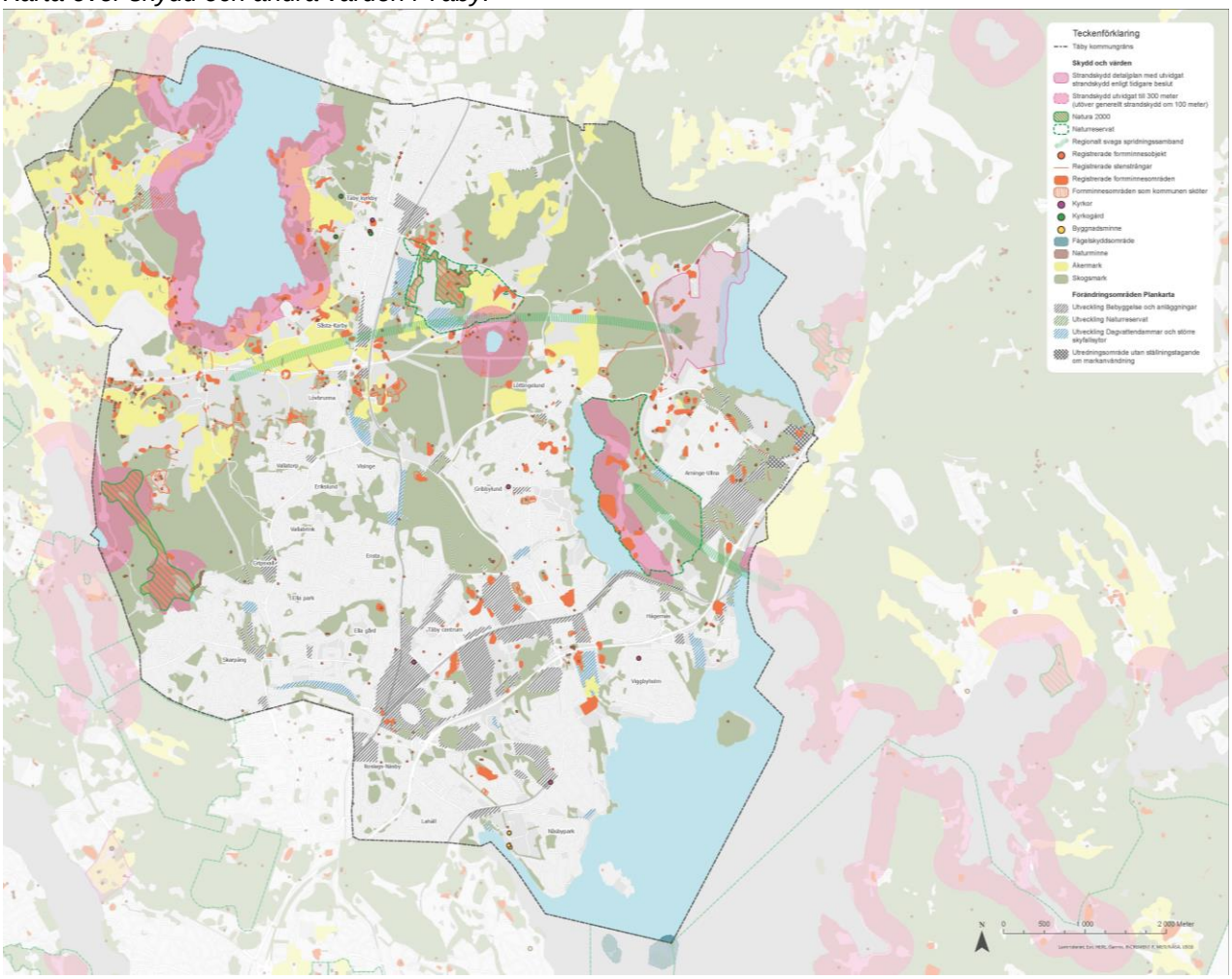
Trafikverket har meddelat att Roslagsbanan från Täby/Arninge och norrut, Näsbyparksgrenen, Kårstagrenen och Österskärgrenen inte längre ska bedömas vara av riksintresse. Förslaget förväntas antas hösten 2021. Roslagsbanan är dock fortsatt ett viktigt regionalt kollektivtrafikstråk som ska hanteras i den fysiska planeringen som en mellankommunal fråga, där Täby verkar för förlängning av Roslagsbanan till Arlanda, utbyggnad av bytespunkt i Såsta-Karby samt dubbelspår mellan Hägernäs och Viggbyholm.

E18 är Nordostsektorns infartsled till Stockholm och Norrortsleden (väg 265) är en yttre tvärled som förbinder E18 med E4. I planering behöver hänsyn tas till trafikledernas markanspråk, inklusive trafikplatser med på- och avfartsramper, och skyddszoner. Rekommenderade skyddsavstånd gäller för E18 och Norrortsleden, som också är primära transportleder för farligt gods. Planförslaget pekar ut utveckling längs med statliga vägar, tex Hägernäs. Vid planering av områden intill statliga vägar ska en byggfrizon, mellan 10-35 meter, beaktas tidigt i planprocessen. Samordning ska ske med Trafikverket.

Riksintresset Arlanda, har en ny riksintresseprecisering sedan 31 mars 2021 som har sin grund i nu gällande miljötillstånd för flygplatsen. Riksintresset berör kommunens norra del väster om Vallentunasjön och avser influensområde för lågfarttrafiken. Influensområdet är till för att säkerställa Arlanda flygplats verksamhet. Lågfartsflyg får inte flyga över tätort på lägre höjd än 1 000 meter om den maximala ljudnivån som flyget orsakar på marken överstiger 65 dBA. Inom influensområdet, MSA-yta, finns restriktioner mot ny bostadsbebyggelse. Utöver influensområdet för buller ligger hela Täby inom flygplatsens skyddsområde för både Arlanda flygplats och Bromma flygplats. Skyddsområdet ska säkerställa hindersfrihet för flygtrafiken. Inom detta påverkansområde kan objekt som är högre än 20 meter utanför tätorten och högre än 45 meter inom tätorten, skada riksintresset. Alla byggnadsförslag till höga objekt ska remitteras Försvarsmakten och Luftfartsverket.

Andra skydd och värden

Karta över skydd och andra värden i Täby.

Strandskydd

Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och för att bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv både på land och i vatten. I Täby gäller utökat strandskydd om 300 meter på land. Strandskyddet är också ett generellt skydd som gäller vid alla oexploaterade kuster, sjöar och vattendrag. Det generella skyddet är 100 meter från strandkanten, sjöar och vattendrag, både på land och i vattenområdet.

Inom strandskyddat område är det förbjudet att uppföra byggnader eller anläggningar, exempelvis dagvattendammar, som kan hindra allmänhetens rörlighet i strandområdet. Det är inte heller tillåtet att genomföra åtgärder som kan skada växt- och djurliv. Inom planlagda områden är strandskyddet på många platser upphävt på land. Strandskyddet återinträder automatiskt då en detaljplan ändras, även om det sedan tidigare är upphävt. Lagstiftningen kräver att särskilda skäl ska redovisas för upphävande av eller dispens från strandskyddet. Vid planering inom strandskyddade områden ska skäl för utveckling identifieras tidigt i planprocessen och samrådas med länsstyrelsen.

Naturreservat

I Täby finns två naturreservat. Täby prästgård är ett statligt naturreservat vars syfte är att bevara och förvalta ett för länet typiskt odlingslandskap med höga natur- och kulturvärden och dess tillhörande växt- och djurliv. I det kommunala naturreservatet Rönninge by-Skavlöten finns värdekärnor för såväl odlingslandskapet som för skogslandskapet. Här finns också en friluftsgård och ett visningsjordbruk. Naturreservatet Rönninge by-Skavlötens syfte är att säkra möjligheterna för de rörliga friluftslivet i värdefulla kultur- och naturmarker. Nya naturreservat föreslås vid Skålhamra kvighage och i Stolpaskogen. Möjliga utbredningar pekas ut i plankartan. Det är viktigt att säkerställa att ledningsägare har möjlighet till åtkomst för att göra drift- och underhållsåtgärder i befintliga naturreservat och föreslagna nya naturreservat.

Naturminne

Ett naturminne är ett särpräglat naturföremål som behöver skyddas eller vårdas särskilt. Naturminnen kan i många fall ha mycket stor betydelse för bevarandet av den biologiska mångfalden. I Täby finns ett naturminne, en växtplats för sumpviol intill Mörtsjön.

Fågelskyddsområde

För att skydda sällsynta eller störningskänsliga djur- eller växtarter kan länsstyrelsen eller kommunen inrätta djur- och växtskyddsområden. Ett fågelskyddsområde kring ön Råholmen i Stora Värtan delas mellan kommunerna Täby, Vaxholm och Österåker. Området har tillträdesförbud från första april till och med sista juli.

Fornlämningar

Täby kommun rymmer ett stort antal nu kända fornlämningar. Fornlämningar är spår av mänsklig verksamhet och är ofta boplatser eller gravfält. Flertalet av dessa finns i sitt kulturhistoriska sammanhang i ett till stora delar bevarat kulturlandskap. Fornlämningar skyddas av kulturmiljölagen (KML 1988:950). Det är enligt lag förbjudet att utan tillstånd från Länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering, eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning. Fornlämningar visas i kartan som objekt, områden och stensträngar. I kartan visas även de fornminnesområden som kommunen sköter om.

Byggnadsminne

Syftet med ett byggnadsminne är att bevara spår av historien som har stor betydelse för förståelsen av dagens och morgondagens samhälle och att garantera människors rätt till en viktig del av kulturarvet. Det finns två typer av byggnadsminnen – dels byggnadsminnen enligt kulturmiljölagen (enskilda) dels statliga byggnadsminnen. I Täby omfattas Näsby slott av Byggnadsminne enligt 3 kap. 1 § kulturmiljölagen. Slottet utgör ett representativt exempel från den tid då den svenska adeln skaffade sig stora gods och är därför ett viktigt samhällshistoriskt dokument.

Kyrkliga kulturminnen

Många av Sveriges kyrkobyggnader, kyrkotomter, begravningsplatser och kyrkliga inventarier är skyddade genom kulturmiljölagen. Kyrkor, kyrkotomter och begravningsplatser som är uppförda för Svenska kyrkan före 1940 får inte ändras på ett väsentligt sätt utan tillstånd från

Länsstyrelsen. Det gäller även vissa nyare kyrkor, kyrkotomter och begravningsplatser som är skyddade genom ett särskilt beslut. För byggnader som står på skyddade kyrkotomter eller begravningsplatser krävs tillstånd för ändringar oavsett byggnadens ålder. Täbys kyrkor utgör ett stort värde för samhället, och deras funktion som mötesplats ska bevaras. All bebyggelseutveckling som berör kyrkor ska ske med hänsyn till kyrkornas centrala roll i stads- och landskapsbilden. Täby kyrka tillhör Svenska kyrkan i form av vigd kyrka.

Odlingslandskapet

Odlingslandskapet är jordbruks- och åkermark med höga biologiska och kulturella värden. Jordbruks- och åkermark som används för matproduktion är livsmedelsstrategiskt viktig för Sverige. På vissa platser utgörs odlingslandskapet av mark som inte aktivt brukas. Utan betande djur eller andra förvaltningsåtgärder växer marken igen och blir skog. Ett rikt odlingslandskap uppnås genom att behålla jordbruksmarkens produktionsförmåga, att bevara och förvalta odlingslandskapets natur- och kulturmiljöer samt att göra odlingslandskapet attraktivt och tillgängligt för friluftsliv. Jordbruksmark är svår att återställa när den väl exploaterats och hårdgjorts för bebyggelse eller infrastruktur eller vuxit igen. Alla åtgärder som riskerar att ta aktiv jordbruksmark ur produktion ska anmälas till och samrådas med Länsstyrelsen.

Värdefulla områden inom odlingslandskapet, så kallade värdekärnor, finns i de låglänta områdena runt Täby prästgård, Såstaholm, Skålhamra kvighage, Torslunda, Fällbro, Hagby och Rönninge. Här finns åkrar, äldre lövträd, lövrika bryn, hag- och ängsmarker med en örtrik flora. Det är ett småbrutet och varierat odlingslandskap som ger mervärden även för rekreation och friluftsliv. Landskapet har brukats och betats under en lång tid och många av jordbrukslandskapets äldre strukturer kan fortfarande upplevas i form av stensträngar, odlingsrösen, åkerholmar, fägator, bryn, diken och rationellt utformade ägor. Ett levande jordbruk och en aktiv förvaltning är en förutsättning för att bevara dessa kulturmiljöer och deras naturvärden.

Skogslandskapet

Skogslandskapet har biologiska och rekreativa värden, men utgör även en viktig kulturmiljö, med bland annat bronsålderslämningar och spår av skogsbete och plockhuggning. Gammal skog utgör viktiga habitat för arter beroende av orörda förhållanden och lång skoglig kontinuitet och har höga rekreationsvärden. Stora obrutna, störningsfria skogsområden behövs för att långsiktigt upprätthålla ekologiska spridningsvägar och biologisk mångfald. Arter beroende av orörda förhållanden och variationsrika, sammanhängande skogsområden är känsliga för förlust och fragmentering av dessa livsmiljöer. Sammanhållna skogar som är tillgängliga för allmänheten är även viktiga för det storstadsnära friluftslivet. Skogslandskapet är känsligt för exploatering, höga bullernivåer och omfattande avverkning, markberedning och körskador. I skogar som inte sköts riskerar natur- och kulturvärden att försvinna när hävdgynnade trädslag som exempelvis ek och tall konkurreras ut av gran. Allmänhetens tillgång till tysta områden, fria från exploatering, är en bristvara i storstadsregionen och det de relativt ostörda skogslandskapen bör därför särskilt värnas.

Genomförande

Översiktsplanen utgår från ett långsiktigt perspektiv, med utveckling till år 2050. Genomförande av översiktsplanen bygger på en kontinuerlig översiktsplanering som samordnar strategiska uppdrag och kommunens utbyggnads- och investeringsplaner kopplade till kommunens verksamhetsplan och budget.

En kontinuerlig översiktsplanering

Att ta fram en översiktsplan och att arbeta med översiktsplanering är en process som behöver vara kontinuerlig och hållas aktuell.

För att hålla översiktsplaneringen kontinuerlig kan översiktsplanen kompletteras genom fördjupningar av olika geografiska områden, tematiska tillägg för olika sektorsfrågor eller genom framtagande av kommunövergripande strategier, program och handlingsplaner. Ibland finns också befintliga beslut som översiktsplanen hänvisar till. Det finns också beslut fattade på nämndnivå för olika typer av strategier och planer som fungerar som fördjupad kunskap och vägledning inom olika tematiska frågor. Dessa nämns löpande i översiktsplanens utvecklingsinriktning och i plankartans vägledning för mark- och vattenanvändning.

Översiktsplanen och dess fördjupningar och/eller tillägg ska i enlighet med Plan- och bygglagen följas upp varje mandatperiod. Inom 24 månader efter ordinarie val ska kommunfullmäktige ta ställning till en så kallad planeringsstrategi. I den ska det bland annat framgå hur kommunen avser att arbeta med översiktsplanen under mandatperioden och om det finns ändrade förutsättningar för planens mark- och vattenanvändning. Den ska också innehålla en uppföljning och utvärdering av planens effekter. Planeringsstrategin blir på så vis en handlingsplan för översiktsplanen för varje mandatperiod, där systematiska förbättringsarbetet kan föreslås och beslutas.

Översiktsplanens mål och utvecklingsinriktning för ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart Täby ska vägleda det fortsatta arbetet genom implementering i kommunens verksamhetsplan och budget.

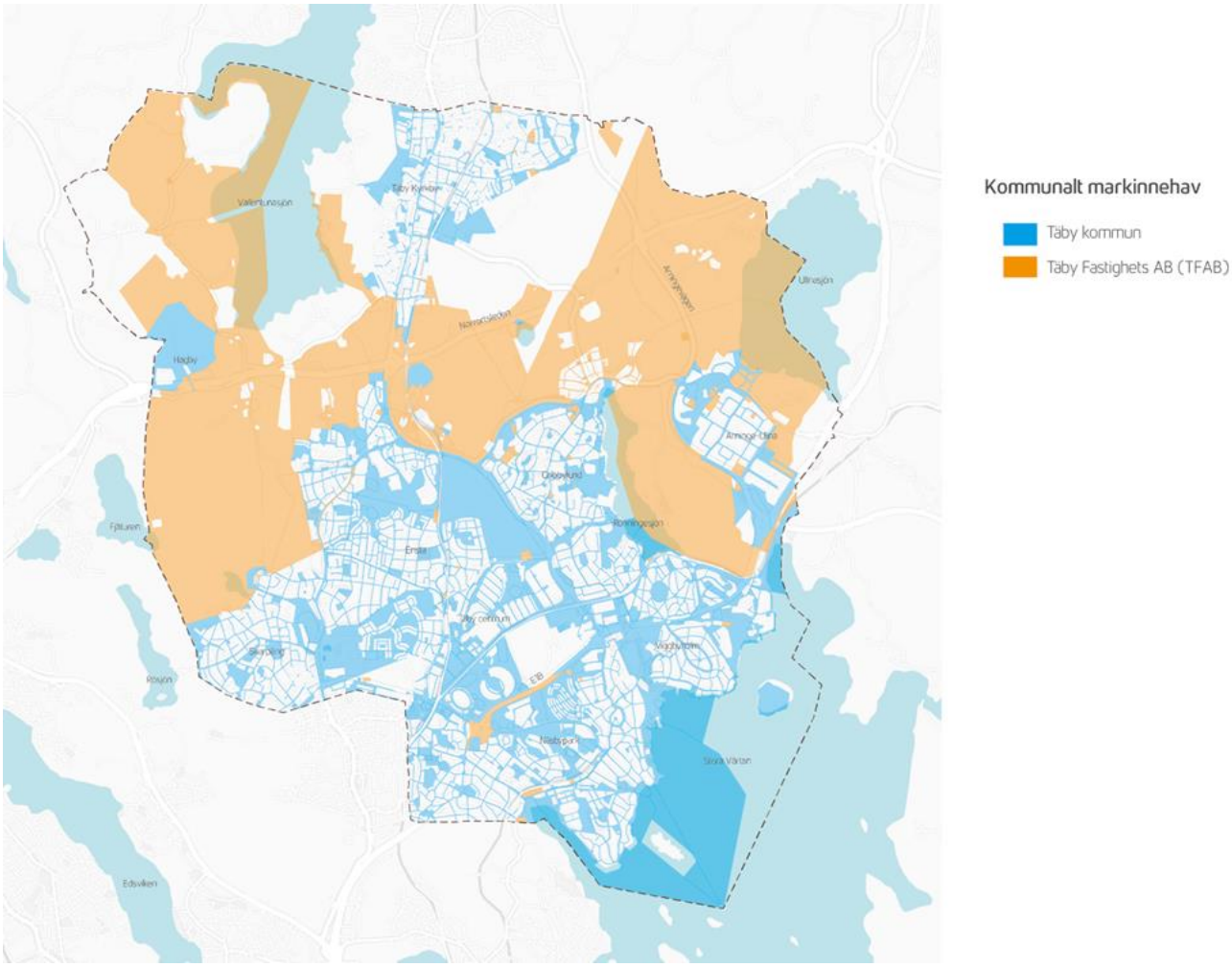
Genomförande i efterföljande planering

För att lyckas med genomförandet av översiktsplanen i den efterföljande planeringen krävs långsiktighet och god planberedskap. Planerings- och genomförandeprocesser är komplexa med flera parter. Kommunen kan genom tydlighet underlätta samarbetet. Ett framgångsrikt genomförande bygger på att kommun, marknadsaktörer och övriga involverade parter i samverkan skapar värden och ökar platsers attraktivitet genom medveten lokalisering av bostäder, kommersiell och offentlig service i enlighet med en utbyggnadsstrategi.

Verktyg för att genomföra översiktsplanen

Kommunens verktyg för att genomföra översiktsplanen är till stor del de efterföljande planprocesserna såsom planprogram och detaljplaner. Även markägandet och investeringsplaneringen har stor betydelse för översiktsplanens genomförande.

Investeringarna kan avse utbyggnad av allmän platsmark som vägar och parker, samt offentlig service som utbildning, social omsorg och kultur.

Karta över kommunalt markinnehav.

Detaljplaner och initiativ till planläggning

Den juridiskt bindande regleringen av mark- och vattenområden sker genom en prövning under detaljplaneprocessen. Denna process styrs av Plan och bygglagen, PBL. Den behöver ske i nära dialog med invånarna och med de aktörer som ska bygga och förverkliga planens innehåll.

På privatägd mark är det markägaren och marknadsaktörer som tillsammans med kommunen avgör när ett genomförande kommer till stånd. Initiativet till planändring kan tas av en enskild fastighetsägare eller flera fastighetsägare tillsammans. Enskilda fastighetsägare har rätt att få frågan om upprättande av ny eller ändring av befintlig detaljplan prövad, genom att ansöka om planbesked. Kommuner har bestämmanderätt (planmonopol). Översiktsplanen är ett av flera underlag till beslut om planbesked. För mark som kommunen äger avgör kommunen vad marken kan användas till och när planläggning och utbyggnad ska starta.

Markanvisning - försäljning av kommunägd mark

Genom markanvisningar kan en kommun påverka vad som byggs på kommunägd mark som ska säljas, men också ställa krav på att den som bygger lever upp till en viss kvalitet eller olika former av åtaganden. En markanvisning är en option att under en viss tid och på vissa villkor ensam få förhandla med kommunen om förutsättningarna för genomförandet av ny bebyggelse eller annan exploatering inom ett visst markområde som kommunen äger.

Kommunen använder huvudsakligen två metoder vid markanvisning: markanvisningstävling och direktanvisning. I kommunens *Riktlinjer för markanvisning och exploateringsavtal* beskrivs villkoren vid markanvisningar närmare.

- *Markanvisningstävling – markanvisning genom anbudsförfarande*
  Täby kommun äger mark som planläggs och bjuds ut till försäljning på den öppna marknaden genom tävlingsförfarande, så kallad markanvisningstävling. Det är ett förfarande där försäljningen utsätts för konkurrens. Syftet är att skapa en tydlighet om de förutsättningar som gäller försäljningen av kommunens, eller det kommunägda bolaget Täby Fastighets AB:s mark.

  Vid en markanvisningstävling upprättar kommunen ett förfrågningsunderlag som beskriver markområdet. I förfrågningsunderlaget anges markområdets förutsättningar samt vilka kriterier som gäller vid val av exploatör. Urvalskriterierna kan variera för olika markområden. Köpeskillingens storlek är alltid ett viktigt urvalskriterium. Viktningen av urvalskriterierna avgörs från fall till fall och redovisas i förfrågningsunderlaget. Ett anbudsförfarande kan efterföljas av budgivning mellan två eller flera exploatörer som lämnat in de bästa anbudsförslagen. Ett anbudsförfarande kan även föregås av ett prekvalificeringsförfarande.

- *Direktanvisning*
  Vid direktanvisning tecknas marköverlåtelseavtal mellan kommun och exploatör utan föregående anbudsförfarande, det vill säga utan att fastigheten bjuds ut på den öppna marknaden. Direktanvisning ska endast ske i de fall det finns särskilda motiv att välja en viss exploatör. Försäljning ska då ske till marknadspris, utifrån opartisk värdering.

Kommunalekonomiskt perspektiv vid exploatering

Markexploatering avser åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningsställa råmark för att kunna bygga exempelvis bostäder, verksamheter, kontor eller industrier. I exploaterings-verksamheten ingår även att bygga ut allmänna anläggningar som gator, parker, VA-anläggningar med mera.

En inventering och analys av den kommunägda marken är viktig för att nyttja kommunens markreserver på bästa sätt. Ibland resulterar analysen i att en försäljning av mark är mest fördelaktigt, ibland i att fortsatt förvaltning av marken är mer strategiskt fördelaktigt. Hyra, arrende, nyttjanderätt och tomträtt tillämpas också då kommunen långsiktigt vill behålla viss kontroll över marken.

Kommunalekonomiska effekter som är direkt kopplade till exploateringsprojekt är utgifter som är nödvändiga för att genomföra en detaljplan, till exempel utbyggnad av gator samt vatten och

avlopp. Utgifterna påförs i de flesta fall exploatören genom exploateringsavtal. Utöver de direkta investeringarna kan följdinvesteringar i teknisk infrastruktur som betjänar större områden än själva exploateringen komma i fråga. Finansiering av dessa faller på kommunen. I vissa fall kan intäkter från markförsäljning täcka utgifterna helt eller delvis. Utöver detta kan behov av investeringar i lokaler för exempelvis förskolor, skolor och omsorg tillkomma.

I exploateringsprojekt där kommunen inte äger marken, men är huvudman för allmänplats, tar kommunen betalt för de åtgärder som utförs, genom bland annat gatukostnadsersättning i exploateringsavtalet. Avgiften fastställs genom de faktiska kostnaderna när anläggningarna är klara. Kostnaderna faktureras exploatören löpande.

I exploateringsprojekt där kommunen äger marken, sker en markanvisning som genererar intäkter för kommunen vid tidpunkten för försäljningen. Kommunen iordningsställer marken för att möjliggöra exploatering och har inledningsvis utgifter för planer, projektering och utbyggnad av allmän plats. Försäljningsintäkten täcker i regel kommunens utgifter samt ger ett överskott. Gatukostnadsersättning regleras vanligtvis i försäljningen.

Övergripande principer

Kommunen ska arbeta efter följande övergripande principer vid allt samhällsbyggande:

- All ny bebyggelseplanering i Täby kommun ska utgå från översiktsplanens intentioner i plankartan och vägledning för markanvändning och områden.
- Planläggning ska ske så att kommunalekonomiskt goda förutsättningar för investeringar i kommunalteknisk infrastruktur och kommunalt finansierade välfärdstjänster kan skapas.
- Stadsbyggnadsprojekt ska bära sig själva genom att kostnader för planläggning och genomförande ska täckas av markförsäljningsintäkter och/eller ersättningar från exploatören.
- Kommunen tillämpar medfinansieringsersättning till följd av kommunala investeringar i statlig eller regional transportinfrastruktur.
- Försäljning av mark ska ske till marknadspris.

Utbyggnadsstrategi

För att kommunen ska växa på ett långsiktigt ekonomisk, socialt och miljömässigt hållbart sätt behövs en idé om i vilken ordning olika projekt ska genomföras. I vissa projekt kan intäkter skapas, till exempel genom att ny byggbar mark frigörs, medan andra projekt kan generera investeringsbehov och därmed stora kostnader. Det behövs en balans mellan de delar som ger intäkter och de som genererar investeringsbehov. Det förutsätter också kunskap om de olika systemens tröskelnivåer, det vill säga när exempelvis ytterligare bostäder ger upphov till investeringar i vatten-, avlopps-, och energiinfrastruktur eller i förskolor, skolor samt idrotts- och fritidsanläggningar. Kommunen arbetar därför kontinuerligt med att uppdatera bostadsbyggnadsprognos, befolkningsprognos samt kommunens verksamhetsplan och budget.

Utbyggnadstakt och prioriteringsgrunder

Grunderna för prioritering av projekt bygger bland annat på att kommunens åtaganden enligt Sverigeförhandlingen ska uppnås och att tillväxten kan ske i en jämn takt. Efterfrågan på

bostäder och lokaler samt lämplig mark för byggande vid olika tidpunkter påverkar utbyggnadstakt och utbyggnadsordning. Det förutsätter ett kontinuerligt och strategiskt prioriteringsarbete. Utbyggnadsordningen utgår från ett antal kriterier som stödjer en ekonomiskt hållbar utveckling. Exempel på prioriteringsgrundande faktorer är om ett projekt:

- innebär ett bostadstillskott, nya arbetsplatser och utvecklad service som sker inom Sverigeförhandlingens influensområde
- kan genomföras med befintlig kapacitet avseende teknisk och social infrastruktur
- tillgodoser behovet av offentlig service som utbildning, social omsorg och kultur utifrån aktuella prognoser
- tillgodoser ny teknisk infrastruktur som skapar förutsättningar för annan bebyggelse
- bidrar till att bredda utbudet av bostäder och lokaler med hänsyn till gällande marknadsförutsättningar

Större stadsutvecklingsprojekt

Den mest omfattande utbyggnaden i Täby ska genomföras inom de tre stora stadsutvecklingsprojekten inom den regionala stadskärnan; Roslags-Näsby, Täby park och Arninge-Ullna.

Roslags-Näsby

Detaljplanen för Roslags-Näsby vann laga kraft 2018 och utbyggnad pågår. Det gäller både kommunens infrastruktur med exempelvis park, gata och ledningar och också privata byggherrars uppförande av bostäder. Kommunens mark har anvisats till privata aktörer via markanvisningstävlingar. De första bostäderna stod klara under 2021 och utbyggnaden beräknas pågå fram till år 2030. När området är klart ska det inrymma cirka 1 500 bostäder med möjlighet till kontor och andra verksamheter i bottenvåningarna närmast stationen. Området innehåller även park, torg och möjliggör skola. Några av områdets befintliga byggnader bevaras och fylls med nya funktioner.

Täby park

I Täby park planeras för cirka 6 000 bostäder och mellan 4 000 – 5 000 arbetsplatser samt flera skolor och idrottslokaler. Centralt i stadsdelen planeras för en stor park. Detaljplaner finns som skapar förutsättningar för uppförande av cirka 2 400 bostäder. Den första inflyttningen i området påbörjades år 2020. Utbyggnaden av området planeras pågå fram till 2050. Cirka 20 procent av den byggbara marken är kommunägd, resten är privatägd. Den kommunägda marken säljs kontinuerligt genom markanvisning.

Arninge-Ullna

I området Hägerneholm i Arninge har de senaste åren omkring 2 000 bostäder, en skola och en förskola vuxit fram. Kommunen är stor markägare i Arninge genom det kommunalägda bolaget Täby Fastighets AB. Bostadsmarken har sålts via markanvisningstävlingar. En helt ny station på Roslagsbanan beräknas stå klar i december 2021 och i anslutning till det ses en utveckling med handel, bostäder och arbetsplatser. En strukturplan som omfattar hela Arninge-Ullna ska ge riktlinjer för den fortsatta planeringen av stadsdelen. Strukturplanen tas fram parallellt med

denna översiktsplan och därefter tar detaljplaneläggning vid. I Arninge-Ullna planeras för ytterligare 2 500 bostäder.

Konsekvenser

Detta avsnitt sammanfattar miljökonsekvensbeskrivningen av utställningsförslaget.

Bakgrund

För alla nya översiktsplaner ska en strategisk miljöbedömning genomföras. Syftet med en sådan bedömning är att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas. Miljöbedömningen genomförs parallellt med, och integrerat i, planprocessen. Som en del i miljöbedömningen ska en miljökonsekvensbeskrivning upprättas. I miljökonsekvensbeskrivningen ska den betydande miljöpåverkan som kan antas uppstå av planens genomförande beskrivas och bedömas.

Samlad bedömning av planförslaget

Planförslaget

I den nya översiktsplanen uttrycker kommunen höga förväntningar och ambitioner. Täby ska utvecklas med kvalitet och genom omsorgsfull utveckling av attraktiva och trygga miljöer för boende, företagare och besökare. Markanvändningen ska styras av principen ”Halva Täby grönt” och hela Täby ska vara hållbart. Planeringen ska bidra till att trafik och infrastruktur fungerar i vardagen och utvecklas för framtiden.

Dessa förhållningssätt präglar planförslagets inriktningar och ställningstaganden, samt förslag på markanvändning. Åtagandet om byggande av nya bostäder i enlighet med Sverigeförhandlingen koncentreras till den regionala stadskärnan Täby centrum – Arninge. Viss övrig bebyggelse tillkommer i närheten av Roslagsbanans stationer som kompletteringar i redan existerande bostadsområden, och genom varsamma tillägg i och omkring centrum i de olika kommundelarna. Lokala rekreationsmöjligheter och gröna samband värnas i de olika delområdena. Nybyggnation på orörd mark föreslås i Arninge-Ullna, Gripsvall, söder om Jarlabankes väg i Täby kyrkby, samt i Såsta-Karby i anslutning till trafikplats Täby kyrkby. Utvecklingen av Täby stadskärna har hanterats i en fördjupning av översiktsplanen (antagen 2019), då även hållbarhetskonsekvenserna analyserades.

Planförslaget ska vägleda och möjliggöra utveckling på en övergripande nivå. Planförslaget föreslår nya mål för en ekonomisk, socialt och miljömässigt hållbar kommun. Det fortsatta arbetet med att uppnå målen och bidra till relevanta delar av de globala hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030 genomförs inom verksamhetsplaneringen, där bland annat översiktsplanens inriktningar och vägledningar utgör ett viktigt stöd i efterföljande planprocesser.

Miljökonsekvenser

Översiktsplanförslagets relativt försiktiga markanvändningsstrategi resulterar på övergripande skala i att inga negativa miljökonsekvenser uppstår av planen i sig.

Ökad täthet i bebyggelsen, tillsammans med en växande befolkning och insatser för att öka framkomligheten på genomfartsvägar, innebär en risk för att människors hälsa och livsmiljö lokalt påverkas, genom bullerstörning eller försämrad luftkvalitet. Föreslagna bullerskyddsprogram och handlingsplan för luftkvalitet blir viktiga instrument framåt som antas kunna minska denna risk betydligt. Två nya naturreservat – Skålhamra kvighage och Stolpaskogen – ger positiva effekter både för skydd av naturmiljö och för de framtida möjligheterna till tätortsnära rekreation. Det senare gäller i första hand Stolpaskogen som genom sin centrala placering i kommunen erbjuder värdefulla rekreationsmöjligheter inom gång- och cykelavstånd för många invånare.

För naturmiljö och grönstruktur blir konsekvenserna av själva planen varken positiva eller negativa, i första hand eftersom bebyggelseutveckling koncentreras till redan bebyggda områden, samtidigt som lokala stråk och grönytor värnas. Värnandet av de svaga kilsambanden i den norra kommunhalvan är långsiktiga utmaningar (speciellt vid Såsta-Karby). Detta ställer stora krav på att kommande detaljplanering inom områdena inte avviker från översiktsplanens intentioner och markanvändningskarta. Det finns annars stor risk för negativa konsekvenser för de redan svaga ekologiska spridningssambanden.

Kommunen har stora kulturmiljövärden, såväl lokalt som på landskapsskala. Två riksintresseområden finns i norra kommunhalvan. Planförslaget uppmärksammar de kulturvärden som finns och tar ställning för att de ska värnas och stärkas i planeringen. Synergieffekter med värnandet av grönstrukturen ska uppmärksammas. Riskerna för negativa konsekvenser bedöms som små, men noggranna analyser behöver göras i enskilda fall i kommande planering när byggnader och enskilda miljöer påverkas. Den föreslagna utvecklingen kring Såsta-Karby och av Södra Midgård berör riksintresset Skålhamravägen. Landskaps- och kulturmiljöutredningar och anpassningar av bebyggelsen kan reducera risken för påverkan på riksintresset. Planförslaget visar stor förståelse för kulturmiljöns värden och möjligheter, och bedöms sammantaget kunna bidra till att kulturmiljövärden utvecklas, synlig- och tillgängligörs.

Planförslaget bedöms inte ge några betydande konsekvenser vad gäller vatten. Inga av kommunens vattenförekomster uppnår dock i dagsläget god vattenstatus. Vattenfrågorna är generellt omhändertagna i planförslaget, men kräver fortsatt fokus. Brister i VA-kapaciteten är en utmaning, och bebyggelseutvecklingen ökar utmaningar med dagvattenhanteringen, inte minst mot bakgrund av klimatförändringens effekter. En långsiktig VA-planering, Handlingsplan för god vattenstatus, Dagvattenstrategi och kommande detaljplanering blir viktiga instrument för att säkerställa att vattenkvaliteten i nedströms liggande recipienter kan förbättras och inte försämras ytterligare.

För minskad klimatpåverkan lyfts övergripande mål, inriktning och vägledning fram, men det saknas konkreta och uppföljningsbara mål. Dessa finns i andra styrande dokument och tas fram i efterföljande processer.

Planförslaget pekar ut transporter och nybyggnation som de områden som kommunen tydligast kan verka inom. Förslaget bedöms inte i sig motverka klimatomställningen, men inte heller bidra

med tydlig vägledning eller konkreta målsättningar utöver hänvisningar till de nationella målen. Att miljöpåverkan av byggskedet och potentialen i återbruk lyfts fram kan på sikt bidra till miljöeffektivare byggande i kommunen. Det finns positiva kopplingar till inriktningar under målet ”Innovativt och näringslivsvänligt” som bör utnyttjas.

Konsekvenserna av planförslaget i termer av minskad klimatpåverkan bedöms sammantaget som varken negativa eller positiva. Energiplanen och arbetet enligt klimat- och energistrategin kommer att spela en viktig i kommunens fortsatta arbete.

Planförslaget bedöms ha små eller inga negativa konsekvenser när det gäller långsiktig hushållning med mark och resurser. Den huvudsakliga inriktningen är nyttjande av redan bebyggd mark. Potentialen i resurseffektivitet och återbruk betonas. Brukningsvärd jordbruksmark kan riskera att ianspråktas vid exploatering kring Södra Midgård, vilket bara är möjligt om väsentliga samhällsintressen samtidigt tillgodoses.

Planförslagets hantering av risker bedöms inte ge upphov till några negativa konsekvenser. Klimatförändringen uppmärksammas och den föreslagna markanvändningen tar hänsyn till risken för skyfall och översvämning, bland annat genom utpekandet av samutnyttjade skyfallsytor. Områden för bildning av värmeöar nämns, liksom vattenförsörjning vid långvarig torka. Resonemang kring enskilda verksamheters utsatthet och känslighet saknas, men föreslås hanteras i kommande klimatanpassningsarbete. Planförslaget hanterar risker förknippade med farligt gods och betonar hur riskavstånd från huvudvägar och järnvägsanläggningar ska beaktas i all planering.

I tabellen nedan sammanfattas bedömningen av planförslagets konsekvenser.

Sammanfattning av planförslagets konsekvenser

	Miljöaspekt	Samlad bedömning	Kommentar
1.	Befolkning, hälsa och livsmiljö		Förtätning och ökad framkomlighet för vägtrafiken kan ge försämrad luftkvalitet- och bullersituation i enskilda områden. Bullerskydds-program och handlingsplan för luft verkar i andra riktningen. Värnande och vidareutveckling av lokala rekreationsmiljöer kan bidra till bättre hälsa.
2.	Naturmiljö och grönstruktur		Relativt lite naturmark tas i anspråk. Två naturreservat bildas. Tydligt fokus på att uppmärksamma och integrera ekosystemtjänster i planering och byggande. Att värna de svaga gröna sambanden är en stor utmaning, speciellt vid Såsta-Karby.
3.	Landskap och kulturmiljö		Kulturhistoriska värden bevaras, hänsyn ska visas, och planering ska bygga på kvaliteter och kunskap om tidigare markanvändning. Viss bebyggelseutveckling föreslås i känsliga områden, där negativa konsekvenser kan uppstå. Planförslaget visar stor förståelse för kulturmiljöns värden och möjligheter, och bedöms sammantaget kunna bidra till att kulturmiljövärden utvecklas, synlig- och tillgängligörs.
4.	Vattenkvalitet och blåstruktur		Planförslaget speglar och anpassas till ett systematiskt och väl förankrat arbete med vattenfrågor. Positiv utveckling för ytvatten kan förväntas när kommunens handlingsplan genomförs. Ingen eller minskad påverkan på grundvatten.
5.	Klimatpåverkan		Planförslaget motverkar i sig inte omställningen till ett mindre klimatpåverkande samhälle, men skarpa skrivningar saknas. Förslaget pekar övergripande på hur kommunen kan styra i upphandling och avtal, samt planera för mer hållbara transporter. Konkreta och uppföljningsbara mål finns i andra styrdokument och ska tas fram i efterföljande processer.
6.	Hushållning med mark och resurser		Varsam bebyggelseutveckling i redan bebyggda områden. Viss brukningsvärd jordbruksmark pekas ut för exploatering, vilket kan motverka hushållningen med resurser. Sammantaget liten påverkan.
7.	Risker		Systematisk hantering av risker. Behovet av klimatanpassning uppmärksammas genomgående. Genomförs planförslagets åtgärder kan riskerna hanteras, trots en ökad förekomst av extrema vädersituationer.

Teckenförklaring:

Planen bedöms ha stora positiva miljökonsekvenser

Planen bedöms ha små eller måttliga positiva miljökonsekvenser

Planen bedöms varken ha positiva eller negativa miljökonsekvenser

Planen bedöms ha små eller måttliga negativa miljökonsekvenser

Planen bedöms ha stora negativa miljökonsekvenser

Bilagor

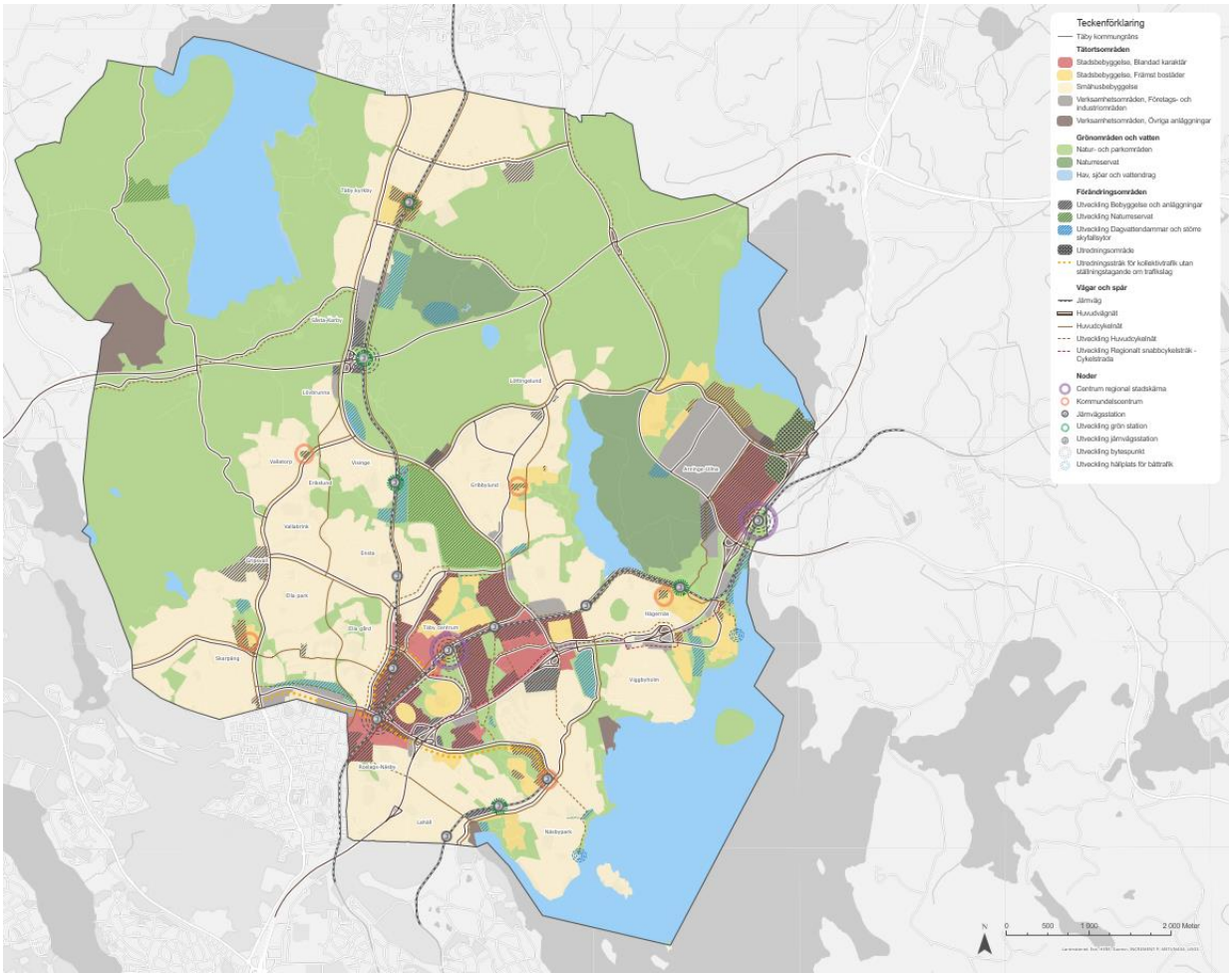
Miljökonsekvensbeskrivning översiktsplan Täby kommun. Utställningshandling

Samrådsredogörelse

TÄBY

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

ÖVERSIKTSPLAN FÖR TÄBY KOMMUN UTSTÄLLNINGSFÖRSLAG SEPTEMBER 2021

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

ÖVERSIKTSPLAN FÖR TÄBY KOMMUN
Utställningsförslag september 2021

BESTÄLLARE

Täby kommun

Kontaktperson: Emily Lidman

KONSULT

WSP Samhällsbyggnad

WSP Sverige AB
121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7
Tel: +46 10 7225000

wsp.com

Version 9 augusti 2021
Uppdragsansvarig: Oskar Wallgren
(Emma Hell Lövgren t o m mars 2020)
Ansvarig specialist: Robin Andersson
Granskare: Marianne Klint

SAMLAD BEDÖMNING AV PLANFÖRSLAGET

Bakgrund

För alla nya översiktsplaner ska en strategisk miljöbedömning genomföras. Syftet med en sådan bedömning är att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas. Miljöbedömningen genomförs parallellt med, och integrerat i, planprocessen. Som en del i miljöbedömningen ska en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas. Med begreppet MKB avses själva dokumentet. I miljökonsekvensbeskrivningen ska den betydande miljöpåverkan som kan antas uppstå av planens genomförande beskrivas och bedömas.

Detta avsnitt sammanfattar miljökonsekvensbeskrivningen för den version av Täby kommuns nya översiktsplan som ställs ut under hösten 2021. Texten utgör en icke-teknisk sammanfattning av arbetet.

Planförslaget

I den nya översiktsplanen uttrycker kommunen höga förväntningar och ambitioner. Täby ska utvecklas med kvalitet och genom omsorgsfull utveckling av attraktiva och trygga miljöer för boende, företagare och besökare. Markanvändningen ska styras av principen ”Halva Täby grönt” och hela Täby ska vara hållbart. Planeringen ska bidra till att trafik och infrastruktur fungerar i vardagen och utvecklas för framtiden.

Dessa förhållningssätt präglar planförslagets inriktningar och ställningstaganden, samt förslag på markanvändning. Åtagandet om byggande av nya bostäder i enlighet med Sverigeförhandlingen koncentreras till den regionala stadskärnan Täby centrum – Arninge. Viss övrig bebyggelse tillkommer i närheten av Roslagsbanans stationer som kompletteringar i redan existerande bostadsområden, och genom varsamma tillägg i och omkring centrum i de olika kommundelarna. Lokala rekreationsmöjligheter och gröna samband värnas i de olika delområdena. Nybyggnation på orörd mark föreslås i Arninge-Ullna, Gripsvall, söder om Jarlabankes väg i Täby kyrkby, samt i Såsta-Karby i anslutning till trafikplats Täby kyrkby. Utvecklingen av Täby stadskärna har hanterats i en fördjupning av översiktsplanen (antagen 2019), då även hållbarhetskonsekvenserna analyserades.

Planförslaget ska vägleda och möjliggöra utveckling på en övergripande nivå. Planförslaget föreslår nya mål för en ekonomisk, socialt och miljömässigt hållbar kommun. Det fortsatta arbetet med att uppnå målen och bidra till relevanta delar av de globala hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030 genomförs inom verksamhetsplaneringen, där bland annat översiktsplanens inriktningar och vägledningar utgör ett viktigt stöd i efterföljande planprocesser.

Miljökonsekvenser

Översiktsplanförslagets relativt försiktiga markanvändningsstrategi resulterar på övergripande skala i att inga negativa miljökonsekvenser uppstår av planen i sig.

Ökad täthet i bebyggelsen, tillsammans med en växande befolkning och insatser för att öka framkomligheten på genomfartsvägar, innebär en risk för att *människors hälsa och livsmiljö* lokalt påverkas, genom bullerstörning eller försämrad luftkvalitet. Föreslagna bullerskyddsprogram och handlingsplan för luftkvalitet blir viktiga instrument framåt som antas kunna minska denna risk betydligt. Två nya naturreservat – Skålhamra kvighage och Stolpaskogen – ger positiva effekter både för skydd av naturmiljö och för de framtida möjligheterna till tätortsnära rekreation. Det senare gäller i

första hand Stolpaskogen som genom sin centrala placering i kommunen erbjuder värdefulla rekreationsmöjligheter inom gång- och cykelavstånd för många invånare.

För *naturmiljö och grönstruktur* blir konsekvenserna av själva planen varken positiva eller negativa, i första hand eftersom bebyggelseutveckling koncentreras till redan bebyggda områden, samtidigt som lokala stråk och grönytor värnas. Värnandet av de svaga kilsambanden i den norra kommunhalvan är långsiktiga utmaningar (speciellt vid Såsta-Karby). Detta ställer stora krav på att kommande detaljplanering inom områdena inte avviker från översiktsplanens intentioner och markanvändningskarta. Det finns annars stor risk för negativa konsekvenser för de redan svaga ekologiska spridningssambanden.

Kommunen har stora *kulturmiljövärden,* såväl lokalt som på landskapsskala. Två riksintresseområden finns i norra kommunhalvan. Planförslaget uppmärksammar de kulturvärden som finns och tar ställning för att de ska värnas och stärkas i planeringen. Synergieffekter med värnandet av grönstrukturen ska uppmärksammas. Riskerna för negativa konsekvenser bedöms som små, men noggranna analyser behöver göras i enskilda fall i kommande planering när byggnader och enskilda miljöer påverkas. Den föreslagna utvecklingen kring Såsta-Karby och av Södra Midgård berör riksintresset Skålhamravägen. Landskaps- och kulturmiljöutredningar och anpassningar av bebyggelsen kan reducera risken för påverkan på riksintresset. Planförslaget visar stor förståelse för kulturmiljöns värden och möjligheter, och bedöms sammantaget kunna bidra till att kulturmiljövärden utvecklas, synlig- och tillgängligörs.

Planförslaget bedöms inte ge några betydande konsekvenser vad gäller *vatten*. Inga av kommunens vattenförekomster uppnår dock i dagsläget god vattenstatus. Vattenfrågorna är generellt omhändertagna i planförslaget, men kräver fortsatt fokus. Brister i VA-kapaciteten är en utmaning, och bebyggelseutvecklingen ökar utmaningar med dagvattenhanteringen, inte minst mot bakgrund av klimatförändringens effekter. En långsiktig VA-planering, Handlingsplan för god vattenstatus, Dagvattenstrategi och kommande detaljplanering blir viktiga instrument för att säkerställa att vattenkvaliteten i nedströms liggande recipienter kan förbättras och inte försämras ytterligare.

För *minskad klimatpåverkan* lyfts övergripande mål, inriktning och vägledning fram, men det saknas konkreta och uppföljningsbara mål. Dessa finns i andra styrande dokument och tas fram i efterföljande processer.

Planförslaget pekar ut transporter och nybyggnation som de områden som kommunen tydligast kan verka inom. Förslaget bedöms inte i sig motverka klimatomställningen, men inte heller bidra med tydlig vägledning eller konkreta målsättningar utöver hänvisningar till de nationella målen. Att miljöpåverkan av byggskedet och potentialen i återbruk lyfts fram kan på sikt bidra till miljöeffektivare byggande i kommunen. Det finns positiva kopplingar till inriktningar under målet ”Innovativt och näringslivsvänligt” som bör utnyttjas.

Konsekvenserna av planförslaget i termer av minskad klimatpåverkan bedöms sammantaget som varken negativa eller positiva. Energiplanen och arbetet enligt klimat- och energistrategin kommer att spela en viktig i kommunens fortsatta arbete.

Planförslaget bedöms ha små eller inga negativa konsekvenser när det gäller *långsiktig hushållning med mark och resurser.* Den huvudsakliga inriktningen är nyttjande av redan bebyggd mark. Potentialen i resurseffektivitet och återbruk betonas. Brukningsvärd jordbruksmark kan riskera att ianspråktas vid exploatering kring Södra Midgård, vilket bara är möjligt om väsentliga samhällsintressen samtidigt tillgodoses.

Planförslagets hantering av *risker* bedöms inte ge upphov till några negativa konsekvenser. Klimatförändringen uppmärksammas och den föreslagna markanvändningen tar hänsyn till risken för skyfall och översvämning, bland annat genom utpekandet av samutnyttjade skyfallsytor. Områden för bildning av värmeöar nämns, liksom vattenförsörjning vid långvarig torka. Resonemang kring enskilda verksamheters utsatthet och känslighet saknas, men föreslås hanteras i kommande klimatanpassningsarbete. Planförslaget hanterar risker förknippade med farligt gods och betonar hur riskavstånd från huvudvägar och järnvägsanläggningar ska beaktas i all planering.

I tabellen nedan sammanfattas bedömningen av planförslagets konsekvenser.

	Miljöaspekt	**Samlad bedömning**	**Kommentar**
1.	Befolkning, hälsa och livsmiljö		Förtätning och ökad framkomlighet för vägtrafiken kan ge försämrad luftkvalitet- och bullersituation i enskilda områden. Bullerskydds-program och handlingsplan för luft verkar i andra riktningen. Värnande och vidareutveckling av lokala rekreationsmiljöer kan bidra till bättre hälsa.
2.	Naturmiljö och grön-struktur		Relativt lite naturmark tas i anspråk. Två naturreservat bildas. Tydligt fokus på att uppmärksamma och integrera ekosystemtjänster i planering och byggande. Att värna de svaga gröna sambanden är en stor utmaning, speciellt vid Såsta-Karby.
3.	Landskap och kulturmiljö		Kulturhistoriska värden bevaras, hänsyn ska visas, och planering ska bygga på kvaliteter och kunskap om tidigare markanvändning. Viss bebyggelseutveckling föreslås i känsliga områden, där negativa konsekvenser kan uppstå. Planförslaget visar stor förståelse för kulturmiljöns värden och möjligheter, och bedöms sammantaget kunna bidra till att kulturmiljövärden utvecklas, synlig- och tillgängligörs.
4.	Vatten-kvalitet och blåstruktur		Planförslaget speglar och anpassas till ett systematiskt och väl förankrat arbete med vattenfrågor. Positiv utveckling för ytvatten kan förväntas när kommunens handlingsplan genomförs. Ingen eller minskad påverkan på grundvatten.
5.	Klimat-påverkan		Planförslaget motverkar i sig inte omställningen till ett mindre klimatpåverkande samhälle, men skarpa skrivningar saknas. Förslaget pekar övergripande på hur kommunen kan styra i upphandling och avtal, samt planera för mer hållbara transporter. Konkreta och uppföljningsbara mål finns i andra styrdokument och ska tas fram i efterföljande processer.
6.	Hushållning med mark och resurser		Varsam bebyggelseutveckling i redan bebyggda områden. Viss brukningsvärd jordbruksmark pekas ut för exploatering, vilket kan motverka hushållningen med resurser. Sammantaget liten påverkan.
7.	Risker		Systematisk hantering av risker. Behovet av klimatanpassning upp-märksammas genomgående. Planförslagets åtgärder gör att riskerna hanteras, trots en ökad förekomst av extrema väderhändelser.

Teckenförklaring:

Planen bedöms ha stora positiva miljökonsekvenser

Planen bedöms ha små eller måttliga positiva miljökonsekvenser

Planen bedöms varken ha positiva eller negativa miljökonsekvenser

Planen bedöms ha små eller måttliga negativa miljökonsekvenser

Planen bedöms ha stora negativa miljökonsekvenser

Innehåll

SAMLAD BEDÖMNING AV PLANFÖRSLAGET 3

1 INLEDNING 8

2 PLANFÖRSLAGET 8

3 FÖRUTSÄTTNINGAR OCH NULÄGE 11

3.1 PLANER OCH GÄLLANDE BESTÄMMELSER 11

3.2 RIKSINTRESSEN 11

3.3 MILJÖKVALITETSNORMER 12

3.4 ÖVRIGA SKYDD 13

4 METOD 14

4.1 ARBETSSÄTT 14

4.2 VÄRDERING AV KONSEKVENSER 14

4.3 AVGRÄNSNING 15

5 PLANFÖRSLAGETS MILJÖKONSEKVENSER 17

5.1 BEFOLKNING, HÄLSA OCH LIVSMILJÖ 17

5.2 NATURMILJÖ OCH GRÖNSTRUKTUR 21

5.3 LANDSKAP OCH KULTURMILJÖ 24

5.4 VATTEN 27

5.5 KLIMATPÅVERKAN 30

5.6 HUSHÅLLNING MED MARK OCH RESURSER 31

5.7 RISKER 32

6 ALTERNATIV 35

6.1 NOLLALTERATIVET: ANTAGNA SAMHÄLLSFÖRÄNDRINGAR 35

6.2 NOLLALTERNATIVETS MILJÖKONSEKVENSER 36

6.3 AVFÄRDADE ALTERNATIV 37

7 SAMLAD BILD 38

7.1 KONSEKVENSERNA SAMMANFATTADE 38

7.2 PLANFÖRSLAGETS BIDRAG TILL MILJÖKVALITETSMÅLEN 39

8 REFERENSER 41

1 INLEDNING

Täby kommuns kommunfullmäktige beslutade i juni 2018 att arbete med en ny översiktsplan skulle påbörjas. För att få ett helhetsgrepp kring hållbarhet och den fysiska planeringen har kommunen valt att låta översiktsplanen utgå från målsättningar för hållbar utveckling som tagits fram i en verksamhetsövergripande process. Översiktsplanen har varit på samråd 1 feb. - 7 mars 2021.

Nya hållbarhetsmål ska vägleda kommunens bolag och verksamheter, och inspirera kommunens invånare och aktörer till att bidra i uppfyllandet av de globala målen (Agenda 2030). Genom att integrera sådana mål i den översiktliga fysiska planeringen ökar förutsättningarna för ett framgångsrikt arbete med hållbar utveckling i alla delar av kommunens verksamheter och beslutsfattande.

För alla planer och program som krävs i lag och som upprättas eller fastställs av en myndighet eller kommun ska en strategisk miljöbedömning göras om ett genomförande av planen eller programmet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Översiktsplaner anses som huvudregel alltid medföra betydande miljöpåverkan och ska därmed miljöbedömas. Genomförandet av Täbys nya översiktsplan bedöms således medföra en sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. 3 § miljöbalken (MB). En strategisk miljöbedömning genomförs därför parallellt med, och integrerat i, planprocessen.

Syftet med en strategisk miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas. Vidare syftar processen till att ge allmänheten, organisationer, myndigheter och andra intressenter möjlighet att påverka planen. Som en del i en sådan miljöbedömning ska en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas. Med begreppet MKB avses själva dokumentet. I MKB:n ska den betydande miljöpåverkan som kan antas uppstå av planens genomförande beskrivas och bedömas.

Detta dokument utgör miljökonsekvensbeskrivning och innehåller en redovisning av resultaten från den strategiska miljöbedömningen så här långt, med konsekvenserna av planens utställningsförslag redovisade.

Arbetet med miljöbedömningen har letts av konsulter från WSP Sverige AB och genomförts i nära samarbete med kommunen.

2 PLANFÖRSLAGET

Förslaget till ny översiktsplan syftar primärt till att vägleda beslut för den framtida mark- och vattenanvändningen i kommande planering. Planen ska också utgöra kommunens hållbarhetsprogram och samtidigt bidra till uppfyllandet av de nationella miljökvalitetsmålen och de globala hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030. Översiktsplanen ska ersätta kommunens miljöprogram.

Kommunens övergripande ambition är att utvecklas med kvalitet och vara en attraktiv och trygg kommun för alla. Hela kommunen ska vara hållbar och halva kommunen ska vara grön. Planförslagets horisontår är 2050.

Som utgångspunkt för den nya översiktsplanen ligger överenskommelsen om finansiering av utbyggnad av Roslagsbanan samt bostadsåtagande inom Sverigeförhandlingen som Täby undertecknat med staten och Region Stockholm. En förutsättning för att Täby utvecklas i den föreslagna takten är att förhandlingens åtagande inte sker på bekostnad av den kommunala ekonomin eller en försämrad kvalitet i den verksamhet som kommunen finansierar.

Fördjupningen av ÖP för Täbys stadskärna (2019) har arbetats in i det nya översiktsplaneförslaget, medan fördjupningen för Arninge-Ullna (2009) kommer att ersättas av den inriktning som pekas ut i den nya översiktsplanen.

Planförslagets utgångspunkter för mark- och vattenanvändning är att:

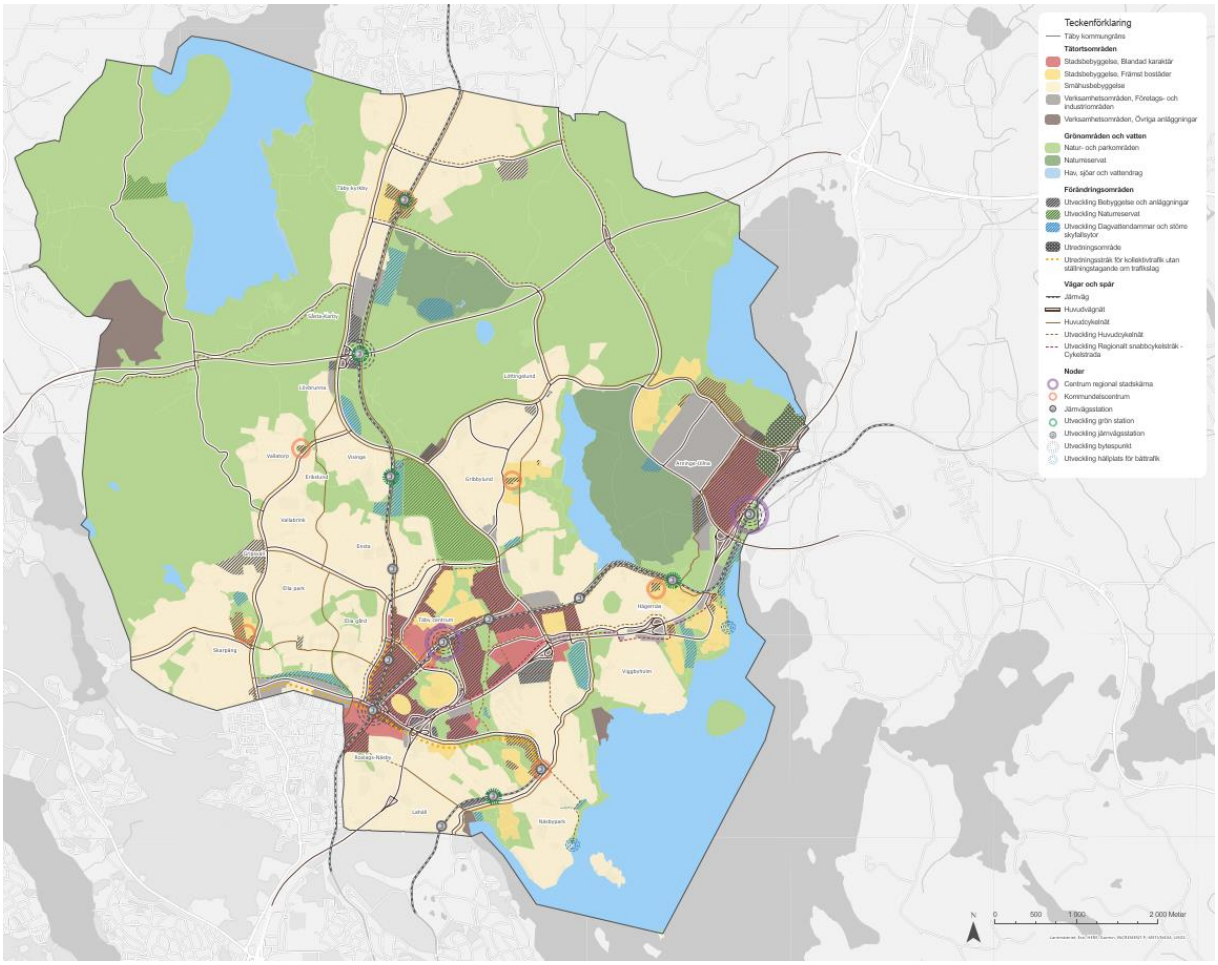
- Stadsutveckling och mer omfattande bebyggelseutveckling i första hand sker för att stärka regional och lokal service och koncentreras till redan bebyggda områden: den regionala stadskärnan Täby centrum-Arninge och kommundelscentrumen. Bostadsutveckling i närheten till Roslagsbanan ska prioriteras.
- Viss utveckling av småhusbebyggelse kan ske i mindre centrala lägen. Småhusbebyggelsens karaktär ska värnas.
- Den övergripande grönstrukturen bevaras och utvecklas med fokus på biologisk mångfald, funktionella spridningssamband samt Täbybornas tillgång och närhet till parker och natur.
- Utpekade områden med god tillgänglighet till det regionala vägnätet och potentiellt goda kollektivtrafiklägen utreds som nya företags- och verksamhetsområden, där funktioner som logistik och teknisk försörjning samt bytespunkter för kollektivtrafiken kan utvecklas.
- Samverkan fortsätter kring utpekade kommunikationsstråk för väg-, spår- och båtkommunikationer till och från övriga regionen för att öka den regionala tillgängligheten för invånare och verksamma.

Planförslaget innehåller fem målområden (nya mål för kommunen) som täcker flera av kommunens möjligheter och utmaningar och är viktiga för kommunens fortsatta hållbara utveckling. Målen är: *Attraktivt och tryggt*, *Framkomligt och sammanlänkat, Artrikt och hälsosamt*, *Innovativt och näringslivsvänligt* samt *Robust och klimatsmart*.

Större bebyggelseutveckling på idag obebyggd mark föreslås i Gripsvall (småhus), Såsta-Karby (verksamhetsområde, bytespunkt kollektivtrafik), invid Jarlabankes väg (småhus), norr om Ullnavägen (stadsbebyggelse, främst bostäder) samt i Arninge-Ullna (utredningsområde).

Utbyggnadsplanerna för Såsta-Karby är mer omfattande än i tidigare planering. Kommunens målsättning är att platsen ska utvecklas till en regional bytespunkt för busstrafik och Roslagsbanan. Man ska verka för att möjligheterna att bygga en ny station utreds, om en förlängning till Arlanda blir aktuell. Kommunen menar också att kapaciteten på Norrortsleden behöver ökas och att framkomligheten för bilar på Vikingavägen och i trafikplats Täby Kyrkby behöver åtgärdas. Möjligheterna att skapa en pendlarparkering vid bytespunkten ska också utredas. Det befintliga verksamhetsområdet ska förstärkas med verksamheter och fler arbetsplatser så att ett sammanhängande område med bebyggelse bildas mellan Lövbrunna verksamhetsområde och Södra Midgårds verksamhetsområde. Den föreslagna markanvändningen kan stå i konflikt med såväl riksintressen som regionala intressen, vilket planen uppmärksammar.

Plankartan finns i Figur 1 på nästa sida.

Figur 1. Plankarta med föreslagen mark- och vattenanvändning.

3 FÖRUTSÄTTNINGAR OCH NULÄGE

3.1 PLANER OCH GÄLLANDE BESTÄMMELSER

3.1.1 Översiktsplan Det nya Täby 2010-2030

I gällande översiktsplan *Det nya Täby 2010–2030* (2009) är horisontåret 2030. Denna översiktsplan är baserad på en vision om att Täby ska växa till 80 000 invånare. Befolkningen är år 2020 ca 72 000 invånare. Fokus i Översiktsplan 2010 är att ha en långsiktigt hållbar utveckling vilket innebär bland annat att bygga med ökad stadsmässighet, öka tillgängligheten och förbättra kollektivtrafiken, erbjuda fler arbetsplatser, bevara halva Täby grönt, och erbjuda ett bra lokalt serviceutbud.

3.1.2 Fördjupningar av översiktsplanen

Kopplat till den gällande översiktsplanen finns en fördjupad översiktsplan för Arninge-Ullna som redovisar möjligheten att bygga cirka 3000 bostäder tillsammans med arbetsplatser och handel. Planförslaget ersätter denna fördjupning.

För Täbys centrala delar finns en fördjupad översiktsplan för Täby stadskärna (2019), *Täby stadskärna 2050*, vars syfte är att möjliggöra en hållbar utveckling med förbättrad kollektivtrafik, fler bostäder, arbetstillfällen och service i närheten av Roslagsbanans stationer samtidigt som halva Täbys grönska bevaras. Fördjupningen har inarbetats i det nya planförslaget.

3.1.3 Vägledande dokument

Regionala och mellankommunala planer och strategier som ska komplettera den nya översiktsplanen är bland andra:

- RUFS 2050[1] med tillhörande strategier (för mellankommunala och regionala frågor)
- Regional kollektivtrafikplan 2050 (remiss under sommaren 2021)
- Avfallsplan inom SÖRAB-kommunerna 2021–2032
- Vision Stockholm Nordost

3.2 RIKSINTRESSEN

Inom kommunen finns flera riksintressen för kulturmiljövården, naturvården, det rörliga friluftslivet, kommunikationer, samt totalförsvarets militära del utpekade. Samtliga riksintressen finns redovisade i en separat karta i planförslaget. Inom kommunen finns två Natura-2000 områden. Sedan 1 juli 2001 är alla Natura 2000-områden klassade som riksintressen (4 kapitlet 1 och 8 §§ MB). Ingrepp får bara göras om de inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden,

3.2.1 Riksintresse för naturvård

Två områden utpekade som riksintresse för naturvården finns i kommunen. Sydost om Täby kyrkby ligger riksintresset Täby prästgård – Skogberga som är utpekat som ett område med representativ naturbetesmark med lång kontinuitet. Området är även utpekat som riksintresse för kulturmiljövården och ingår i Länsstyrelsen program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden samt i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet.

Inom kommunens östra del vid Ullnasjön finns ett område med geovetenskapligt mycket värdefulla s.k. De Geermoräner, utpekat som riksintresseområde för naturvården. Området sträcker sig över kommungränsen och större delen av det ligger inom grannkommunen Österåker.

[1] *Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2050*

3.2.2 Riksintressen för kulturmiljövården

I kommunens nordvästra samt norra delar finns två områden som är av riksintresse för kulturmiljövården; Skålhamravägen samt Täby prästgårdsmark. Riksintresset Skålhamravägen är beläget inom Täby kommuns nordvästra del och löper över kommungränsen till Upplands Väsby, Sollentuna och Vallentuna. Riksintresset Täby prästgårdsmark är beläget sydost om Täby kyrkby. Delar av området utgörs även av riksintresse för naturmiljövården.

3.2.3 Riksintresse för rörligt friluftsliv

Inom Täby kommun finns ett större område av riksintresse för friluftslivet som omfattar Rösjön-Vallentunasjön-Rönninge by. Området är beläget inom den norra delen av kommunen och löper från öst till väst. I sydväst löper området över kommungränsen till Sollentuna och i norr över kommungränsen till Vallentuna.

3.2.4 Riksintresse för totalförsvaret

Norr om Norrortsleden finns ett område som är utpekat som riksintresse för totalförsvaret, som en del av influensområdet för väderradarstationen på Arlanda.

3.2.5 Riksintresse för kommunikationer

Vägarna E18 och Norrortsleden (väg 265) är båda riksintressen för kommunikationer, liksom Roslagsbanan. Roslagsbanan är järnväg som löper från Östra station, med grenar till Kårsta, Österskär och Näsbypark. Trafikverket ser för närvarande över huruvida Roslagsbanan även framöver ska utgöra riksintresse, och vilka delar av banan som i så fall ska utgöra sådant intresse. E18 skär genom den sydöstra delen av kommunen och utgör en viktig infart till den centrala regionkärnan. Norrortsleden (väg 265) förbinder E18 med E4 och är en yttre tvärled inom norra Stockholmsregionen.

3.2.6 Natura 2000

Inom Täby kommun finns två natura 2000-områden enligt EU:s art- och habitatdirektiv; Käringsjön-Mörtsjön och Prästgården-Skogberga.

3.3 MILJÖKVALITETSNORMER

Miljökvalitetsnormer (MKN) ska beaktas bland annat vid tillståndsprövningar och planering. Miljökvalitetsnormer är juridiskt bindande styrmedel som syftar till att komma till rätta med miljöpåverkan från diffusa utsläppskällor som till exempel trafik och jordbruk. En miljökvalitetsnorm kan anges som en halt eller ett värde, exempelvis högsta tillåtna halt av ett ämne i luft, mark eller vatten. En miljökvalitetsnorm kan även beskrivas i ord.

3.3.1 Ytvatten

Ytvattenförekomster inom kommunen är Hagbyån, Vallentunasjön, Rönningesjön, Ullnasjön, Ullnaån och Stora Värtan[2]. Vattenkvaliteten är i olika grad påverkad av övergödning och olika föroreningar, och den ekologiska statusen varierar mellan dålig och måttlig (se tabell i avsnitt 5.4 i denna MKB). Inom kommunen finns även mindre sjöar och vattendrag men dessa är för små för att klassas som vattenförekomster och omfattas därav inte av MKN för ytvatten. I kommunens arbete med att utreda och bedöma vattenkvalitet inkluderas dock även de mindre ytvattensamlingarna som om de vore vattenförekomster.

[2] *Handlingsplan för god ytvattenstatus*, Täby kommun

3.3.2 Grundvatten

Kommunen har en grundvattenförekomst, Täby-Danderyd. Den har God kvantitativ status och God kemisk grundvattenstatus

3.3.3 Luftkvalitet

I Täby är luftkvaliteten generellt god. Den största källan till luftföroreningar är vägtrafiken. Mätningar från år 2020 visar att områden i direkt närhet till E18, Stora Marknadsvägen, Enhagsvägen och delar av Arningevägen har halter som ligger över miljökvalitetsmålen för både partiklar och kvävedioxid. Mätningar från våren 2020 visar att halterna av partiklar längs med E18 mellan Lahäll och Roslags-Näsby trafikplats sjunkit och att miljökvalitetsnormen inte längre överskrids.

Befolkningsökningen och ökad genomfartstrafik kommer att öka belastningen på vägnätet. Trafikökningen kan minska möjligheterna att klara MKN för luft i framtiden (se vidare avsnitt 5.1).

3.4 ÖVRIGA SKYDD

3.4.1 Kommunala naturreservat

Mellan Rönningesjön och Arninge handelsområde ligger naturreservatet Rönninge by-Skavlöten som har en totalyta om ca 180 hektar.

3.4.2 Statliga naturreservat

Området runt Täby prästgård utgörs av ett statligt naturreservat. Området innefattar en av Stockholmsregionens största och mest värdefulla naturbetesmarker. Inom detta område återfinns även riksintresse för naturvård, riksintresse för kulturmiljövård och ett Natura 2000-område.

3.4.3 Strandskydd

Kommunen har strandskyddsområde längs kusten mot Stora Värtan, samt runt Rönningesjön, Mörtsjön, Fjäturen, delar av Rösjön, Vallentunasjön och Ullnasjön. Länsstyrelsen i Stockholm beslutade den 19 september 2018 om utvidgat strandskydd för Täby kommun.

4 METOD

4.1 ARBETSSÄTT

I arbetet med strategiska miljöbedömningar ingår att avgränsa innehållet, beskriva och bedöma värden och känslighet samt beskriva planens effekter och konsekvenser. Vidare redovisas förslag till åtgärder och utredningar för det fortsatta planarbetet. Arbetet dokumenteras i en miljökonsekvensbeskrivning.

Beskrivningar och bedömningar har gjorts av WSP:s konsultgrupp med särskild kunskap om konsekvensbedömningar. Arbetet har utförts med stöd av allmänt tillgängligt material (från exempelvis myndigheter och kommunen själv) och samt utredningar som tagits fram i arbetet med planförslaget.

4.2 VÄRDERING AV KONSEKVENSER

För att beskriva ett planförslags konsekvenser används ofta begreppen *påverkan*, *effekt* och *konsekvens*.

- **Påverkan** är den förändring av fysiska eller beteendemässiga förhållanden som planens genomförande medför.
- **Effekt** är den förändring i miljön som påverkan medför, som till exempel förlust av värdefulla naturmiljöer, buller eller luftföroreningar.
- **Konsekvens** är den verkan de uppkomna effekterna har på en viss företeelse, till exempel människors hälsa eller biologisk mångfald.

För att beskriva konsekvenserna används följande skala:

- Stora, måttliga eller små negativa konsekvenser
- Varken positiv eller negativ konsekvens
- Stora, måttliga eller små positiva konsekvenser

Ett värde kan vara olika stort, vilket får betydelse för hur stor konsekvensen blir. Vid bedömning av konsekvenser vägs ingreppets omfattning och det berörda objektets värde alternativt känslighet in. Om ett område med högt värde/hög känslighet störs i stor omfattning innebär det stora negativa konsekvenser medan små störningar i ett område med högt värde innebär måttliga negativa konsekvenser.

Bedömningen av påverkan och konsekvens görs i förhållande till nuläget om inget annat anges.

En översiktsplan är ett planeringssteg som ligger tidigt i planprocessen och det är inte alltid möjligt att bedöma konsekvenserna av de ställningstaganden som görs. För vissa aspekter har därför bedömningarna delvis karaktären av riktningsanalyser som visar på en trolig utveckling. Detaljerade bedömningar av konsekvenser görs i efterföljande skeden, i första hand i samband med detaljplanering.

Effekter och konsekvenser av planförslaget kan i vissa fall påverkas av ett omgivande områdes nuläge eller förändring, som i samspel kan leda till så kallade kumulativa effekter. Det är framför allt planerad utveckling i kringliggande kommuner samt i regionen som helhet som kan medföra kumulativa effekter.

Med kumulativa effekter menas de samlade effekter som uppstår när många var för sig små bidrag samverkar och förstärker eller motverkar varandra över tid. De individuella bidragen kan ge olika samlade effekter, i värsta fall så att enskilda förändringar som var för sig uppfattas som ”små”

samverkar och tillsammans ger stora konsekvenser. Sådana effekter är svåra, men viktiga, att uppmärksamma i konsekvensbeskrivningen.

4.3 AVGRÄNSNING

Avgränsningen syftar till att koncentrera miljöbedömningen till de frågor som är väsentliga för de val och beslut som behöver fattas för den aktuella planeringsnivån. Miljöbedömningens avgränsning redovisas nedan. Ett samråd om avgränsning genomfördes med länsstyrelsen 2019-09-23. Kommunen har också samrått avgränsningen med Region Stockholm (Tillväxt- och regionplaneförvaltningen) samt med grannkommuner och kommuner inom samarbetet för Stockholm Nordost.

4.3.1 Avgränsning i tid

Bedömningen av planförslagets miljöpåverkan görs med samma horisontår som översiktsplanen, dvs. 2050.

4.3.2 Avgränsning i rum

Den rumsliga avgränsningen utgörs i första hand av kommungränsen. För vissa miljöaspekter kan påverkan uppstå även utanför själva kommunen, vilket innebär att influensområdet är större än planområdet. Det geografiska område som påverkas varierar alltså beroende på vilken aspekt som studeras. Exempel på aspekter som på sikt och genom efterföljande planering kan resultera i påverkan utanför kommunens gränser är:

- ökad andel transporter med bil med ökade utsläpp av växthusgaser som påverkar lokalt, regionalt och globalt;
- fragmentering av eller stärkta samband i den regionala grönstrukturen; samt
- sämre eller bättre rening av dagvatten och annan påverkan på ytvatten nedströms kommunen.

Dessa konsekvenser diskuteras vidare i kap. 5. Mellankommunala frågor av dessa och liknande slag ska hanteras i dialog med berörd kommun eller berörda kommuner.

4.3.3 Avgränsning i sak

Den nya översiktsplanen har konsekvensbedömts utifrån de ställningstaganden och de inriktningar för mark- och vattenområden som anges i planförslaget. Dessa har analyserats och konsekvensbedömts på en övergripande nivå. Utformning och lokalisering av byggnader samt prövning av andra verksamheter som kan antas vara miljöstörande prövas och bedöms i senare planeringsskeden.

Följande områden har identifierats och lyfts fram som betydande miljöaspekter inom ramen för miljöbedömningen:

- Befolkning, hälsa och livsmiljö
- Naturmiljö och grönstruktur
- Landskap och kulturmiljö
- Vatten
- Klimatpåverkan
- Hushållning med mark och resurser
- Risker (inkl. anpassning till klimatförändringen)

Frågor rörande strålning (elektromagnetiska fält, markradon) bedöms inte vara relevanta för miljöbedömningen av översiktsplanen då detta är aspekter som mer ändamålsenligt hanteras i kommande detaljplanering.

Vid omvandling av tidigare bebyggd mark kan markföroreningar utgöra risker och förhindra nybyggnation. Planförslaget konstaterar att sådana frågor ska utredas i tidiga planeringsskeden. Översiktsplanens markanvändningskarta medger inte identifiering av enskilda riskområden i detta avseende, och frågan bedöms inte ytterligare i konsekvensbeskrivningen.

5 PLANFÖRSLAGETS MILJÖKONSEKVENSER

Planförslagets miljökonsekvenser har bedömts utifrån sju olika perspektiv, som vart och ett redovisas i ett eget avsnitt nedan. Avgränsningen av analysen har justerats löpande under arbetet, och stämts av med länsstyrelsen vid avgränsningssamråd under hösten 2019.

Översiktsplanen ska ersätta det kommunens miljöprogram. Jämfört med det gällande programmet så har planen en mer övergripande karaktär, med färre konkreta ställningstaganden eller utpekade åtgärder för en minskad miljöpåverkan. Någon specifik analys av effekterna av att miljöprogrammet ersätts med översiktsplanen har inte ingått i miljöbedömningen – nedan redovisas bara konsekvenserna av själva planens innehåll, markanvändning, ställningstaganden och förslag på åtgärder.

5.1 BEFOLKNING, HÄLSA OCH LIVSMILJÖ

Den fysiska miljön kan påverka hälsa och välbefinnande när människor utsätts för buller och dålig luftkvalitet. Vägtrafik, verksamhetsbuller och -utsläpp samt bebyggelsens utformning påverkar hur befolkningsgrupper och enskilda invånare påverkas. Samtidigt kan planeringen skapa förutsättningar för förbättrad hälsa genom att säkerställa att invånare och besökare har tillgång till attraktiva och lättillgängliga anläggningar och områden för rekreation och fysisk aktivitet. Om utformningen av gång- och cykelinfrastruktur gör dessa alternativ attraktiva kan folkhälsan påverkas positivt.

Analysen nedan beskriver planförslagets konsekvenser i termer av påverkan på luftkvalitet, buller samt invånarnas tillgång till områden för rekreation.

5.1.1 Luftkvalitet

Nuläge och förutsättningar

Planförslaget konstaterar att luftkvaliteten i kommunen generellt är god. Den största källan till luftföroreningar är vägtrafiken. Planen konstaterar att områden i direkt närhet till E18, Stora Marknadsvägen, Enhagsvägen och delar av Arningevägen beräknas ha halter som ligger över miljökvalitetsmålen för både partiklar och kvävedioxid. I den senaste luftkvalitetsmätningen, från våren 2020, har en förbättrad luftkvalitet för partiklar kunnat påvisas längs med E18 mellan Lahäll och Roslags-Näsby trafikplats, där miljökvalitetsnormen inte längre överskrids. På vissa andra platser förekommer vid enskilda tillfällen förhöjda halter, exempelvis på grund av tillfälligt höga trafikflöden eller ofördelaktiga meteorologiska förhållanden.

Täbys befolkningstillväxt gör att det kommer att behövas åtgärder för att klara miljökvalitetsnormer för luft. Därför föreslås i planförslaget att ett arbete med en handlingsplan för god luftkvalitet påbörjas, inriktat på ett ”långsiktigt och systematiskt förbättringsarbete”. Möjliga inriktningar i en sådan plan är till exempel ökad andel fossilfria transporter, anpassning av bebyggelsestrukturen och ökad yta stadsgrönska. Planeringen av barns miljöer ska ägnas särskild omsorg.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Miljökvalitetsnormer, MKN, för luft är antingen så kallade gränsvärdesnormer för föroreningsnivåer i utomhusluft som inte får överskridas, eller så kallade målsättningsnormer som ska eftersträvas. De flesta miljökvalitetsnormerna för luftkvalitet är gränsvärden som ska följas och som inte får

överskridas. Detta gäller till exempel partiklar och kväveoxider. I gatumiljö ska normen vara uppfylld vid trottoarerna.

Planförslagets konsekvenser

Planförslagets markanvändning bedöms i sig inte påverka luftkvaliteten negativt, men planering av ny bebyggelse i områden som nu och i framtiden ofta drabbas av dålig luft bör undvikas, eller göras med sådan omsorg så att hälsan hos de som bor och vistas i området inte äventyras. Såväl luft- som bullerförhållanden behöver vara styrande för var och hur ny bebyggelse föreslås planeras och utformas.

Planförslaget har en grundläggande inställning att framkomligheten för biltrafik på det regionala och kommunala vägnätet behöver öka. Med en ökad biltrafik i och genom kommunen så ökar den negativa påverkan på luftkvaliteten. En gradvis övergång till elektrifierade fordon kommer att minska utsläppen från förbränningsmotorer, samtidigt som partikelbelastningen från däck och vägbaneslitage kvarstår och kan förväntas öka med ökad trafikvolym.

Sammantaget bedöms planförslagets inriktning på ökad täthet i bebyggelsen samt insatser för att öka framkomligheten på genomfartsvägar och kommunala huvudvägar medföra risk för försämrad luftkvalitet lokalt, med negativa konsekvenser för människors hälsa som följd. En ökad regional trafik till, från och igenom kommunen kan förväntas. Ohälsa orsakad av dålig luftkvalitet är ett relativt stort samhällsproblem. Den föreslagna handlingsplanen för luftkvalitet är motiverad och angelägen. Om ett systematiskt och långsiktigt förbättringsarbete genomförs enligt planens intentioner bedöms planförslagets konsekvenser för luftkvaliteten sammantaget varken bli positiva eller negativa.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- Inga

5.1.2 Buller, stomljud och vibrationer

Nuläge och förutsättningar

Omgivningsbuller är den störning i miljön som berör flest människor i Sverige. Vägtrafik är en av de vanligaste orsakerna till bullerstörningar. Buller påverkar människans hälsa och välbefinnande och kan både orsaka sömnstörningar och öka risken för exempelvis hjärt- och kärlsjukdomar. Att skapa boende- och vistelsemiljöer med bra ljudmiljö är därför en viktig del i samhällsplaneringen.

I Täby utgör de statliga vägarna E18, Norrortsleden och Arningevägen tillsammans med de större kommunala vägarna Stockholmsvägen, Bergtorpsvägen, Turebergsvägen, Täbyvägen, Vikingavägen, och Djursholmsvägen de främsta källorna till trafikbuller. Verksamhetsbuller utgör generellt inget problem i kommunen, men kan lokalt uppfattas som mycket störande. Detsamma kan gälla leveranstrafik samt bussar. Roslagsbanan har i etapper byggts ut till dubbelspår och i samband med det har bulleråtgärder genomförts.

Det är väghållaren (kommunen respektive Trafikverket) som ansvarar för att genomföra åtgärder mot bullerstörningar. Åtgärder för ökad framkomlighet på både kommunala och statliga vägar kan innebära bulleröknings som i sin tur medför kostnader för kommunen i form av utökat bullerskydd för befintliga bostäder.

I närheten av till exempel väg och järnväg kan vibrationer från trafiken och s.k. stomljud utgöra en olägenhet för boende och de som vistas i lokaler intill transportlederna. Vid exploatering i anslutning till transportinfrastruktur kan specifika åtgärder för att minska vibrationer och stomljud behövas.

Kommunen har också områden som är relativt opåverkade av buller, till exempel Hagby-Mörtsjöområdet och vissa strandområden vid Vallentunasjön. Sådana platser ger möjlighet till återhämtning och upplevelse av tystnad.

Byggande för god ljudmiljö ställer särskilda krav i programarbete och detaljplanering, både vad gäller byggnaders placering, utformning och tekniska standard. Speciellt utomhusmiljön bör uppmärksammas, eftersom det idag saknas riktvärden för buller i parker, på gångvägar eller på lekplatser. Samtidigt utgör sådan närnatur den primära rekreationsmiljön för boende med låg rörlighet, till exempel äldre, barn och personer med funktionsnedsättning.

En elektrifiering av fordonsflottan minskar trafikbullret vid låga hastigheter. Problemet kvarstår dock vid hastigheter från ca 50 km/h och uppåt då bullret från däck och vägbana får betydelse.

I ett kommande bullerskyddsprogram ska kommunen identifiera åtgärder för att minska vägtrafikbullret i befintlig bebyggelse. Ökad stadsgrönska, grönskande bullerplank, och sänkta hastighetsgränser på utsatta platser är exempel på åtgärder som planförslaget nämner.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Enligt rådande förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader (2015:216) bör buller från spårtrafik och vägar inte överskrida 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad, och 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden. För bostadsbyggnader om högst 35 kvadratmeter är riktvärdet för ekvivalentnivån vid fasad istället 65 dBA. Reglerna tillämpas vid ny bebyggelse, nya detaljplaner och bygglov. För äldre och befintlig bebyggelse kan andra riktvärden gälla utifrån de regler som gällde vid tidpunkten för byggande.

Det gällande kommunala bullerskyddsprogrammet (2009) säger att boende med >60 dBA ekvivalent ljudnivå på fasad kan vara berättigade till bullerskyddsbidrag för bullerdämpande åtgärder om bullret orsakas av trafik på det kommunala vägnätet.

Inga nationella riktvärden eller beräkningsmetoder finns för stomljud i Sverige. För vibrationer finns en standard för mätning och riktvärden för bedömning av komfort i byggnader.

Planförslagets konsekvenser

Planförslaget konstaterar att det i områden nära både spår och större vägar i kommunen kan vara svårt att skapa goda ljudnivåer. Både den regionala och den kommunala planeringen är av flera skäl inriktade på att bygga tätt i kollektivtrafiknära lägen. Dessa miljöer har ofta höga bullernivåer. Planförslaget menar dock att det i såväl befintliga miljöer som vid planering av nya områden finns ”goda möjligheter att skapa hälsosamma ljudmiljöer” (se avsnitt *Buller, stomljud och vibrationer* i avsnittet *En trygg och säker kommun*). Situationen längs i första hand E18 bedöms som mycket utmanande avseende buller.

Sammantaget bedöms planförslagets inriktning på tätare bebyggelse och ökad framkomlighet för vägtrafiken på huvudvägnätet lokalt kunna öka risken för bullerstörning och medföra måttliga negativa hälsokonsekvenser. Åtgärder i bullerskyddsprogrammet kan minska denna risk.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- Inga

5.1.3 Rekreation

Nuläge och förutsättningar

Täby kommun är rik på rekreationsmöjligheter. Målsättningen Halva Täby grönt har brett stöd. Tre av regionens gröna kilar – Bogesunds-, Rösjö- och Angarnkilen – berör kommunen. Naturreservaten Täby prästgård och Rönninge by-Skavlöten har långsiktigt skydd. Friluftsgården vid Skavlöten och visningsjordbruket vid Rönninge by ökar områdets attraktivitet och utbud.

Stora områden utgör riksintressen för såväl kulturmiljövården, friluftslivet och naturvården och finns i kommunens norra delar. Riksintressena ger skydd som kan motverka fragmentering av grönstrukturen och negativ påverkan till följd av bebyggelse och infrastruktur.

Tillgång och närhet till naturen varierar för invånarna i kommunen. Variationen beror i första hand på infrastrukturbarriärer och lokala brister på rekreationsutbud i närheten av bebyggelse.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Boverket har tagit fram följande rekommendationer för tillgänglighet till bostadsnära natur:

- Närparker, bör helst ligga inom 50 m från bostaden.
- Lokalparker bör kunna nås inom 200 m från bostaden och utan att man behöver korsa trafikerade vägar.
- Stadsdelsparker bör ligga inom 500 m från bostaden, dock inte längre bort än 800 m.
- Friarealer, områden som känns orörda, bör ha en täckningsgrad om minst 300 till 400 m^2 per invånare.

Planförslagets konsekvenser

Planförslaget bekräftar inriktningen om att halva Täby ska vara grönt. Sammanhängande naturområden och spridningssamband ska bevaras och utvecklas och ianspråktagande av naturmark ska i möjligaste mån undvikas. Plankartan pekar ut gröna rekreationsstråk som ska upprätthållas och förstärkas. Planförslaget uppmärksammar att utveckling och ny bebyggelse vid Såsta-Karby och Lövbrunna kan försvåra för det rörliga friluftslivet i öst-västlig riktning och skada det utpekade riksintresset. Åtgärder föreslås för att underlätta för friluftslivet, bl.a. förbättrade passager förbi barriärer.

Planförslaget förordar att nya naturreservat bildas i områdena Skålhamra kvighage och Stolpaskogen. Stolpaskogen är mycket centralt belägen och omgiven av relativt tät bebyggelse. Att området föreslås som naturreservat är positivt och ger en stor mängd invånare långsiktigt säkrade möjligheter till rekreation i sitt närområde.

För större delen av kommunens delområden är utvecklingen av bebyggelsen i planförslaget inriktad på varsamma kompletteringar (främst i centrumlägen) och ett bevarande av de parker, naturområden och rekreationsstråk som finns i och mellan områdena. Detta är gynnsamt för alla invånares rekreation, men speciellt för till exempel äldre och barn, som tenderar att vara mer beroende av lokala ytor inom promenadavstånd än andra grupper med högre rörlighet eller tillgång till bil.

Planförslagets inriktning på stärkta vistelsekvaliteter och trygghet i gaturummet kan bidra positivt till områdenas attraktivitet för löpning, promenad och annan fysisk aktivitet. Inriktningen kan motverkas av den samtidiga ambitionen att öka framkomligheten (dvs. hastigheten) för biltrafiken.

Sammantaget bedöms planförslagets föreslagna åtgärder höja tillgången till rekreationsytor på flera platser och därför medföra positiva konsekvenser för hälsan ur ett rekreationsperspektiv.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- Inga

5.2 NATURMILJÖ OCH GRÖNSTRUKTUR

Inom kommunen finns flera gröna kilar[3] som bidrar till att framför allt norra delen av kommunen är rik på grönområden. I stadskärnan finns få grönstråk och de grönstråk som finns behöver utvecklas. Roslagsbanan och flera stora vägar utgör barriärer och fragmenterar grönstrukturen. Andelen natur med formellt skydd enligt miljöbalken är låg men kommer i och med planförslagets genomförande att öka med två nya naturreservat.

Analysen nedan beskriver planförslagets påverkan på naturvärden och skyddade arter, ekosystemtjänster samt ekologiska samband.

5.2.1 Naturvärden och skyddade arter

Nuläge och förutsättningar

Täby kommun har olika typer av naturmiljöer. Det finns produktiv jordbruks- och åkermark med stora ekologiska och kulturella värden, skogsmark med bland annat kärr, tallmossar och sumpskog, äldre betesmarker samt skyddade strandområden. Inom kommunen finns idag flera skyddade områden. Täby Prästgård-Skogsberga och Ullnasjöns De Geermoräner är riksintressen för naturvården. Det förstnämnda området är även till stor klassat som Natura 2000. Det kommunala naturreservat Rönninge by-Skavlöten har bland annat värdekärnor för odlings- och skogslandskap. Ön Råholmen utgör fågelskyddsområde med tillträdesförbud delar av året. Intill Mörtsjön som även är del av Natura 2000-område finns ett naturminne som är floralokal för sumpviol.

Andelen skyddad natur inom kommunen är 3.8%. Andelen skyddad natur bland Stockholms kommuner varierar mellan 1% som lägst och 53% som högst (SCB, 2020).

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

I plan- och bygglagen anges bland annat att man i planeringen ska ta hänsyn till naturvärden. I 3 och 4 kap. Miljöbalken finns bestämmelser om en god hushållning med mark- och vattenområden. I 7 och 8 kap. i samma lag finns bestämmelser om skydd av områden och djur- och växtarter.

Artskyddsförordningen (2007:845) reglerar fridlysning av djur och växter, samt vad som gäller för arter som pekats ut av EU som särskilt skyddsvärda, så kallade Natura 2000-arter. Dispens från förbuden i förordningen söks hos Länsstyrelsen.

Planförslagets konsekvenser

[3] Stora sammanhängande grönområden i anslutning till bebyggelse som har flera sammanfallande värden (se vidare http://www.rufs.se/sakomraden/gronstruktur/grona-kilar/).

Planförslaget föreslår att andelen skyddad natur inom kommunen på sikt bör öka. Två nya naturreservat, Stolpaskogen och Skålhamra Kvighage, föreslås. Överlag formulerar planförslaget en ambitionsnivå som innebär att intrång i, och ianspråktagande av, grönområden och natur ska undvikas i möjligaste mån. Stadsutveckling och bebyggelseutveckling ska koncentreras till redan bebyggda områden.

Planförslaget anger att den s.k. skadelindringshierarkin ska tillämpas vid beslut om markanvändning och att ekologisk kompensation ska tillämpas när naturmark tas i anspråk vid byggande.

Planförslaget föreslår i ett fåtal områden nya bostäder på oexploaterad mark. I Gripsvallsområdet norr om Skarpäng föreslås utveckling av bostadsbebyggelse samtidigt som områdets övriga naturmark värnas och entrén till Mörtsjöskogen stärks. I Arninge-Ullna föreslås stadsbebyggelse i barrblandskog som vid tidigare inventering (2007) bedömts ha kommunala eller lokala naturvärden.

Att andelen skyddad natur ska öka är positivt ur ett naturvärdesperspektiv. Planförslaget föreslår samtidigt viss bebyggelse på naturmark. Sammantaget bedöms planförslaget leda till små negativa konsekvenser för naturvärden och skyddade arter.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- Inga

5.2.2 Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är ett samlingsbegrepp för de funktioner hos naturen som ger människan nyttor som bidrar till vår välfärd och livskvalitet. Det handlar bland annat om förmågan att rena vatten, reglera vattenflöden, rena luft och bilda bördiga jordar som ger oss nyttor som exempelvis vatten att dricka, mat att äta och ren luft att andas. Ekosystemtjänster är beroende av levande organismer och fungerande ekosystem. Tjänsterna delar vanligtvis in i kategorierna försörjande, reglerande, kulturella och stödjande.

Ekosystemtjänster är något som berör de flesta andra miljöaspekter på olika sätt men anses likväl viktiga att lyfta fram enskilt.

Nuläge och förutsättningar

Kommunens ekosystemtjänster är, till stor del men inte uteslutande, koncentrerade till de gröna kilarna samt till övriga skyddade områden som finns inom kommunen. Skogsområden möjliggör stödjande ekosystemtjänster såsom biologisk mångfald, biogeokemiska processer och upprätthållande av habitat och livsmiljöer. Kommunens odlingsmark erbjuder försörjande ekosystemtjänster som skapar möjlighet till livsmedelsproduktion. De stora hårdgjorda ytorna i kommunens centrala delar saknar idag viktiga ekosystemtjänster, bland annat naturlig infiltration av dagvatten och temperaturreglering.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

I 3 och 4 kap. miljöbalken finns bestämmelser om en god hushållning med mark- och vattenområden. Särskilda regleringar med ekosystemtjänster som begrepp saknas i lagstiftningen. Inom miljömålsarbetet finns två etappmål som rör stadsgrönska. Boverket har tagit fram en metod för kommuners integrering av stadsgrönska och ekosystemtjänster som senast 2025 ska vara implementerad i planering, byggande och förvaltning.

Planförslagets konsekvenser

Planförslaget betonar att ekosystemtjänster ska integreras i stadsutvecklingen och att mångfunktionell grönstruktur i möjligaste mån ska bevaras. Flera nya skyfallsytor och dagvattendammar som syftar till att hantera och fördröja skyfall samt rena och fördröja dagvatten pekas ut i plankartan. Att kommunen avsätter ytor för dagvatten- och skyfallshantering vid lämpliga lågpunkter skapar förutsättning för reglerande ekosystemtjänster. Planförslagets intentioner är även att dessa ytor kan tjäna ett rekreativt värde vilket bedöms som positivt

Om bostadsbebyggelse med ett högt inslag av gröna ytor och växtlighet tillkommer i Arninge-Ullna, som idag är ett mycket hårdgjort område, skulle andelen av framför allt reglerande ekosystemtjänster, kunna öka.

Kommunen uttrycker att nya verktyg och metoder för att kartlägga och analysera ekosystemtjänster ska användas.

I planförslaget föreslås att ytor med god infiltrationskapacitet bevaras och inte hårdgörs. Detta kan upprätthålla lokala grundvattennivåer, bidra till markstabilitet och fuktighet och öka möjligheterna för vattenuttag i framtiden. Genom att skydda skogsmark i form av reservatsbildning säkerställs även framtida grundvattenbildning och reglering.

Det bedöms som positivt att ekosystemtjänster ska vara en integrerad del och tillämpas i både planering, byggande och förvaltning. Det bedöms också som positivt att planförslaget pekar ut efterföljande planprocesser som viktiga för att säkerställa att ny bebyggelse säkerställer en tillräcklig andel mångfunktionella grön- och blåytor.

Sammantaget bedöms planförslagets genomförande medföra måttliga positiva konsekvenser för ekosystemtjänster.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- Planförslaget kan peka på de rekreativa mervärden som uppstår för kulturella ekosystemtjänster om ytor som föreslås för dagvatten- och skyfallshantering utformas med öppen vattenspegel och attraktiv utformning i övrigt.
- Planförslaget bör peka på kvartersgårdars möjligheter att i stadsstrukturen öka infiltrationskapaciteten, fördröjnings- och reningsförmågan samt hanteringen av större nederbördsvolymer lokalt, när förhållandena i övrigt så tillåter.

5.2.3 Ekologiska samband

Nuläge och förutsättningar

Täby är en kommun med stora grönområden där tre av Stockholms gröna kilar, Rösjökilen, Angarnkilen och Bogesundskilen, sträcker sig innanför kommungränsen. Två svaga spridningssamband finns: det öst-västliga sambandet mellan Rösjökilen och Angarnkilen, samt det nordsydliga sambandet mellan Angarnkilen och Bogesundskilen, strax söder om Arninge-Ullna.

Roslagsbanan och flera genomfartsvägar skapar barriäreffekter. E18 löper genom kommunens centrala delar, Norrortsleden skär genom kommunen i öst-västlig riktning. I öst-västlig riktning i höjd med E18 samt nordsydlig riktning via stadskärnan löper även Roslagsbanan. Grönstrukturen i kommunens mest centrala delar är bristfällig och viktiga gröna länkar genom stadskärnan saknas.

Kommunens har en hög andel villa- och småhusbebyggelse och dess trädgårdar är en möjlig resurs som gröna spridningsvägar.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

I 3 och 4 kap. miljöbalken finns bestämmelser om en god hushållning med mark- och vattenområden. Mark- och vattenområden som är särskilt känsliga ur ekologisk synpunkt skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. Särskilda skrivningar om just ekologiska spridningssamband saknas.

Planförslagets konsekvenser

Planförslagets intentioner är att den utveckling som sker i Näsbypark bidrar till att stärka grönstrukturen från kustområdet, genom Centralparken, Täby park och upp till Stolpaskogen. Dessa intentioner är positiva då grönstrukturen i Centrala delar av kommunen idag har brister. För att bidra till en förstärkning av Angarnkilen söderut är en utveckling av grönstrukturen genom stadskärnan positiv.

Planförslaget trycker på att kommunen aktivt bör delta i den mellankommunala grönkilssamverkan som pågår i regionen och uttrycker att bebyggelse vid regionalt svaga spridningssamband i möjligaste mån ska undvikas. Vidare ska sambandet mellan Angarnkilen och Bogesundskilen längs Ullnasjöns strand förstärkas, vilket positivt stärker de ekologiska sambanden.

Den planerade bebyggelsen vid Arninge-Ullna riskerar dock att försvaga sambandet mellan Angarnkilen och Bogesundskilen, vilket kan innebära en negativ påverkan på olika arters spridningsmöjligheter. Frågan bör utredas i efterföljande planering av den bebyggelse som påverkar.

Planförslaget föreslår en utvidgning av det befintliga verksamhetsområdet Södra Midgård kring Såsta-Karby och en sammankoppling med verksamhetsområdet i Lövbrunna. I området finns produktiv jordbruksmark som kommer tas i anspråk. Det gröna samband som förbinder Angarnkilen med Rösjökilen är svagt. Den utveckling av mark för verksamhetsändamål och trafikinfrastruktur som föreslås riskerar att ytterligare försvaga sambandet. Planförslaget uppmärksammar dessa risker och anvisar ett flertal åtgärder och anpassningar för att minska effekterna på friluftsliv och kulturmiljövärden. De ekologiska konsekvenserna är i detta skede svårbedömda då något underlag som beskriver områdets ekologiska funktion saknas; detta bör ingå i den kommande fördjupade utredningen av kumulativa effekter på kulturmiljö och naturvärden i området.

Enligt planförslaget ska kommunen verka för att begränsa barriäreffekten från de stora vägarna E18, Norrortsleden och även Roslagsbanan, vilket bedöms positivt. Däremot lämnas inte några förslag på hur detta kan gå till i fortsatt planering. Översiktsplanens styrning i detta avseende bedöms som svag, även om utvecklade resonemang förs kring riskerna för påverkan på riksintressena.

Sammantaget bedöms planförslagets genomförande medföra risk för måttligt negativa konsekvenser för ekologiska samband.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- Inga

5.3 LANDSKAP OCH KULTURMILJÖ

Nuläge och förutsättningar

Täby kommun är rik på historia och har mycket höga kulturmiljövärden. Många olika historiska lager finns idag fortfarande synliga inom kommunen. Det finns flera platser med höga kulturhistoriska värden, och en stor mängd fornlämningar, även i centrala delar av kommunen.

Områdena Täby Prästgårdsmark och Skålhamravägen utgör riksintressen för kulturmiljövården. I Täby Prästgårdsmark finns ett flertal lämningar, fossila åkrar och gravar. Området Skålhamravägen innefattar öppna odlingslandskap, vägsträckningar, runstenar och andra fornlämningar.

Angarnkilen ingår i den regionala grönstrukturen och är den kil i länet med störst mängd kulturmiljöer och ett stort antal runristningar.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Miljöbalken 3 kap 6§ säger att mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet så långt som möjligt skall skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön.

I Plan- och bygglagen beaktas särskilt värdefull kulturmiljö i den kommunala planeringen. I 2 kap 3§ anges att planering enligt PBL ska ske med hänsyn till bland annat kulturvärden. Om en väsentlig egenskap går förlorad eller om områdets särart eller karaktär väsentligt ändras sker en förvanskning. För att undvika en förvanskning måste därför bärande karaktärsdrag, egenskaper och särarter identifieras och pekas ut. Som ett allmänintresse är kulturmiljöperspektivet en central och ibland avgörande aspekt för lämpligheten i att bebygga ett markområde. Särskild hänsyn ska alltid tas till kulturvärdena på platsen. Centralt i den kommunala planeringen är begreppet Särskilt värdefull, som kan gälla enskilda byggnader, bebyggelseområden och allmänna platser. Råd för definition av särskilt värdefull/byggnad/bebyggelse finns angivet Boverkets föreskrifter och råd (BFS 2016:6).

Planförslagets konsekvenser

Planförslagets mark- och vattenanvändning karaktäriseras av att kommunen ska värna befintliga värden och förstärka dem där så är möjligt. Kulturmiljön ska ses som en resurs i samhällsutvecklingen och planering ska utgå från platsens förutsättningar och bygga vidare på kvaliteter och kunskap om tidigare markanvändning. Det kommande kulturmiljöprogrammet ska användas som stöd vid exempelvis behovsbedömningar, planbesked, planarbete, bygglovsgivning, utbyggnad samt för drift och förvaltning. Planförslagets vägledning för kommunens delområden uppmärksammar genomgående de värden som finns i den existerande bebyggelsen och i landskapet, och betonar att kommande planering ska ta stor hänsyn till respektive områdens tidstypiska arkitektur och struktur.

Stora områden med höga kulturhistoriska värden återfinns i den norra delen av kommunen där det inte föreslås någon omfattande bebyggelseutveckling.

Föreslagen utvidgning av det befintliga verksamhetsområdet norr om Lövbrunna ligger inom riksintresse för kulturmiljövården och är en del av Angarnkilen. Ytan som är föreslagen är känslig för förändring då den redan är påverkad av Norrortsleden, kraftledningar, modern bebyggelse och infrastruktur samt har ett funktionellt och ett visuellt samband med Karby gård. Förslaget kan innebära att ekonomibyggnader rivs och att en del av resterande andel av gårdens åkermark öster om vägen och gårdscentrum bebyggs med industribebyggelse.

Detsamma gäller utvidgningen söderut av verksamheterna i Såsta-Karby, förstärkningar i transportinfrastrukturen och tillskapandet av en ny bytespunkt för buss och Roslagsbanan. I marken som föreslås för att utvidga verksamhetsområdet söder om Såsta-Karby kommer befintlig fornlämning i form av stensträng behövas tas bort.

Planförslaget uppmärksammar de risker för påverkan på kulturmiljövärden som denna utveckling medför. Det påpekas att riksintresset Skåhamravägen generellt är känsligt för ytterligare förändring. Kommunen gör själv bedömningen att det finns risk för att riksintresset skadas, men menar att påtaglig skada kan undvikas genom utformning och placering av ny bebyggelse. I vägledningen för utvecklingen av Såsta-Karby ges konkreta anvisningar hur kulturmiljövärden ska beaktas i den fortsatta planeringen och det klargörs att det fortsatta planeringen ska föregås av en fördjupad analys av de kumulativa effekterna på såväl kulturmiljö som naturvärden.

I Arninge-Ullna återfinns ett relativt högt antal fornlämningar och förslaget om att utveckla området med bostäder och service behöver ta hänsyn till dessa. Om fornlämningarna efter prövning enligt 2. kap. Kulturmiljölagen tas bort uppstår negativa konsekvenser för kulturmiljön.

Planförslaget innebär sammantaget en inriktning på att kommunens kulturhistoriska värden uppmärksammas och bevaras, men innebär även viss bebyggelseutveckling i känsliga områden. Planförslaget visar på stor förståelse för de utmaningar som finns och den hänsyn som måste tas i kommande arbete. Planens övergripande karaktär gör det inte i detta skede möjligt att bedöma i vilken utsträckning värdefulla kulturmiljöer kommer att påverkas negativt – lokalisering och utformning av tillkommande bebyggelse avgör detta, och behöver konsekvensbedömas i kommande skeden i planeringen.

Förutsatt att ett grundläggande utredningsarbete kan fastställa att påtaglig skada på riksintresset för kulturmiljövården uteblir bedöms planförslaget sammantaget ha möjlighet att ge positiva konsekvenser för kulturmiljövärden för kommunen som helhet. Bedömingen motiveras i första hand av planförslagets tydliga inriktning på att se kulturmiljön som en resurs som kan synlig- och tillgängliggöras i kommunens fortsatta utveckling, till gagn för såväl boende som besökare.

Risker för lokala konsekvenser finns dock. Utvecklingen av Såsta-Karby och Lövbrunna framstår som den mest kritiska frågan, eftersom en stor mängd intressen överlagras på samma plats. Den fördjupade analysen av påverkan på kulturmiljö och naturvärden behöver ta hänsyn till all utveckling på platsen, både vad gäller ny bebyggelse och kommande kapacitetshöjning av vägnätet.

<u>Rekommendationer och åtgärdsförslag</u>

- Inga.

5.4 VATTEN

Vatten kan diskuteras både ur ett miljöperspektiv, och som en del av kommunens tekniska försörjning (vatten och avlopp). Någon bedömning av det tekniska försörjningsystemets egenskaper och långsiktiga robusthet ingår inte som en del av miljöbedömningen. I planförslaget klargörs att en långsiktig dricksvattenförsörjning ska säkras genom regional samordning och kommunal samverkan, med utgångspunkt i den regionala vattenförsörjningsplanen. Täbys dricksvatten produceras i Norrvattenförbundets vattenverk i Görväln i Järfälla kommun. Råvattnet tas från Mälaren. Ett arbete med att öka produktionskapaciteten i Görvälnverket har påbörjats.

Planförslaget konstaterar att åtgärder i spill- och dagvattenanläggningar behövs för att möjliggöra planerad utbyggnad. Utbyggnaden ska ske i enlighet med aktuell kommunal VA-plan.

För att säkerställa försörjningen och effektiv användning av dricksvatten arbetar Täby för att minska förbrukningen av dricksvatten i kommunen, främst genom kommunikationsinsatser samt genom åtgärder för att möjliggöra uttag av sjövatten för bevattningsändamål. En plan för nödvattenförsörjning är under framtagande, där även enskilda brunnar för dricksvattenuttag ska ingå. Grundvattenförekomsten Täby-Danderyd är inte regionalt prioriterad som dricksvattentäkt. Möjligheterna att utnyttja förekomsten som nödvattentäkt för dricksvatten är inte helt utredda. Som ett första steg har ett egenkontrollprogram för att mäta grundvattenförekomstens kvalitet tagits fram av kommunen.

5.4.1 Sjöar och vattendrag

Nuläge och förutsättningar

Täby kommun är rik på vatten både i form av sjöar och vattendrag. Kommunen har också en kuststräcka längs norra delen av Stora Värtan. I kommunen finns ett antal vattenförekomster som omfattas av miljökvalitetsnormer för ytvatten. Vallentunasjön i kommunens nordvästra del avvattnas genom Hagbyån som rinner vidare ut i Norrviken i Upplands-Väsby och Sollentuna kommun. Öster om Täbys centrala delar ligger Rönningesjön och i kommunens nordöstra del ligger Ullnasjön med Ullnaån som rinner vidare ut till Stora Värtan. Inom kommunen finns även mindre sjöar och vattendrag. Dessa är för små för att klassas som vattenförekomster och omfattas därför inte av miljökvalitetsnormer för ytvatten. I kommunens arbete med att utreda och bedöma ytvatten inkluderas dock även de mindre ytvattensamlingarna som om de vore vattenförekomster. Vattenförekomsterna i kommunen är i olika utsträckning övergödda. Det finns både externa påverkanskällor såsom dagvatten och jordbruksmark men också större intern belastning i vissa sjöar. Ingen av kommunens vattenförekomster har god status. I Tabell 1 på nästa sida redovisas ekologisk och kemisk status för respektive statusklassad ytvattenförekomst.

De främsta anledningarna till att god kemisk status inte uppnås är förekomsten av Polybromerade difenyletrar (PBDE), PFOS, Tributyltenn (TBT) och kvicksilver. Denna situation liknar den i de flesta av Sveriges vattenförekomster. För samtliga förekomster finns kvalitetskravet att god kemisk ytvattenstatus ska vara uppnådd och att god ekologisk status ska uppnås till 2027, med undantag för halterna av PBDE och kvicksilver. Tidsfristen för flera av kommunens vattenförekomster förväntas förlängas till 2033.

Tabell 1. Ekologisk och kemisk status på Täby kommuns ytvattenförekomster (VISS, 2020-11-26).

Ytvattenförekomst	Ekologisk status	Kemisk status	MKN Ekologisk status	MKN Kemisk status
Hagbyån WA62738784	Måttlig	Ej god	God 2027	God

Vallentunasjön WA93805689	Dålig	Ej god	God 2027	God
Rönningesjön WA68379026	Dålig	Ej god	God 2027	God
Ullnasjön WA12893899	Otillfredsställande	Ej god	God 2027	God
Ullnaån WA75290743	Måttlig	Ej god	God 2027	God
Stora Värtan WA23043276	Måttlig	Ej god	God 2027	God

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Miljökvalitetsnormer (MKN) för landets vattenförekomster är juridiskt bindande (5 kap. MB) och anger den kvalitet som en vattenförekomst ska ha till ett visst år.

Tillstånd till ett projekt eller en verksamhet eller godkännande av detaljplan får inte ges om åtgärden, verksamheten eller planen riskerar att orsaka en försämring av status eller äventyrar möjligheten att en miljökvalitetsnorm uppfylls. Vattenförekomsterna omfattas även av ett icke-försämringskrav, vilket innebär att mänskliga verksamheter inte får försämra statusen för en förekomst. I och med en vägledande dom från EU-domstolen ska icke-försämringskravet gälla på kvalitetsfaktornivå. För kvalitetsfaktorer som redan befinner sig i sämsta statusklass innebär all ytterligare belastning försämring av status oberoende om den sammanlagda bedömningen inte riskerar att försämras.

Enligt vattendirektivet ska medlemsstaterna även skydda, förbättra och återställa alla ytvattenförekomster. Mot bakgrund av denna skrivelse, och 2 kap. 2 och 3 § miljöbalken, finns det även en skyldighet att bidra till en förbättring av recipientens status (förbättringskravet).

Vid alla planer eller projekt ska det redovisas om möjligheten att uppnå MKN äventyras eller om det finns risk för statusförsämring.

Planförslagets konsekvenser

Planförslaget har som huvudinriktning att grundvattnet och alla ytvatten i kommunen ska ha god kvalitet. Åtgärder ska genomföras i enlighet med kommunens Handlingsplan för god ytvattenstatus, lokala åtgärdsprogram (SBN, 2019) och Dagvattenstrategin (SBN 2016). Arbetet ska samordnas med den Grönplan som håller på att tas fram, samt med de klimatanpassningsåtgärder som vidtas. I all kommande planläggning ska åtgärder inkluderas som säkrar dagvattenrening. Recipienternas miljökvalitetsnormer skall alltid beaktas.

Planförslaget betonar också att en förutsättning för god hantering av vattenförekomster är regional samverkan. Kommunen ingår i Oxunda vattensamverkan, Norrvatten och Käppalaförbundet samt Svealands Kustvattenvårdsförbund.

Mark reserveras för dagvattendammar i Enhagsparken och Skarpängsparken, liksom vid korsningen Stora Marknadsvägen och Attundavägen för att hantera och rena tillrinnande dagvatten från Täby centrum. En dagvattenanläggning föreslås i våtmarksområdet vid Hägernäsviken för att rena dagvatten som avrinner från Arninge företags- och industriområde samt omkringliggande områden.

Den befintliga dagvattendammen i lågzonen intill Bergtorpsvägen ska ”säkras” för att kunna ta hand om och rena dagvatten men också för att kunna hantera skyfall. Mark ska reserveras för nya dagvattendammar i Centralparken respektive vid Näsaängsbadet och Näsbyviken för att ta hand om och rena dagvatten från närområdet. På prästgårdsmarkerna ska en damm anläggas för att rena dagvatten från Täby kyrkby och för att jämna ut flöden i den nedströms liggande Karbyån. Karbyån förmåga att rena dagvatten från verksamhetsområdet ska ökas samtidigt som ett grönt spridningssamband stärks genom att träd och buskar planteras längs ån. Dessa åtgärder är positiva mot bakgrund av den kapacitetsbrist i dagvattensystemet som idag råder. De enskilda åtgärdernas bidrag till en förbättrad vattenkvalitet går inte att bedöma med det underlag som finns tillgängligt idag, utan får studeras närmare i efterföljande planering och i utformningen av respektive anläggning.

Två lägen för nya hållplatser för båttrafik föreslås i Hägernäs respektive Näsbypark. De tekniska förutsättningarna för att anlägga bryggor och driva passagerartrafik till platser utretts översiktligt under arbetet med översiktsplanen (2020). Vilka miljömässiga konsekvenser sådan hamnverksamhet riskerar att ge upphov har inte utretts, och går inte att bedöma i dagsläget. Fortsatt arbete kommer att inbegripa såväl detaljplanering som tillståndsärenden för vattenverksamhet. Båda dessa processer kommer att inkludera utredningar och miljökonsekvensbedömningar, innan formella beslut om att gå vidare kan fattas. Miljöförutsättningarna bör dock utredas tidigt, så att alternativ som inte kommer att kunna genomföras av miljörättsliga skäl kan avfärdas.

För att uppnå miljömålen för vatten och våtmarker kan insatser för att bevara och restaurera sjöar och vårmarker bli aktuella. Planförslaget bedöms på övergripande nivå inte minska möjligheterna till sådana åtgärder i kommunen. Förslag på konkreta åtgärder finns handlingsplanen för ytvattenstatus. Frågan bör utredas i efterföljande planering, inte minst i de fall där planen föreslår nybyggnation på mark som idag är natur- eller jordbruksmark (i första hand Gripsvall, Såsa-Karby, Arninge-Ullna).

Kommunen har sedan 2019 en antagen handlingsplan för god ytvattenstatus som fördelar ansvar och prioriterar åtgärder som är nödvändiga för att nå en god status. Det finns en kommunal dagvattenstrategi och det pågår en långsiktig VA-planering. Detta bör sammantaget resultera i att arbetet för att förbättra statusen för kommunens vattenförekomster stärks.

Mot bakgrund av fortsatt mellankommunal och regional samverkan, kombinerad med att befintliga och kommande strategier, planer och program genomförs, bedöms planförslaget sammantaget kunna leda till positiva konsekvenser för sjöar och vattendrag.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- Inga

5.4.2 Grundvatten och hydrogeologi

Nuläge och förutsättningar

Kommunen har en grundvattenförekomst, Täby-Danderyd, som bedöms ha god kvantitativ och kemisk status. Utvecklingstrenden är dock negativ och förekomsten riskerar att i framtiden inte nå god kemisk status på grund av användning av bland annat PFAS11 och bekämpningsmedel från påverkanskällor såsom brandövningsplatser, kemtvättar och plantskolor.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Se avsnitt 5.4.1.

Planförslagets konsekvenser

Grundvattenförekomsten Täby-Danderyd är inte regionalt prioriterad som dricksvattentäkt och potentialen som reservvattentäkt är inte utredd. Ett provtagningsprogram för att mäta grundvattenförekomstens kapacitet och kvalitet är framtaget av kommunen och ska genomföras. Att utreda kapaciteten i grundvattenförekomsten kan vara ett steg för att långsiktigt minska sårbarheten i dricksvattenförsörjning, till exempel mot bakgrund av klimatförändringens effekter.

Planförslaget föreslår att kommunens handlingsplan för god ytvattenstatus på sikt bör kompletteras för att innefatta även grundvattenförekomsten Täby-Danderyd för att på ett mer ordnat sätt säkra dess kvantitet och kvalitet.

Sammantaget bedöms planförslagets förslag på markanvändning i sig varken medföra positiva eller negativa konsekvenser på grundvatten. Konsekvenser av enskilda projekt och detaljplaner behöver konsekvensbedömas i senare skeden.

Rekommendationer och förbättringsförslag

- Inga

5.5 KLIMATPÅVERKAN

Nuläge och förutsättningar

Vägtransporterna dominerar bland de direkta utsläppen av klimatpåverkande gaser Täbys geografiska område. Mindre, men viktiga, bidrag kommer från bygg och anläggning (arbetsmaskiner) respektive egen uppvärmning. Enligt data från nationella emissionsdatabasen har växthusgasutsläppen i kommunen (2018) nästan halverats sedan 1990.[4] De utsläpp som kommunens invånare och verksamheter indirekt bidrar till genom elanvändning och konsumtion ingår inte i dessa siffror.

Kommunens bebyggelsestruktur, särskilt i de många och större småhusområdena, är relativt svår att kollektivtrafikförsörja. Bilen har en relativt stark ställning som transportmedel inom kommunen samt mellan kommunen och resten av regionen. Ett stort antal avgiftsfria parkeringar i centrala lägen kan dessutom uppmuntra bilanvändning.

Täby har under åren 2014–2019 byggt ut cykelvägnätet med cirka fem kilometer ny cykelväg och cirka elva kilometer breddning av det befintliga cykelvägnätet. Det regionala cykelvägnätet och huvudcykelvägnätet i Täby har dock fortfarande några saknade länkar och ett antal sträckor där standarden inte uppfylls. I Cykelplanen (antagen 2020) konstateras att potentialen för öka cykelns andel av resandet i kommunen från dagens 8% (2019) är ”stor”.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Klimatlagen trädde i kraft i svensk lag 1 januari 2018. Den binder regeringen vid att föra en politik för att Sveriges nettoutsläpp av växthusgaser senast år 2045 ska vara noll. De svenska målen är satta mot bakgrund av de mål som EU satt till 2030. Unionens samlade utsläpp ska minska med 40 procent till detta år jämfört med 1990.

[4] Utsläppen för Sverige fördelas i RUS över landet i ett rutnät där rutorna motsvarar 1 km^2. Fördelningen sker med hjälp av relevant statistik och geografiska data, till exempel vägnät, betesmark, avverkad skog, befolkningsuppgifter.

Sverige har satt etappmål för de delar av utsläppen som inte omfattas av utsläppshandeln. Utsläppen från inrikes transporter, förutom inrikesflyg, ska minska med minst 70 procent senast år 2030 jämfört med 2010.

Planförslagets konsekvenser

Den nya översiktsplanen med mål för ett hållbart Täby ska ersätta miljöprogrammet för 2016–2020. Planförslagets målsättning för minskad klimatpåverkan är att Täby ska vara ”robust och klimatsmart” och att och kommunen ska bidra ”till att nå de nationella miljökvalitetsmålen.”

Planförslaget innehåller på en övergripande nivå vägledning för inom vilka områden arbetet kan bidra till måluppfyllelse på lång sikt. Planen innehåller inte mätbara mål – sådana finns i andra styrdokument eller ska tas fram i efterföljande processer. Det nämns att en energiplan ska tas fram, med åtgärder och strategier.

Klimat- och miljöpåverkan i byggskedet och möjligheterna som finns med återbruk lyfts och betonas som viktiga att beakta i planering och byggande. Att behovet av el och värme behöver minska betonas, liksom möjligheterna för kommunen att i markanvisning eller när kommunen bygger själva efterfrågar återbrukade material samt material och byggnader med låg miljö- och klimatpåverkan.

Översiktsplanen lyfter fram att kommunen genom bland annat upphandlingar och inom kommunfinansierade verksamheter kan ställa krav på fordon med eldrift och förnyelsebara bränslen samt verka för att fler invånare och verksamma ska kunna använda elbilar genom en utbyggd laddinfrastruktur. Planen har också som inriktning att bygga ut gång- och cykelvägar, verka för olika typer av mobilitetslösningar och planera för bostäder i goda kollektivtrafiklägen och på så sätt genom en kombination av dessa bidra till en minskning av miljö- och klimatpåverkan från transporter.

Sammanfattningsvis är bedömningen att planförslaget i sig inte motverkar omställningen till ett mindre klimatpåverkande samhälle. Planen ger i sig varken positiva eller negativa konsekvenser i termer av minskad klimatpåverkan. Energiplanen och arbetet enligt klimat- och energistrategin kommer att spela en viktig kommunens fortsatta arbete.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- Tydliggör på ett samlat sätt var (dvs. i vilka andra planer, program och strategier) som preciseringar, delmål eller andra konkretiseringar av kommunens klimatambitioner finns eller sätts. Detta kan fungera som ett stöd för invånare, företag, investerare och kommunens förvaltningar och bolag när de antingen sätter egna mål för sitt klimatarbete eller bildar sig en uppfattning om hur kommunen kan tänkas agera i olika frågor relaterade till översiktsplanens genomförande.

5.6 HUSHÅLLNING MED MARK OCH RESURSER

Nuläge och förutsättningar

I Täby finns stora arealer skogs- och jordbruksmark. Bebyggelsen är koncentrerad främst till kommunens södra halva.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Miljöbalkens bestämmelser om hushållning med mark och vatten ska tillämpas i planeringen. Enligt 2 kap 6 § miljöbalken ska mark- och vattenområden användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde skall ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

I 3 kap. 4 § miljöbalken sägs att Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Planförslagets konsekvenser

Planförslaget är i huvudsak inriktat på tät bebyggelseutveckling i den regionala stadskärnan Täby C – Arninge, samt varsam komplettering av bebyggelsen i de olika kommundelarnas centrumområden utifrån lokala behov och förutsättningar.

Nybyggnation på orörd mark föreslås i Gripsvall och i ett område söder om Jarlabankes väg i Täby Kyrkby. Båda områdena är idag skogbevuxna. Även naturmark i Arninge-Ullna tas i anspråk, som del av utvecklingen av den regionala stadskärnan.

Föreslagen utökning av verksamhetsområdena Lövbrunna och Södra Midgård i området kring Såsta-Karby kan komma att ske på mark som idag delvis brukas, vilket planen uppmärksammar. Frågan kommer tillsammans med den om påverkan på riksintressena för friluftslivet och kulturmiljövården avgöra om den föreslagna bebyggelsen är möjlig.

Endast ett fåtal områden med skogsmark föreslås tas i anspråk för bebyggelse och planförslaget bedöms därmed sammantaget medföra små eller inga negativa konsekvenser i termer av hushållningen med mark och resurser. Ianspråktagandet av jordbruksmark ska prövas i dialog med länsstyrelsen och kan resultera i negativa konsekvenser.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- Planförslaget bör uppmärksamma det värde som skulle kunna finnas i en överenskommelse mellan kommunen, Trafikverket och Trafikförvaltningen (Region Stockholm) om hur området i anslutningen till Bergtorpsvägen, Roslagsbanan och Norrortsleden ska förvaltas, skyddas och utvecklas. Överenskommelsen skulle – med utgångspunkt i den föreslagna analysen av kumulativa effekter på kulturmiljö och naturvärden – strategiskt kunna hantera det exploateringstryck som en plats med så god regional tillgänglighet med nödvändighet utsätts för (inte minst om en ny station byggs på Roslagsbanan). Frågan har en mellankommunal och regional dimension som bör uppmärksammas.

5.7 RISKER

Nuläge och förutsättningar

Inom kommunen finns E18, Norrortsleden och delar av Arningevägen som är primära transportleder för farligt gods samt Bergtorpsvägen och delar av Centralvägen, Enhagsvägen och Vikingavägen som är sekundära transportleder för farligt gods. Skydd mot olyckor behöver upprätthållas både för personskada och för påverkan på bebyggelse, egendom och miljö (inte minst vattentäkter).

Genom kommunen går spårburen trafik i form av Roslagsbanan som har 13 stationer inom kommungränsen. Inga godstransporter sker på Roslagsbanan.

Vad gäller risker kopplade till ett förändrat klimat så är det främst ökade mängder nederbörd och höjda temperaturer som är de största utmaningarna. Ett antal lågpunkter riskerar att svämma vid kraftig nederbörd, liksom bebyggda områden med otillräcklig förmåga att avleda stora nederbördsmängder. Planförslaget redovisar kartor med riskområden för översvämning samt ytor som behöver avsättas för skyfallshantering.

Under perioder med höjda temperaturer har kommer platser med en hög andel hårdgjorda ytor och låg andel grönstruktur ökar att bilda lokala värmeöar.

Risk för ras och skred finns främst i kommunens strandområden längs Stora Värtan där det finns risk för stranderosion och där en förhållandevis hög andel bebyggelse är belägen nära strandzonen.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Längs transportleder finns rekommenderade säkerhetsavstånd på mellan 25 och 40 meter beroende på vilken typ av transporter som tillåts. Roslagsbanan har ett generellt skyddsavstånd på 25 meter från spårmitt. Vid icke stadigvarande vistelse kan i vissa fall ett skyddsavstånd om 10–25 meter från närmaste spår tillämpas.

Enligt plan- och bygglagen 2 kap 5 § ska risker för människors hälsa och säkerhet beaktas i all planering.

Planförslagets konsekvenser

Planförslaget redovisar ny bebyggelse av arbetsplatser, bostäder och service i nuvarande handels- och verksamhetsområde Arninge-Ullna. Området begränsas i väster av Arningevägen väg 264 och i söder av E18. Båda är primära transportleder för farligt gods. All detaljplanering för ny bebyggelse behöver ta hänsyn till skyddsavstånd p g a vägarnas status som primära transportleder.

Ambitionen är att också viss bostadsbebyggelse ska medges som komplement i de redan bebyggda områden som ligger i direkt anslutning till Roslagsbanan i Täbys centrala delar.

Planförslaget redovisar en övergripande hög medvetenhet om vilka riskobjekt planeringen behöver förhålla sig till och är tydligt med att rekommenderade skyddsavstånd för samtliga riskobjekt skall följas. I de mest centrala delarna avser kommunen att verka för att ta bort klassificeringen som sekundär transportled för farligt gods på delar av Enhagsvägen. Detta förutsätter att målpunkterna för farligt gods omlokaliseras. Det är positivt att riskobjekt försvinner från tätbebyggda områden.

Förutsatt att rekommenderade riskavstånd efterlevs och att riskreducerande åtgärder vidtas där så krävs bedöms översiktsplanen innebära att acceptabla risknivåer uppnås.

Ett arbete med att kartlägga risker kopplade till klimatförändringen pågår i kommunen. Detta behöver precis som planförslaget uppmärksammar göras samordnat inom kommunen och mellan kommun, verksamhetsutövare och berörda myndigheter.

Planförslaget reserverar naturliga lågpunkter i plankartan som ska syfta till att omhänderta skyfall och rena dagvatten. Risken för förhöjda vattennivåer av kommunens sjöar och vattendrag hanteras genom att planförslaget föreslår att all ny bebyggelse tar hänsyn till Länsstyrelsens rekommendationer för placering av bebyggelse längs med Östersjökusten. Risken för lokala värmeöar ska hanteras genom att bevara befintliga och planera för nya grönytor som innehåller vegetation och trädplanteringar. Vilka åtgärder som är mest lämpliga ska utredas i varje enskilt fall.

Planering för ny bebyggelse och infrastruktur ska inbegripa att potentiella riskområden samt geotekniska förutsättningar utreds och hanteras. Behov av stabilitetsförstärkande åtgärder, naturligt erosions- och rasskydd i form av markvegetation och träd samt andra skyddsåtgärder ska identifieras tidigt i planprocessen. Påverkan på grundvattennivåer och risk för spridning av markföroreningar mellan jordlager och till grundvattnet kan också behöva utredas.

Planförslaget visar sammantaget på en hög medvetenhet om vilka utmaningar kopplade till risk det finns behov av att ta hänsyn till idag samt vad som behöver utredas mer i kommande planering. Ett arbete med klimatanpassning pågår. Sammantaget bedöms planförslaget varken få positiva eller negativa konsekvenser i termer av risk.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- inga

6 ALTERNATIV

En miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla en beskrivning av miljöns sannolika utveckling om planen inte genomförs. Att planen inte genomförs benämns ofta som det s.k. nollalternativet. Nollalternativet beskrivs för det horisontår som valts i miljöbedömningen, år 2050.

6.1 NOLLALTERATIVET: ANTAGNA SAMHÄLLSFÖRÄNDRINGAR

Plan- och bygglagen säger att alla kommuner ska ha en aktuell översiktsplan. Dess aktualitet och ambitioner om genomförande ska beslutas varje mandatperiod av kommunfullmäktige i en s.k. planeringsstrategi. Regeln är ny och ska tillämpas första gången efter valet år 2022. Alla kommuner ska senast i september 2024 ha beslutat om sin första planeringsstrategi.

Om den nya översiktsplanen inte antas, fortsätter den nuvarande översiktsplanen *Det nya Täby* (2010–2030) att gälla. Samhällsutvecklingen i kommunen kommer då att ske enligt den planeringsstrategi som vid tidpunkten gäller, samt enligt den övriga områdesutveckling som beslutats efter planens antagande, i första hand fördjupningen av översiktsplanen för Täby stadskärna och Arninge-Ullna.

Den gällande planen inriktas på att Täby år 2030 ska ha cirka 80 000 invånare. Andra uttalade mål är att Täby skall utveckla samhället och bebyggelsen mot en tydligare stadsmässighet samtidigt som halva Täby ska vara grönt.

Exploaterings- och bebyggelsetrycket inom kommunen kommer sannolikt vara av samma storleksordning vare sig den nya översiktsplanen antas eller inte. Dock har kommunen i Sverigeförhandlingen åtagit sig att bygga ett större antal bostäder än vad översiktsplan 2030 har som inriktning. Fördjupningen av översiktsplanen för Täby stadskärna har tagits fram för att möjliggöra för många av bostäderna som behöver planeras i närheten av Roslagsbanan och centralt i kommunen.

Utan en ny översiktsplan saknas beslut och underlag för bebyggelseutveckling i närheten till Roslagsbanan i övrigt, i kommundelarnas centrum, och i nya verksamhetsområden för ett utvecklat näringsliv. Åtgärder för att hantera dagvatten och skyfall saknas också.

Var ny bebyggelse tillkommer om en ny översiktsplan inte antas är förstås svårt att spekulera om. En fortsatt utveckling av stadskärnan och Arninge är dock trolig. Planeringen får antas ta längre tid om översiktsplanens övergripande beslut och ställningstagandena saknas och frågor kommer behöva processas i senare skeden.

Givna förutsättningar för såväl nollalternativet som för en utveckling enligt den nya översiktsplanen är bland annat att den pågående klimatförändringen kan antas ge större effekter de kommande decennierna. Vissa samhällsbeslut som påverkar miljöns utveckling gäller också oberoende av planens tillkomst, till exempel klimatpolitikens åtgärder för ökad elektrifiering, minskad användning av fossila bränslen i transporter och för uppvärmning osv. Ytterligare sådana program eller andra ingripande samhällsbeslut kan tillkomma fram till år 2050.

Vägtrafiken förväntas öka i kommunen, i första hand till följd av befolkningstillväxten, och en ekonomisk tillväxt som skapar högre köpkraft och ett högre bilinnehav. Den planering av trafikinfrastruktur som görs av Trafikverket och Region Stockholm förväntas bli genomförd. Roslagsbanans dubbelspårsutbyggnad fortsätter, och banan förlängs till city.

Bostäder antas byggas enligt avtal med staten, och enligt gällande och påbörjad detaljplanering. Slutförandet av påbörjade naturreservatsbildningar (Stolpaskogen, Skålhamra kvighage) bedöms inte vara beroende av en ny och antagen översiktsplan.

Det samlade helhetsgreppet för hantering av befintliga natur- och kulturvärden inom kommunen kommer utan en ny översiktsplan att försvagas över tid, i takt med att den översiktsplan som antogs 2009 uppfattas sakna aktuella eller relevanta ställningstaganden.

6.2 NOLLALTERNATIVETS MILJÖKONSEKVENSER

Nollalternativet bedöms ge små eller måttliga negativa konsekvenser för *människors livsmiljö och hälsa*. En utbyggnad enligt översiktsplan 2010–2030 bedömdes vid tiden för antagandet medföra små negativa konsekvenser för bullersituationen i kommunen. Detsamma gällde luftkvalitetssituationen. En ökad mängd bebyggelse i trafikstörda lägen kan dock ge negativa konsekvenser för hälsan.

Påverkan på *naturmiljöer* och *vatten* bedöms i nollalternativet blir begränsade. En grönplan för kommunen är under framtagande och antas tillämpas även utan ny översiktsplan. Bedömningen förutsätter att nollalternativets koncentration av ny bebyggelse till redan bebyggd mark fortsätter och att idag orörd naturmark värnas. Dock möjliggör Det nya Täby 2010–2030 bebyggelseutveckling i tre naturområden som i planförslaget för ny översiktsplan föreslås som grönområden.

Riktlinjerna i översiktsplan 2010–2030 anger att ny bebyggelse generellt sett ska tillkomma i anslutning till befintlig bebyggelse. Många av de *kulturhistoriska* värdena i kommunen finns insprängda i, eller utgör en del av den befintliga bebyggelsemiljön. MKB:n för översiktsplan 2010–2030 gjorde dock bedömningen att planens inriktning på förtätning av redan befintliga bebyggelseområden betydde att riskerna för påverkan på landskapsskala var små, men att lokala konsekvenser på enskilda objekt och kulturhistoriskt värdefulla miljöer kunde uppstå.

Möjligheterna att i kommunen minska *klimatpåverkan* bedöms vara i stort sett samma i nollalternativet som med ett genomfört planförslag. Översiktsplan Det nya Täby 2010–2030 pekar ut byggandet av ett nytt kraftvärmeverk i Hagby för att försörja kommunen med fjärrvärme med låg miljöpåverkan. Kraftvärmeverket ingår inte i det aktuella planförslaget. Sedan planen antogs har teknikskiftet inriktat mot elektrifiering tagit fart. Tillsammans med skärpta utsläppskrav på europeisk nivå bidrar detta till att nya bilar under de kommande åren får betydligt lägre direkt klimatpåverkan. Den ökande volymen bilresor totalt motverkar dock denna effekt. Gällande översiktsplan saknar inriktningar för förbättrade kommunikationer med kollektivtrafik västerut, vilket bidrar till att sådant resande fortsatt kommer att domineras av bilen. I konsekvensbedömningen av Det nya Täby 2010–2030 gjordes bedömningen att planens klimatpåverkan var liten.

Bortsett från den naturmark och jordbruksmark som pekas ut för exploatering i Gripsvall samt i områden som Täbyberg och Ängsvägen, väster och söder om Täby Kyrkby bedöms nollalternativets påverkan på d*en långsiktiga hushållningen med mark och vatten* som helhet som begränsad. Riskerna för negativ påverkan är dock större än för det nya planförslaget, där Täbyberg och Ängsvägen inte föreslås för bebyggelse.

Att bedöma hur *riskförhållandena* utvecklas till 2050 är mycket svårt. Dock är det rimligt att anta att klimatförändringen kommer att öka förekomsten av extrema väderhändelser samt generellt öka temperaturen, minska mängden snö och öka nederbörden. Risker för översvämning kommer att öka. Översiktsplan Det nya Täby 2010–2030 saknar utpekade skyfallsytor och gör kommunen sämre rustad för klimatförändringen än det nya planförslaget.

6.3 AVFÄRDADE ALTERNATIV

En miljökonsekvensbeskrivning ska enligt regelverket resonera kring alternativa utformningar samt avfärdade alternativ.

Planarbetet har i alla steg bedrivits med en slutlig struktur som målsättning. Inga alternativa strukturer har diskuterats eller ställts mot varandra. Planförslaget överensstämmer i många delar med de inriktningar som lades fast i den gällande översiktsplanen Det nya Täby 2010–2030. Den viktigaste förändringen jämfört med den planen är den förtätning och det tillskott av bostäder som möjliggjorts av fördjupningen av översiktsplanen för Täby stadskärna.

I termer av markanvändning är andra övergripande förändringar i planförslaget jämfört med den gällande planen följande:

- Den mängd mark som tas i anspråk för utveckling av Gripsvall minskar med i storleksordningen två tredjedelar.
- Utveckling av bostäder mellan Vikingavägen och Vallentunasjön i Täby Kyrkby (Täbyberg) utgår.
- Utveckling av bostäder i anslutning till Ängsvägen, öster om Roslagsbanan i Täby Kyrkby utgår.
- Utveckling av ett kraftvärmeverk i Hagby ingår inte.

Dessa förändringar betyder att naturmark som i tidigare plan avsatts för exploatering nu bevaras.

Planförslagets karta skiljer stadsbebyggelse av två typer, småhusbebyggelse, samt verksamhetsområden av två typer. Alternativa *utformningar* av bebyggelsen i termer av till exempel byggnadshöjd eller andel grönyta på kvartersmark, prövas först i program- och detaljplanearbete.

7 SAMLAD BILD

Nedan sammanfattas bedömningen av planförslagets miljökonsekvenser i två perspektiv. Först summeras kortfattat miljökonsekvenserna från kap. 5 i en tabell med en kort sammanfattning av bedömningen. Därefter görs en översiktlig beskrivning av på vilket sätt planförslagets genomförande bidrar till, eller motverkar, att de nationella miljökvalitetsmålen nås. Den bedömningen är mycket översiktlig, men kan ändå tjäna som ett stöd i en diskussion om planens egenskaper och vilka frågor som behöver ges speciell uppmärksamhet i efterföljande planering.

7.1 KONSEKVENSERNA SAMMANFATTADE

I Tabell 2 nedan sammanfattas bedömningen av planförslagets konsekvenser (teckenförklaring på nästa sida).

Tabell 2. Miljökonsekvenserna sammanfattade

	Miljöaspekt	Samlad bedömning	Kommentar
1.	Befolkning, hälsa och livsmiljö		Förtätning och ökad framkomlighet för vägtrafiken kan ge försämrad luftkvalitet- och bullersituation i enskilda områden. Bullerskydds-program och handlingsplan för luft verkar i andra riktningen. Värnande och vidareutveckling av lokala rekreationsmiljöer kan bidra till bättre hälsa.
2.	Naturmiljö och grön-struktur		Relativt lite naturmark tas i anspråk. Två naturreservat bildas. Tydligt fokus på att uppmärksamma och integrera ekosystemtjänster i planering och byggande. Att värna de svaga gröna sambanden är en stora utmaning, speciellt vid Såsta-Karby.
3.	Landskap och kulturmiljö		Kulturhistoriska värden bevaras, hänsyn ska visas, och planering ska bygga på kvaliteter och kunskap om tidigare markanvändning. Viss bebyggelseutveckling föreslås i känsliga områden, där negativa konsekvenser kan uppstå. Planförslaget visar stor förståelse för kulturmiljöns värden och möjligheter, och bedöms sammantaget kunna bidra till att kulturmiljövärden utvecklas, synlig- och tillgängligörs.
4.	Vatten-kvalitet och blåstruktur		Planförslaget speglar och anpassas till ett systematiskt och väl förankrat arbete med vattenfrågor. Positiv utveckling för ytvatten kan förväntas när kommunens handlingsplan genomförs. Ingen eller minskad påverkan på grundvatten.
5.	Klimat-påverkan		Planförslaget motverkar i sig inte omställningen till ett mindre klimatpåverkande samhälle, men skarpa skrivningar saknas. Förslaget pekar övergripande på hur kommunen kan styra i upphandling och avtal, samt planera för mer hållbara transporter. Konkreta och uppföljningsbara mål finns i andra styrdokument och ska tas fram i efterföljande processer.
6.	Hushållning med mark och resurser		Varsam bebyggelseutveckling i redan bebyggda områden. Viss brukningsvärd jordbruksmark pekas ut för exploatering, vilket kan motverka hushållningen med resurser. Sammantaget liten påverkan.
7.	Risker		Systematisk hantering av risker. Behovet av klimatanpassning upp-märksammas genomgående. Planförslagets åtgärder gör att riskerna hanteras, trots en ökad förekomst av extrema väderhändelser.

Teckenförklaring:

Planen bedöms ha stora positiva miljökonsekvenser

Planen bedöms ha små eller måttliga positiva miljökonsekvenser

Planen bedöms varken ha positiva eller negativa miljökonsekvenser

Planen bedöms ha små eller måttliga negativa miljökonsekvenser

Planen bedöms ha stora negativa miljökonsekvenser

7.2 PLANFÖRSLAGETS BIDRAG TILL MILJÖKVALITETSMÅLEN

Det s.k. generationsmålet i den svenska miljöpolitiken är att ”…till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.” Arbetet tar stöd i 16 miljökvalitetsmål. Arbetet med att nå miljökvalitetsmålen och generationsmålet utgör grunden för den nationella miljöpolitiken. Miljökvalitetsmålen med preciseringar ska ge en långsiktig målbild för miljöarbetet och fungerar som vägledning för hela samhällets miljöarbete, såväl myndigheters, länsstyrelsers, kommuners som näringslivets och andra aktörers.

En handfull miljökvalitetsmål bedöms inte vara relevanta för översiktsplanen, eftersom inriktningar samt föreslagen mark- och vattenanvändning bara i begränsad omfattning påverkar om målen nås, givet de preciseringar som finns. Dessa mål är: Skyddande ozonskikt, Säker strålmiljö och Storslagen fjällmiljö.

För resterande tretton miljökvalitetsmål görs en bedömning av hur översiktsplanens genomförande påverkar möjligheterna att dessa ska kunna nås. Bedömningen illustreras på följande sätt:

 Planen bedöms bidra till måluppfyllelse.

 Planen varken bidrar eller motverkar möjligheterna att nå målet.

 Planen motverkar måluppfyllelse.

Bedömningen redovisas i Tabell 3 på nästa sida.

Tabell 3. Planförslagets bidrag till miljökvalitetsmålen.

Miljökvalitets-mål	Bedömning	Motivering
Begränsad klimatpåverkan		Planen innehåller övergripande mål, inriktning och vägledning för att minska klimatpåverkan i enlighet med det nationella målet. Konkreta och uppföljningsbara mål finns i andra styrdokument och tas fram i efterföljande processer.
Frisk luft		Planförslaget pekar på behovet av ett handlingsprogram för luft. Samtidigt planeras framkomligheten för biltrafik att öka, vilket motverkar målsättningen om att luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.
Bara naturlig försurning		Kommunen påverkar främst genom kväveoxider från trafiken. Planförslaget är inte tydligt inriktat på att minska biltrafiken.
Giftfri miljö		Exploatering inom den regionala stadskärnan innebär hantering och sanering av förorenad mark. Kravställning i upphandling avseende byggmaterial och entreprenad kan begränsa uppkomst, användning och spridning av giftiga material och kemikalier. Klimatanpassningsarbetet ska hantera förorenade områdens potential för spridning av föroreningar till följd av ett förändrat klimat.
Ingen övergödning		Planförslaget föreslår att man ska följa åtgärdsprogrammet för god ytvattenstatus och hanterar i övrigt vattenfrågorna systematiskt och med höga ambitioner. Behovet av nya dagvattendammar, samt restaurering och ökad kapacitet i befintliga, uppmärksammas i planförslaget.
Levande sjöar och vattendrag		Planförslaget föreslår att man ska följa åtgärdsprogrammet för god ytvattenstatus och hanterar i övrigt vattenfrågorna systematiskt och med höga ambitioner.
Grundvatten av god kvalitet		Förtätning leder sannolikt till att förorenad mark saneras och källor för föroreningar av grundvatten över tid elimineras.
Hav i balans samt levande kust och skärgård		Planförslaget föreslår att man ska följa åtgärdsprogrammet för god ytvattenstatus och hanterar i övrigt vattenfrågorna systematiskt och med höga ambitioner. Dock relativt svag koppling mellan kommunens planering och miljömålets preciseringar.
Myllrande våtmarker		Våtmarkers värden och funktioner uppmärksammas och översiktsplanen är tydligt om att de ska värnas. Målet nås i första hand genom åtgärder i jordbruks- och skogslandskapet.
Levande skogar		En liten mängd skog tas i anspråk av planens förslag till markanvändning, men skogens värden och funktioner värnas i övrigt.
Ett rikt odlingslandskap		Planförslaget föreslår bebyggelse som kan komma att ta jordbruksmark i anspråk, men uppmärksammar i övrigt jordbrukslandskapets värden.
God bebyggd miljö		Många av miljömålets 10 preciseringar återfinns som planeringsinriktningar eller som underliggande motiv för ställningstaganden. Samtidigt föreslås bostäder byggas där det finns förhöjda luftföroreningshalter och höga bullernivåer.
Ett rikt växt- och djurliv		Planförslaget föreslår bebyggelse i ett svagt grönt samband. Planförslaget föreslår samtidigt två nya naturreservat som ökar mängden formellt skyddad natur, och uppmärksammar ekosystemtjänster som användbart begrepp i planeringen.

8 REFERENSER

Listan innehåller såväl refererat material som övrigt relevant material som använts under miljöbedömningen.

Boverket. 2010. *Plats för trygghet – Inspiration för stadsutveckling*.

Boverket. 2018. *Friyta för lek och utevistelse för förskolor och skolor*. Tillgänglig på: https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/regler-om-byggande/krav-pa-byggnadsverk-tomter-mm/krav-pa-tomter/friyta-for-lek-och-utevistelse-for-forskolor-och-skolor/ (Hämtad: 2019-06-25)

Calluna. 2019. *Naturvärdesanalys*. Naturvärdesinventering och Habitatnätverksanalys för Täby kommun

Danderyd, Norrtälje, Täby, Vallentuna, Österåkers kommun & Vaxholms stad (2012), *Stockholm Nordost!* En vision för tillväxt 2010–2040

Länsstyrelserna. 2018. *Rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall – stöd i fysisk planering*. Fakta 2018:5.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Material från Portalen för översvämningshot

SCB. 2018. *SCB:s medborgarundersökning Täby kommun*

SLB analys. 2019. Luftföroreningskarta [hämtad 2019-08-29]

Spacescape. 2019. *Sociala värden i Täby grönområden*

Statens folkhälsoinstitut. 2008. *Aktiv transport – på väg mot bättre förutsättningar för gång- och cykeltrafik*.

Stockholms läns landsting. 2018. *Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2050*. Europas mest attraktiva storstadsregion

Täby kommun. 2009. *Det nya Täby, Översiktsplan 2010–2030*

Täby kommun. 2009. *Klimat- och energistrategi*

Täby kommun. 2009. *Fördjupning av översiktsplan Arninge-Ullna*

Täby kommun. 2012. *Handlingsplan regionala stadskärnan Täby Centrum – Arninge*

Täby kommun. 2015. *Parkpolicy för Täby*

Täby kommun. 2016. *Miljöprogram för Täby kommun, 2016–2020*

Täby kommun. 2018. Arkitekturprogram för Täbys regionala stadskärna

Täby kommun. 2019. *Täby stadskärna 2050, fördjupning av översiktsplan*.

Täby kommun. *Handlingsplan för god ytvattenstatus*,

Trafikverket. 2017. Bullerkarta Täby kommun [hämtad 2019-08-29]

WSP. 2015. Kulturmiljöanalys i Täby Prästgårdsmark, Delar av ett riksintresse för kulturmiljövård

VI ÄR WSP

WSP är en av världens ledande rådgivare och konsultbolag inom samhällsutveckling. Med cirka 48 700 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Så tar vi ansvar för framtiden. wsp.com

wsp.com

WSP Sverige AB
Arenavägen 7
121 88 Stockholm-Globen

T: +46 10 7225000
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
wsp.com

Region Stockholm

Regionledningskontoret
Ellen Irenaeus

YTTRANDE
2021-10-15

Diarienummer
TRN 2021-0191

Regionstyrelsen

Yttrande över Inbjudan till utställning avseende Översiktsplan Täby 2050 - Staden på landet

Bakgrund

Täby kommun har remitterat ärendet, Inbjudan till utställning avseende Översiktsplan Täby 2050 - Staden på landet, till Region Stockholm för yttrande. Tillväxt- och regionplanenämnden har av regionstyrelsen beretts möjlighet att yttra sig över ärendet. Yttrandet utgår från ett samlat regionalt utvecklingsperspektiv utifrån Region Stockholms ansvar för regional fysisk planering och regional utveckling. Ställningstaganden i den regionala utvecklingsplanen för Stockholm (RUFS 2050) utgör utgångspunkter för yttrandet liksom synpunkterna från Region Stockholms yttrande över samrådsförslaget (RS 2021-0140).

Översiktsplanen är ute på utställning och har reviderats med hänsyn till de synpunkter som inkom under samrådet som hölls från den 1 februari till och med 7 mars 2021.

Översiktsplan Täby 2050 Staden på landet har ett tidsperspektiv som sträcker sig till år 2050 och tar sin utgångspunkt från fem mål som beskriver inriktningen för ett hållbart Täby. De fem målen är:

- Attraktivt och tryggt
- Framkomligt och sammanlänkat
- Artrikt och hälsosamt
- Innovativt och näringslivsvänligt
- Robust och klimatsmart

De övergripande målen konkretiseras i inriktningar för kommunens utveckling som ska vägleda arbetet i den fysiska planeringen och sammanfattas i en mark- och vattenanvändningskarta.

Tillväxt- och regionplanenämndens yttrande
Regionledningskontoret anser att Täby kommun har tagit fram ett genomarbetat förslag till översiktsplan och att planen i huvudsak ligger i linje med RUFS 2050. Regionledningskontoret ställer sig fortsatt positiv till de övergripande målen och ansatserna i översiktsplaneförslaget. Nedan kommenterar regionledningskontoret de aspekter som kvarstår efter samrådet eller som har förändrats sedan samrådsförslaget.

Bebyggelsestruktur och markanvändning
Regionledningskontoret ser positivt på att översiktsplanen i huvudsak ligger i linje med intentionerna och bebyggelsestrukturen i RUFS 2050. Översiktsplanen ger uttryck för en vilja att bidra till utvecklingen av Stockholmsregionen och att kommunen har en ambition att utveckla bebyggelse i kollektivtrafiknära lägen.

Det är positivt att översiktsplanen sedan samrådsskedet har kompletterats med en ny rubrik ”Översiktsplanens förenlighet med regionplanen RUFS 2050”. I den tillkommande texten beskriver kommunen att översiktsplanen, till skillnad från regionplanen, inte visar något sammanhängande bebyggelseområde mellan den regionala stadskärnans två tyngdpunkter Täby centrum och Arninge. Täby kommun motiverar sitt ställningstagande med att det inte bedöms lämpligt att bygga samman Täby centrum och Arninge, bland annat på grund av fysiska barriärer och viktiga ekologiska samband i området. Regionledningskontoret vill lyfta fram de förhållningssätt som finns i RUFS 2050 gällande bebyggelseutveckling i de regionala stadskärnorna; det saknas i denna kontext en beskrivning av hur de två noderna avses förhålla sig till varandra, både rumsligt och funktionellt, för att de ska kunna fungera som en sammanhängande regional stadskärna i enlighet med RUFS 2050. Om kommunen inte anser att Arninge ska ingå i en sammanhängande regional stadskärna med Täby centrum är detta en fråga som behöver hanteras i samband med den kommande revideringen av regionplanen.

Bostadsbyggande och befolkningsutveckling
I översiktsplanen framgår att kommunens bostadsutveckling ska ske i en jämn utbyggnadstakt om i genomsnitt mellan 600 – 650 bostäder per år fram till år 2050. Regionledningskontoret noterar att inriktningen för Täbys bostads- och befolkningsutveckling ligger i det lägre spannet av regionplanens utpekade bostadsbehov. Enligt RUFS 2050 behöver tillskottet av nya bostäder i Täby uppgå till mellan 650 - 1 000 bostäder årligen fram till år 2030 och 650 - 1 100 bostäder årligen mellan åren 2030till 2050 för att det regionala demografiska bostadsbehovet ska kunna mötas.

För att bostadsförsörjningen i regionen som helhet ska fungera på lång sikt behövs det en god mark- och planberedskap i samtliga kommuner. Regionledningskontoret är väl medvetet om kommunens utmaningar när det gäller förutsättningar för bostadsbyggande och har tillsammans med länets kommuner genom kommunförbundet Storsthlm enats om gemensamma positioner för ett ökat bostadsbyggande och en tryggad bostadsförsörjning i Stockholmsregionen.

Transportsystemet
I översiktsplanens målbild ”Framkomligt och sammanlänkat” framgår det att kommunens ambition är att det ska vara enkelt att ta sig fram med bil, kollektivtrafik eller som gående och cyklist inom kommunen. Regionledningskontoret vill understryka målsättningarna i RUFS 2050 om ett transporteffektivt samhälle där gång, cykel och kollektivtrafik prioriteras. Regionledningskontoret anser att Täby kommun i översiktsplanen med fördel kan förtydliga vilka konkreta åtgärder som eftersträvas för att styra att andelen hållbara resor ökar i kommunen.

Tekniska försörjningssystem
Regionledningskontoret noterar att översiktsplanen också i granskningsversionen inte innehåller några ställningstaganden gällande det värmeverk som det tidigare har planerats för, och som finns markerat i den regionala utvecklingsplanen, i Hagby. Regionledningskontoret vill betona att det finns ett regionalt behov av ett nytt fjärrvärme/kraftvärmeverk i denna del av regionen och att det saknas en motivering till varför värmeverket inte hanteras i översiktsplanen.

Katarina Holmgren
Tf. regiondirektör

Anton Västberg
Utvecklingsdirektör

Godkänd av Katarina Holmgren, 2021-10-15

Region Stockholm

Kulturförvaltningen

ORDFÖRANDEBESLUT
2021-10-14

Diarienummer:
KN 2021/886

Ärende:	Remiss - Inbjudan till utställning avseende Översiktsplan Täby 2050 – Staden på landet
Föredragande:	Annelie Kurttila
Ärendebeskrivning:	Kulturnämnden, Region Stockholm, handlagt av kulturförvaltningens enhet Stockholms läns museum, har på remiss från regionsledningskontoret fått i uppdrag att yttra sig över Täby 2050 – Staden på landet, förslag till översiktsplan, Utställningstid 27 september-28 november 2021 (RS 2021-0756). Kulturförvaltningen/Stockholms läns museum har skrivit ett yttrande men med den korta tidsramen som givits hinner inte kulturnämnden sammanträda för att fatta beslut i ärendet.
Sammanfattning:	Kulturnämnden finner det positivt att Täby kommun betraktar kulturmiljön som en resurs i samhällsplaneringen och att kulturmiljön härigenom bidrar till kommunens första utvecklingsmål: att skapa ett attraktivt och tryggt Täby. Kulturnämnden finner vidare att värden hos kommunens befintliga miljöer återkommande omnämns och beskrivs i förslaget till översiktsplan och att kulturmiljöfrågor därmed indirekt är närvarande. Kulturnämnden ser därför gärna att kulturmiljöns potential som resurs påtalas mer direkt i fler sammanhang och som en bidragande faktor för ytterligare andra av målen för ett hållbart Täby.
Beslut:	Kulturnämnden beslutar att som svar på remiss yttra sig i enlighet med tjänsteutlåtandet KN 2021/886 samt översända svaret till regionledningskontoret.

På kulturnämndens vägnar

Cecilia Elving
Ordförande kulturnämnden

Signature reference: 80635a70-a70a-4ac6-8eba-012cec19b699

DELEGATIONSBESLUT

Beslutsnummer:
ParagrafNr/2020
Diarienummer:
KN 2021/886

Signature reference: 80635a70-a70a-4ac6-8eba-012cec19b699

Region Stockholm

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Cecilia Elving

Signature reference: 80635a70-a70a-4ac6-8eba-012cec19b699

Region Stockholm

Kulturförvaltningen
Stockholms läns museum

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-10-13

Diarienummer:
KN 2021/886

Handläggare:
Stina Hagelqvist

Remiss - Inbjudan till utställning avseende Översiktsplan Täby 2050 – Staden på landet

Ärendebeskrivning

Kulturnämnden, Region Stockholm, handlagt av kulturförvaltningens enhet Stockholms läns museum, har på remiss från regionsledningskontoret fått i uppdrag att yttra sig över Täby 2050 – Staden på landet, förslag till översiktsplan, Utställningstid 27 september-28 november 2021 (RS 2021-0756).

Beslutsunderlag

Föreliggande tjänsteutlåtande 2021/886
Täby 2050 – Staden på landet, förslag till översiktsplan,
Utställningstid 27 september-28 november 2021 www.taby.se/nyoversiktsplan.

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar:

1. Att som svar på remiss yttra sig i enlighet med tjänsteutlåtandet samt översända svaret till regionledningskontoret.

Utlåtande

Sammanfattning

Då Länsstyrelsen Stockholm ska bevaka att riksintressena tillgodoses i planeringen väljer kulturförvaltningen att främst kommentera hur lokala kulturmiljövärden som allmänt intresse hanteras i förslaget samt hur de lokala kulturvärdena avses tillvaratas och användas som en resurs i samhällsplaneringen.

Kulturmiljö som resurs i samhällsutvecklingen

Täby kommun presenterar i förslaget till översiktsplan fem övergripande mål för kommunens utveckling fram till 2050 med utgångspunkt i både de globala och nationella miljömålen: attraktivt och tryggt, framkomligt och sammanlänkat, artrikt och hälsosamt, innovativt och näringslivsvänligt samt robust och klimatsmart. Översiktsplanen har högt ställda mål och uttrycker en hög ambitionsnivå gällande hur kommunens befintliga miljöer och kommuninvånarnas fysiska livsrum ska bevaras och utvecklas.

Kulturförvaltningen finner det positivt att Täby kommun betraktar kulturmiljön som en resurs i samhällsplaneringen och att kulturmiljön härigenom bidrar till kommunens första utvecklingsmål: att skapa ett attraktivt och tryggt

Bilagor:

Täby. Kulturförvaltningen finner att värden hos kommunens befintliga miljöer återkommande omnämns och beskrivs i förslaget till översiktsplan och att kulturmiljöfrågor är allestädes närvarande utan att erkännas i eget namn. Kulturförvaltningen ser därför gärna att kulturmiljöns potential som resurs påtalas i fler sammanhang och som en bidragande faktor för ytterligare andra av målen för ett hållbart Täby.

Kulturmiljön bidrar exempelvis till målet ”God arkitektur och gestaltning” och kulturmiljöbegreppet skulle med fördel uttryckligen kunna nämnas här. Det är värdefullt, anser kulturförvaltningen, att kommunen lyfter fram betydelsen av arkitektonisk kvalitet, lokal identitet och att nya planeringsprojekt ska utformas med utgångspunkt i redan befintliga värden, men planen hade vunnit på att värden kopplade till kulturmiljön synliggjordes än tydligare i sammanhanget.

Kulturmiljö utgör även en bidragande faktor ifråga om de övergripande målen ”Artrikt och hälsosamt” samt ”Robust och klimatsmart”. En majoritet av våra grönområden är resultatet av mänsklig aktivitet och kan ha höga kulturhistoriska värden. Parker, alléer, villaträdgårdar, stadsgrönska, odlingsmark och andra grönområden är exempel på det så kallade gröna kulturarvet och bidrar både till biologisk mångfald och till kulturella ekosystemtjänster. Här önskar kulturförvaltningen att kulturmiljön kunde erkännas som en resurs, särskilt då Rösjökilen, Angarnkilen och Bogesundskilen som lyfts fram i förslaget till översiktsplan redan omskrivs som rika kulturmiljöer.

Att definiera kulturmiljön som en resurs innebär också att se till kulturmiljöns potential ifråga om minskad resursförbrukning och klimatanpassning. Kulturförvaltningen konstaterar att kommunen nämner återbruk som aktivitet på vägen mot en robust och klimatsmart kommun och vill påtala att även detta kan vara ett sätt att utnyttja kulturmiljön som resurs.

Lokala värden

Översiktsplanen utgår från premisserna att stadsutveckling och mer omfattande bebyggelseutveckling i första hand ska koncentreras till redan bebyggda områden och att småhusbebyggelsens karaktär ska värnas. Detta är, menar kulturförvaltningen, lovvärda utgångspunkter men vill samtidigt påtala att det ofta i befintliga miljöer finns kulturhistoriska värden som i varje enskilt fall behöver identifieras och tas hänsyn till i framtida plan- och bygglovsärenden. Kulturförvaltningen noterar att flera av de områden som planeras få bostadstillskott eller vidareutvecklas som verksamhetsområden exempelvis Täby kyrkby, Ella gård, Ella park, Skarpäng, Näsbypark och Lövbrunna också har höga kulturhistoriska värden vilka risker att minska vid framtida exploateringar. Det vore därför värdefullt att översiktsplanen beskriver respektive områdes historia och egenskaper och påtalar att befintliga värden som ovan

nämnts, ska beaktas. Kulturförvaltningen önskar vidare att lokala kulturvärden synliggörs i de digitala plankartor som kompletterar vägledningen för kommundelarna så att det tydligt framgår att de egenskaper som lyfts fram i text också finns närvarande som exempelvis ett lager i plankartan/GIS.

Kulturförvaltningen uppmärksammar slutligen att ett kulturmiljöprogram som både informerar om kommunens kulturmiljöer och anger inriktningen för hur kulturmiljöerna ska bevaras och utvecklas, är under arbete och önskar att detta arbete genomförs skyndsamt. Förvaltningen noterar att kulturmiljöprogrammet omskrivs i termer av hur det ska användas och hyser förhoppningar om att Täby också i praktiken kan tillvarata både kulturhistoriska värden och de värden kulturmiljöerna erbjuder som kulturella ekosystemtjänster, platsidentitet men också återbruk. Kulturförvaltningen rekommenderar därför att det kommande kulturmiljöprogrammet, när det är antaget, inarbetas som ett tematiskt tillägg till översiktsplanen.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet ger inga övriga ekonomiska konsekvenser för nämnden.

Beslutsexpediering

Regionsledningskontoret

Eva Bergquist

Förvaltningschef

Catharina Fogelström
Avdelningschef

Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling
Planering
Samhällsplanering

Handläggare
Lisa Wentzel
08-123 33254
lisa.wentzel@regionstockholm.se

YTTRANDE
2021-10-20

Ärende/Dok. id.
TN 2021-0964

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Regionledningskontoret
registrator.rlk@regionstockholm.se

Er referens: RS 2021-0756

Yttrande över utställning avseende översiktsplan för Täby kommun – översiktsplan Täby 5050 – Staden på landet

Följande är genom delegation (se delegationsordning för trafiknämnden och beslutsordning för trafikförvaltningen) trafiknämndens yttrande till regionstyrelsen avseende granskning över Täby kommuns översiktsplan.

Om planen

Utställningsförslaget på översiktsplan för Täby 2050 tar sikte på utvecklingen av Täby till 2050 - staden på landet. Översiktsplanen har ändrats och kompletterats efter inkomna synpunkter på samrådsförslaget.

Trafikförvaltningens synpunkter på förslaget

Trafikförvaltningens synpunkter till Region Stockholms gemensamma yttrande utgår från kollektivtrafikens behov och möjlighet att utvecklas i den riktning som de regionala styrdokumenten syftar till.

Övergripande

Trafikförvaltningen lyfte i samrådsyttrandet att översiktsplanens inriktning att bygga kollektivtrafiknära var en bra utgångspunkt för att bidra till att öka andelen som väljer hållbara transportslag för nytillkomna arbetsplatser och bostäder. Översiktsplanens utvecklingsområde ”framkomligt och sammanlänkat” är däremot inte förtydligat över hur kommunen avser att styra mot dem regionala målen i RUFS 2050 och regionens trafikförsörjningsprogram om att öka andelen resor med hållbara transportslag. I översiktsplanen pekas fortsatt bilen ut som en viktig del av de regionala

resorna och att ökad framkomlighet på de större infarterna till Stockholm behövs. Trafikförvaltningen saknar ett resonemang över kollektivtrafikens roll i förhållande till detta perspektiv, detta skulle kunna kopplas till Roslagsbanans förlängning till city.

Markanvändning och plankarta
I utställningsförslaget planeras blandad bebyggelse där Täby bussdepå i dagsläget är lokaliserad. I beskrivningen avseende blandad bebyggelse kan inte trafikförvaltningen se att kategorin bussdepå omfattas. Trafikförvaltningen vill fortsatt framhäva att en omlokalisering av bussdepån inte är aktuell, detta innebär därmed ett avsteg från den beskrivning som anges. Den befintliga lokaliseringen av depån gynnar ett effektivt kollektivtrafiksystem i kommunen och därmed en social- och miljömässigt hållbar utveckling. Trafikförvaltningen anser att översiktsplanen bör ange att bussdepåns lokalisering på sikt bör bevaras, för att skapa förutsättningar för att bibehålla och utveckla den lokala och regionala busstrafiken som utvecklingen i Täby kommun kräver.

I övrigt vill trafikförvaltningen lyfta att en kontakt i tidigt skede välkomnas för att kunna diskutera kollektivtrafikförsörjning i områden där ny bebyggelse föreslås.

Förutsättningar för befintlig och planerad kollektivtrafik
Trafikförvaltningen vill fortsatt lyfta att i RUFS 2050 och i trafikförsörjningsprogrammet för Stockholms län återfinns mål om ökad kollektivtrafikandel av de motoriserade resorna, detta mål finns även i Täby kommuns kollektivtrafikplan vilket omnämns i översiktsplanen. Trafikförvaltningen saknar ett sådant mål i översiktsplanen. Ett ökat resande med hållbara transportslag är nödvändigt för att nå klimatmål samt att skapa ett effektivt och ekonomiskt transportsystem i Stockholms län. Översiktsplanen hänvisar till att förutsättningarna för en ökad kollektivtrafikandel i kommunen kan nås genom att nya bostäder och arbetsplatser planeras i närheten av Roslagsbanans stationer. Trafikförvaltningen vill även lyfta att nya skolor och anläggningar för fritidsaktiviteter bör lokaliseras i kollektivtrafiknära lägen.

Översiktsplanen pekar också ut att den lokala kollektivtrafiken behöver förbättras med mer direkta och attraktiva linjer med högre turtäthet, framkomlighet omnämns, men trafikförvaltningen vill framhäva att ett förbättrat lokalt kollektivtrafiknät kräver ett bra resandeunderlag i befintliga områden. Översiktsplanen väljer att prioritera samtliga transportslag avseende ökad framkomlighet detta kan innebära att kollektivtrafikens konkurrenskraft

jämtemot biltrafiken minskar och därmed resandeunderlaget för de lokala linjerna. Trafikförvaltningen välkomnar en dialog om bristerna i busstrafiken och om hur den kan prioriteras för att nå ett ökat resande. Det är positivt att översiktsplanen har kompletterats med stråk för kollektivtrafiken, här kan översiktsplanen även tydliggöra hur busstrafiken avses prioriteras i dessa stråk.

Översiktsplanen beskriver att förbättrade förbindelser behövs till de regionala kärnorna Solllentuna-Kista och Jakobsberg-Barkarby. En viktig förutsättning för att dessa förbindelser ska kunna förbättras är en att god framkomligheten för busstrafiken behövs både på det regionala och lokala vägnätet. På sida 32 där kollektivtrafikstråk pekas ut ser trafikförvaltningen att endel av stråket för stomlinje J inte pekas ut som regionalt stråk.

Roslagsbanan
I samrådsredogörelsen anges att synpunkten avseende prioritering av Roslagsbanans förlängning till city inte föranleder någon förändring av översiktsplanen. Trots detta ser trafikförvaltningen att översiktsplanen kan förtydligas genom att tydligare beskriva Roslagsbanans roll i det regionala trafiksystemet. Roslagsbanan utgör ryggraden för kollektivtrafiken i Nordostsektorn och med en utbyggnad av Roslagsbanan till city skapar det goda förutsättningar för att öka kollektivtrafikandelen i Nordost och minska belastningen på infarterna mot Stockholm.

Bytespunkter
Trafikförvaltningens synpunkter avseende bytespunkter har förtydligats i utställningsförslaget.

Sjötrafik
Trafikförvaltningen har inga nya synpunkter avseende utveckling av sjötrafiken.

Övrigt
Störningar och risker – Roslagsbanan som riksintresse
Trafikförvaltningen ser att översiktsplanen förtydligats avseende Roslagsbanan som riksintresse. Däremot vill trafikförvaltningen fortsatt lyfta att kommunen bör peka ut att en översyn av befintliga detaljplaner som inte tar hänsyn till Roslagsbanan som riksintresse bör prioriteras för att säkerställa Roslagsbanans markanspråk. Planläggning av mark för eventuell tillkommande bebyggelse som idag ligger utanför detaljplanerat område bör också prioriteras för att säkerställa Roslagsbanans utveckling. I detta avsnitt pekar även kommunen i utställningsförslaget att riksintresset avses reduceras, beslut gällande

Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling
Planering
Samhällsplanering

YTTRANDE
2021-10-20

Ärende/Dok. id.
TN 2021-0964

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

reducering av riksintresset är inte fastställt. Roslagsbanan utgör oavsett detta beslut fortsatt en järnvägsanläggning vilket innebär restriktioner kring byggande i dess närhet.

Region Stockholm
Trafikförvaltningen

Johanna Skur
Gruppchef samhällsplanering

Region Stockholm

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Kunskapsutveckling
Hälsoutveckling

DELEGATIONSBESLUT
2021-10-19

HDIR 21495
HSN 2021-2075

Beslutande Anders Ahlsson

Föredragande Karin Svartengren

Samråd Anna Roland Andersson

Hänvisning Beslut har fattats med stöd av 1.9 enligt delegationsordning (HSN 2020–1299)

Ärende **Remissyttrande – Inbjudan till utställning avseende Översiktsplan Täby 2050 - Staden på landet**

Beslut

Yttrande över remiss Inbjudan till utställning avseende Översiktsplan Täby 2050 - Staden på landet antas som nämndens svar och överlämnas till Rotel IV – Tillväxt-, samhällsplanerings och skärgårdsroteln, se bilaga.

Överväganden

Nämnden ser positivt på möjligheten att inkomma med remissyttrande avseende Remiss – Inbjudan till utställning avseende Översiktsplan Täby 2050 - Staden på landet

Hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande fokuserar på delar av planen som har en koppling till de faktorer som påverkar hälsan direkt eller indirekt hos de som bor och vistas i kommunen. Yttrandet fokuserar på de delar som bedöms kunna utvecklas eller som nämnden vill lyfta som särskilt positiva för utvecklingen av folkhälsan i kommunen och regionen.

Sammantaget bedöms utställningsförslaget kunna bidra till en bra utveckling av hälsan hos befolkningen i kommunen och det bedöms som positivt att översiktsplanen integrerar de tre aspekterna av hållbarhet och har tydliga målområden som genomsyrar hela planen. Dock framhålls vikten av att planeringen främjar möjligheterna till attraktiva och säkra former för aktiv transporter och resor med kollektivtrafik för att minska risker med buller och luftföroreningar samt bidrar till ökade möjligheter för vardagsmotion.

Ekonomiska konsekvenser
Förslaget bedöms sakna direkta ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslaget förväntas få oförändrade konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Förslaget förväntas få oförändrade konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Förslaget förväntas få oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Förslaget förväntas få oförändrade administrativa konsekvenser i Region Stockholm.

Beslutas på hälso- och sjukvårdsnämndens vägnar

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Bilaga: Yttrande över remiss - Inbjudan till utställning avseende Översiktsplan Täby 2050 - Staden på landet

Adress på mottagare
Rotel IV-Tillväxt-,
samhällsplanering och
skärgårdsroteln
registrator.rlk@regionstockholm.se

Yttrande över remiss- Inbjudan till utställning avseende Översiktsplan Täby 2050- Staden på landet

Hälso- och sjukvårdsnämnden har av Rotel IV – Tillväxt-, samhällsplanerings och skärgårdsroteln getts möjligheten att inkomma med ett remissyttrande avseende utställning Översiktsplan Täby 2050- Staden på landet.

Hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande fokuserar på delar av planen som har en koppling till de faktorer som påverkar hälsan direkt eller indirekt hos de som bor och vistas i kommunen. I den fysiska miljön finns det olika faktorer som har påverkan på folkhälsan både på individ och gruppnivå. Tillgång till bostad och boende miljö, möjlighet till rekreation och vistelse i gröna miljöer samt möjlighet till vardagsmotion exempelvis i form av aktiv transport är några faktorer som har påverkan på hälsan med tydlig koppling till översiktsplanering. Andra exempel är buller, luftkvalitet samt frågor relaterat till vatten samt förorenade områden. Yttrandet fokuserar på de delar som bedöms kunna utvecklas eller som nämnden vill lyfta som särskilt positiva för utvecklingen av folkhälsan i kommunen och regionen.

Utifrån ett folkhälsoperspektiv bedöms det som positivt att översiktsplanen integrerar de tre aspekterna av hållbarhet och har tydliga målområden som genomsyrar hela planen. Det bedöms även som positivt att det framkommer att de fem målen även ska vara vägledande i arbetet med att uppnå folkhälsomålen. Detta bedöms dock fördelaktigt om det på ett tydligare sätt genomsyra resten av planen.

Utifrån det folkhälsopolitiska målet gällande boende och närmiljö och vikten av tillgång till en fullgod och en ekonomiskt överkomlig bostad är det

bra att det ingår i planen att *nya bostäder ska finnas i en variation av bostadsstorlekar, boendeformer och upplåtelseformer olika bostadstyper både när det kommer till storlek och upplåtelseform*. Detta skulle även kunna kompletteras med skrivningar gällande tillgängliga bostäder för olika grupper i samhället och i olika skeden av livet.

Avseende planering av förskolor och skolor så förordas att Översiktsplanen bör tydliggöra skrivningar kring friytor och då följa Boverkets allmänna råd (2015:1) om friyta för lek och vid fritidshem, förskolor, skolor eller liknande verksamhet.

Det är positivt att det i planen framkommer att god luftkvalitet i enlighet med det nationella miljökvalitetsmålet ”Frisk luft” ska eftersträvas samt att det finns väl utvecklade skrivningar gällande buller. Det är även positivt att gång och cykel samt kollektivtrafik lyfts under flera rubriker i planen. Från ett folkhälsoperspektiv är det relevant att planeringen främjar attraktiva och säkra möjligheter till aktiva transporter i form av exempelvis gång och cykel samt resor med kollektivtrafik. Minskade transporter med bil har en positiv påverkan både på luftkvalitet och buller. Aktiva transporter, resor med kollektivtrafik och kombinationsresor bidrar till ökad fysisk aktivitet i form av utifrån ett folkhälsoperspektiv väsentlig vardagsmotion.

Avsnittet om Hälsofrämjande tillgång till parker och natur bedöms som positivt ur ett folkhälsoperspektiv och kompletteras med fördel av tydligare skrivningar gällande vad som avses med *”nära”*, och även andra aspekter av tillgänglighet till parker och grönområden för olika grupper i samhället. Det är även fördelaktigt om det framgår att exempelvis parker ska planeras så att det finns möjlighet till olika typer av aktiviteter för personer med olika intressen och önskemål på möjligheter till aktiviteter.

Avseende skrivningarna om Anpassningar till ett förändrat klimat så bedöms de förhindra, minimera och begränsa riskerna för ohälsa generellt. Det är dock viktigt att framhålla att även om de områden där värmeöar bedöms kunna uppstå är begränsade är det viktigt att de riskerna förebyggs i dessa områden både i omgivningsmiljön och i de verksamheter där de tillhörande riskgrupper befinner sig hela eller delar av dygnet.